

ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА

З НАГОДИ
40-ЛІТТЯ УЛТПА

(Чикагський період 1975-1990)

40 YEARS OF UMANA

(Chicago period 1975-1990)

diasporiana.org.ua

**40 Years of
Ukrainian Medical Association
of North America
(Chicago period 1975-1990)**

EDITORIAL BOARD:

Paul Dzul, M.D. — Editor-in-Chief

Miroslav Semchyshyn — Coordinating Editor

MEMBERS

Achille Chreptowsky, M.D.

Pylyp Demus, M.D.

†Roman Osinchuk, M.D.

Maria Klodnycky-Procyk, M.D.

Paul Pundy, M.D.

CHICAGO 1990

**УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ**

**ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА
з нагоди 40-ліття УЛТПА
(Чікагський період 1975-1990)**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

д-р Павло Джуль — Головний редактор

Мирослав Семчишин — Редактор-упорядник

ЧЛЕНИ

д-р Ахіль Хрептовський

д-р Пилип Демус

† д-р Роман Осінчук

д-р Марія Клодницька-Процик

д-р Павло Пундій

ЧІКАГО 1990

Пропам'ятна Книга з нагоди 40-ліття УЛТПА
Чікагський період 1975-1990

Commemorative Book of UMANA
Chicago period 1975-1990

Copyright © 1990 by Ukrainian Medical Association of North America

Printed in the USA by SEMKIW & CEMKIB TYPOGRAPHERS, LTD.
Downers Grove, Illinois U.S.A.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО ГОЛОВИ УЛТПА	vii
ПЕРЕДМОВА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА	viii
Р. ОСІНЧУК	1
«Вчора і сьогодні нашого лікарського товариства»	
П. ДЕМУС	15
«Українські лікарі в Галичині до Першої світової війни»	
П. ДЖУЛЬ	23
«Обмін наукою і досвідом» (Огляд наукової діяльності членів УЛТПА)	
П. ДЖУЛЬ	26
«35-ліття Лікарського Вісника і його завдання»	
ЗВІТИ ГОЛІВ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ (1975-1990)	
А. Хрептовський (1975-77)	32
Ю. Трухлий (1977-79)	37
М. Харкевич (1979-81)	43
П. Моцюк (1981-83)	50
М. Коленський (1983-85)	59
Ю. Грицеляк (1985-87)	64
В. Марчук (1987-89)	67
М. Клодницька-Процик (1989-91)	73
П. ПУНДІЙ	76
«Архів-бібліотека УЛТПА ім. В. Плюща»	
З ДІЯЛЬНОСТІ ВІДДІЛІВ	
Боффало	81
Іллиной	85
Каліфорнія	92
Мериленд	94
Мічіган	98
Монтреаль	102
Ню Йорк	105
Огайо	114
Торонто	117
Філадельфія	124
ЧЛЕНИ НАГОРОДЖЕНІ ГРАМОТОЮ ЗАСЛУГИ	
І ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ	126

УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗА ОКЕАНОМ

Австрія	128
Західня Німеччина	132
Австралія	136
Польща	145

БІОГРАФІЧНІ ПРОФІЛІ ГОЛОВНИХ РЕДАКТОРІВ «Л.В.»

Р. Осінчук	153
Я. Воевідка	157
Т. Лапичак	159
П. Джуль	161

БІОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ АРХІВАРА-БІБЛІОТЕКАРЯ УЛТПА

П. Пундій	163
-----------------	-----

БІОГРАФІЧНІ ПРОФІЛІ ГОЛІВ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ (1950-90)

Б. Макарушка	165
Р. Сочинський	167
М. Зарицький	169
Б. Олесницький	171
Ю. Трухлий	173
Б. Шебунчак	175
О. Волянський	177
Ю. Кушнір	179
А. Хрептовський	181
В. Трухлий	183
М. Харкевич	186
П. Моцюк	188
М. Коленський	190
Ю. Грицеляк	191
В. Марчук	192
М. Клодницька-Процик	193

СТОРІНКИ СФУЛТ:

П. ПУНДІЙ	196
------------------------	-----

«СФУЛТ і його перші два конгреси»

П. ДЖУЛЬ	205
-----------------------	-----

«Третій Світовий Конгрес СФУЛТ»

З МАТЕРІАЛІВ ІІІ. КОНГРЕСУ

Промова А. Хрептовського	211
Доповідь П. Джуля	214
Доповідь Ю. Спіженка	217

ІРИНА ДИБКО-ФИЛИПЧАК	220
-----------------------------------	-----

«В Києві і у Львові» (репортаж)

АЛЬБОМ	231
---------------------	-----

ВСТУПНЕ СЛОВО

У 1975 р. ми відзначали 25-ліття нашої професійної організації і з цього приводу у «Пропам'ятній книзі» її редактор і дуже заслужений діяч українського лікарського руху, світл. пам'яті д-р Роман Осінчук, на закінчення своєї вступної статті писав:

„Повернімся думкою до далекої але близької для нашої душі Рідної Землі, та згадаймо у наших серцях і в тихій щирій молитві тих, що вже від нас відійшли. Спогляньмо на себе та, обнявши друг друга, братнім зусиллям створімо в нашому Товаристві міцну моральну базу для нашої лікарської родини. Ідімо далі шляхом твердої і жертвенної, громадсько-професійної праці для розбудови нашого Т-ва, для допомоги нашій громаді тут, і нашій загальній справі й нашому народові на Батьківщині.

Від того моменту пройшло 15 років. УЛТПА з Головною Управою в Чикаго продовжувало й посилювало свою професійно-наукову і видавничу діяльність. Наші відділи почали поповнюватись молодим професійним доростом. Поруч наших колег, що вирости на рідних землях, яким прийшлося вивчати англійську мову і акліматизуватись у новій країні, появились молоді лікарі-професіоналісти. Вони, хоч народжені вже поза межами України, плекають такі ж самі ідеали і цілі як і наші, наче б то підтверджуючи такі глибокоумні Шевченкові слова — „І чужому навчається і свого не цурається . . .”

Завершенням наших організаційних стремлень було створення Світової Федерації Українських Лікарських Товариств. Рівнобіжно з нашим життям і працею, проходили і розвивались великі історичні події у нашому світі а зокрема в Україні. Світом потрясла чорнобильська експлозія і в один момент оця, гейби абстрактна, далека Україна стала для усього світу не так далекою але реальною, трагічною дійсністю. А в слід за цією жахливою катастрофою, почали до нас надходити теж більш позитивні вістки про нові і незвичайні своєю динамікою, історичні прямо, події. В Україні почався процес відродження національної свідомости, національної гордості, відродження української мови і з цим тісно пов'язане змагання до суверенности і державної незалежности. Перед нами виринула зовсім реальна можливість відвідати нашу Батьківщину. І ми, українські лікарі, діждались того справді історичного і великого моменту, що змогли спільно відбутися наш Третій Науковий Конгрес СФУЛТ з нашими колегами у Києві і Львові.

Перед усіма нами відкрились нові і надійні горизонти справді близької і справді творчої співпраці нас, у діяспорі, з нашими колегами в Україні. Яке ж незвичайне завершення ювілею нашого сорокліття!

І в оцій пропам'ятній книзі ми хочемо згадати й відзначити членів, котрі з великою посвятою і далекозорістю поклали солідний фундамент під нашу організацію. Хочемо згадати не тільки тих, що організували-будували але і тих, перед якими стоїть завдання продовжувати оцей наш спільний труд.

У двотисячному році святкуватимемо п'ятдесятліття нашого Товариства. Наші чергові десять років будуть проходити у новій атмосфері і у новій тісній співпраці української діаспори з батьківщиною нашою — Україною.

д-р Марія Клодницька-Процик
Голова УЛТПА

ПЕРЕДМОВА

Ця пам'яткова книга появляється у 40-ліття існування Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА). Поскільки перших 25 літ діяльності нашої централі підсумовано у ювілейній книзі УЛТПА, виданій у 1975 р., то матеріали, поміщені в цьому томі, охоплюють передовсім діяльність УЛТПА за останніх 15 літ.

Редакційна колегія мала на меті зібрати якнайбільше документальної вартости матеріалів, щоб таким чином зберегти їх для дослідників українського організованого життя поза межами нашої Батьківщини.

На сторінках цієї книги читач знайде вичерпні історичні дані про українських лікарів в австро-угорській монархії до Першої світової війни, пера д-ра Пилипа Демуса, а теж критичний огляд українського лікарського руху на еміграції – авторства д-ра Романа Осінчука. Статті інформаційного характеру охоплюють передовсім звіти з діяльності окремих відділів у тому числі і Канади (Торонто, Монтреаль), звітування голів Головної Управи за останніх 15 літ та їхні біографії як теж біографічні профілі головних редакторів «Лікарського Вісника».

Окремі сторінки книги присвячено українським лікарським товариствам в західній Німеччині, Австрії, Польщі й зокрема Австралії, де наші колеги зуміли за останніх десять літ розгорнути незвичайно активну, передовсім наукову, діяльність.

У книзі підсумовано теж дотеперішню наукову діяльність членів УЛТПА, та подано загальний баянс досягнень «Лікарського Вісника» (статті й автори) від часу його появи, тобто за останніх 35 літ.

Особливу увагу приділено Світовій Федерації Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ) та її науковим конгресам. Інформація про видавничну діяльність Медичного Архіву і бібліотеки УЛТПА, та списки заслужених і нагороджених членів нашої організації доповнюють зміст цієї книги, що в цілому документує все те, що творив український лікар як професіоналіст і громадянин на протязі кількох останніх десятиків літ.

Віriamo, що наша ювілейна книга як і всі інші видання УЛТПА знайде зацікавлення серед широкого загалу лікарів в Україні і в діаспорі. Редакційна колегія складає сердечну подяку проф. Мирославу Семчишинові за його віддану працю над упорядкуванням і приготуванням до друку опублікованих тут матеріалів.

д-р Павло Джуль
Головний редактор

ВЧОРА І СЬОГОДНІ НАШОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

д-р Роман Осінчук

що ще досі працюють і впродовж довгих років вкладають свій досвід і свою працю в розбудову нашої професійної організації, якою є Українське Лікарське Товариство Північної Америки (УЛТПА).

Мимоволі на цій зупинці пригадуються нашим колегам, що причалили до берегів Америки, пережиті хвилини нашого лікарського *вчора*, а впарі з цим і труднощі та небезпеки жахливих умовин життя під час Другої світової війни і нашого ісходу з дорогої нам Батьківщини на невідомий скитальчий шлях, повний неვიгод, небезпек, розчарувань та непевного життя на чужині.

Коли на початках 1944 р. почала відступати з України німецька армія, залишаючи по собі велике знищення та страхіття гітлерівської влади, на саму згадку про ще страшніші часи Сталіна, що мали вернутися в Україну, почалася втеча видатних українських громадян, а між ними й лікарів, професорів медичних інститутів. Вони зупинились у Львові чи по інших більших містах Галичини в той час, коли німецька армія старалася здержати наступ Червоної армії на декілька місяців. Таким чином східня Галичина зі Львовом опинилась у прифронтовій смузі, в якій шаліли три різні ворожі сили. Першою з них було німецьке гештапо зі своїми арештами та розстрілами цивільного й дуже різноманітного по національному складі населення з усякого роду втікачів. Другою була польська терористична організація (АКА), яка вже від 1943 р. діяла на терені Львова та вела свою акцію проти українців. Від куль польських терористів згинув професор Львівського Медінституту — д-р Андрій Ластовецький (у Львові) а теж з рук невідомих партизанів д-р Олександр Подолинський (поза Львовом). Жертвою постійної пресії й погроз організації польських терористів став теж проф. д-р Маріян Панчишин, що передчасно, у вересні 1943 р., помер на інфаркт серця. Третьою силою, що тероризувала українське населення, була советська військова партизанка, що діяла на тилах німецької армії.

Такі умовини життя спричинили масовий виїзд львів'ян і сотні інших громадян із своїми родинами спершу в західні райони Галичини, а в пер-

ших літніх місяцях далі — до Австрії, Німеччини чи Чехо-Словаччини. Всіх їх гнав страх перед поворотом радянської влади та сталінського режиму, що знищив у Галичині і на Волині в роки першої советської окупації (1939-41) десятки тисяч українських людей, а серед них і лікарів.

А проте нашим колегам-лікарям не легко було покидати свою рідну землю чи свою хату і весь свій з трудом набутий варстат праці. Їм треба було покидати також своїх пацієнтів, яким вони віддано служили впродовж довгих років.

Усіх тих втікачів німецька влада забиравала до примусової фізичної праці, а лікарів направляла до т.зв. Лікарської Палати, яка призначувала їх на примусову працю у шпиталях чи інших лікарських закладах для обслуги німецького цивільного населення на місце німецьких лікарів, які були змобілізовані до армії. Таким чином в країнах гітлерівської окупації, а зокрема в Німеччині та Австрії, опинилось на праці понад дві сотки українських лікарів та багато студентів медицини, що почали були свої студії в Медичному Інституті у Львові, а закінчили їх по закінченні війни в німецьких університетах, збагачуючи ряди української медичної професії.

* * * * *

На тлі згаданих подій воєнного часу, коли українським лікарям довелося жити в умовах чужини, треба коротко пригадати справу їхньої професійної організації, якої розвиток у міжвоєнних роках був доволі гарний.

Було б несправедливо сказати, що українські лікарі, втративши в 1939 р., з приходом Червоної армії до Галичини, свою вже досить розвинену професійну організацію — Українське Лікарське Товариство у Львові, не проявляли якогось організованого життя. Хоч не мали окремої організації, бо були включені в загальну робітничу спілку „Медсантруд”, контрольовану партією, то всетаки в тодішньому Медичному Інституті було організоване Наукове Медичне Товариство, в якому, завдяки тодішньому курсові радянської влади, започатковано дискусії на тему української медичної проблематики та термінології. Але це були дуже несміливі спроби українізації Медичного Інституту, які, ще й з уваги на короткий час, не мали жодного значення. В часі німецької окупації заіснували дещо кращі умовини організованого життя українських лікарів та членів споріднених професій (фармацевтів і медсестер) в Українському Медично-санітарному Об'єднанні Праці (УМСОП). Було воно в системі Українського Центрального Комітету, організації контрольованої німецькою окупаційною владою. Але про це вже були згадки на різних місцях, а також в другому томі „Матеріялів до історії української медицини”.

З хвилиною закінчення Другої світової війни в Європі, у травні 1945 р., почали організуватися табори УНРРА чи ІРО для переміщених осіб і від самого початку, там де були українські лікарі, почали організувати медичні пункти чи навіть амбулаторії, в яких українські лікарі давали деяку медичну допомогу хворим. Були навіть більші шпиталі, напр. в Регенсбурзі, де директором був проф. Борис Андрієвський з Дніпро-

петровська, а його асистентами було кілька українських лікарів. У Мюнхені організовано Український Червоний Хрест (УЧХ) з поліклінікою, в якій лікарі-українці лікували особливо тих українців, які вийшли із знищеним здоров'ям з великого концтабору Дахав біля Мюнхену. Але новоствореного т-ва УЧХ окупаційна американська влада не затвердила, і воно змінило свою назву на Українське Медично-санітарне Об'єднання (УМСО), яке продовжує як харитативна організація допомагати українцям, залишеним у Німеччині чи взагалі в Європі, які такої допомоги потребують.

Ініціативу для створення згаданого товариства дав д-р Тома Воробець, а першими рушіями тієї допомогової секції та дещо пізнішого професійного руху були проф. Борис Андрієвський, проф. Василь Плющ, д-р Ярослав Воевідка, проф. Микола Міщенко, д-р Роман Осінчук та інші. Саме вони були в управі Українського Медично-Санітарного Об'єднання (УМСО), себто об'єднання у двох секціях лікарів і медичних сестер, яке було засноване під час першого професійно-наукового з'їзду українських лікарів на весні 1946 р. в таборі ДП-українців у Карльсфельді. Крім зорганізування ще одного наукового з'їзду українських лікарів у Регенсбурзі 1947 р., це товариство (УМСО) не проявляло якоїсь організаційної праці та не мало впливу на організацію переселення українських лікарів до різних країн на працю. А виїзд наших скитальців, а в тому числі деяких лікарів до Канади, Австралії, до деяких країн Азії, Африки, Південної Америки та США, почався вже наприкінці 1947 р. Згадане товариство не мало жодних зв'язків з американською окупаційною владою, ба навіть не могло дістати від влади якихось правильних інформацій в справі одержання професійної праці чи нострифікації лікарських дипломів в Америці. Уряди Канади й Австралії шукали за фізично сильними робітниками і не мали зацікавлення лікарями.

Це саме можна сказати про українських лікарів в американській зоні Австрії. Там теж творилися коротко існуючі лікарські товариства, як про це згадують активні діячі-лікарі — д-р Теодор Решетило в Зальцбургу та д-р Осип Сушків в Інсбруку.* Вони також були зацікавлені у якнайскорішому виїзді, але теж не могли одержати конкретних інформацій ні від окупаційної влади, ні від представників Злученого Українсько-Американського Допомогового комітету (ЗУАДК) чи Католицького Комітету, і то не лише в справі якоїсь лікарської праці, але навіть звичайної чорної роботи в США. Пишучи про це д-р Т. Решетило підкреслив, що перші інформації про можливості лікарської праці та нострифікації лікарських дипломів подав в українських часописах в Німеччині д-р Р. Осінчук ще в 1947 р. Ті самі жалі до наших допомогових комітетів мали й лікарі в Німеччині. Тому створили товариства сподіваючись, що як члени своєї професійної організації скоріше одержать авторитетні інформації в часі гарячкових намагань виїхати з Німеччини чи Австрії та позбутись непевності за свою дальшу долю. Нам, емігрантам, відомі були теж заходи

---

* «Матеріяли до історії української медицини», т.ІІ, Чикаго, 1988.

радянських репатріаційних комісій повернути якнайбільше скитальців „на родину”. Різні докучливі перевірки відбувалися теж по таборах різними комісіями міжнародної організації ІРО, в яких засідали здебільша елементи лівих поглядів, що інколи сприяли радянським репатріаційним комісіям. Щоби позбутися того непевного „завтра”, усі скитальці виїздили куди хто міг.

Не зважаючи на всі ці обставини того часу, не можна не згадати про ще деякі організаційні почини наших лікарів. Були заходи організувати наукові установи. І так, проживаючи постійно в Німеччині, проф. Василь Плющ відновив діяльність Української Вільної Академії Наук (УВАН) та створив при ній медичний відділ, до якого приєднав таких лікарів і професорів як М. Міщенко, Б. Андрієвський, І. Базилевич, а з молодших — доцентів І. Журка, Р. Осінчука та Я. Воевідку. В 1951 р., по виїзді більшості лікарів до різних країн, деякі з наших колег рішилися залишитись у Німеччині і там професійно працювати. Старші лікарі й такі, що не мали змоги виїхати з різних причин, в 1952 р. створили Українське Лікарське Товариство в Німеччині, яке не проявило якоїсь більшої діяльності і самоліквідувалось у 1958 р.

Починаючи з 1947 р. деякі українські лікарі почали виїздити на роботу за океан, а декільком пощастило дістати т.зв. „ашуранси” і виїхати до США. Також і автор цих рядків по кількох „скринінгах” скінчив свій скитальчий шлях і одержав від далеких свояків такий „ашуранс”, в якому цей свояк мені, моїй дружині та братові, мистцеві Михайлові Осінчукові, не лише добре оплатив переїзд кораблем, але ще й запевнив дворічну допомогу на випадок хвороби чи браку праці. Дістати такий „ашуранс” першим емігрантам не було легко. Тому я з ,моєю родиною, вчасно сплативши наш довг, з великою вдячністю згадуємо наших добродіїв-спонзорів.

Прибули ми до Америки під кінець січня 1947 р., але вже в перших днях перебування на американській землі треба було думати, як тут жити та як повернутися до своєї лікарської професії. І саме про це українські лікарі не мали жодних авторитетних інформацій на скитальчому шляху й не мали їх прибувши до Америки чи Канади. Справді на терені Нью Йорку чи околиці було вже двох чи трьох українських лікарів перед моїм приїздом, але про них і їх адреси не можна було тоді довідатися. Мої перші кроки я спрямував до редакції „Свободи” в надії дістати деякі інформації найбільше конечні для новоприбулих імігрантів, а зокрема лікарів. Зустріч з редактором „Свободи” була мила ще й тому, бо д-р Лука Мушуга, в час своїх відвідин Галичини два-три роки перед війною, відвідав теж живець Черче, де я був тоді лікарем. Там ми познайомилися, а тут, за річкою Гудзон, відновили своє знайомство, яке перейшло в теплу приязнь, коли я став частішим гостем і співробітником „Свободи” на довгі роки. Справді інформацій у справі нострифікацій д-р Л. Мишуга не міг мені дати, але дав адреси деяких українських лікарів зі старої еміграції, таких як д-р Неоніля Пелехович-Гайворонська в Нью Йорку, д-р Еміль Гарасим у Філадельфії, д-р Арсен Т. Кібзей в Детройті та д-р Мирослав Сіменович в Чикаго. Перших двоє я зустрів особисто, від двох останніх

лікарів по довшому часі я одержав деякі інформації на письмі. Але всі ці інформації були скупі, невистачальні і не зовсім ясні. Вимоги для нострифікації у різних стейтах були для новоприбуваючих лікарів дещо різні, а навіть у тому самому стейті були різниці в евалюації лікарських дипломів, залежно від того, коли лікар одержав диплом, в якому часі та на якому університеті. Проте найбільш конкретні відомості я одержав зовсім випадково підчас зустрічі зі своїм колегою з медичних студій, жидом, д-ром Бальком в Нью Йорку. Від нього я довідався, що в жидівським допомогові товаристві ГАЯС були організовані спеціальні шестимісячні інтенсивні та доволі коштовні лікарські курси.

Щоб дістати дозвіл на лікарську практику треба було найперше в стейтовому департаменті освіти дістати прихильну евалюацію медичного диплому, а пізніше складати триденний письмовий іспит зі всіх медичних дисциплін. І саме згадані медичні курси, ведені професорами медичних шкіл, мали завдання у сконденсованій формі приготувати кандидатів до іспиту. Я теж вирішив вписатися на цей курс, і після року інтенсивної праці склав найперше вимаганий ще тоді іспит з англійської мови та основний іспит з медицини. 19 лютого 1948 р. вже мав я ліценцію на лікарську практику в стейті Нью Йорк. Очевидно, що й інші колеги в Нью Йорку пішли тим шляхом. Їм, в часі науки багато допомагали їхні дружини, самі працюючи навіть на чорній роботі.

І так я став інформатором для тих колег, що приїздили до Америки здебільша через порт Нью Йорку. Тим, що ще від 1947 р. ждали на свій виїзд, я почав посилати інформації до українських часописів у Німеччині та відповідав на листи деяких колег. Частіші відомості про стейтові ліценційні вимоги подавав до „Свободи” чи „Америку”, куди посилав теж статті на теми проблем праці, одержання мешкання чи взагалі труднощів, на які натрапляла нова імміграція в перших місяцях свого перебування в Америці. На жаль, наші два комітети не завжди вміли дати собі раду з тими проблемами та до великого припливу нової імміграції не були приготовані. Це був доволі переломовий і цікавий період в історії українських лікарів і варто йому присвятити більше уваги, якщо говоримо про „вчора” українських лікарів та про заснування Українського Лікарського Товариства Північної Америки.

Ця така важна життєва проблема українських лікарів-емігрантів була дуже складна. Деякі стейти взагалі не допускали до нострифікації медичних дипломів, а в інших робили незрозумілі труднощі. В деяких стейтах, напр. в Мішіган, деякі наші наполегливі колеги (П. Джуль, Софія Парфанович) таки добились права на лікарську практику. Але навіть у тому самому стейті (Нью Йорк) були різні вимоги до колег, залежно від того, в якому університеті вони одержали диплом і в якому році. Найбільші труднощі мали лікарі з радянськими дипломами та дипломами з Медичного Інституту у Львові, а головно з Медичних фахових курсів. У тому багато допомагали нотаріально стверджені свідчення автора цих рядків, який свого часу був там доцентом і директором. А ще більше допомогла посвідка баварського міністерства освіти, яку я одержав від одного колеги, в якій

Міністерство освіти Баварії стверджувало, що програма в Лікарському Медичному Інституті була та сама, що в усіх німецьких університетах і що навчання велось на високому університетському рівні.

В 1949 р. я вже мав свій лікарський кабінет, у якому часто пізніми вечорами збиралися знайомі й незнайомі колеги, знайомилися та обговорювали свої життєві проблеми, а головню справи нострифікації. Другим таким бюро була домівка новозаснованого НТШ, де я був одним із трьох засновників та від початку його секретарем. Там теж зародилась ідея створити при НТШ лікарську секцію. Проте з уваги на більшу кількість українських лікарів у США й Канаді, згуртованих по більших але далеко від себе віддалених містах, як також розкинутих по інших країнах, відчувалася потреба окремої професійно-громадської, а пізніше наукової організації для об'єднання лікарів наперед тут, в Америці, а в дальшому майбутньому — об'єднання лікарів всієї діаспори, тимбільше, що такої професійної української незалежної організації не було на Україні. Цю думку я пропагував між лікарями ще від 1948 р. і хоч з трудом, але все таки вдалося нам її здійснити.

Заснування УЛТА – УЛТПА

Дня 22 січня 1950 р., в пам'ятний день нашої Незалежності і Соборності, відбулися установчі збори Українського Лікарського Товариства Америки (УЛТА) з осідком у Нью Йорку. До першої управи ввійшли лікарі — американці українського походження та лікарі-імігранти зі східних і західних земель України, а головою Т-ва вибрано ініціатора та засновника Товариства – д-ра Романа Осінчука.

І саме в час постало товариство, бо в 1948 р. був схвалений закон Трумана (Truman's Bill), за яким Америка погодилася прийняти велику кількість скитальців, а в тому теж більшу скількість українських лікарів. Всіх емігрантів привозили вже на державний кошт. Проте, хоч на самих зборах було вже 70 лікарів, головне зацікавлення кожного новоприбулого було не товариство, а можливість одержання праці, щоб забезпечити бодай скромний прожиток родині. І в тому аспекті новозасноване УЛТА відіграло велику ролю. Його розвиток був видний не лише в Нью Йорку, але завдяки тому, що централь поширила свої агенди, прийшло до заснування відділів по більших містах Америки. Впарі з цим наладнано теж справу докладнішого інформування членів про можливості й умовини нострифікації дипломів чи одержання лікарської праці. Для новоприбулих наше т-во організувало щомісячні інформаційні сходини в Нью Йорку, вдержувало постійне листування з колегами, писало рекомендаційні листи до різних урядів чи до місць праці. Врешті почало навіть організувати наукові доповіді. Всі ці заходи зв'язували та приєднували колег до товариства, яке щороку відбувало свої збори, поєднані з річними науково-медичними сесіями. Під моїм проводом, постійно перевибираного голови товариства, УЛТА росло, поширювало свої агенди на провінцію, створюючи добре організовані відділи. В 1953 р. УЛТА почало практикувати систему т.зв. делегатських зборів, на яких справи були вирішувані виби-

раними делегатами відділів, а в 1955 р. створено дворічну каденцію управи т-ва, щоб таким способом посилити наукову працю, організуючи що два роки вже більші наукові з'їзди в різних містах США і Канади.

В 1961 р., по приєднанні до т-ва українських лікарів з Канади, воно змінило свою назву на Українське Лікарське Товариство Північної Америки (УЛТПА) і під такою назвою його зареєстровано у стейті Нью Йорк.

Для прикладу варто подати деякі статистичні дані чи згадати деякі події, які з міжчасі заіснували. І так, у 1955 р. в нашій т-ві було приблизно 770 членів, а щонайменше така же кількість неприєднаних, головню колег з Канади з другого чи навіть третього покоління, які, як мало свідомі українці, про якесь об'єднання не дбали.

Вже тоді було шість відділів УЛТПА по більших містах та кілька делегатур, постійна переписка з лікарями в таких країнах, як Австралія, Венесуеля (д-р Лев Стаховський, д-р Роман Припхан), Бразилія, Аргентина (д-р Каранович та д-р Роман Мороз) та з УЛТ-вом у Мюнхені з думкою створити світову організацію українських лікарів у діаспорі. Оця ідея щасливо здійснилася пізніше у формі СФУЛТ в Чикаго.

Проте найважливішою подією того часу було створення в 1954 р. медичного журналу УЛТПА, науково та професійно-інформативного місячника, „Лікарського Вісника”. Його основником та головним редактором став д-р Роман Осінчук, що мав журналістичний досвід. Він погодився редагувати журнал, при чому поставив умову, щоб управа не тільки забезпечувала фінансово його видавання, але щоб цей журнал був незалежним від управи, тобто щоб став журналом для всього лікарського світу. Одначе, з браку такого розуміння проблеми нововибраним головою т-ва, рік пізніше він передав редагування журналу тодішньому голові д-рові Ярославу Воевідці і залишився тільки членом редколегії. Редагування „Лікарського Вісника” знову передано у 1957 р. до рук д-ра Р. Осінчука. Але тоді мені вже не під силу було редагувати журнал, бо на те не дозволяв ні час, ні обставини. У 1962 р. вибір упав на кваліфікованого редактора суспільно-політичного тижневика в Чикаго „Українське Життя” — д-ра Тому Лапичака. Чотири роки пізніше (1966) „Лікарський Вісник” знову опинився в моїх руках, але тільки вже на один рік. Щоб рятувати журнал, почалися розшуки за новим редактором. Цим разом вибір упав на д-ра Павла Джуля, який тоді був членом редколегії „Л.В.”, і який від 1967 р. редагує його й досі. Очевидно, що вже в тому часі деякі наші колеги були на науково-медичних становищах, деякі стали професорами медичних коледжів, так як і наш редактор д-р П. Джуль. Він, редагуючи „Л.В.”, вдержує із своїми колегами ближчий зв'язок, одержує від них наукові матеріали, при чому й сам збагачує його своїми науковими працями. Крім того, як редактор, д-р Джуль ще й пильний дослідник українського медичного назовництва та любитель поправної української мови. Ці незвичайно цінні прикмети головного редактора поставили журнал на високий науковий рівень, але хоч журнал мав добру фінансову основу, появлявся рідше ніж досі. Хоч редактор д-р П. Джуль був також переобтяжений своєю професійною працею, то все ж таки за 22 роки його редагування

„Лікарський Вісник” став насправду репрезентативним органом лікарського світу та нашої медичної науки. На жаль, нікому з попередників його, ані самому д-рові П. Джулеві не вдалося видавати його на періодичній базі як кварталник. Маймо надію, що теперішні епохальні зміни на нашій Батьківщині зможуть цей процес прискіпити.

Моїм завданням не є писати історію того „вчора” УЛТПА. На цю тему вже були статті і сподіваємось, що ще будуть. Все таки про одну проблему варто тут згадати, а саме про створення на початку 1960-их рр. видавничої комісії УЛТПА для видавання „Альманаха” т-ва. Треба було зібрати матеріали з історії професійного руху та української медицини і як слід насвітлити історію нашої професійної організації. При т-ві вже існувала комісія архіву і бібліотеки під керівництвом д-ра Томи Лапичака. Діяльним був теж термінологічний осередок УЛТПА, від якого д-р Р. Осінчук і д-р Юрій Трухлий входили до Термінологічної секції НТШ. Ще краще скристалізувалась ідея видання різних матеріалів до історії нашого руху чи історії медицини після зїзду українських журналістів Америки і Канади, що відбувся весною 1965 р. на Союзівці. На цьому зїзді я виступив із закликом піддержати цей рух відповідними інформаціями в пресі. А матеріали до історії українського медичного руху чи споріднених організації (як от Український Червоний Хрест) були. Проф. Василь Плющ у Німеччині збирався видавати „Нариси з історії української медичної науки й освіти” і це заохочувало нас до праці на цій ділянці в США.

Видавничу комісію „Альманаха” очолив д-р Тома Лапичак, заступником його став д-р Роман Осінчук, а секретарем д-р Ростислав Сочинський. Пізніше дійшли ще інші лікарі, які зайнялись збіркою фондів. І почалась доволі велика праця. Треба було підбирати авторів, збирати матеріали, їх докладно перевіряти, виправляти та упорядковувати, а також вести переписку з авторами. У висліді назбиралося стільки матеріалів, що можна було б видати дві-три книги. Все це коштувало сотні годин праці впродовж трьох років усіх трьох членів видавничої комісії, а найбільше д-ра Т. Лапичака.

І саме тоді з початку 1970-их рр., коли ми всі наближалися відзначити 25-ліття УЛТПА, д-р Т. Лапичак відмовився далі працювати у видавничій комісії „Альманаха”. Щоб випустити друком бодай один том зібраних і вже опрацьованих матеріалів, треба було розглянутися за новим редактором і за друкарнею. В цій критичній ситуації прийшов нам із допомогою наш колега з Німеччини д-р Василь Плющ. Завдяки йому, в 1975 р. появилися „Матеріали до історії української медицини” т. І Нью Йорк-Мюнхен, 1975.

В тому ж році я почав збирати матеріали до репрезентативного альманаху з нагоди 25-ліття УЛТПА, який вийшов саме перед зборами 1975 р. Очевидно, що навіть при добрій волі автор „Альманаха” не міг би був зайнятися ще й виданням першого тому „Матеріалів”, в якому всі три члени редакції помістили свої оригінальні праці, що були приготовані попередньою комісією. Дальші статті були поміщені в II-му томі „Матеріалів”, що появилися у 1988 р. Ба, що більше, деякі матеріали залишилися

Українські лікарі-учасники X-го наукового з'їзду УЛТПА у Вашингтоні, в 1974 р.

готові до друку й до III-го тому, от хочби докладна моя аналіза розвитку УЛТПА, стаття під назвою „Чотири зміни”, яка була намічена тодішньою видавничою комісією як вступна до „Альманаху”. Були також досить широко заплановані біографії деяких заслужених лікарів, які мав зібрати бл. п. д-р Антін Жуковський. Збірка такого цінного матеріалу до історії української медицини та з такою різномірною щодо змісту й авторства тематикою, і то вже в готовому зредагованому вигляді, повинна була все таки знайти бодай згадку тих людей, що над нею роками працювали. На жаль, це не вперше таке трапляється. Що такої згадки в першому томі не було — це зрозуміло, бо в ньому редактори книжки помістили свої власні статті.

Перший період постання, розвитку й росту УЛТПА завдячує великому патріотизмові та політично-громадському виробленні українського лікаря, який у найважчих часах скитального шляху чи дуже важких початкових кроків влаштування свого життя та своєї професії не загубився й не зневірився, а вірив у краще майбутнє своєї громади. Цілий ряд провідних лікарів не лише розбудували професійно-громадське та наукове життя, але й створили одну з найкращих організацій серед других професій, яка сьогодні має значення в діаспорі.

Українське Лікарське Товариство Північної Америки сьогодні

Зближаючись до свого 25-ліття, початкове УЛТА чи від 1961 р. УЛТПА в доволі короткому часі (як для громадської організації) стояло вже на зовсім твердих ногах. Воно мало добре наладнану працю в централі і в своїх десятих активних відділах у США та п'ятих відділах на терені Канади, з яких два західні відділи (Едмонтон і Саскатун) були тоді ще у початковій стадії свого розвитку. Ця мережа осередків організованого

руху українських лікарів на таких широких просторах американського континенту вимагала від централі, як також від колег у проводі зорганізованих відділів УЛТПА постійного контакту централі з відділами, чи відділу з окремими колегами. І треба признати, що колеги у проводі т-ва про це думали і з посвятою свого часу, а то й власних грошей, відвідували поодинокі відділи для зміцнення організаційного зв'язку та розбудови т-ва. Ріст УЛТПА та діяльність професійна і громадська в Америці мала теж великий вплив на українських лікарів, що поселилися в інших країнах діаспори. Важну роль зіграв тут „Лікарський Вісник”, про який знали навіть деякі лікарі в Україні.

Але як колись, у час нашого приїзду сюди як імігрантів, Нью Йорк був доволі людний, так тепер по двадцяти п'яти роках число лікарів-українців меншало, а з другої сторони почали у цій метрополії появлятися різні громадські централі (загально-громадські і політичні), які вимагали багато рук до праці. В Нью Йорку залишились деякі старші віком лікарі, які прибули сюди ще на початках 1950-их років. Вони вели свою приватну практику в місті, переповненому лікарями інших національностей. Крім професійної конкуренції були ще й інші малосприятливі умовини життя і праці (напр. по шпиталях), тому не дивно, що багато лікарів залишалося по інших більших містах США, де відробляли свої резидентури у різних спеціальностях медицини, ба — навіть добивалися і професорських ступенів у медичних коледжах. Це, очевидно, був незвичайно корисний вияв змагань наших молодих лікарів як для їх особистих цілей, так теж незвичайно потрібний для нашої професії та нашого т-ва, чи нашого національно-професійного значення серед чужинців всієї діаспори.

Але ті лікарі, які залишились в Нью Йорку, крім свого професійного об'єднання, часто мали ще й різні громадські обов'язки, тому не залишалося їх багато для вибору до праці в централі чи відділу УЛТПА в Нью Йорку. А тимчасом по різних більших містах Америки поставали нові відділи УЛТПА, а серед них найбільший та найбільше активний відділ у Чикаго, в якому вже діяв більший гурт молодших професійних колег, а серед них і громадських діячів. Тому в 1973 р., на 15-их делегатських зборах УЛТПА в Нью Йорку, із вдовolenням прийняли колеги кандидатуру, тоді вже активного, д-ра Ахіля Хрептовського з Чикаго та обрали його на голову-електа УЛТПА на 1975-ий рік. Таким чином централю УЛТПА перенесено з Нью Йорку до Чикаго, де був наш численний й активний Іллінойський відділ, де знаходилася централю американського організованого лікарського руху в США (АМА), до міста другого по Нью Йорку нашої організованої громади. З того приводу в книзі „25-ліття УЛТПА” я писав: „На порозі другого чверть століття провід нашого Товариства переходить у руки другого найбільшого осередку наших лікарів, переважно молодих віком. Треба радіти, що новий осередок має охоту перебрати дальший провід Т-ва можливо з новими ідеями та молодим запалом.”

Ось так серед великих надій та щирих бажань українських лікарів почалося сьогodenня УЛТПА, що має за собою вже вісім змін та 15 років діяльності, а яке не jde на відзначення свого 25-ліття, а радше хоче в теперішньому так вагомому часі відзначити 40-річчя УЛТПА. Може і слушно! І я не думаю писати докладнішу історію сьогodenня цього останнього 15-літнього періоду, бо вона напевно буде докладніше представлена головами тих 8-ох змін УЛТПА. Я лише хочу підкреслити деякі важніші моменти чи проблеми з діяльності УЛТПА.

Маркантною рисою того періоду було те, що в його проводі були колеги молодшого віку, які тут кінчали медицину і свій лікарський вишкіл, а багато з них ще й стали професорами медичних шкіл. У висліді настав інший стиль праці в товаристві, більше спокійний, а може інколи заспокійний. Колеги старшого віку, мабуть у наслідок різних у своєму житті переживань та впливів страшної довгої війни, були більше вразливі на хід своїх професійних та громадських справ і тому дискусії на зборах були neraz гамірні. Тепер дискусії на зборах були короткі й спокійні і всі ухвали переходили скоро, а збори проходили neraz упродовж двох годин. І діловодство було далеко краще. Тепер маємо докладний реєстр членства, добре зорганізований апарат сплачування членських внесків, запевнений фонд на безперебійне видавання „Лікарського Вісника” та фонд на видавання матеріалів до історії української медицини; маємо постійну співпрацю редактора „Л.В.” з кожною новообраною Управою Т-ва, регулярні що два роки наукові зїзди, навіть із кращим науковим профілем, але із щораз частіше вживаною англійською мовою, бо молодші колеги не то що не пишуть своїх доповідей українською мовою, але навіть і не вживають її як розговірної між собою. Не один з колег зробить мені закид, мовляв, „легко йому говорити”. Проте я додам, що саме старші колеги мусіли в різних умовах вчитися німецької чи англійської мови і їх вживати. Одначе з уваги на колосальні мовні зміни, що проходять на нашій Батьківщині, наш добрий приклад з користування української мови був би дуже корисним. Корисними є теж наукові конференції в зимових місяцях, поєднані з зимовим відпочинком у Мексико чи на Караїбських островах. Додаткові секції при наших т-ві як напр. дружин лікарів, дентистів, фармацевтів чи медиків-студентів з Молодої Громади, мали б куди більше значення, якщо б Управа прикладалася до них організаційно та підбирала до проводу тих секцій осіб з організаційним хистом.

Маємо при нашій організації бібліотеку і „Медичний архів”. Цей останній має форму збірників з передруками газетних чи журнальних статей про наш лікарський рух взагалі і про заслужених лікарів-громадян зокрема. Опрацьовує його й готує до друку бібліотекар д-р Павло Пундій, а досі вийшло його 11. Оцей „Медичний архів” у дечому доповняє „Л.В.”.

Ми вже згадували про спокійне русло нашої діяльності в УЛТПА, а проте варто тут відмітити одну подію, яка сколихнула лікарським світом діаспори. Було нею створення Світової Федерації Українських Лікарських

Товариств (СФУЛТ) на 17-му з'їзді делегатів УЛТПА в Чикаго в 1977 р. Брали в ньому участь також делегати Австралії (д-р В. Шехович) і Аргентини (д-р М. Полянська).

Я згадував не раз про потребу такої світової організації українських лікарів, бо сама ідея така давня, як давнє наше т-во. Не раз ми обмінювалися думками на цю тему з колегою д-ром Ахілем Хрептовським. І врешті, на згаданому з'їзді в Чикаго видвигнув цю справу колега Хрептовський і в результаті прийшло до заснування СФУЛТ. Першим президентом новоствореної організації став д-р Р. Осінчук, а його діловим заступником — д-р Ахіль Хрептовський, який під сучасну пору вже кілька років займає це становище. Ця організація має за собою добре проведену працю: створення трьох товариств українських лікарів — в Австралії, Німеччині і Австрії та організацію трьох міжнародних з'їздів і конференцій — в Сіднеї, Мюнхені та у Відні.

Без сумніву, найкращим досягненням СФУЛТ є підготовка до дійсно світового з'їзду українських лікарів на терені нашої Батьківщини в серпні 1990 р. В Києві і Львові відбудуться зустрічі українців-лікарів України і всієї діаспори, зустрічі під час наукових конференцій, дискусій та товариських вечорів. А треба відмітити, що події в сучасній Україні розвиваються так несподівано і в такому напрямі, що важко, пишучи ці рядки, робити будьякі прогнози. Назрівають отже серйозні проблеми, до яких український лікарський світ мусить поставитися з увагою, а акція СФУЛТ відбутися такою першою зустріччю на науковій платформі заслуговує на призначення.

Мене турбує теж проблема медичного доросту. Серед нашої діаспори в США завжди була і по сьогодні існує велика тяга нашої студентської молоді до студій медицини, що вважається чи не найповажнішою професією. Крім цього, багато наших студентів вважає цю професію за найбільш прибуткову. На погляд старших лікарів — це дуже корисна професія, але трудна й відповідальна, і її не можна оцінювати виключно з фінансового аспекту. Про молодих лікарів читаємо часом у нашій пресі похвальні дописи, але ті імена скоро зникають і наші молоді колеги не появляються на сходинах своїх відділів, а що гірше — вони ігнорують конференції-з'їзди і їх нема у списках членів УЛТПА. Це дивна історія. У них, видно, коротка пам'ять про своє походження і то вже в першому поколінні. Деякі з них ще часом виправдують свою байдужість браком часу чи надміром праці, а інші просто не звертають уваги на такі запити. На мою думку, може саме тепер є час звернути увагу на наших молодих колег і їх походження, коли сьогодні в пресі і з уст видних політиків часто можна чути про Україну. З огляду на ті події, які відбуваються на нашій Батьківщині, молоді колеги повинні пригадати собі і не лише як брати по крові, але як добрі лікарі, взяти собі до серця українську проблематику та пригадати собі своє походження. Варто їм завжди брати приклад зі старших колег, а навіть з колег чужої національності, хоч би жидів, з якими часто зустрічаються на праці та й неодні речі чують про допомогу Ізраїлеві. На мою

думку, проблема наших молодих лікарів є досить складна й вона вимагає більше планованих і обміркованих засобів.

Другою нерозв'язаною та приспаною справою є роля наших колег — професорів медичних коледжів і наукових дослідників. Очевидно, що деякі колеги професори співпрацюють з редактором „Лікарського Вісника” і таким чином дають свій вклад в українську медичну науку. Проте їх потенціал таки невикористаний для нас так як треба, зокрема тепер, коли їх знання й досвід з найбільш поступової медицини у світі, може бути дуже потрібний та використаний в інформації чи в близькій співпраці з лікарями чи науковими медичними колами в Україні. Там наші колеги ще й досі не змогли визволитися з цієї загальної профспілки під назвою „Медсантруд”, контрольованої досі партією, до якої, крім лікарів, є включені медсестри та цілий ряд звичайних робітників, що працюють в медичних установах та які майоризують лікарів чи навіть медичних наукових робітників, які працюють у різних установах міністерства здоров'я України. І ми добре знаємо, який убогий стан медичних установ, зокрема шпиталів у сьогоднішній Україні. На жаль, і досі ми не маємо докладного обліку наших медичних наукових кіл так щодо числа, як і до їх спеціальности.

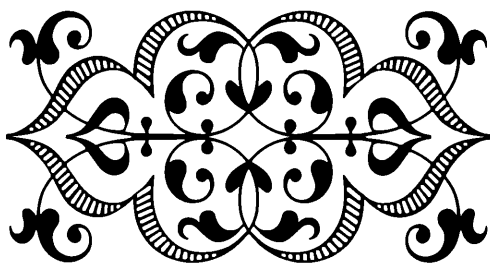
Треба поррахувати себе й приступити до створення при нашій т-ві автономної секції, якої провід перевів би докладний облік наших наукових сил та випрацював добру програму співпраці з «Лікарським Вісником», і ширшу програму допомоги нашим лікарям в Україні, а ця справа саме на часі.

І ще на одну справу хочу звернути увагу: чому видаємо „Альманах” за 15 років діяльности, а не за 25, як це було зроблено з виданням прегарної книги в 1975 р. п.з. „25-ліття УЛТПА — 1950-1975”. На це трудно мені дати обґрунтовану відповідь, бо думаю, що були тут думки двоякого роду. Деякі колеги побоялися, що може за дальших десяти років не буде кому про ці справи писати, бо старші колеги, які знають докладніше історію нашого т-ва уже минаються, а з молодших колег мало є таких, що виручили б їх у цьому ділі. Автор цих рядків є іншої думки. Саме в тих вагомих часах не зовсім ясного тепер, але дуже швидкого розвитку подій в Україні, нам треба дати якнайбільше інформацій для них про життя і працю українських лікарів на еміграції і в діаспорі, в країнах свободи думки, праці й життя, та передати їм на порозі їхнього дещо свободнішого життя та діяльности після 70 років їхнього життя в країні насильства і страху. Тепер перед ними і перед нами відкривається дальший, хоч не зовсім ясний, шлях на порозі останньої декади нашого століття, на якій кожному, хто йде, треба знати діла своїх попередників, себто знати їх історію, яка є вчителькою життя.

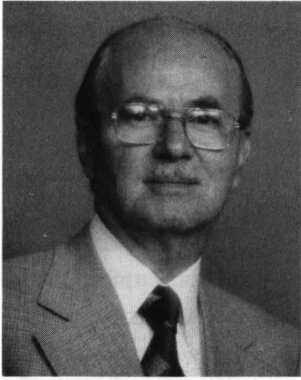
В пропам'ятній книзі „25-ліття УЛТПА — 1950-1975” я помістив автобіографічну статтю лікаря та політично-громадського діяча, д-ра мед. Антона Жуковського. На жаль, він відійшов від нас у засвіти. Був це незвичайно заслужений громадянин, що здобув собі довір'я своєю працею та мудрим інформаціями про українські проблеми серед конгресменів та сенаторів

свого стейту, а через них він мав і вплив на інших конгресменів чи сенаторів у Вашингтоні. Св.п. д-р А. Жуковський закінчив свою довшу автобіографію цікавим, майже пророчим пасусом: „Подаю все це для запису в історії нашої еміграції, як доказ, що ми не дармували, а робили все можливе, щоб облегшити долю нашої Батьківщини та подати правду про трагічне, підневільне її положення. Може доля буде щасливішою для молодших колег, які може друге чверть століття УЛТПА відсвяткують у Києві й у Львові та тоді „не злим тихим словом” згадають і про нас”.

Що за пророчі слова?! Сподіюсь, що колеги в Києві й у Львові це з вдячністю зроблять. Бо шанувати своїх заслужених попередників — це не лише наш привілей, а й наш обов'язок.

УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ В ГАЛИЧИНІ ДО ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (Загальний огляд діяльності і досягнень)

д-р Пилип Демус

В історії початків і розвитку науково-професійної діяльності українських лікарів у Галичині, дві дати заслуговують на особливе відзначення: першу з них становить рік 1898, коли то при НТШ у Львові засновано Лікарську Комісію, що своїми „Лікарськими Збірниками” започаткувала науково-видавничу діяльність галицьких лікарів; друга — це 1910 рік, коли у Львові засновано Українське Лікарське Товариство.

Завдання статті — розкрити всі ті обставини, в яких довелося українським лікарям-піонерам починати свою організовану працю, що за 15 літ стала вихідною базою для дальшого розвитку лікарського професійного й наукового руху на західно-українських землях, а згодом на еміграції.

Гідним продовжувачем того діла з-перед 80-ти чи 90-ти років — є УЛТПА.

(Редакція)

Вступ

Від т.зв. „весни народів” (1848 р.) в центральній і західній Європі та скасування панщини потрібно було аж пів століття до часу, коли у східній Галичині почало формуватися організаційне життя різних професій, між ними й українських лікарів. Виникло це явище з великим запізненням на професійно-громадській арені тоді, коли народи Заходу вже давно розгорнули широку діяльність у різних ділянках свого життя — політичній, суспільно-культурній та церковно-релігійній. Прийшло отже до того, що галицькі українці в половині 19 ст. почали пробуджуватися з довгого летаргічного сну, а таких періодів мала Україна кілька у своїй багатострадній історії.

1848-ий рік приніс волю декільком народам Європи, але не українському. Проживаючи під тягарем панщини, галицький селянин знав тільки побої, тяжку працю, безпросвітність і був бідний-бідний до наготи . . . Кажучи за Франком, був наш народ неначе той паралітик на роздоріжжі, якому судилося багато років бути тяглом у панських повозках бистроїздних . . . Вся ця селянська маса була без освіченого проводу, без суспільної опіки, без охорони здоров'я, для якого єдиною „розрадою” була пляшка . . . Алькоголізм став загальним явищем Галичини, а за ним тяглися ланцюгом усі його наслідки: родинні злидні, втрата майна, різні психози, туберкульоза й статеві недуги.

У „Бориславських оповіданнях” Іван Франко наводить один вимовний факт: чоловік розпився, а жінка в розпуці, щоб рятувати останній кусень поля, попарила йому окропом ноги. Це прикувало чоловіка до ліжка і він не мав за що пити й таким чином врятував своє останнє майно.

Найбільше терпіли матері й діти. Немає статистики смертності дітей чи матерів при родах, а ця смертність в обох випадках була в тих часах справді висока.

Вся адміністрація нашої Галичини була в польських руках. На віденським дворі польські барони мали впливи, які сягали до кожного провінційного міста наших земель. Серед таких обставин українець не знаходив

свого належного права в австрійських бюрах на своїй рідній землі. Галичина була в тих часах об'єктом подвійного державно-адміністративного гноблення. Був це рідкісний державно-суспільний курйоз і полягав у тому, що політично галицька територія була під владою Австрії, а адміністративно — вповні залежна від польського урядовця.

Така подвійна залежність Галичини створювала дуже прикру атмосферу серед українських суспільних верств.

Галицькому українцеві потрібна була освіта, бо тільки вона могла витягнути його з оков темноти. І справді, засноване 1868 р. Т-во „Прогресу” стало для Галичини джерелом національного освіднення, піднесення гігієнічного стандарту життя української родини, зокрема матерів і дітей.

Однаке серед такої, здавалося б, сірої й забутої людської маси, таки жевріла іскра глибинної української душі. Потрібно було тільки збудника, щоб вона розгорілась до спалаху повного й кращого життя. Ось саме такі та їм подібні обставини заставили українського лікаря почати боротьбу не тільки проти природних недуг, але й поборювати темноту. Тут не було іншої альтернативи і це мало бути смолоскипом у його професійній праці. Українські лікарі, що мали безпосередній доступ до найбільше покривдженої суспільної кляси робітників і селян, були свідомі ваги своєї праці так у професійному, як і суспільному аспектах. В 1897 р. в східній Галичині було 150 лікарів-українців, а між ними перша і єдина жінка-лікар д-р Софія Окуневська-Морачевська. З того числа близько 50 лікарів були москвофільської орієнтації, які вживали терміну „руський, русин” дарма, що цей термін не завжди покривався з поняттям „москвофіл”. Ми мусимо згадати про цю аномалію, бо вона пізніше зіграла негативну роль в нашому політичному і суспільно-громадському житті.

Заснування Лікарської Комісії при НТШ і поява „Лікарського Збірника”

Заки прийшло до зорганізованої праці українських лікарів Галичини у формі Українського Лікарського Товариства, у 1897 р. прийшло до появи „першої ластівки” наукової праці лікарів — до заснування при НТШ у Львові Математично-природничо-лікарської Секції. А що це була доба бактеріологічних, серологічних та імунологічних студій і досягнень медичної науки, до наукового Збірника цієї секції почали надсилати свої матеріали лікарі, зацікавлені науково-медичною проблематикою.*

І так у „Збірнику” математично-природничо-лікарської Секції НТШ у Львові з 1897 р., том I, появились три статті: д-р Щасний (Фелікс) Сельський, «До механіки нормальних і патологічних змін положення матиці»; д-р Осип Дакура, «Причинок до клінічної діагнози черевного тифу»; д-р О.Ч. Пироговський, З'їзд лікарів у Києві 21-28 квітня 1896 р.

---

* Перша на медичні теми книжка в українській мові була видана 1879 р. у Франції. Це була книжка д-ра Сергія Подолинського, «Життя і здоров'я людей на Україні», (244 стор.)

Того ж року появилася другий том „Збірника” де були дві статті: д-р Осип Дакура, «Бактеріологічні посмертні вислідки а клінічна діагноза інфекційних недуг»; д-р Михайло Кос, «Лічення трахоми і других запалень злучниці іхторганом».

Рік пізніше в 1898 р, за ініціативою д-ра Є. Озаркевича, при цьому ж НТШ засновано окрему Лікарську Комісію, якої головою став д-р Щасний Сельський, а її душею залишився далі перший з її засновників д-р Є. Озаркевич. До цієї Комісії ввійшли лікарі з практичним досвідом, а що кілька студентів-медиків теж увійшли до управи, то це давало гарантію, що ця Комісія має запевнену майбутність. На кожному засіданні управи Комісії лунали тривожні голоси: „Ми не є зорганізовані, ми нічого не видаємо . . . Західня медицина робить наукові поступи, а ми навіть не маємо своєї термінології . . .” В результаті, ще того самого 1898 р. управа Комісії взяла собі за мету видавати свій власний науковий журнал. Великою перешкодою в цьому ділі виявився таки брак української медичної термінології. Щоб побороти ці труднощі, створено термінологічну комісію, яку очолив д-р Озаркевич. Допомогали йому два оплачувані студенти медицини, з яких Ярослав Грушкевич почав старанно виготовляти індекс українських медичних термінів.

В результаті тих усіх заходів і кропіткої праці ініціаторів цього важного діла, в рр. 1898-1902, під патронатом НТШ у Львові, побачило світ шість перших медичних випусків „Лікарського Збірника” за редакцією Є. Озаркевича.

„Лікарський Збірник” – Т. I, Випуск I., 1898 р.

проф. д-р Іван Горбачевський

«Загальний метод добування нуклеїного квасу з органів»

д-р Софія Морачевська-Скуневська

«Вплив температури на осмотичне тиснення еритроцитів»

д-р Осип Дакура

«Досліди з новою лімфою (туберкулін TP) Роберта Коха»

д-р Євген Озаркевич

«Значіння і методи при дослідах над переменою матерії»

Справоздання:

д-р Осип Дакура

«Стремління і здобутки теперішньої терапії»

д-р Теофіль Гвоздецький

«Нові напрями у ліченню переросту припрутні»

Т. I, Випуск II., 1898 р.

д-р Щасний-Сельський

«Спірні питання про відклін родниці (матиці)»

д-р Євген Озаркевич

«Досліди над пропасницею»

д-р Осип Дакура

«Про вагу (значення) посмертних бактеріологічних дослідів»

д-р Адам Соловій
«Причинок до перервання родниці»
д-р Маріян Долинський
«Про лічення рака родниці»

Т. II, Випуск I., 1899 р.

проф. д-р Іван Горбачевський
«Причинки до пізнання виживи сільської людности галицького
Поділля»
д-р Осип Дакура
«Клінічні спостереження щодо подавання уроферину»
д-р Михайло Кос
«Про скіяскопію»
д-р Михайло Олійник
«Про нападovu гемоглобінурію»
д-р Володимир Янович
«Цілковите вилічення вовка за помічю kalium hypermanganicum»

Т. II, Випуск II., 1899 р.

д-р Евген Озаркевич і Юліян Марішлер
«Досліди над переміною матерії при зменшаючійся і збільшаючійся
черевні опухолі» (Ascietes)
д-р Евген Кобринський
«Про лічення Ectopia Vesicae»
д-р Осип Дакура
«Цікавий случай новотвору переднього середгруддя»
д-р Маріян Долинський
«З положничої казуїстики»

Т. III, Випуск I., 1901 р.

д-р Евген Озаркевич
«Про уробілінову жовтачку»
д-р В. Морачевський
«Нові способи досліду білковини»
д-р Осип Дакура
«Зі шпитальної казуїстики за рік 1899»

Т. III, Випуск II., 1901 р.

проф. д-р Іван Горбачевський
«Про виказання закраски крови»
проф. д-р І.Р.
«Про повстання товщів у звіриннім організмі»
д-р Осип Дакура
«Причинки до певного ставлення клінічної діагнози тифа на підставі
бактеріологічних дослідів»

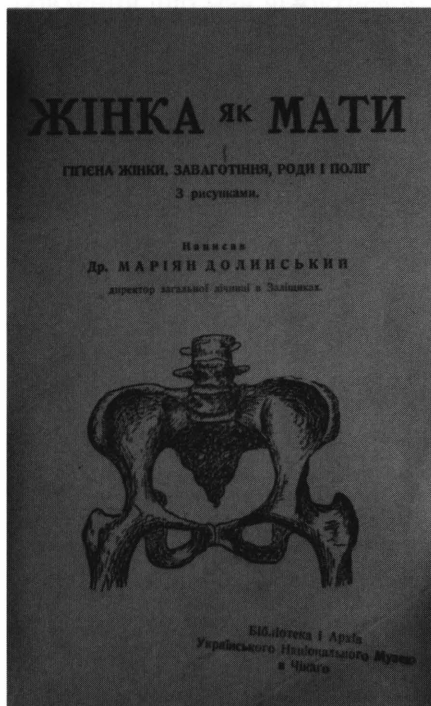
Уже перший „Збірник” вказує на те, що наші науковці-лікарі орієнтувалися на найновіші наукові видання західньо-європейської медичної науки.

В „Передньому слові” до першого тому „Збірника” д-р Озаркевич писав:

„Беручись до цієї роботи, ми поставили собі таку мету:

- 1) покласти бодай початок лікарської літератури нашою рідною мовою,
- 2) витворити фахову лікарську термінологію . . .

Наскільки нам удалося хоч частинно наблизитися до поставленого завдання, — не наша річ судити. Певне лише те, що воля була в нас добра й праці вложилисьмо чимало.”

Крім своєї видавничої діяльності Комісія старалася про зв'язки з інтернаціональним лікарським світом і перший раз взяла участь у міжнародньому конгресі, що відбувався в серпні 1900 році в Парижі. З українців брали у ньому участь д-ри Горбачевський та Озаркевич.

Комісія брала також участь у міжнародних лікарських з'їздах — у Мадриді 1903 р. та в Білгороді 1904 р. Комісія передплачувала різні медичні журнали і посилала свої „Збірники” іншим медичним організаціям.

В 1904 р. приїхав до Львова д-р Іван Липа з Одеси з групою українців, щоб взяти участь в українознавчих курсах, що їх організувало НТШ. Він нав'язав контакт з Комісією і представив їй плян видавання популярної медичної літератури. У ході дискусій цю справу перебрала „Просвіта”, яка погодилася видавати популярні брошури під назвою „Лікарські листи”.

* * * * *

Ще в 1902 р. д-р Озаркевич задумував створити філантропійну установу, в якій українські лікарі давали б безкоштовно медичну допомогу вбогим хворим, без різниці національності. Такою установою мала стати Народна Лічниця, де українські лікарі найшли приміщення для своїх спільних сходин. Завдяки підтримці широких кіл громадянства та окремих парафій Львова, плян Озаркевича почав набирати конкретних форм і врешті увінчався великим успіхом, коли митр. Андрей Шептицький віддав під майбутню лічницю окремих будинок.

1904 р. Народна Лічниця почала вже працювати і цей рік можна вважати датою безстатутового організованого життя українських лікарів Галичини.

Д-р Озаркевич очолив внутрішній відділ лічниці, а крім цього були тут ще відділи дитячий, хірургічний, очний та відділ жіночих недуг. Душею Народної Лічниці був д-р Озаркевич і це м.ін. було причиною занепаду видавничої справи, тобто видавання „Лікарських Збірників”, які вимагали поважного вкладу праці.

Заснування Українського Лікарського Товариства

Конкретний план заснувати професійне товариство українських лікарів Галичини виникнув у Коломиї, де працював д-р Олександр Козакевич, який в цій самій справі розгорнув широку кореспонденцію зі своїми колегами. Йшлося про організацію подібну до тих, які вже давно існували на Заході. Конкретно, д-р Козакевич узявся за ознайомлення зі статутами кількох німецьких лікарських товариств і переконував своїх колег, що організаційною дорогою можна буде більше досягнути для української медичної науки і для професійного авторитету українських лікарів, як теж і для українського суспільства. Якщо йдеться про Галичину, що перебувала в складі австро-угорської імперії, то існувало лише одне лікарське т-во з осідком у Кракові, до якого належали польські лікарі. Щоб приєднати до нього українців зі східної Галичини чи Буковини, це товариство змінило свій статут і дало оголошення у пресі українською мовою. Той факт мабуть спонукав Озаркевича і товаришів до скликання в грудні 1907 р. ширших інформативних сходів. На цих сходах створено одноголосно комітет засновників „Руського Товариства Лікарського”, а його головою обрано Зиновія Левицького. Ухвалено також вислати відповідну відозву до всіх лікарів-українців Галичини й Буковини. — Чому „руського”? На це склалися дві причини: термін „український” міг би відстрашити одну третину галицьких лікарів, які зараховували себе до староруської групи, а яких Козакевич думав притягнути до співпраці. Також побоювалися наші основоположники, що термін „український” в міністерстві внутрішніх справ у Відні пошкодить усій справі. Але і це не допомогло, бо Міністерство статуту таки не затвердило.

Щойно 1910 р., по довгих стараннях і ваганнях, прийшло з Відня до Коломиї повідомлення про затвердження статуту, але щоб повідомити Козакевича про дозвіл, потребував коломийський уряд пів року!

Статут був прийнятий, і так українські лікарі Галичини й Буковини стали членами спершу „Руського Лікарського Товариства”, а згодом термін „руський” перейшов на „український”.

Цікаво буде згадати про звіт з перших зборів УЛТ у Львові, про який щоденник „Діло” з 3-го жовтня 1910 р. писав так:

„Перші загальні збори УЛТ відбулися у Львові 1 жовтня 1910 року. З поміж численних ухвал Товариство почало робити заходи до створення окремої палати для українських лікарів; приступити до видання фахової медичної та ветеринарної термінології в порозумінні з лікарями східної України; видавати професійний часопис; створити окремий фонд для вдів і сиріт по лікарях-членах товариства; заснувати лічнічі заклади в різних околицях нашого краю”.

Головою новозаснованого т-ва став д-р Євген Озаркевич, який був тоді теж директором Народної Лічниці, а крім того навантажений обов'язками в інших українських установах. Це було м.ін. причиною того, що нововибраний голова не мав змоги присвятити достатньої кількості часу товариству.

А все таки УЛТ зуміло, коли зайшла важна потреба, себе гідно презентувати. І так у 1911 р. члени управи — Озаркевич і Вахнянин, — взяли участь, як окрема делегація, в з'їзді польських лікарів у Кракові.

На тому ж з'їзді виникла думка, щоб лікарі всеслов'янського комітету взяли участь у першому всеслов'янському конгресі для суспільного оздоровлення, що мав відбутися в Петербурзі.

Українські лікарі постановили взяти участь у ньому як окрема українська секція. Комітет увійшов у порозуміння з лікарями східної України, де такої організації як УЛТ не було. І ці лікарі, хоч не мали свого організованого представництва за царату, зголосилися до участі. Послідовно галицькі лікарі почали поважно приготуватися до з'їзду. Вони приготували доповіді, а окремий громадський комітет, під головуванням А. Гарасевича — учителя семінарії, виготовив експонати на суспільно-гігієнічну виставку. Одначе, під натиском російських шовіністичних кіл чорносотенців, з'їзд не відбувся, бо українська участь у Петербурзькому з'їзді не була бажана.

На фоні політичної боротьби з польською адміністрацією представники УЛТ завжди боронили інтереси свого товариства. У виборах до Лікарської палати, адміністрація якої була всеціло в польських руках, українські лікарі старалися змінити цей анахронізм і вимагали від австрійського уряду признання українських представників у цій інституції. Ця боротьба затяглася аж до вибуху Першої світової війни без позитивного поагодження.

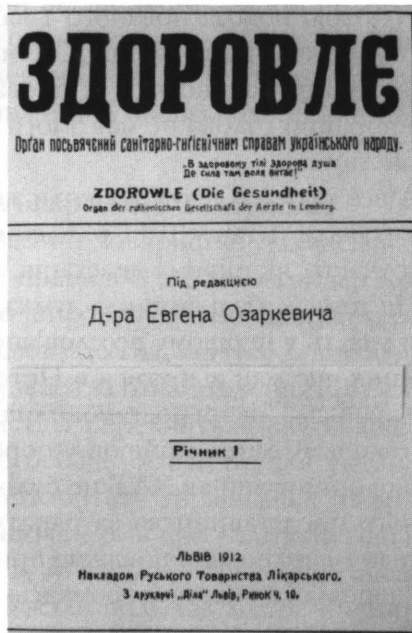
Заслуги д-ра Євгена Озаркевича

У 1912 р. д-р Озаркевич почав видавати у Львові медичний популярний журнал „Здоровле”, який виходив безперебійно кожного місяця аж до вибуху в 1914 р. Першої світової війни. Завдянням журналу було поширювати серед українського народу знання природничих і медичних наук та правила гігієни. Під цим оглядом „Здоровле” було дуже добре редагованим журналом. Були тут інформації про загальну гігієну, про охорону матерів, догляд немовлят, опіку над хворими, про алкоголізм, пошесні недуги, фізичну культуру, спорт, санітарні відносини, а теж про розпорядки влади.

На сторінках „Здоровля” появлялися дискусії про розбудову живців, де хворі на туберкульозу студенти могли б знайти відпочинок. Були там також дрібні поради, новинки, нотатки з життя українських і чужих лікарських організацій. Був це журнал дуже популярний серед лікарів, священників і вчителів. Але він не був так фахово редагований, як лікарські збірники. На те склалися різні причини, а сам Озаркевич, який був єдиний у тих часах, що міг зайнятися науковою працею, був перешкоджений іншими обов'язками.

д-р Євген Озаркевич

Титульна сторінка журналу
«Здоров'є»

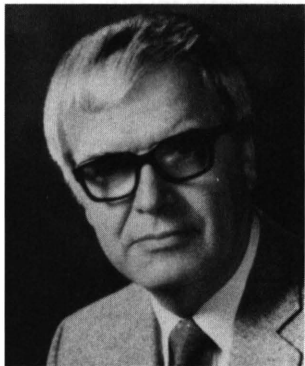
Д-р Євген Озаркевич був прототипом лікаря-громадянина. Впродовж 20 років своєї практики у Львові був рівночасно дійсним членом НТШ і брав участь у його праці, був членом Математично-природничої Секції, заснував Народну Лічницю і був її директором; кількакратно був головою УЛТ, редагував журнал „Здоров'є”, був автором кількох науково-популярних праць, видав три томи „Лікарського Збірника”. Присвятив багато праці у творенні медичної термінології, був членом найвищої Ради здоров'я у Відні. Займався і був активним у розбудженні національного життя серед українців міста Львова; був членом Головної управи Національно-демократичної Партії, був засновником Міщанського Братства та „Львівської Русі”; був членом головної управи „Просвіти”, був членом дирекції Т-ва „Дністер”, членом спілки „Діла”, а також дописував до гумористичного журналу „Зеркало”.

Втомлений важкою працею в численних таборах воєнного часу, він втратив здоров'я. В 1916 р. поховав свою дружину і цього ж року закінчив своє трудолюбиве і таке багате на зміст життя.

Був він особливою людиною. Сторінки його біографії всеціло покриваються з життям і діяльністю українських лікарів перед і після їх оформлення в суцільну організовану спільноту. Своїм життям і всією діяльністю він замкнув за собою перший період діяльності Українського Лікарського Т-ва галицьких українців, товариства, що стало фундаментом для дальшого розвитку професійної і наукової діяльності українських лікарів на Рідних Землях, як і далеко поза її кордонами.

ОБМІН НАУКОЮ І ДОСВІДОМ (Короткі підсумки наукової діяльності членів УЛТПА)

д-р Павло Джуль

Дуже важливим, якщо не основним завданням організації українських лікарів у діаспорі, а такою найбільш численною своїм членством і вагомою своєю 40-літньою діяльністю є саме УЛТПА, є стимулювати і збагачувати професійні знання своїх членів, а вслід за цим сприяти розвитку української медичної науки, якої коріння сягають кінця 19-го і початків 20-го століть.

Будучи чи не єдиною етнічного типу професійною організацією в рамках Американської Медичної Асоціації (АМА), наше т-во взяло на себе обов'язок дати своєму членству спроможність, набуті під час студій знання чи досвід, збагатити новими досягненнями модерної медичної науки. Шляхом до цього, крім періодичного видавання свого професійного журналу, яким є «Лікарський Вісник», є організування наукових з'їздів чи наукових конференцій, на яких наші члени, зацікавлені окремими проблемами своєї професії, мають нагоду виступити зі своїми доповідями та брати участь у панелях, дискусіях, не кажучи вже про персональний контакт з іншими товаришами своєї професії.

Ось саме таку форму наукової діяльності можемо вважати взаємобміном науки чи досвіду і на цьому місці хочемо коротко підсумувати числа і факти про висліди наукової діяльності наших членів на протязі 40-літньої діяльності УЛТПА.*

За весь час свого існування УЛТПА відбуло 17 наукових з'їздів і 9 конференцій. Перший з'їзд відбувся у червні 1956 р. в Клівленді, Огайо, а після того періодично що-другий рік відбувалися такі ж з'їзди і наукові конференції, поєднані зі з'їздами делегатів від усіх відділів т-ва. Відбувались вони за чергою в усіх більших містах, що були осередками українського поселення в Америці чи Канаді (Чікаго, Нью Йорк, Детройт, Філадельфія, Сан Франціско, Торонто, Вінніпег).

---

* Про наукові з'їзди українських лікарів взагалі, починаючи з передреволюційних царських часів, короткотривалого періоду української державности чи початкових років радянської влади, а теж про з'їзди українських лікарів у довоєнній Польщі (в Галичині) в рр. 1924-1939 і після Другої світової війни на еміграції, передусім в Зах. Німеччині, як теж про перших десять з'їздів УЛТПА в Америці чи Канаді, — гляди статтю д-ра Павла Джуля: „Огляд наукової діяльності членів УЛТПА між роками 1975-1987” („Матеріали до історії української медицини”, т.ІІ, вид. УЛТПА, Чікаго, 1988). Там же подається бібліографічний показник до цієї проблематики.

На перший з'їзд у Клівленді прибуло 87 членів. Були це передусім ті лікарі, що першими прибули з Європи на американський континент і, після складення вимаганих іспитів, відкривали свою лікарську практику. Але, починаючи з другого з'їзду (1958), число учасників почало більшати (127-142-208); а коли такий з'їзд відбувався у великих канадських містах, це число доходило інколи до 270 учасників. Пересічно в усіх лікарських з'їздах брало участь від 120 до 140 членів.

Другим своєрідним показником зацікавлення з'їздами є кількість прочитаних доповідей. І так на першому з'їзді у Клівленді прочитано було всього сім доповідей, але в дальших роках їх кількість постійно зростала (від 12 до 25), залежно від того, де такий з'їзд відбувався, бо якщо в Канаді, то збільшеному числу учасників відповідало збільшене число доповідей. Пересічна кількість доповідей за пройдений час наукової діяльності становила 10-15.

Мовою доповідей на наукових з'їздах була з правила мова українська, за рідкими випадками — англійська, зокрема тоді, коли доповідачами були тут народжені члени або запрошені чужинці.

На всіх з'їздах в рр. 1956-1989 виголошено 226 доповідей, дуже часто ілюстрованих прозірками („слайдами”) або фільмами, а між доповідачами було 20 лікарів-жінок. Доповіді були організовані окремою комісією на вибрані заздалегідь теми, як от з хірургії, гінекології, ортопедії, офтальмології, отолярингології, анестезіології, комп'ютерної радіології, внутрішньої медицини, а теж дентистики і фармакології. В останніх кільканадцяти роках їх авторами були здебільша молоді колеги, які вже на американському чи канадському ґрунті відбули свої медичні студії, спеціалізувались, а декотрі з них у своїй професії займали визначні місця в медичних наукових установах чи медичних школах.

На декілька з'їздів були зголошені теми особливого наукового значення, і тим учасникам-лікарям, які їх прослухали, американські медичні наукові інституції як напр. Медична Школа Раш в Чікаго чи Нью-Йоркський Медичний коледж признавали кредити першої категорії, що їх вимагає від своїх членів Американська Медична Асоціація.

Окремою ланкою наукових з'їздів були панелі, з участю 2-ох, 4-ох або 6-ох учасників, і вони мали своє значення, бо шляхом дискусії фахівцями від даної теми — вирішувано важні проблеми медичної практики. На кількох з'їздах були прочитані доповіді на загально-суспільні, виховно-культурні чи под. актуальні теми. В цілому — наукові з'їзди чи конференції УЛТПА були і є важливими подіями в житті нашої професійної спільноти, яка в системі українського зорганізованого життя поза межами Батьківщини займає видатне місце.

Статистичні дані про скількість виголошених доповідей:

П. Джуль — 20; В. Трухлий — 19; Ю. Трухлий — 17; Р. Осінчук — 11; Р.Б. Дзьоба — 10; В. Марчук — 8; М. Юзич — 8.

По 7 доповідей:

Я. Барвінський, Ю. Грицеляк, Л. Дмоховський, Л. Кузьмак, Т. Шегедин.

По 6 доповідей:

М. Головатий, А. Кецала, Л. Мостович, В. Пляш.

По 5 доповідей:

М. Гречишин, М. Драган, Ст. Дудяк, Р. Палажій.

По 4 доповіді:

П. Бобечко, Б. Волянський, М. Грушкевич, Б. Іванець, А. Левицький, П. Моцюк, Р. Оришкевич, Р. Турко, Б. Целевич.

По 3 доповіді:

С. Асаді, М. Байда, І. Воевідка, Т. Воробець, М. Гук, Ю. Гной, Б. Горський, Р. Левицький, І. Масник, А. Михальчук, Б. Олесницький, Т. Решетило, В. Розгін, Б. Филипчак, Марія Фішер-Слиж, Р. Цурковський, Марія Яблонська.

По дві доповіді:

Р. Бабич, А. Батрух, О. Берест, А. Бровар, Л. Ворох, Б. Гординський, С. Гривнак, Д. Григорчук, Христя Держко, Р. Дикун, Д. Долинюк, О. Жупник, Б. Залуцький, В. Зарічний, Джоен Камак-Целевич, Л. Каменецький, В. Кассараба, А. Мельник, В. М'ялковський, Г. Никифоруk, М. Олесницький, В. Петришин, П. Пундій, А. Пшивий, О. Рижій, Ю. Руденський, Ю. Сай, Дарія Сімків, П. Смильський, О. Сохан, М. Стефанів, Є. Стецько, Татяна Терлецька-Антонович, М. Тершаковець, Я. Туркало, П. Харук, І. Целевич, Б. Цимбалістий, О. Шандра, Й. Швайцар, Д. Шмелька.

По одній доповіді:

Д. Антонеvич, Ю. Бабчук, І. Базилевич, Оксана Балтарович, О. Баран, Ю. Барановський, Р. Баранчук, В. Бачинський, Ю. Бережницький, М. Бих, Б. Білас, І. Білаш, Б. Бореjко, В. Бродич, К. Бубела, Р. Бучок, Д. Васерман, Б. Вассель, Софія Велика, Б. Верн, Є. Вертипорох, М. Вікстром, Р. Вітковський, Я. Воевідка, М. Войтович, В. Волощук, Б. Ворох, Ст. Ворох, О. Гаврилук, Р. Гайдук, Катерина Гайдученко, В. Гачинський, Я. Гординський, О. Горникевич, Ю. Городиловський, Марія Грицеляк, С. Грушовець, В. Гаман, П. Грунер, Ю. Демидович, М. Деміцький, П. Демус, Ю. Джуль, В. Добровольський, М. Дорота, О. Дrajньовський, Христя Дудяк, В. Дячок, С. Зошук, Я. Іванець, М. Ільчишин, І. Каліцінський, Є. Карасевич, А. Качала, Д. Кепрон, І. Кизик, Ю. Кишакевич, В. Кіналь, І. Кіндрат, Марія Клодницька-Процик, З. Козак, Ірина Комаринська-Савицька, О. Комарницький, М. Конюх, Р. Копровий, Ж. Кордуба, М. Коріненко, Марта Косович, Емілія Кравс-Мацьків, І. Кравчук, Ніна Крассер, В. Кривуляк, Є. Криштальський, Й. Кульчик, Р. Кунинець, Ю. Кушнір, Т. Лапичак, Н. Ласер, М. Лебедин, А. Лисий, М. Логаза, Дарія Логінська-Дейл, В. Лончина, М. Луцик, М. Лучків, Б. Макаревич, В. Максимів, М. Марків, Т. Мейсон, М. Мелин, М. Недільський, В. Околот, А. Олеарчик, В. Онуфрей, В. Остгайм-Дзерович, С. Павлинський, Л. Палмер, Софія Парфанович, Л. Пиріг, Ляриса Погорецька-Долинська, Б. Полянський, Є. Прокіпчук, Ю. Рева, М. Резенюк, М. Роман, Ю. Савицький, М. Сайкевич,

С. Семчишин, О. Сивак, Я. Сидорак, М. Сіменович, Б. Снігура, Т. Снігурович, М. Стефанишин, Люба Стефанівська, П. Судерман, Марта Терлецька, Ю. Тисовський, Дм. Тодосійчук, Марта Фаріон-Вислоцька, М. Федорів, Т. Федорів, М. Федушка, М. Харкевич, Анетка Харук, Я. Хмілевський, В. Худьо, І. Чінченко, І. Чолган, Т. Чопівський, Таїса Шеремета-Бровар, Р. Шкільник, Ст. Штайн, А. Якубович, І. Яцушко.

д-р Павло Джуль

35-ЛІТТЯ «ЛІКАРСЬКОГО ВІСНИКА» ТА ЙОГО ЗАВДАННЯ

Перше число «Лікарського Вісника» («Л.В.»), органу Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА) появилось з датою 1-го травня 1954 р. і віддзеркалює тодішній стан нашої молоді громади, а це початкові організаційні труднощі та журбу про майбутнє нашої професії. У вступній статті було сказано, що завданням цього журналу буде познайомити читачів із розвитком української медичної науки та вкладом українських лікарів у світову медичну літературу. «Л.В.» мав стати речником української вільної медичної думки, віддзеркалювати життя нашого товариства, працю наших лікарів у вільному світі і втримувати духовий зв'язок між українськими лікарями по всьому світі. Не менш важливим завданням цього журналу мала б бути публікація наукових статей, які показували б висліди наукових дослідів і спостережень наших лікарів.

Із такими напрямними почав своє життя «Лікарський Вісник».

Спочатку він появлявся двічі на рік, а в 1958 р. став кварталником. Засновником і першим його головним редактором був д-р Роман Осінчук. У грудні 1955 р. редакцію перебрав д-р Ярослав Воєвідка. Редакційна колегія працювала в такому складі: д-ри — проф. Борис Андрієвський, проф. Іван Базилевич, Богдан Макарушка, Роман Оришкевич, Роман Осінчук, Софія Парфанович, Володимир Петришин, Ростислав Сочинський, Ілярій Чолган.

У жовтні 1957 р. редакцію знову перебрав д-р Роман Осінчук, який працював на цьому становищі аж до 1962 р., коли редагування перейшло в руки д-ра Томи Лапичака, який покликав до редакційної колегії д-рів: Р. Осінчука, проф. Василя Плюща і Р. Сочинського, а в 1963 р. в її склад увійшов д-р Павло Джуль, а два роки пізніше М. Зарицький. Коли д-р Тома Лапичак у 1966 р. зрезигнував зі становища головного редактора, на прохання Головної Управи УЛТПА д-р Р. Осінчук знову перебрав обов'язки редагування журналу до кінця каденції. За його головування появилось тоді ще три числа. В склад редакційної колегії входили д-ри: П. Джуль, Б. Олесницький, В. Плющ, В. Соханівський і Р. Сочинський.

Дванадцятий з'їзд делегатів УЛТПА в 1967 р. обрав головним редактором «Лікарського Вісника» д-ра Павла Джуля, який виконує ці обов'язки досі. З ним співпрацювала редакційна колегія в такому складі

— д-ри: М. Данилюк, В. Гординський, М. Грецишин, Ю. Кушнір, М. Логаза, Р. Осінчук, В. Плющ, В. Прокопович, Ю. Савицький, Є. Стецьків. В різних каденціях до редколегії входили д-ри: Б. Волянський, О. Волянський, Р. Дикун, С. Дмоховський, М. Драган, Т. Лапичак, Б. Олесницький, Т. Решетило, В. Савчук, В. Соханський, Р. Сочинський, Є. Стецьків, В. Трухлий, Ю. Трухлий, М. Харкевич, А. Хрептовський, Б. Шебунчак, М. Юзич.

Мовними редакторами були: Федір Дудко, Роман Завадович, Роман Бжеський, Роман Маланчук та Олекса Розмай.

Досі появилася 120 чисел «Л.В.», які складають разом 6,780 сторінок. Наклад кожного окремого числа — 1,000 примірників. Журнал висилаємо до всіх членів УЛТПА і лікарів-українців розсіяних по світі, а теж до медичних інститутів в Українській РСР. Його безкоштовно одержує багато бібліотек медичних шкіл США і Канади, а теж Конгресова бібліотека США. Повні комплекти чисел були передані бібліотеці Гарвардського університету, бібліотеці НТШ, Українському Католицькому Університетові в Римі, Державному Архівові Канади в Оттаві, Encyclopedica of Ukraine в Торонто, бібліотеці НТШ в Сарселі, бібліотеці НТШ в Нью Йорку, НТШ і укр. лік. т-ві у Львові, головній бібліотеці в Києві, бібліотеці НТШ в Австралії, медичній бібліотеці в Bethesda (Maryland), бібліотеці Укр. Енциклопедії в Діяспорі в Чикаго, Укр. Медичному Архівові і Укр. Нац. Музею в Чикаго.

Упродовж 35-ти років існування нашого журналу велика кількість членів і не-членів УЛТПА збагачувала його зміст своїми працями. Цими авторами були: Д. Альберті 1, Р. Америкіф 1, Д. Антоневиц 3, І. Базилевич

Зразки обкладинок «Лікарського Вісника».

2, М. Байда 1, Лідія Балтарович 3, Оксана Балтарович 2, Степан Банах 1, Т. Барінгтон 1, Дж. Бенджалін 1, Дж. Бенітез 2, Ю. Бережницький 2, О. Берест 1, Ляриса Біланюк 3, О. Біланюк 1, В. Бобечко 1, М. Бойд 1, Дж. Болен 1, З. Боровий 1, В. Бродич 1, А. Бул 1, К. Бушард 1, Г. Ванія 1, Б. Вассел 1, Е. Вертипорох 1, П. Вільсон 1, Ф. Вогель 1, І. Воевідка 1, Б. Волянський 1, О. Волянський 1, Т. Воробець 3, Р. Ворона 1, Б. Ворох 1, В. Гачинський 1, Дж. Гарцель 2, М. Головатий 2, В. Гординський 3, Я. Гординський 2, О. Горникевич 1, Б. Горський 1, Ю. Грицеляк 1, О. Грушовець 1, Олександра Гульт-Филипович 1, А. Гаврис 1, Д. Гервін 1, Ю. Гной 2, Ю. Гренджа 2, М. Дайтель 1, Р. Дачкевич 1, Р. Джексон 1, С. Джексон 1, А. Джуль 2, П. Джуль 15, Д. Джураскович-Меглер 1, Я. Дзядик 1, Р. Дзьоба 7, Р. Дикун 2, М. Диміцький 1, Л. Дмоховський 5, В. Добровольський 1, М. Долинюк 2, М. Драган 4, Ст. Дудяк 4, І. Душкевич 1, Т. Еванс 1, Дж. Д'Елія 1, О. Жупник 1, Т. Залуцький 2, В. Заревич 1, В. Зарічний 3, Р. Зімерман 2, Степан Зошук 3, І. Каліцінський 1, Р. Кальман 1, Я. Кармак-Целевич 1, А. Качала 1, В. Квініян 1, Р. Кембел 3, А. Кецала 1, В. Кльоппер 1, К. Конвалінка 1, М. Конюх 2, А. Корягин 1, І. Кохан 2, М. Крамарчук-Гординська 1, В. Кривуляк 1, Л. Кузьмак 3, І. Куцан 1, І. Кучинський 1, Т. Лапичак 1, В. Лебедін 1, А. Левицький 1, М. Логаза 5, С. Логінський 2, В. Лончина 1, Г. Магевєрн 1, Б. Макаревич 5, В. Марчук 3, К. Маруяла 1, І. Масник 1, Т. Маст 1, А. Михальчук 1, М. Міщенко 2, Р. Могильницький 1, І. Мороз 1, Л. Мостович 3, П. Моцюк 3, В. М'ялковський 2, Н. Нігро 7, В. Новицький 1, Я. Новицький 1, Л. Обушкевич 1, А. Оларчик 19, П. Омельський 1, Р. Оришкевич 2, Е. Орлей 1, Н. Осадца 2, Р. Осінчук 7, М. Пак 1, Р. Парсон 1, В. Пасіка 4, П. Підкова 1, П. Підкович 1, В. Плющ 16, Л. Погорецька-Долинська 1, В. Прокопович 2, П. Пундій 1, Пурсел 1, Р. Робертсон 1, М. Робсон 1, К. Рогозинський 1, В. Розгін 1, І. Розгін 1, Ю. Розгін 1, Ю. Руденський 1, В. Савчук 1, Ю. Сай 1, В. Селезінка 1, Г. Семан 1, П. Смильський 3, О. Снилик 1, О. Сохан 1, Л. Стаховський 2, М. Стефанів 1, Л. Стефанівська 1, Є. Стецьків 2, Т. Темницька-Антонович 1, А. Тершаковець 1, Дм. Тодосійчук 1, П. Томіч 1, В. Трухлий 5, Ю. Трухлий 5, Я. Туркало 2, Р. Турко 5, М. М. Федушка 1, Б. Филипчак 1, Марія Фішер-Слиж 1, Р. Фішман 1, Я. Хмільєвський 1, Ст. Хрепта 1, І. Чінченко 2, І. Чолган 2, І. Чоу 1, Л. Шатук 1, Й. Швайцар 1, Д. Шмелька 1, Д. Шмідт 1, Г. Шульц 2, М. Юзич 2, Л. Явний 1.

В парі з цією статистикою треба відмітити, що з кожним роком кількість авторів більшала, а серед них було чимало таких, які вже на місцях свого поселення здобували собі заслужене признание.

За 35 років у «Лікарському Віснику» надруковано: 731 наукових медичних праць, 270 лікарських новин, 469 рецензій та оглядів медичної літератури, 429 біографій і некрологів, 121 повідомлень Головної Управи УЛТПА, 459 звітів з діяльності, 92 звіти про наукові з'їзди й конференції, 572 інформацій про життя і працю українських лікарів, 129 статей на різні теми — разом 3,272 позицій.

Праці багатьох співробітників «Л.В.» часто друкуються в іншомовних медичних журналах. Заслуга нашого журналу в тому, що він нагадує сучасникам і нащадкам про те, яких визначних членів має наша організація та знайомить нашу медичну громаду з їхніми досягненнями. Таким чином «Л.В.» є свого роду документом, який дасть змогу нащадкам правильно оцінити діяльність української еміграції в ділянці медицини; він також, бодай частинно, є науковим дорібком нашого народу. Журнал є живим, переконливим протестом проти асиміляційної політики радянського уряду на Україні. Також слід пам'ятати, що вже сама поява на чужині «Л.В.» є доказом нашого самостійного існування і свідчить про тяглість наших змагань і наші спроби записати українське ім'я у світовій медицині.

Кинувши оком на пройдений упродовж 35 років шлях нашого журналу, який поволі ставав на ноги, міцнішав і ставав кращим, ми бачимо, що вперта праця й послідовне прямування до наміченої мети не лишилося без успіху. Кожна сторінка, кожне нове число, кожний річник свідчить про поступ.

Але від тих часів, коли появилось його перше число, мінявся не лише «Л.В.», але змінилося також становище лікаря-українця в Америці й Канаді. До УЛТПА вступили вихованці американських і канадських високих медичних шкіл, українська лікарська громада зросла і сьогодні ставить до журналу інші вимоги. Із періодика, який містив статті на суспільні теми та відображав громадську працю членів нашого товариства, він поступово перейшов у суто науковий медичний журнал. Редакційна колегія мусіла взяти під увагу факт, що в Україні появляється лише один медичний журнал українською мовою, бо навчання в медичних інститутах та вся медична преса є виключно російською мовою. Нашим завданням є задокументувати існування українського медичного журналу у світовій літературі. Від нас вимагають підвищення якості наукових статей та регулярної появи нашого журналу. Це є нашим найважливішим завданням.

Другою важливою справою є українське медичне назовництво. В опрацьовуванні окремих науково-медичних тем автори і редакція послуговувались такими словниками: М. Галин — „Медичний латинсько-український словник” (Детройт, 1969); Г. Казеєр, В. Соколовський, Є. Февролов, Т. Чарнецький — „Українсько-латинсько-російський медичний словник” (Київ, 1972); М.А. Нетюх — „Латинсько-український анатомічний словник” (Київ, 1972); М.Ф. Кніпович — „Словник медичної термінології” (Київ, 1948).

Редакція «Л.В.» користується „Правописним словником” Г. Голоскевича, який, на доручення Державної правописної комісії, уклав автор на основі правопису, затвердженого 1928 року Всеукраїнською Академією Наук у Києві та Науковим Т-вом ім. Шевченка у Львові.

«Лікарський Вісник» інформує читачів не тільки про нові відкриття в ділянці медицини, але й про життя УЛТПА в цілому та його поодиноких відділів. Друкується журнал на доброму папері, містить технічно досконало виконані численні ілюстрації, фото й рисунки до наукових статей.

Має естетично виконані обкладинки, яких колір міняється, щоб було легше відразу розпізнавати окремі числа. Мистецьке оформлення останніх чисел виконала Ліда Палій.

«Л.В.» може із задоволенням і навіть гордістю глянути на пройдений шлях і впевнено дивитися на своє майбутнє. Редакція та автори статей дістають подяки з поодиноких університетів в Америці та Європі, які одержують наш журнал. Такі листи ми одержали з Варшави, Праги, Бука-решту, Будапешту та ін.

Слід ще спинитися над цілим рядом додаткових якостей, які обґрун-товують його потребу, а навіть konieczність не тільки для організації лікарів-українців Америки й Канади, але й взагалі для історії нашого культурного і громадського життя на еміграції. Майже всі визначніші події з життя нашої лікарської громади знаходять свій відбиток у нашому журналі.

В першу чергу з нього ми довідуємося, скільки зусиль, уваги й піклу-вання виявила лікарська громада для забезпечення доросту. І це зрозу-міле. Адже ж це свого роду „естафета”, яку ми перебрали від попереднього покоління і яку ми мусимо передати наступному. Майже в кожному числі згадується про нових лікарів і подається їхні короткі життєписи. Маємо ряд згадок про зустрічі з молоддю та про існування майже при кожному відділі спеціальних референтів, які вдержують контакт зі студентами, що студіюють медицину чи дентистику.

«Л.В.» завжди інформує докладно про зїзди делегатів, подаючи звіти членів Головної Управи та звідомлення про перебіг такого зїзду, також друкує доповіді, виголошені на наукових зїздах, даючи змогу читачам познайомитися з їх змістом.

Кожне число «Л.В.» має редакційну статтю, в якій заторкається акту-альні справи. Здебільша ці статті належать перу головного редактора і відбивають біжучі питання нашого життя. Знову ж звіти відділів УЛТПА та інформації про їхнє життя — зв'язують розсіяних по світі лікарів-українців та заохочують їх до тіснішої співпраці зі своєю лікарською орга-нізацією. У відділі „Події і люди” читач завжди знайде якийсь цікавий нарис про те, як живуть наші колеги у різних країнах свого поселення.

Ми радіємо, що мали змогу дожити до часу великих змін у суспільно-політичній системі східної Європи і Радянського Союзу. Тепер, у часах духового відродження нашого народу, прийшла пора на вільне слово в УРСР. Сьогодні і «Лікарський Вісник» є бажаним гостем у Києві, Львові, Івано-Франківському та інших містах України. Зацікавлення українських лікарів нашим журналом щораз більше зростає. Багато з них хочуть міс-тити в «Л.В.» свої праці. З радістю підтверджуємо, що у 119 числі нашого журналу ми помістили статтю Л.А. Пирога, А.В. Руденка, Н.О. Ніконова і Б.М. Кудрявської п.з. „Вплив глюкокортикостероїдів і цистостатиків на перебіг мікро-запальних процесів та деякі властивості їх збудників”. Авто-ри — це працівники київського Медичного Інституту.

В огляді медичної преси лікарі, відірвані від українського матеріка, мають нагоду познайомитися зі змістом статей, друкваних у медичних

виданнях УРСР (здебільшого по-російськи), а теж зі змістовними рецензіями на медичні книжки, видані українською мовою в УРСР або в діаспорі. «Л.В.» містить також інформації про успіхи наших лікарів у чужинецькому науковому світі чи в суспільно-харитативній праці для нашої спільноти. Відділ „Лікарські новини” дає змогу читачеві дізнатися про найновіші досягнення сучасної медицини та заохочує краще познайомитися з відповідною літературою на ці теми. Не можна також забути, що «Л.В.» приділяє досить багато уваги та місця справам організаційного характеру, друкуючи різні обіжники й повідомлення, статті на громадські теми, чи про історію світової та української медицини, бо вони теж мають свою вартість.

Підсумовуючи сказане, не можна проминути мовчанкою основне: «Лікарський Вісник» є тим цементам, що зміцнює зв'язок між окремими лікарями-українцями не тільки Північної Америки, а взагалі цілого світу. Він незримиими нитками єднає українців-лікарів в одну родину й допомагає оптимістично дивитися на світ і наше майбутнє. А це варте спеціальної уваги!

ЗВІТИ ГОЛІВ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УЛТПА ЗА РОКИ 1975-1990

д-р Ахіль Хрептовський

ЗВІТ ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ЗА 1975-1977 рр.

д-р Ахіль Хрептовський

нашим товариством так у професійній, як і в громадській ділянках. Тут треба мені підкреслити знамениту співпрацю з моїм попередником д-ром Юрієм Кушнірем, бо без його допомоги наша праця в централі була б дуже тяжка і складна.

На пропозицію д-рів Богдана Шебунчака, Ярослава Воевідки і Юрія Кушніра, загальні збори УЛТПА в Нью Йорку рішили перенести осідок нової Головної Управи до Чикаго. Заки я погодився взяти на себе таку відповідальність, я старався підібрати до співпраці таких колег, до яких не тільки мав довір'я, але знав їх як компетентних громадських і професійних діячів. Я був дуже радий із тих, які погодилися співпрацювати зі мною, бо з ними ми могли перевести багато змін в загальному керівництві. Ми почали новий розділ в історії УЛТПА від реорганізації адміністрації, яку перебрав новий директор канцелярії Лев Чайковський. Ми нав'язали контакти з головами поодиноких відділів, як теж із нашим членством, та інформували про нашу діяльність в „Обіжниках УЛТПА”, які появлялися щотири місяці. Своєрідною інновацією стала теж постійна Наукова Комісія. Дотепер водилося так, що перед кожною науковою конвенцією голова покликавав „ад гок” „науковий комітет”, який мав приготувати наукову програму. Новостворена постійна Наукова Комісія мала в цьому відношенні більшу свободу, а також більше часу підготувати таку програму, і це вже виявилось під час двох чергових наукових конвенцій.

Одною з дуже важливих проблем нашого т-ва була недостача інформації про цілі й завдання УЛТПА серед українських, як теж і чужинецьких кіл. Цей факт спонукав нас створити референтуру преси та інформації, що її очолив д-р Мирослав Харкевич. Цей наш почин треба визнати дуже важливим, бо саме в тому часі в житті української спільноти в США заіснувало багато подій, які хвилювали загал нашого громадянства. Крім того почали виявлятися злочинства радянської психіатрії супроти наших політв'язнів в Україні (згадати б хоча знущання над Валентином Морозом, Василем Плющем, нашим колегою Миколою Плахотнюком та іншими). До всіх цих справ УЛТПА, як професійно-громадська організація, муіло зайняти своє ясне становище. І якраз, завдяки новоствореній референтурі, ми започаткували далекойдучі акції.

ПЕРША ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА – УЛПА – 1975 Р.
 З ліва, ряд 1: сидять д-ри: П. Демус, І. Козій, Т. Воробець, А. Хрептовський (голова), С. Кочій, В. Трухлий.

Ряд 2: М. Головатий, П. Грицеляк, П. Пундій, Г. Щербанюк, М. Панчишин.

Ряд 3: А. Кецала, О. Шандра, М. Коленський, С. Войтович, М. Харкевич, Л. Чайковський.

Такою першою проблемою, яка викликала нашу реакцію, було скандальне прямо переведення XII-го конгресу УККА, на якому було порушено основні демократичні принципи на найвищому громадському форумі. Проти такого антидемократичного й негідного вчинку УЛТПА запротестувало заявою, в якій стверджено не тільки недемократичний спосіб переведення конгресу, але й негативне ставлення екзекутиви УККА до представників-делегатів УЛТПА та їхніх виправданих і корисних громадських домагань. У висліді наша централь вирішила покищо не брати участі в керівних органах УККА. Відповідну заяву в цій справі редакція щоденника „Свобода”, на жаль, не помістила, і ми, для громадського спокою, цього факту публічно не опротестували. Однак після телефонічних контактів, заініційованих провідними діячами УККА з головою УЛТПА, прийшло до зустрічі, якої цілком мало бути полагодження ганебного скандалу на XII-ім конгресі УККА. Така зустріч відбулася в Чикаго 11 лютого 1977 р. і на ній обговорено цілий ряд проблем, які стояли на перешкоді до порозуміння між нашими організаціями. Представники УЛТПА заявили, що наша зорганізована громада потребує централі і що УЛТПА вважатиме такою централею УККА, якщо він справді стане центром усіх конструктивних сил нашого громадянства, стоятиме на демократичних основах і респектуватиме права меншості і людської гідності. На цій же зустрічі представникам УККА була предложена заява з 12-ма суттєвими точками, на які обі сторони погодилися. Таким чином було закінчено конфлікт між УЛТПА і УККА, але наша преса, на жаль, не присвятила цій зустрічі належного місця так, що управа нашого т-ва повідомила про це своє членство „Обіжником” ч. 6.

Як уже було згадано, Управа УЛТПА зайняла гостре становище до сталінських знущань над нашими політв'язнями, бо тодішній режим не завагався навіть ужити до своїх практик лікарів-психіатрів, які зловживали медичною професією і примінювали до в'язнів ліки, які шкодили людському здоров'ю. На початках нашої каденції відбувалася наукова конференція всесвітньої організації психіатрів у м. Бенф, Канада, в якій брали участь також радянські психіатри, якраз ті, які за наказами КГБ (чи НКВД) саме таку „терапію” примінювали супроти в'язнів. Головна Управа УЛТПА написала гострого листа до секретаріату конференції, який, не зважаючи на протести радянських психіатрів, був не тільки прочитаний учасникам конференції, але навіть коментований в канадській пресі. А що ця акція зробила своє враження на міжнародному форумі свідчить факт, що в наступному році, на такому ж з'їзді в Гонолюлю, радянських психіатрів виключено з членства тієї міжнародної організації.

Найбільше актуальною справою було жакливе, прямо нелюдське, знущання над нашим колегою Миколою Плахотнюком. У цій справі УЛТПА повело акцію окремим обіжником-листом серед свого членства та в допомогу їм ми виготовили зразок листа, з проханням вислати його до визначних політиків Америки, Канади, Німеччини, Австрії, Італії, Франції, Еспанії, а теж Світової Медичної Асоціації у Франції, а за їхньою порадою

теж до Генерального секретаря ООН Курта Вальдгайма. Такі ж листи ми вислали до соціалістичних і комуністичних партій Італії та Франції, як теж передових щоденників згаданих країн. До всіх них ми писали їхніми рідними мовами. На українському форумі ми звернулися до СКВУ та УККА та до всієї української преси в діаспорі. Були ми теж у контакті зі світовою організацією „Amnesty International”, яка м. ін. запросила наше т-во стати їх спонсором.

Як уже згадано, фінансовий стан нашої каси був фатальний. Завдяки солідній праці д-ра Осипа Шандри та жертвенності членів Головної Управи, а в першу черги д-рів Петра і Ольги Моцюків, які були фундаторами одного числа „Лікарського Вісника” (в сумі 4,500.00 дол.), та Іллінойського відділу УЛТПА, який пожертвував 2 тисячі дол., ми змогли видати два числа «Л.В.». Така ситуація була, очевидно, нездорова, тому в „Обіжнику” ч.2 голова звернувся до відділів з проханням піддержати започатковану акцію фонду нашого професійного видання «Л.В.». На жаль, за винятком Мішігенського відділу, на наше звернення ніхто не zareагував. Щоб цю акцію все таки рятувати, було рішено, що голова видвигне її як пекучу на чергових загальних зборах. Так теж і сталося. Наш проєкт прийнято, а добрий приклад дала д-р Марія Балтарович з Детройту, яка перша вплатила на цей фонд одну тисячу доларів, а вслід за нею декілька інших наших колег. Тут треба відмітити, що деякі з них виступили проти цього проєкту, видумуючи всякі причини, але не зважаючи на це все, на сьогодні фонд «Л.В.» так помітно зріс, що навіть його противники гордяться ним.

У цій каденції здійснився теж довго дискутований плян створення Світової Федерації Українських Лікарських Товариств. У цій справі голова відбув дві поїздки: до Німеччини в 1975 р. і до Австралії в 1976 р. і був присутній на установчих зборах австралійського лікарського т-ва (УЛТ Австралії).

З нагоди загальних зборів УЛТПА в 1977 р. відбулися установчі збори СФУЛТ при співучасті колег із США, Канади, Австралії, Західньої Німеччини, Венесуелі та Аргентини. Таким чином ми започаткували нову еру в житті українських організованих лікарів у діаспорі.

За цієї ж каденції відбувся в Клівленді 11-ий з черги науковий з'їзд. Уся організація того з'їзду, якою займався Відділ УЛТПА в Огайо, була зразкова і заслуговує на признання. На цьому ж з'їзді почесними грамотами відзначено д-рів Тому Воробця і Ярослава Вовєвідку.

Після клівлендського з'їзду, голова сконтактувався з д-ром Ярославом Барвінським у справі заснування відділу у Вінніпегу та, можливо, й відбуття в 1978 р. чергового з'їзду в цьому ж місті. Зустріч з д-ром Барвінським відбулася в присутності д-рів: Василя Трухлого (голова-елект), Мирослава Коленського (секретаря) та Мирослава Харкевича (референта інформації, який в той час був теж референтом т-ва для західніх штатів). На цій зустрічі було вирішено, що, коли зорганізується відділ, наступний з'їзд після загальних зборів 1977 р. відбудеться у Вінніпегу в 1988-ім році.

«Лікарський Вісник» далі редагував д-р Павло Джуль і ми йому завдячуємо те, що в таких вкрай несприятливих умовах наш журнал не перестав виходити. Д-р Джуль заслуговує без найменшого сумніву на велике признание й особливу подяку, бо цей журнал це справжнє свідоцтво нашого т-ва.

Під час нашої каденції були спроби відновити діяльність відділу УЛТ-ПА в Міннесоті і заснувати відділ у Каліфорнії. На жаль, ці заходи не увінчалися успіхом.

У цьому звітному періоді на вирізнення заслуговує праця нашого секретаря д-ра Мирослава Коленського, який був у майже щоденному контакті з головою та вдержував телефонічний зв'язок з окремими відділами. У своєму звіті він подав, що в тому часі було 591 платних членів, що проживають на терені США та 197 членів в Канаді. Разом наше т-во нараховувало 788 членів.

Фінансовий референт д-р Осип Шандра, якому передано касу з недобором приблизно 18 тисяч дол., після ліквідації допомогового фонду для сплати довгів, виказав балянс в сумі 28,328.00 дол. За його солідну працю щире йому спасибі!

Стипендійний референт д-р Пантелеймон Грицеляк виплатив стипендій на суму 10 тисяч дол., лишаючи на конті сальдо 3,686.00 дол. Він також вперше зумів домогтися звороту стипендійних позичок від довжників на суму 9,400.00 дол.

Гідним прикладом була теж праця референта молоді д-ра Павла Пундія, який організував панелі для батьків і адептів медицини, даючи зацікавленим у медичних студіях необхідні інформації чи доповіді для абсолювентів середніх шкіл. Йому теж належить наша подяка і признание.

Як уже було відмічено, т.зв. Наукова Комісія, яку очолив д-р Василь Трухлий, виявила велику активність, вислідом якої стандарт наших наукових з'їздів дефінітивно не уступав ніяким іншим міжнародним науковим конвенціям. Архів був під опікою д-р Марії Фішер-Слиж, а їй старався успішно помагати в цьому ділі д-р П. Пундій.

На закінчення мого звіту хочу відмітити, що поступ, який ми досягнули, без активної співпраці моїх високовартісних співробітників був би неможливий і їм у першу чергу треба висловити подяку і признание, бо не „я”, а „ми” були мотором всієї діяльності нашого т-ва.

Головна Управа УЛПТА 1975-1977:

д-ри: Ахіль Хрептовський — голова; Василь Трухлий — голова-елект; Пилип Демус — 1-ий заст. голови; Надя Борух — 2-ий заст. голови; Степан Ворох — 3-ій заст. голови і реф. зовнішніх зв'язків; Мирослав Коленський — секретар; Осип Шандра — фінансовий референт; Мирослав Харкевич — пресовий референт і організаційний реф. на західні штати; Мирослав Драган — організаційний реф. на східні штати; Богдан Дзьоба — організаційний реф. на Канаду; Павло Пундій — референт молоді США; Роман Дикун — референт молоді Канади; Марія Фішер-

Слиж — архівар; Михайло Головатий, Григорій Щербанюк і Адріян Кецала — вільні члени; Пантелеймон Грицеляк — голова стипендійної й допомогової комісії; Павло Джуль — головний редактор «Лікарського Вісника»; Анастазій Горчинський — адміністратор «Л.В.»; Тома Воробець — голова товариського суду; Степан Войтович і Богдан Целевич — члени товариського суду.

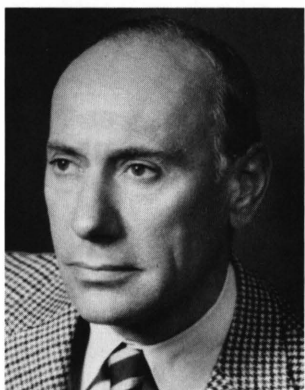
Контрольна комісія:

д-ри: Юрій Кушнір — голова; Іван Козій і Тарас Ганушевський — члени.

д-р Василь Трухлий

ЗВІТ ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ЗА 1977-1979 РР.

д-р Василь Трухлий

Моя каденція головування почалась у досить незвичайних обставинах. Під час моєї конвалесценції з автомобільного випадку, впродовж перших кількох місяців т-вом кермував заступник голови д-р Петро Моцюк, за що я йому дуже вдячний. Тут же ж хочу висловити подяку всім членам Управи, з якими я близько співпрацював і завдяки яким управа діяла безперебійно.

В новому, добре устаткованому приміщенні при Українському Інституті Модерного Мистецтва рутинна, заведена попередньою Управою, проходила бездоганно. В цих кращих обставинах адміністративну функцію продовжував виконувати Лев Чайковський, за директивами д-ра Мирослава Коленського. Д-рові Коленському я особисто дякую за його сумлінну працю.

Скарбниця нашого т-ва була й далі залишилася дуже делікатною справою. Д-р Осип Шандра ще за минулої каденції впорядкував книговедення та привів касу до позитивного балансу і, як добрий господар, орлиним оком за нею доглядав.

В одному з чисел «Лікарського Вісника» Ю. Процик писав: „Однією з найважливіших місій Українського Лікарського Товариства є видавання «Лікарського Вісника» — єдиного в світі медичного журналу українською мовою. Горстці українських лікарів на цьому континенті припала відповідальність утримувати цей журнал власними силами. Як відомо, тисячі наших лікарів на рідних землях не мають можливості видавати свій професійний журнал українською мовою . . .” — Розсилаємо його всім членам УЛТПА та бібліотекам тут та за океаном, включно з Радянською Україною. Це все завдяки жертвенній праці редактора журналу д-ра Павла Джуля. Ми цей журнал мусимо зберегти та забезпечити його постійне видавання.

За останніх двадцять п'ять років, від коли журнал виходить, він дуже часто попадав у скрутну фінансову ситуацію. А тепер, у зв'язку з високими коштами друку, ця ситуація гіршає. На останніх загальних зборах делегатів було схвалено створити фонд «Лікарського Вісника». Хоч і було багато прихильних думок, сам фонд залишився порожній. Щоб допомогти фондові та зрушити його з місця, Головна Управа вийшла з задумом улаштувати вечір смакування вина. З цієї імпрези передано на пресовий фонд «Вісника» понад 3 тисячі доларів. На цьому ж вечорі д-р Юрій Трухлий склав свою пожертву на цей фонд у висоті одної тисячі доларів і цей фонд тепер досягнув дуже поважної суми.

Голова-елект та пресовий референт д-р Мирослав Харкевич старався популяризувати наші наукові з'їзди численними статтями в українській пресі. 18-ий науковий з'їзд відбувся від 30-го червня до 4-го липня 1978 р. Господарем з'їзду був молодий, новостворений Відділ у Вінніпегу. Завдяки наполегливій праці д-ра Ярослава Барвінського, я мав приємність бути присутнім на основоположних зборах цього Відділу. Ми були не лише в телефонічному контакті, але й особисто відвідали кілька разів Вінніпег. Співпраця була бездоганна. Голова Наукової Комісії д-р Ігор Воевідка також два рази відвідав Вінніпег, координуючи наукову програму.

Наша постава до громадського життя усталена традицією. Наша роля в американській та канадській медицині має бути закріплена й більше розбудована. Нам пощастило дістати підтримку нашої наукової програми від медичної школи Rush Medical College та одержати для учасників наукові кредити першої категорії. З громадської точки погляду, успіхом була вже сама незвичайна гостинність вінніпезького Відділу, бо здавалося, що цілий український Вінніпег приймав у цьому участь і гостив нас. Телевізійне інтерв'ю на обох — англомовній та французькій — станціях багато причинилося до моральної підтримки нашої праці та практичного поштовху в українській справі.

На бенкеті були роздані бронзові таблиці признання всім колишнім головам УЛТПА за їхній труд для нашого товариства. На цьому ж вечорі майор міста наділив голову УЛТПА грамотою почесного громадянина міста Вінніпегу. На другий день, д-р Роман Осінчук пішов з візитою до майора як представник УЛТПА і також отримав титул почесного громадянина міста.

Коли ж говорити про новостворені відділи, то тут треба згадати, що, заходами та стараннями д-ра Ігоря Воевідки, створено каліфорнійський Відділ, якого члени прислали не лише заяви, але й вкладки. Тому що д-р І. Воевідка переїхав до Рено (Невада), Наукову Комісію перебрав д-р Андрій Левицький. Третім членом комісії був д-р Юрій Процик. Наукова Комісія тісно співпрацювала з Головною Управою. Старанням д-ра Мирослава Харкевича з кінцем серпня і на початку вересня 1977 р. відбувся Науковий з'їзд на Союзівці.

Велике вдовolenня дав нам черговий науковий з'їзд на Бермудських островах, а господарем цього з'їзду був відмолоджений Відділ метрополітального Нью Йорку. З'їзд пройшов на високому науковому рівні, а його

ДОПОМІЖНА ПРАЦЯ КОМІТЕТУ ПАНЬ

Сидять (зліва): мтр. Я. Панчук, О. Харкевич, О. Марчук, Л. Трухла.

Стоять: А. Харук, С. Дачинин, д-р О. Моцюк, М. Мацюрак, Л. Кокорудз, Г. Коленська. Бракує: Я. Фаріон.

учасники одержали кредити першої категорії. Оцей з'їзд став сильною спонукою продовжувати практику таких з'їздів і в майбутньому.

Стипендійний фонд під опікою д-ра Пантелеймона Грицеляка теж ожив. Д-р Марія Фішер-Слиж, при допомозі д-ра Павла Пундія та д-ра Маріяна Панчишина, опікувалась медичним архівом, який приміщувався при Українському Національному Музеєві. Д-р П. Пундій опікувався теж студентами медицини і молодими лікарями, як це він уже робить впродовж довгих років.

Як і в попередній управі, зовнішні зв'язки були в руках заступника голови д-ра Степана Вороха та д-ра Олега Волянського. З обома колегами управа вдержувала контакт. Д-р Волянський очолював теж спеціальний комітет при Головній Управі, якого функцією було слідкувати за надуживанням психіатрії супроти українських дисидентів, як теж допомога політичним в'язням. Тут треба згадати про зустріч, яку влаштувало УЛТПА, з прибулим до США колишнім советським дисидентом лікарем д-ром М. Штерном і на яку було запрошено громадянство.

Адміністрацією «Л.В.» займався д-р Лев Мурський. Йому допомагали д-р Маріян Панчишин і Лев Чайковський.

За старанням д-ра П. Моцюка, зорганізовано при УЛТПА відділ медсестер. На організаційних зборах було присутніх 13 медсестер і всі вони з захопленням проголосували за потребою існування такого відділу.

За цієї каденції ми перевидали відзнаку т-ва, яка, стараннями д-ра Юрія Трухлого і за проєктом Івана Козака, появилася вперше 1968 року. З інфляційних міркувань, вона тепер трохи менша і не з золота, але появилася також на запинках і шпильках для пань. Видано також членські грамоти товариства, уживаючи лого відзнаки. Виглядають вони репрезентативно та будуть робити гідну пропаганду у наших контактах.

Продовжуючи традиції попередніх управ, ми старалися підтримувати добрі взаємини та зв'язки з усіма громадськими установами, підкреслюючи зацікавлення та участь т-ва в громадському житті. Наші представники брали участь в багатьох конференціях та імпрезах наших центральних організацій.

Переглядаючи звіти попередніх голів та управ, бачимо, що історія повторяється. Майже всі вони мали проблеми зібрати вкладки, якими ми самі себе оподатковуємо на зборах. Я погоджуюсь з ідеями попередніх голів, що висилка рахунків та пригадок з централі до всього членства, як це практикується в багатьох американських організаціях, є необхідна. Ми, в централі, не маємо найменшого поняття про те, котрий член має вирівняну вкладку, а котрий ні; кому висилати «Л.В.», а кому ні. Ми хотіли скликати спеціальні збори голів усіх відділів та скарбників, як також вітали б колишніх голів на діловій конференції поза з'їздом делегатів та між конвенціями, але це нам не вдалося, бо лише один колишній голова погодився на це. А це вкрай необхідне! Успішність діяльності т-ва залежить не лише від Головної Управи, але й від активності життя, а не животіння відділів.

Реєстрація учасників XIX-го з'їзду делегатів і XXII-ої Наукової конференції УЛТПА. Реєструються лікарі (зліва): П. Харук, М. Коленський, М. Іваницький, Р. Крупка, П. Пундій О. Шандра і М. Харкевич.
Сидять: п. Г. Коленська і д-р Р. Ткачук.

Члени Головної Управи УЛТПА перед звітуванням.
Сидять лікарі (зліва):
М. Коленський, В. Марчук, М. Харкевич, С. Ворох і П. Демус.

Чоловічий хор «Сурма» під диригентурою д-ра В. Трухлого співає „Гавдеамус ігітур”.

В 1968 р., під час монтреальського з'їзду, кореспондент Сі-Бі-Сі запитав мого брата (д-ра Юрія Трухлого) про суть та ціль існування нашого товариства. Десять років пізніше, на телевізійних інтерв'ю в Вінніпегу, на ці самі запитання, моя відповідь була не змінена: „Зберегти мову, культуру, традиції та добре ім'я українського лікаря в діаспорі . . .” Хто з наших колег на Україні може дати таку відповідь або думати про таку ціль? Хто з них має можливості видавати журнал рідною мовою, відбувати з'їзди та читати доповіді в рідній мові, вільно обмінюватися думками на наукові, суспільні та політичні теми? Але, чи ми справді повністю використовуємо та оцінюємо ці можливості? Загал байдужий, але є багато колег, які з самопосвятою, без огляду на щоденні проблеми практики, жертвуючи матеріальними вигодами, проводять безсонні ночі для приготування доповідей, залишають свої особисті справи та їдуть сотні й тисячі миль, щоб виконати свій обов'язок супроти далекої, ще може не зовсім виразної візії, нашої Батьківщини.

Ми маємо свій журнал, словник, з'їзди, добрих практиків, спеціалістів у всіх галузях медицини, шанованих американськими та канадськими колегами, науковців, професорів та, найважливіше, молодих колег, що рік-у-рік кінчають тутешні школи. Вони доповнюють наші ряди та переймуть наші прапори. Вони є наше майбутнє.

Головна Управа в 1977-1979 роках:

д-ри: Василь Трухлий — голова; Мирослав Харкевич — голова-елект; Петро Моцюк, Надія Борух і Степан Ворох — заступники голови; Мирослав Коленський — секретар; Осип Шандра — скарбник; Павло Джуль — головний редактор «Л.В.»; Адріян Кецала — організаційний реф. Захід; Мирослав Драган — організаційний реф. Схід; Богдан Дзьоба — організаційний реф. Канади; Павло Пундій — референт молоді США; Роман Дикун — референт молоді Канади; Марія Фішер-Слиж — архівар; Пантелеймон Грицеляк — стипендійний фонд; Михайло Головатий, Іван Козій і Роман Оришкевич — вільні члени; Маріян Панчишин — адміністратор «Л.В.».

Наукова Комісія:

д-ри: Ігор Воевідка, Андрій Левицький, Юрій Процик.

Товариський суд:

д-ри: Тома Воробець, Пилип Демус, Степан Войтович.

Контрольна Комісія:

д-ри: Ахіль Хрептовський, Олександр Фаріон, Семен Кочій.

ЗВІТ ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ЗА 1979-1981 РР.

д-р Мирослав Харкевич

Коли в 1979 р. з'їзд делегатів УЛТПА наділив мене почесною та відповідальністю голови Головної Управи нашої нам дорогої та заслуженої організації, я постійно старався, так як умів і міг, вдержати наше товариство в постійному русі, завжди з напрямом — вперед.

Наші успіхи й невдачі, (а були одні й другі), були зумовлені не лише загальним суспільно-громадським кліматом, ерозією всевладного доккілля, але доволі часто браком розуміння природи нашого товариства, його цілей, обмежень, та більшої потреби зрозуміти мазепинське „тягнути в один гуж”.

Мені пощастило бути відповідальним членом команди праці, якої всі учасники, одні з більшим, другі з меншим ентузіазмом, тягнули наш спільний скрипучий віз, часом по гладенькому шляху, а бувало по кам'янистих, а то й болотнистих дорогах, але завжди в тому самому напрямі. Ми члени Головної Управи, так як інші люди, мали різні темпераменти, різні політичні орієнтації та різні погляди на методи розв'язки часом складних проблем. Все ж таки, два роки всі принципові рішення ми приймали одноголосно, найчастіше без зайвого голосування. Також ми не запримічували ніякої прірви генерацій. В житті і праці такого типу організації, як УЛТПА, не може бути плянованої зміни річників, так як військових рекрутів, існує лише органічне „вростання” тих, що приходять на місце осіб, що з різних причин відійшли. Приємно було бачити, коли батько і син в тій самій клітині трудилися для добра тієї самої справи.

Внутрішню працю ми вели традиційним шляхом систематичних сходин усіх керівних органів нашого товариства, а було їх 20. В кризових ситуаціях ми відбували „ад гок” сходини; всі інші поточні справи я узгоднював принаймні з більшістю президії. Наші місячні сходини втішались фреквенцією від 80 до 90 відсотків. Коли ж взяти під увагу, що деякі наші колеги (чоловіки чи жінки) мусіли відбувати нераз в погану чикагську погоду більше ніж 60 миль дороги в одну сторону, то це найкращий доказ відданості своїй організації.

За звітний період ми відбули дві ширші ділові наради: одну зараз після останньої конвенції, а другу після дуже успішної наукової конвенції в Детройті. На наших очах доволі багато колись активних товариств чи організацій обмежили свою діяльність, а то й самоліквідувались. В тому ж самому часі наше товариство, по довгих стараннях, збагатилося новим, многонадійним Відділом, сімнадцятим з черги, з осідком в Лос Анджелес. Наші ряди постійно поповнюються, тут і там виростають нові й то визнач-

ні таланти наукового чи громадсько-організаційного характеру. Наша організація має безперервний доплив нової крові, крові наснаженої громадськими зацікавленнями і традиціями, як також є привикла до жертвенності на національні цілі та сама стає з дня на день фінансово незалежною. Я бачу майбутнє нашого товариства в рожевих фарбах.

Усвідомлюючи значення зв'язків і комунікації в житті такої розгалуженої організації як наша, ми присвятили тій ділянці окрему увагу. Ми вислали чотири обіжники, в яких доволі обширно обговорювали цілий діапазон наших спільних проблем. Наш орган «Лікарський Вісник» постійно інформував членство про все, що діялося в нашому товаристві. З нагоди Різдвяних свят я, як голова, написав обширні, персональні листи до голів і управ усіх відділів, але реакція була мінімальна. Мені довелося особисто відвідати двократно метрополітальний відділ Нью Йорку, один раз відділ в Огайо, та перший раз за 25 років — філадельфійський, де я провів дуже приємні хвилини. Голова-елект-д-р Петро Моцюк відвідав нашу канадську базу Торонто, а інші члени вдержували контакти з проводами відділів у своїх специфічних справах.

Постійно ми просили чи нагадували про точні списки, адреси, а то й телефони наших членів по відділах, але з них лише деякі виконали цей свій обов'язок.

За звітний період доволі багато молодих людей покінчили медичні студії, але лише відносно мале число включилося в активну працю нашої організації. Тут не здали іспиту деякі батьки-лікарі, які не подбали задовільно про те, щоб їхні діти були не лише лікарями, але й українськими лікарями. Кожний з нас знає, як багато часу й енергії ми витрачаємо рік за роком на безплідні дискусії, нарікання, та як шукаємо способів, щоб направити ті самі браки й невдачі. Ми створили ще одну комісію, якої завданням було шукати за причинами того незадовільного стану та їх усунути. Ця комісія діяла під проводом досвідченого д-ра Ахіля Хрептовського, з участю активних ветеранів, як теж молодших ентузіастів, але великих успіхів не мала. Так як федеральний уряд має свої великі проблеми зі стягненням мільйонів студійних задовжень, так і ми їх мали, але зробили в цій ділянці великий поступ завдяки послідовності й працьовитості д-ра Юрія Грицеляка.

Як товариство, що так часто й виразно підчеркує свій громадський характер, ми старалися інформувати українську громаду на сторінках нашої преси про діяльність нашої організації, але не завжди знаходили потрібну підтримку у деяких редакторів. Наш архів, під експертним проводом д-ра Павла Пундія та за його ініціативою, проявляв чимраз більшу діяльність, а то й самостійність, зокрема у видавничій ділянці, тому заслуговує на більшу увагу наших колег. Завдяки працьовитості й пошані для громадських фондів нашого скарбника д-ра Пилипа Демуса, ми залишаємо для майбутніх господарів більше грошей, ніж ми застали, та які навіть передали у формі беззворотної позички в сумі 12 тисяч доларів на самостійний фонд «Лікарського Вісника».

**ХІІІ НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ТА
ХVІІІ З'ЇЗД ДЕЛЕГАТІВ У ЧІКАГО 1979 Р.**

Управа УЛТПА в 1979 році під час бенкету

Сидять зліва д-ри: П. Грицеляк, С. Войтович, А. Хрептовський, В. Трухлий, М. Харкевич (голова), М. Фішер-Слиж, Р. Осінчук, С. Кочій, П. Моцюк.

Стоять зліва: Р. Ткачук, В. Марчук, П. Харук, П. Демус, Ю. Грицеляк, А. Левицький, С. Павлинський, П. Джуль (редактор «Л.В.»), Я. Барвінський, М. Коленський, П. Пундій, О. Волянський, С. Ворох, М. Іваницький, О. Шандра.

Реєстрацію учасників наукового з'їзду переводили:

мгр. М. Роман, д-р І. Ткачук, д-р Р. Оришкевич, мгр. Я. Гринь і мгр. О. Скоморох.

Стоїть д-р Г. Щербанюк.

За звітний час «Лікарський Вісник» появлявся безперебійно й точно, залишаючись передовим професійним журналом в українській діаспорі, за що треба висловити подяку і признання головному редакторові д-рові Павлові Джулеві. Ми заощадили багато грошей, удосконалюючи експедицію журналу і друк якого перенесли до Чикаго, де виеднали знижену поштову оплату. До цього причинилися колеги д-ри Петро Моцюк і Степан Павлинський, який без нарікань виконував дуже невдячну функцію адміністратора «Л.В.». В журбі за долю нашого журналу Головна Управа присвятила окрему увагу справі незалежного видавничого фонду. Від попередньої управи ми перебрали на тому конті 15,200.00 дол., а передали нашим наступникам майже 55 тисяч. Між „тисячниками” є переважно члени Іллінойського відділу та члени Головної Управи.

Нашою гордістю був систематичний ріст діяльності Наукової Комісії нашого товариства, під проводом д-ра Андрія Левицького, якому належить окрема подяка, а теж його співробітникам в особах д-рів: Мирона Іваницького, Ігоря Воевідки, Ярослава Барвінського, Богдана Дзюби і Любомира Вороха. Вистарчить тут пригадати наукові конференції, пов’язані з нашими конвенціями, як також в Детройті і Акапулько з кредитами першої категорії та безліччю приємних споминів. Тут годиться згадати про нашу регіональну наукову конференцію на Союзівці, яка здобуває чимраз більше популярности та яку традиційно організували д-ри Пилип Демус і Петро Харук. Після скромних початків ми опинилися перед доброю шансою на само-акредитацію, яка стала б великим престижевим досягненням нашого товариства.

Ніяк не можу промовчати дві великі і вдалі імпрези, що їх Головна Управа організувала з різними інтенціями, а підставою успіху була всеціла співпраця проводу Іллінойського відділу та виробленість і дисципліна членства того відділу. На зустріч з д-р Ніною Строкатою-Караванською та її чоловіком Святославом Караванським зїхалося 104 члени нашого товариства та чільні представники чикагської громади. Скромною програмою відзначено заслуги дорогих гостей, як також відзначено пам’ять тих лікарів, що віддали своє життя в боротьбі та обороні української Правди під час Другої світової війни. Дуже успішною була теж бенефісова імпреза на видавничий фонд «Лікарського Вісника» у формі зустрічі з маестром Едвардом Козаком, яка принесла не лише великий моральний успіх, але й збагатила цей фонд сумою понад 6 тисяч дол. Найщиріша подяка за труд належить нашим дорогим паням. Наші імпрези завжди були прикрашені мистецькою частиною у виконанні наших колег-мистців і приятелів. Ніколи не забудемо та з пієтизмом згадуємо наших незабутніх славної пам’яті д-рів Володимира Кассарабу та Івана Рудавського.

Дуже важною позицією в кожній організації є позиція секретаря, яку за моєї каденції виконував довголітній та досвідчений д-р Мирослав Коленський, за що йому та іншим членам управи, які не виконували ніяких специфічних функцій, але завжди були готові до помочі, належить щира подяка.

Учасники наукової конференції в понеділок 2 липня 1979 р.

Д-ри М. Харкевич і Р. Оришкевич вручають почесну грамоту д-рові І. Козієві.

Українські лікарі є активними не лише в своїй професійній організації, але й також в майже усіх ділянках громадського життя. Тому їх завжди цікавило й цікавить відношення нашої організації до нашої громадської централі — Українського Конгресового Комітету Америки, зокрема у світлі подій зв'язаних з XIII-им конгресом. Кожний з нас має вироблений свій особистий погляд на ці справи. Головна Управа стояла на становищі, щоб кожний з наших делегатів старався впливати ділами в напрямі громадського замирення та не йшов на ніякі непередумані кроки, які пізніше дуже важко направляти. Віримо, що українські лікарі не схочуть причинитися до хаотизації громадсько-політичного життя, але мають абсолютне право на свої особисті погляди та їх реалізацію згідно зі своєю совістю та славною традицією українського лікаря-громадянина.

Дозвольте мені закінчити цей звіт парафразою слів бувшого президента Регена: „Ми думаємо, що наші пляни й пропозиції є найправильніші, а коли ви думаєте, що ваші є кращі, то давайте їх, — будемо дискутувати”.

Головна Управа УЛТПА на 1979-81 роки:

д-ри: Мирослав Харкевич — голова; Петро Моцюк — голова-елект; Василь Марчук, Роман Цурковський і Степан Ворох — заступники голови; Мирослав Коленський — секретар; Пилип Демус — скарбник; Павло Джуль — головний редактор «Л.В.»; Леонід Каменецький — організ. реф. Захід; Любомир Ворох — організ. реф. Схід; Богдан Дзьоба — організ. реф. Канади; Юрій Процик і Марія Процик — референти молоді США; Роман Дикун — реф. молоді Канади; Павло Пундій — архівар; Юрій Грицеляк — реф. стипендійного фонду; Степан Павлинський — адміністратор «Л.В.»; Данило Григорчук — реф. преси та інформації; Михайло Головатий, Осип Шандра, Петро Харук, Марія Фішер-Слиж та Ахіль Хрептовський — вільні члени.

Контрольна Комісія:

д-ри: Василь Трухлий, Семен Кочій, Пантелеймон Грицеляк, Олександр Фаріон.

Товариський Суд:

д-ри: Тома Воробець, Степан Войтович, Юрій Трухлий.

Наукова Комісія:

д-ри: Андрій Левицький, Ярослав Барвінський, Ігор Воевідка, Богдан Дзьоба, Любомир Ворох, Мирон Іваницький.

Головна Управа УЛТПА і Управа Іллінського Відділу

Сидять лікарі (зліва): Василь Трухлий, Марія Фішер-Слиж, голова-елект Петро Моцюк, голова УЛТПА Мирослав Харкевич, Лідія Клодницька-Процик, Семен Кочій. 2-й ряд: Юрій Грицеляк, голова Іллінського Відділу Петро Харук, Степан Павлінський, Павло Пундій, Роман Ткачук, Андрій Ріпецький. 3-й ряд: Степан Войтович, Василь Марчук, Андрій Левицький, Михайло Головатий, Мирослав Колєнський, Пилип Демус, Мирон Іваницький, Юрій Процик.

На знімку нема головного редактора «Л.В.» д-ра Павла Джуля.

ЗВІТ ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ЗА 1981-1983 рр.

д-р Петро Моцюк

На 18-му загальному з'їзді делегатів УЛТПА в Чикаго 4 липня 1981 р. мене вибрано на голову Головної Управи. І з'їзд делегатів, і наукова конференція були дуже успішні. На бенкеті з тієї нагоди були присутні єпископи обох українських Церков.

В мій інавгураційній промові я подякував за вибір мене на голову такого т-ва, яким є УЛТПА, що має 17 відділів і приблизно 1 тисячу членів. Я обіцяв іти далі слідами моїх заслужених попередників на цьому становищі і старатися ще краще розвинути діяльність нашої професійної централі, хоч я був свідомий того, що це не легке завдання.

Моя тверда віра в успіх праці зродилася і виростала на досвідах моїх попередніх позицій в системі УЛТПА, де я вже був доволі зорєнтований в організаційній структурі, знав його потреби, спроможності та був свідомий деяких недоліків. В активну працю УЛТПА я включився негайно по моїм приїзді до Америки і був в управі Іллінойського відділу товариства та його головою в рр. 1954-55.

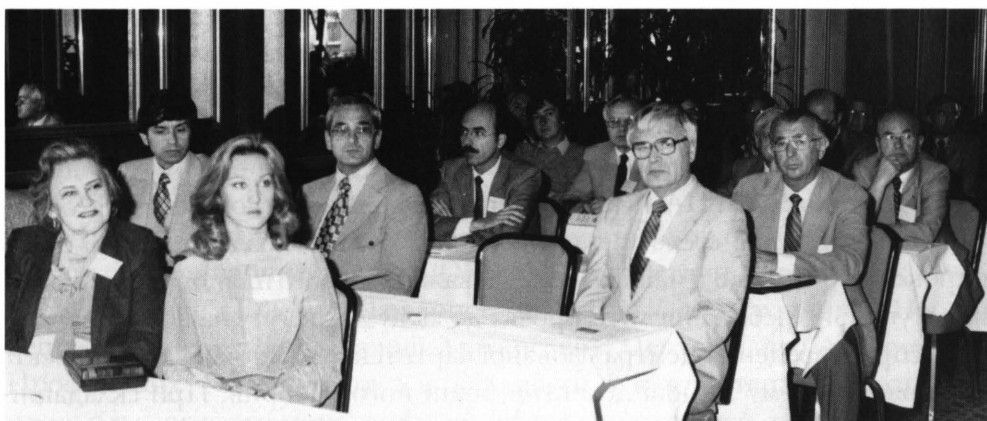
Від 1977 р. я був заступником голови Головної Управи і тоді я був змушений перебрати керму т-ва з причини довшої відсутності нововибраного голови д-ра Василя Трухлого, який під час з'їзду делегатів попав в автомобільну катастрофу і мусів перебувати деякий час у шпиталі. В рр. 1979-81 я брав активну участь у Головній Управі як голова-елект. Я завжди вважав себе здисциплінованим членом УЛТПА і високо цінив наше товариство, а як високо, то хай мені буде вільно тут згадати один епізод. Було це після переходу осідку Головної Управи з Нью Йорку до Чикаго (1975), коли Управа не мала жодних грошей на заплату довгів і, що важніше, на видання чергового числа «Лікарського Вісника». Заклик до пожертв на сходинах Іллінойського відділу т-ва не дав сподіваних вислідів. Тоді то ми з дружиною (д-р Ольгою Барбарною-Моцюк) рішили рятувати ситуацію і зголосили наше спонзорство на кошти видання 80-го числа «Л.В.». Я завжди старався підходити до життєвих проблем тільки так, бо вважав, що скоро поміч є необхідна і то негайно, тим більше, що наше т-во справді було неспроможне і треба було йому допомогти, щоб удержати його дальшу живучість.

*** **

У звіттовому періоді відбуто 22 сходин управи і дві після-конвенційні наради – одна в Чикаго, а друга в Сан Франціско.

Учасники наукового з'їзду під час перерви між доповідями згуртувались у городі перед готелем. (Сан Франціско – 1982)

Група лікарів-учасників наукового з'їзду УЛТПА в Сан Франціско

Група лікарів-учасників наукового з'їзду УЛТПА в Сан Франціско.
А. Хрептовський, С. Дудяк, В. Марчук

Сходини управи, як і ділові наради, завжди були виповнені живою дискусією, в якій брали участь усі члени. Одним з найважливіших завдань управи було оживити менше активні відділи, а теж створити кращу фінансову базу т-ва. Ми також зверталися до управ відділів та поодиноких членів за порадами та конструктивними сугестіями відносно поліпшення господарки товариства, де все виринали нові проблеми та потреби.

Для кращого навітлення праці управи треба згадати, що ще перед моїм вибором на голову управи, я подбав про видання виправленого статуту УЛТПА, який вислано як додаток до «Л.В.» всім членам товариства. Другим важним здобутком було одержання від поштового уряду знижки поштової оплати за висилку нашого журналу. Третім, не менше важним актом, було успішне полагодження справи з податковим урядом, де нас уважали довжниками великої суми грошей, в яку були враховані різні податки, додатки та кари. Я полагодив цю справу без жодних коштів для т-ва. Ми поробили всякого роду заходи, щоб не допустити до будьякого недбальства чи безвідповідальности.

Крім біжучих справ, ми обговорювали також долю наших колег — українських лікарів в Україні та на поселеннях. Дискутовано про поміч для них у формі знайдення праці та приміщення. Головна управа провадила широке листування з різними професійними, науковими і громадськими установами та організаціями. Ми стралися втримувати духовий зв'язок між УЛТПА і українськими лікарями в усьому світі.

Управа пильно стежила за тим, щоб резолюції з'їзду делегатів були широко опубліковані в нашій пресі. До важних і довго плянованих заходів нашої управи треба зачислити проєкт додатку до статуту нашого товариства в справі введення централізованої картотеки членства. Такий проєкт предложено 18-му з'їздові делегатів, який його одобрив. При складанні центральної картотеки-реєстру членів натраплено на багато непередбачених проблем та різних ускладнень, одначе по якомусь часі вдалося їх виправити і тоді, у книжковій формі, виготовити реєстр усіх членів товариства та його розіслати тим, яких адреси вдалося нам відшукати. Реєстр був складений по відділах і в поазбучнім порядку. В ньому були подані адреси Головної Управи, всіх відділів та їх вибраних представників, як також важніші дати та події в розвитку т-ва від самого початку його існування. В реєстрі була залучена теж форма анкети для вступу в членство УЛТПА нового кандидата. Відгук членства на цей компютерний реєстр був знаменитий. Розпочато систематично двічі в рік висилати членам пригадки про їх заборгованість. У висліді цього ми зібрали рекордове число вплачених вкладок, куди більше ніж до цього часу. У наших пригадках були також заклики до приєднування нових членів до нашого т-ва та до 1000-долярових пожертв на фонд «Л.В.». Списки жертводавців на цей фонд ми періодично оголошували на сторінках нашого журналу. Членам, які заплатили річну вкладку, ми висилали по-мистецьки виготовлену грамоту.

В моєму кінцевому звіті з діяльності управи та комісії фонду «Л.В.» я подав, що фонд його більше як подвоївся в цій каденції і перейшов суму 140 тисяч доларів. По сплаті всіх видатків у касі товариства залишилося понад 25,000.00 дол.

До великих успіхів Головної Управи причинилася жива активність Комітету дружин лікарів, які доклали багато зусиль при влаштуванні з'їздів та конвенцій.

Про діяльність УЛТПА ми систематично інформували управи відділів і членів, а також про життя товариства інформували всі важливіші українські періодики.

На рекомендацію Головної Управи 20-ий загальний з'їзд делегатів одноголосно іменував д-ра Ахіля Хрептовського почесним членом товариства.

* * * * *

Продовжуючи традиції попередніх управ у зберіганні добрих взаємин з різними громадськими установами та організаціями, ми в наших обіжниках заохочували управи відділів та все членство брати живу участь у громадському житті, виявляти себе працею і жертвенністю. В зв'язку з існуючим поділом у нашій громаді, згідно з рішенням 19-ого з'їзду делегатів УЛТПА, ми рішили задержати статус неутральности і цього ми строго додержувалися.

Ми мали дружні зв'язки з головами головних управ Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів (ОУВЛ), Товариством Українських Інженерів Америки (ТУІА) та Товариством Українських Правників. Нашим репрезентантом у конференції Українських Центральних Академічних Професійних Товариств та в її діяльності був д-р Степан Ворох, який не шкодуючи свого дорогого часу, ні власних грошей та посвяти, цим радо займався, за що йому належить щира подяка. Наша співпраця зі Світовою Федерацією Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ) велася в усіх галузях її діяльності, у висліді якої відбулися два дуже успішні з'їзди: один у Мюнхені, а другий у Відні. Через членство у СФУЛТ-і, наше товариство мало свого репрезентанта в Секретаріаті Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ).

Зв'язки управи з відділами були предметом кожного засідання. Багато уваги присвячувано діяльності поодиноких відділів, а найбільше відділам метрополітального Нью Йорку та Торонта. Зі звітів попередніх голів нам було відомо, що персональні контакти найбільше продуктивні, а листи, обіжники чи телефонічні контакти є тільки помічними засобами зв'язку і не завжди дають повний успіх у розв'язці складних проблем. Голова відбув 6 поїздок до відділів та був на виборах управ у Торонто, Нью Йорку та в Мічиген. Нам було необхідно навіязати тісніший контакт з відділами та разом запевнити членів, що не хочемо бути керівниками їх відділу, а лише координаторами праці т-ва. Ми підкреслювали, що не хочемо накидати їм свого диктату, але дати їм можливість власного себевияву. Ці

поїздки мали також заактивізувати відсталих від нас колег. Ще важнішим для нас було заохотити молодих українських лікарів, яких так багато щороку кінчає школи, включитися в лави нашого т-ва, виявити зацікавлення нашою працею, зміцнити їх ідентичність та шляхетну гордість з їхнього походження. Всі ці зустрічі дали багато корисних думок. Деякі з них були ризиковні, але були й такі, що заохочували до зміни в підході до праці.

Одним із багатьох гарних епізодів моєї каденції був ювілейний бенкет для відзначення 80-ліття д-ра Романа Осінчука, основоположника і довголітнього голови УЛТПА, засновника, редактора і видавця «Лікарського Вісника», президента СФУЛТ та визначного суспільно-громадського діяча. З тієї нагоди я склав ювілятові щиросердечний привіт від Головної Управи УЛТПА та подяку за його великий труд для нашого т-ва.

* * * * *

Видавнича справа журналу та його регулярної появи завжди була предметом довгих дискусій управи. Ми завжди були тієї думки, що УЛТПА не може існувати й розвиватися без «Лікарського Вісника», як і «Л.В.» не може існувати без допомоги УЛТПА і всього членства. Нашим необхідним завданням було збільшити видавничий фонд, який гарантував би існування цього єдиного україномовного медичного журналу у вільнім світі, який рівночасно є зв'язковим між членами нашого т-ва. Головна управа мала дуже добрі взаємини з головним редактором журналу д-ром Павлом Джулем, і праця проходила в атмосфері повного довір'я й пошани.

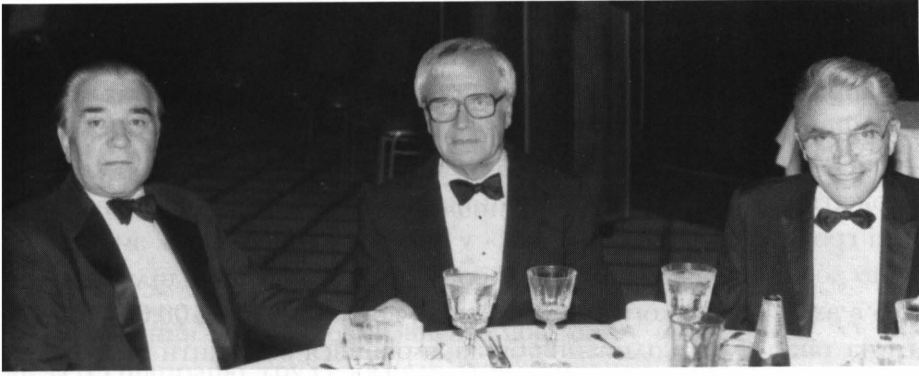
Як уже згадувано, фонд «Л.В.», який був заснований в попередніх каденціях, творили тисячодоларові пожертви. За минулої каденції була вибрана 4-особова Комісія Фонду «Л.В.» і я був її активним членом. Ми повели інтенсивну акцію за приєднання нових „тисячників” під гаслом: „Якщо хочемо бути активним товариством, мусимо мати свій журнал”. На видавання журналу ми вирішили вживати тільки відсотки від вкладеного капіталу і ніколи не порушувати самого капіталу.

Фінансова господарка за нашої каденції була дуже успішна, бо фонд «Л.В.» майже подвоївся і перейшов суму 140 тисяч дол., а в касі т-ва залишилася ще доволі поважна сума грошей.

* * * * *

На маргінесі цього звіту, дозволю собі висловити деякі спостереження й факти. Як мені, так і всім членам управи було відомо, що головний редактор «Л.В.» д-р Павло Джуль одержує за свою працю мінімальний гонорар. Було нам теж відомо, що одержаний гонорар він складає на окреме видавниче conto в своєму банку, а назва того conta — „УЛТПА”. В розмові з д-ром Джулем я довідався, що вплачені на це conto гроші будуть завдатком на пляноване видання словника української медичної термінології, над яким він, як добрий знавець медичного назовництва, вже давно працює. А врешті, нам теж відомо, що д-р П. Джуль увесь

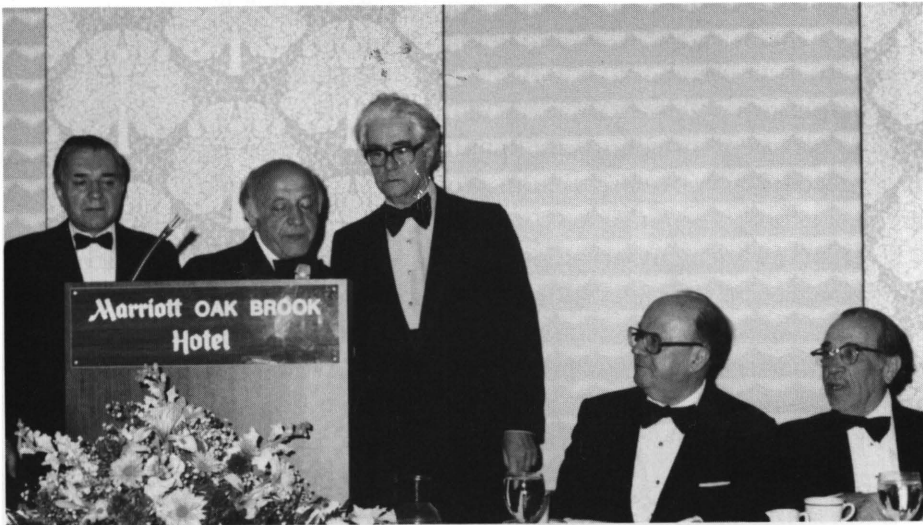

Група лікарів: М. Коленський, П. Джуль, І Галярник.

Д-р Василь Трухлий приймає почесну грамоту призначену для його брата д-ра Юрія Трухлого.

Д-р П. Моцюк вручає д-ру Р. Смиківі почесну грамоту.
Приглядаються д-ри М. Коленський, О. Фаріон і Р. Осінчук.

заощаджений гонорар переслав Головній Управі УЛТПА в Чикаго, і за це треба бути йому дуже вдячним.

Наприкінці хочу зупинитися над одним епізодом з моєї діяльності в Комісії Фонду «Л.В.» при кінці каденції д-ра М. Коленського. Виявилося, що деякі члени почали виявляти своє негодування з господарки фондом та нарікати, що ми, мовляв, пішли на дуже ризиковну дорогу вкладаючи зібрані гроші у біржу. Фонд «Л.В.» у висоті 140,000.00 дол. змінювався відповідно до коливань біржі. При зрості цін та сума переходила 225,000.00 дол., а в застою, до якого тоді прийшло, вона впала до 100,000.00 дол. З уваги на такі великі коливання біржі, я рішився відкупити за готівку від УЛТПА усе портфоліо акцій за ціну вкладеного капіталу, тобто за 143,478.39 дол. Я вважав за необхідне тут про це згадати, бо діяльність т-ва і його поодиноких членів повинна бути у відповідний час зареєстрована. Я вважав своїм обов'язком відкупити портфоліо і таким чином не допустити до будьяких непотрібних і неправдивих чуток про мене.

На 20-му з'їзді делегатів УЛТПА, що відбувся 26-29 травня 1983 р. в Оук Брук, Іллінойс, я з моєю дружиною Ольгою Моцюк і родиною задекларували пожертву 100 тисяч доларів на видавничий фонд НТШ, а ще перед тим наша родина пожертвувала десять тисяч дол. на будову церкви Пресвятої Родини у Вашингтоні. Згадую про ці дві події не задля самопохвали, а для того, щоб відмітити, як я розумію потреби нашої спільноти.

Одне з важливих наших досягнень це видавання „Медичного Архіву”, редактором якого є д-р Павло Пундій. Ці збірки архівних матеріалів мають велику вартість для майбутніх істориків нашого т-ва. Редакторський досвід у цій ділянці д-р П. Пундій набув працею довгих літ, спершу в нашому Іллінойському відділі, а згодом у Головній Управі УЛТПА. Він провадив докладний облік членства нашого т-ва, реєстрував поступовий розвиток його й працю і саме це було основою „Медичного Архіву”. Д-р Павло Пундій, один з небагатьох із нас, що виховав і придбав для нашого т-ва чотирьох лікарів — своїх власних дітей.

«Лікарський Вісник» ми висилали всім членам і приятелям нашого т-ва та до всіх медичних шкіл в Україні. Примірники його висилали також до Конгресової бібліотеки у Вашингтоні та деяких медичних шкіл у США і Канаді. Експедицією журналу займався д-р Степан Павлинський.

Наукова Комісія, що працювала під вмілим провідом д-ра Ігоря Воевідки, була добре організована та мала у своїй праці великий успіх. У цій каденції ми мали акредитацію першої класи наших наукових програм, яку ми одержали від Американської Медичної Асоціації після попередньої оцінки наукових тем іспитовою комісією, де референтами були д-р І. Воевідка і я. Всім зареєстрованим слухачам цих викладів ми висилали посвідки участі та кількість вислуханих викладів (годин). Управа і Комісія доклали всі можливі заходи і старання, щоб кожна наукова програма була якнайкраща і щоб такий з'їзд продемонстрував наукові досягнення наших лікарських кадрів у вільному світі. В такій тісній співпраці Управи з Комі-

сією пророблено старанну підготову і в днях 30 вересня та 1-2 жовтня 1982 р. в Сан Франціско пройшов такий же вдалий XXII науковий з'їзд з багатою науковою програмою та великим числом учасників. Тут була нагода не лише вислухати цікаві наукові доповіді чи нав'язати ближчий контакт з другими членами в західній Америці, тут теж молоді наші колеги мали можливість підготувати цю конвенцію.

* * * * *

На закінчення моєї каденції висловлюю щирю подяку всім членам управи за їх співпрацю, труд і посвяту для товариства. Дякую теж колегам з комісії УЛТПА і попереднім головам — д-рам: А. Хрептовському, В. Трухлomu, М. Харкевичу і секретареві М. Коленському. Вони завжди служили мені своєю радою, досвідом і допомогою. Без них, а також без відданої співпраці всіх членів т-ва, нам не вдалося б мати таких досягнень.

При цій нагоді вважаю за доцільне висловити свої думки та рекомендації для нових управ УЛТПА: коли кадри старших колег меншають, а молоді стають у проводі нашого т-ва, треба всіми силами спільно працювати, щоб зберегти його й далі провадити; треба розгортати й збільшувати діяльність нашого т-ва згідно з новими обставинами часу; за всяку ціну продовжувати видавання «Лікарського Вісника». Докажім нашим братам на Рідних Землях нашу живучість та покажім, як ми послідовно і віддано служимо справам нашої національної спільноти.

Д-ри Марія Фішер-Слиж, Мирон Іваницький, Іван Дачишин, О. Гудзак, Мирослав Коленський на з'їзді УЛТПА в Чикаго 1983 р.

Головна Управа УЛТПА на рр. 1981-83:

д-ри: Петро Моцюк — голова; Мирослав Коленський — голова-елект; Юрій Грицеляк, Любомир Ворох і Надія Борух — заступники голови; Роман Дачкевич — секретар; Михайло Головатий — скарбник; Павло Джуль — редактор «Л.В.»; Степан Павлинський — адміністратор «Л.В.»; Павло Пундій — архівар; Василь Марчук — референт преси; Данило Григорчук — реф. стипенд. фонду; Богдар Ворох — організ. реф. Сходу; Олег Снилик — організ. реф. Заходу; Юрій Стечик — організ. реф. Канади; Пилип Демус, Мирон Іваницький, Марія Фішер-Слиж і Роман Дикун — вільні члени.

Наукова Комісія:

д-ри: Ігор Воєвідка — голова; Андрій Ріпечкий, Володимир Бродич, Орест Городиський, Василь Селезінка, Богдан Роберт Дзьоба, Маріян Юзич, Бронислав Горський, Ярослав Бандура — члени.

Контрольна Комісія:

д-ри: Мирослав Харкевич, Василь Трухлий і Олександр Фаріон.

Товариський Суд:

д-ри: Юрій Трухлий, Ахіль Хрептовський і Степан Войтович.

**Д-р Іван Скрипук приймає почесну грамоту
від членів Головної Управи УЛТПА.**

ЗВІТ ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ЗА 1983-1985 РР.

д-р Мирослав Коленський

Чесť і обов'язок голови Українського Лікарського Товариства Північної Америки надав мені ХХ-ий з'їзд делегатів 20 травня 1983 р. в Чікаго. Вибрана управа і я розуміли велику й нелегку відповідальність за працю і майбутнє нашого професійного т-ва та старалися всі обов'язки виконувати поступово щонайкраще та згідно з рішеннями й побажаннями ХХ-ого, як і попередніх з'їздів та управ.

У звітному періоді управа відбула 12 сходин. В негайних, поточних справах ми відбували засідання ексекютиви, з'їздових комітетів, а з управами відділів — телефонічні консультації. Всю внутрішню, рутинну працю полагджувано справно, особливо дбали про систематичне збирання вкладок. Попередній меткий голова, д-р Петро Моцюк, перевів картотеку членства на компютер і ми далі в цьому напрямі змодернізували бюро УЛТПА, в чому допомогла ознайомена з компютерською методикою платна секретарка, з якою працювала ексекютива. Центральна система, хоч спочатку завдала нам багато труда, виявилася дуже корисною. Ми зібрали докладніші адреси та інші інформації. Завдяки цьому, від членів почали точніше впливати річні вкладки, про що свідчить звіт скарбника д-ра Михайла Головатого: сальдо на день 16 травня 1983 р. — 9,000.00 дол.; сальдо на 31 березня 1985 р. — 30,965.48 дол., і це вже після заплати коштів видання 5-ох чисел «Лікарського Вісника» в сумі 23,955.57 дол. Прикро одначе ствердити, що до кінця каденції не всі відгукнулися на заклик управи і ми були змушені, згідно зі статутом, поставити поза скобки т-ва тих членів, які привикли роками не платити вкладок і безплатно користуватись «Лікарським Вісником», а все це коштом тих колег, які про журнал дбали і самі ставали „тисячниками”. Може колись вони стануть знову добрими членами.

Зв'язки з членством вдержувано за допомогою обіжників, у яких разом з інформаціями про поточну працю УЛТПА ми закликали до участі в маніфестаціях у Вашингтоні, у 50-ліття великого голодомору (1983 р.) і проти російщення України (1984 р.), та листами до голів відділів із заохотою відзначити 40-ліття смерті д-ра Юрія Липи. У висліді цього більшість відділів відзначили пам'ять нашого лікаря-поета.

З приємністю згадую три поїздки в терен: в грудні 1983 р. до відділу в Торонто в справі підготовки там 24-го наукового з'їзду; в червні 1984 р. до відділу Детройт (Мічіган) і того ж місяця також до пансильвенського відділу у Філадельфії. Ділові розмови з д-рами: Романом Цурковським,

Павлом Джулем, Степаном Логінським, Романом Сухим, Ігорем Федоровим — затіснили взаємну співпрацю.

В нашій дворічній каденції ми зорганізували шість зїздів: в травні 1984 р. науковий зїзд в Торонто (Канада), який був дуже імпозантний і мав зареєстрованих 159 членів. Господарями були д-ри: Роман Цурковський, Надя Борух та Ігор Гадач. В травні 1985 р. науковий зїзд і 21-ий зїзд делегатів відсвяткував 35-ліття УЛТПА в столиці США — Вашингтоні. Господарем був д-р Ігор Масник. Відбуто теж два вакаційно-наукові зїзди: в грудні 1983 р. на острові Аруба, де відсвяткували 80-ліття д-ра Романа Крупки власним концертом талановитих колег — д-рів: Івана Рудавського, Володимира Кассараби та Осипа Шандри; в січні 1984 р. в Канкун, Мексико, де, крім прогульок до пірамід Маїв, зустріли Новий Рік приємною нашою „Маланкою”. Зимові зїзди не тільки поглибили наше наукове знання, але теж затіснили товариські зв'язки. Вони справді себе виправдали та мали гарне число прихильників-ентузіастів.

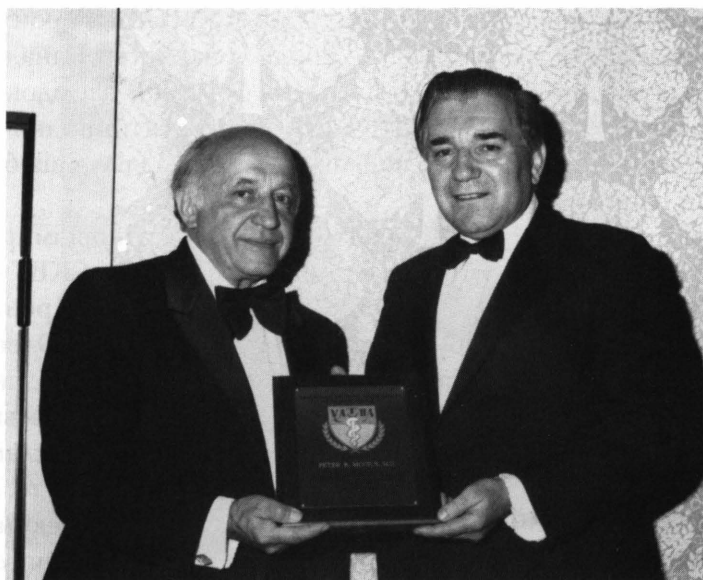
Дві чергові менші наукові конвенції, заходами д-ра Петра Харука, відбулися в літній час на Союзівці в 1983 і 1984 рр. із задовільною фреквенцією учасників.

Як заступник голови СФУЛТ я був у тісній співпраці з її головою д-ром Ахілем Хрептовським. Зорганізований нами І-ий Конгрес СФУЛТ у вересні 1984 р. в Мюнхені, дав нам змогу познайомитися з колегами з 13-ти країн світу та відновити зв'язки з давно небаченими. Успішний конгрес заохотив особливо наших колег з Австрії та Західньої Німеччини та довів до створення їхніх Українських Лікарських Товариств. Також, при цій нагоді, Український Вільний Університет удостоїв ініціатора УЛТПА і СФУЛТ, д-ра Романа Осінчука, почесним докторатом. По конгресі, понад 20 учасників відбуло незабутню прогульку до Атен і на острови Греції. На зїздах і конгресі наукову працю колегам-викладачам, як і колегам-слухачам, зараховано як відповідні кредити.

Видавання єдиного у світі українського медичного журналу спочиває в певних руках нашого головного редактора «Лікарського Вісника» д-ра Павла Джуля, якому ХХІ-ий зїзд делегатів у Вашингтоні признав почесне членство. Наш зїзд в Канкун 1985 р. відвідав проф. д-р Ярослав Рудницький (філолог) і влаштував для нас виставку, з архіву УНР, документів лікарів-дипломатів, які виконували амбасадорські функції для нашої держави, а в своєму слові до нас підкреслив, що мова, в якій не видається наукових праць, стає мовою третьорядною і він вважає наш журнал надзвичайно важливим. Таким же вважають його всі „тисячники” «Лікарського Вісника», а їх ряди треба і в майбутньому інтенсивно доповнювати.

Бібліотекою та архівом УЛТПА та виданнями, зв'язаними з ними, солідно займається д-р Павло Пундій.

Головна Управа займалася акцією допомоги нашим колегам, біженцям з України і Польщі; цю харитативну справу полагоджувала д-р Марія Фішер-Слиж.

**Д-р М. Коленський вручає грамоту подяки УЛТПА
д-ру П. Моцюкові (Овк Брук – 1983).**

Учасники наукової конференції УЛТПА на Арубі, зима 1983.

В грудні 1984 р. наш канадський відділ УЛТПА в Торонті одержав статус корпорації, як „Українське Медичне Товариство Канади”, і звільнення від податків, що облегшило збирання фондів. В наслідок того вирішено, що Головна Управа УЛТПА буде далі висилати пригадки про вкладки індивідуально, але інкасувати буде їх скарбник відділу і він буде розраховуватися з нашою управою.

Головна Управа делегувала представників на крайові імпрези інших товариств. Найголовнішою була делегація на ІУ Конгрес СКВУ в Торонто в грудні 1983 р. Крім мене, як голови УЛТПА і д-ра Ахіля Хрептовського, голови СФУЛТ, делегатами були д-ри: Степан Войтович, Олег Волянський, Степан Ворох, Тарас Ганушевський, Олександр Гудзяк, Микола Дейчаківський, Іван Кизик, Петро Моцюк, Роман Цурковський, а від інших товариств д-ри: Мирослав Бих, Дарія Миндюк, Ярослав Миндюк і Богдан Шебунчак. Усі наші делегати вклали багато праці в те, щоб дійти до компромісової розв'язки деяких критичних питань. Тією невдячною справою полагодження громадського конфлікту, як до Конгресу СКВУ, так і по ньому, займався передусім, репрезентуючи УЛТПА, наш референт зовнішніх зв'язків незамінний д-р Степан Ворох. Д-р Ворох був у кількох комітетах, які підготовляли маніфестації з приводу 50-ліття голодомору, в акції протесту проти русифікації України, в комітеті 1000-ліття Християнства України і в комітеті Гарвардського проєкту.

Референти молоді і членства д-ри Таїса і Андрій Броварі здобули 50 нових членів. Загальний стан членів – 650 осіб.

Інтенсивна праця Управи в тих двох роках доказала, що тільки особисті зв'язки, з'їзди і поїздки в терен цементують наше товариство, запалюють до праці та дають задовільні висліди. Ця наша Управа була „наймолодшою” досі. На 30 членів Головної Управи — 12 осіб це вже наше молоде покоління. Їхня участь у засіданнях була задовільна, що виявляє їхнє зацікавлення. Майбутність нашого Товариства переходить у їхні руки.

Головна Управа УЛТПА в 1983-1985 рр.:

д-ри: Мирослав Коленський — голова, Юрій Грицеляк — голова-елект, Степан Войтович, Любомир Ворох і Надя Борух — заступники голови, Роман Дачкевич — секретар, Михайло Головатий — скарбник, Павло Джуль — головний редактор «Л.В.», Степан Павлинський — адміністратор «Л.В.», Павло Пундій — архівар, Пилип Демус — референт преси, Андрій Бровар і Таїса Шеремета-Бровар — референти молоді і членства, Степан Ворох — референт зовнішніх зв'язків, Богодар Ворох — організаційний реф. Сходу, Олег Снилик — організаційний реф. Заходу, Юрій Стецик — організаційний реф. Канади, Мирон Іваницький, Марія Фішер-Слиж і Олександр Фаріон — вільні члени.

Контрольна Комісія:

д-ри: Петро Моцюк, Роман Смик і Василь Трухлий.

Наукова Комісія:

д-ри: Роберт Богдан Дзьоба, Ігор Воевідка і Адріян Кецала.

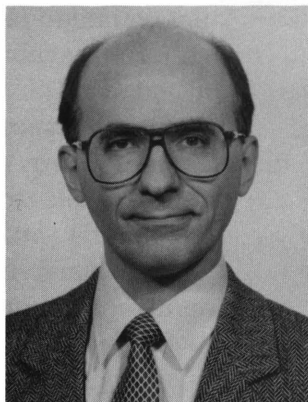

**Д-р Роман Осінчук промовляє до учасників
з'їзду у Вашингтоні 1985 р.**

**Бувші голови Головної Управи УЛТПА,
перед пам'ятником Т. Шевченкові у Вашингтоні:
(зліва) Ю. Грицеляк, М. Коленський, Ю. Трухлий, П. Моцюк,
М. Харкевич, В. Трухлий, А. Хрептовський.**

ЗВІТ ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ЗА 1985-1987 РР.

д-р Юрій Грицеляк

справи чорнобильської катастрофи та легально-медичну справу Мировла Медведя.

В жовтні 1986 р. у співпраці із Світовою Федерацією Українських Лікарських Товариств відсвяткували 10-ліття заснування Українського Лікарського Товариства Австралії в Сіднею, з численною присутністю наших лікарів з Америки й Канади.

Вакаційно-наукові з'їзди відбулися в серпні 1985 р. на Союзівці та в січні 1986 р. на островах Ямайки.

В травні 1987 р. відбувся 22-ий з'їзд делегатів і 27-ма наукова конференція в осередку теперішньої Головної Управи — Чикаго.

Д-р Павло Джуль старанно продовжував видавати «Лікарський Вісник». Комітетові видавничого фонду «Вісника» та всім жертвенним членам товариства треба висловити признання за розвиток фонду, що дійшов до 225 тисяч доларів.

**Д-р Юрій Грицеляк і д-р Василь Марчук вручають
почесну грамоту д-рові Павлові Пундієві.**

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УЛТА

Учасники наукової конференції УЛТА – Канкун, Мексико, 9-16 січня 1985 р.

Подяка також д-рові Степанові Ворохові за його тиху, але постійну працю як референта зовнішніх зв'язків. Дякую усім членам Головної Управи за їхню терпеливість і співпрацю; д-рам Мирославу Коленському, Петрові Моцюкові і Ахілеві Хрептовському дякую за їхні поради.

Пройшла наша двохрічна каденція. Не всі наші цілі ми зуміли досягнути в тім часі. Потрібно знайти спосіб для ближчого контакту з поодинокими Відділами і їхніми управами; потрібно також збільшити число обіжників для загального зв'язку між членами товариства.

Склад Головної Управи УЛТПА в 1985-87 рр.:

д-ри: Юрій Грицеляк — голова, Роман Дикун — голова-елект, Борис Верн, Степан Ворох і Надія Борух — заступники голови, Роман Козицький — секретар, Андрій Пундій — скарбник, Павло Джуль — головний редактор «Л.В.», Роман Дачкевич — адміністратор «Л.В.», Павло Пундій — архівар, Мирон Іваницький — референт преси, Марія Грицеляк — референт англомовної преси, Андрій Бровар і Таїса Бровар — референти лікарського доросту, Богодар Ворох — організаційний реф. Сходу, Роберт-Богдан Дзьоба — організаційний реф. Заходу, Юрій Стецик — організаційний реф. Канади, Пилип Демус, Степан Павлинський і Василь Марчук — вільні члени.

Контрольна Комісія:

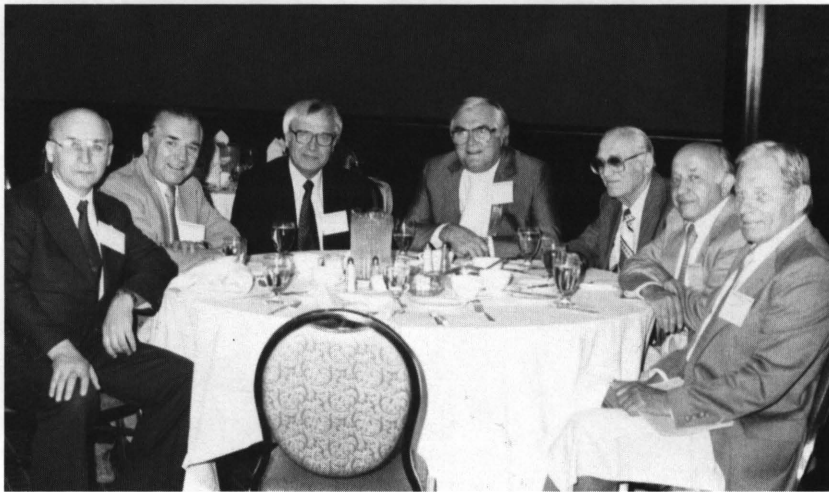
д-ри: Мирослав Коленський, Мирослав Харкевич і Василь Трухлий.

Товариський Суд:

д-ри: Степан Войтович, Петро Моцюк і Олександр Фаріон.

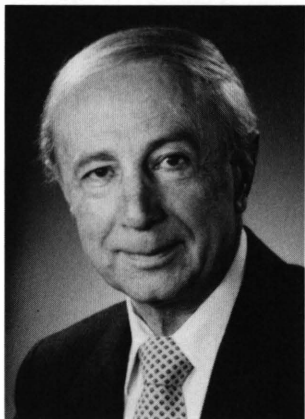
Наукова Комісія:

д-ри: Ігор Воевідка, Василь Селезінка, Ярослав Бандура і Орест Комарницький.

Група лікарів-учасників з'їзду УЛТПА у Вашингтоні в 1985 р.:
П. Пундій, М. Коленський, П. Джуль, А. Хрептовський, А. Мацюрак,
П. Моцюк, С. Войтович.

ЗВІТ ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ЗА 1987-1989 РР.

д-р Василь Марчук

Двадцять другий з'їзд делегатів УЛТПА, що відбувся 22-24 травня 1987 р. в місцевості Овк Брук біля Чікаго, вибрав мене на голову нашої централі на наступні два роки. В рамках з'їзду, з участю 78 лікарів-делегатів, відбулася 27-ма наукова конференція. На закінчення відбувся бенкет для лікарів, їхніх родин та представників громадянства, на якому було вручено почесні грамоти УЛТПА за жертвенну професійну та громадську працю д-рам: Мирославові Коленському, Павлові Пундієві, Марії Фішер-Слиж, Василеві Селезінці та Теодорові Селезінці.

Останньою розваговою точкою цього з'їзду була спільна прогулянка кораблем по озері Мішіген, організована головою Іллінойського відділу нашого т-ва д-ром Борисом Верном і його дружиною д-р Аретою Коваль-Верн.

Діяльність Головної Управи за рр. 1987-89 була спрямована у трьох напрямках: організаційному, науково-видавничому та громадсько-суспільному.

Організаційна ділянка охоплювала періодичні засідання, де полагалися всі біжучі й необхідні справи, пов'язані з діяльністю відділів та поодиноких членів. Труднощі виникали з причин зміни адрес багатьох наших членів та зі змінами управ поодиноких відділів. Для вдержання постійного контакту з управами відділів та поодинокими членами, видавалися обіжники, які інформували про поточні справи УЛТПА. Вдержувалося також зв'язок телефонічний і кореспонденційний. Щоб вдержати нашу фінансову базу, Головна Управа двічі на рік висилала повідомлення-пригадку членам про обов'язок плачення вкладок. Згідно з нашим статутом ми не висилали «Лікарського Вісника» тим членам, які не заплатили вкладок.

Особливу увагу звернено на те, щоб вдержувати контакт зі студентами-медиками та приєднувати нових членів до т-ва. За минулих два роки вступило до УЛТПА 14 нових членів і пороблено заходи, у співпраці з д-ром Андрієм Тершаківцем, щоб зорганізувати новий відділ УЛТПА в штаті Флорида.

В листопаді 1988 р., під час з'їзду СКВУ в Торонто, відбулася конференція з управою тамошнього відділу УЛТПА, яка пройшла ділово та увінчалася гарним успіхом для нас усіх.

В науково-видавничій ділянці продовжувалося періодично видавати «Лікарський Вісник» під редакцією д-ра Павла Джуля. Редакційна колегія була побільшена новим членом, а це д-ром Ярославом Барвінським,

професором серцево-васкулярної хірургії Манітобського університету в Вінніпегу.

Головна Управа, у співпраці з редакційною колегією, головою якої є д-р Павло Джуль, видала другий том „Матеріалів до історії української медицини”, який вимагав багато праці і поважних коштів. Відданим збирачем потрібних матеріалів для збереження нашої історії є д-р Павло Пундій. Тепер заплановано видати третій том, а в ньому буде біо-бібліографічний довідник про українських лікарів у Західній Україні та в діаспорі.

Видавничі кошти вимагають додаткових фондів і Головна Управа складає подяку головному редакторові д-рові Павлові Джулеві за його гарний дар в сумі 21 тисяч доларів, які допомогли у видавничих коштах. Ми дякуємо теж тим відділам т-ва, що зложили додаткові фонди на видавничі потреби, а це: Відділ Іллінойс — 2,500.00 дол., Відділ Мічіган — 2,000.00 дол., Відділ Меріленд — 500.00 дол.

За минулі два роки відбуло чотири наукові конференції, дві літні на Союзівці, якими проводили д-р Пилип Демус і д-р Петро Харук.

В ювілейному році 1000-ліття хрещення Руси-України, в липні 1988 р. у Відні (Австрія) відбувся другий Світовий Конгрес СФУЛТ при співпраці Головної Управи УЛТПА.* Треба висловити щире признання голові Світової Федерації Українських Лікарських Товариств д-рові А. Хрептовському та голові УЛТ Австрії д-рові О. Жупникові за їхній вклад праці в цьому успішному конгресі. Приємно тут сказати про гарну культурно-розвагову програму конгресу, яка спричинилася до глибшого розуміння та особистого знайомства поміж товариствами та окремими членами. Технічна організація поїздки до Відня була в руках п-і Марти Федорів, яка добре вив'язалася зі свого завдання.

29-та з черги наукова конференція (в 1989 р.) відбулася в Чикаго, Ілл. Тим разом Головна Управа вклала багато праці, щоб з'їзд делегатів та наукова конференція дали багато цікавого про те, що нового в медицині та закріпила особисті та професійні контакти на майбутнє.

1-го липня 1989 р. були виголошені такі доповіді: „Видовження ноги за радянською методою Ілізарова” — д-р Володимир Бобченко (директор Гумана Едванс Хірургічного Інституту, Даллас, Тексас); „Що нового в терапевтичній дерматології” — д-р Софія Велика (асист. проф. Стрич Медична Школа Лойоли Університету, Майвуд, Ілл.); про дентистичні імпланти доповідав д-р Богдан Білас (Чикаго, Ілл.); „Що нового в акушерстві й гінекології” — д-р Василь Трухлий (Раш Презбітеріян Медичний Центр, Чикаго); „Хірургічне лікування глухоти” — д-р Павло Джуль (клінічний проф. Вейн-стейт університету, Детройт, Міч.); „Наукові дослідження з нефрології, стан і перспективи” — проф. д-р Любомир Пиріг (заступник директора і керівник клініки терапевтичної нефрології Київ-

---

* Про три світові конгреси СФУЛТ є окрема стаття у цьому збірнику.

Головна Управа УЛТПА в Чикаго в 1987 р.:

Сидять зліва на право д-ри:

П. Пундій, Ю. Грицеляк, А. Хрептовський (президент СФУЛТ),
В. Марчук (голова УЛТПА), М. Фішер-Слиж.

Стоять зліва на право д-ри:

М. Коленський, С. Ворох, Ю. Ріпецький, П. Джуль (ред. «Л.В.»),
А. Бровар, Т. Шеремета-Бровар, Т. Трусевич, М. Грицеляк,
Р. Козицький, Ю. Процик, М. Клодницька-Процик.

Почесна президія ХХІІІ-го з'їзду делегатів УЛТПА

Сидять зліва:

д-р А. Хрептовський, проф. М. Семчишин, д-р П. Джуль
і проф. д-р Л. Пиріг з Києва.

ського Науково-дослідного Інституту урології і нефрології, нефролог Міністерства охорони здоров'я УРСР). Це вперше в історії УЛТПА лікар з України брав участь у з'їзді як гість, який прибув до нас на запрошення Головної Управи. Про складні випадки у серцевій хірургії доповідав д-р Андрій Олеарчик (Роберт Вуд Медичний Центр, Чери Гілл, Нью Джерсі).

В понеділок 3-го липня були такі доповіді: „Магнетичний резонанс” — д-р Христина Дудов (асист. проф. радіології, Медичний Центр Лойоли університету, Майвуд, Іл.); „Консервативне лікування раку радіотерапією” — д-р Віктор Онуфрій (завідувач радіологічної онкології, Медичний Центр американської авіації); „Гвинт „Т” — новий прилад фіксації кости” — д-р Северин Гривнак (асист. проф. Іллінойського Інституту подіятрів); „Штучне серце як міст до трансплантації та автоматичний імплантаційний дефібрилятор у застосуванні при вентрикулярних аритміях” — д-р Василь Лончина (клінічний інструктор грудної та васкулярної хірургії університету Лойоля, Майвуд Парк, Іл.); „Який клапан для якого пацієнта” огляд 25-річного досвіду — д-р Ярослав Барвінський (проф. завідувач відділу кардіо-васкулярної грудної хірургії, Вінніпег, Канада); „Що нового в ортопедії” — д-р Юрій Трухлий (проф. ортопедичної хірургії, Нью Йорк університет); „Лейзер в офтальмології” — д-р Андрій Левицький (асист. проф. Раш університету в Чикаго); „Периферійна ниркова і васкулярна ангіопластоза” — д-р Мирон Войтович (асист. проф. Стейтового університету Віскансин); „Отруєння талієм у Чернівцях” — д-р Данило Григорчук (заступ. проф. Іллінойського університету, Чикаго).

Наукову програму закінчено симпозієм: „Що нового в кардіо-васкулярній хірургії” з участю д-рів: Ярослава Барвінського, Василя Лончини, Андрія Олеарчика та Марії Клодницької-Процик.

У громадсько-суспільному секторі УЛТПА брало активну участь в таких краєвих організаціях, як: Краєвий Комітет для відзначення 1000-ліття Хрещення Руси-України (д-р Степан Ворох та д-р Василь Трухлий); д-р Ст. Ворох заступав УЛТПА на другій конференції українських професіоналістів та на V-му Світовому Конгресі Вільних Українців в Торонто. Також на цьому ж Конгресі Головну Управу УЛТПА заступали д-р Василь Марчук та голов. редактор «Лікарського Вісника» д-р Павло Джуль. Д-р Марія Фішер-Слиж багато допомогла у покращанні співпраці з великим відділом українських лікарів у Торонто.

Наші досягнення у видавничій ділянці завдячуємо у великій мірі д-рові Павлові Джулеві. Д-р Роман Дачкевич був адміністратором «Лікарського Вісника». Д-р Павло Пундій, крім видавничої праці, вклав дуже багато праці в архів та медичну бібліотеку. Д-р Таїса та д-р Андрій Броварі старанно працювали, щоб приєднати якнайбільше нових членів.

Головна Управа доклала чимало зусиль, щоб збільшити фонд «Лікарського Вісника» та придбати додаткових одностисячників. Спеціальним зверненням до відділів та поодиноких членів зібрано поважну суму на фонд д-ра Андрія Сверстюка з України, який перебуває тепер у США на лікуванні.

Ділова президія XXIII-го з'їзду делегатів УЛТПА
Сидять зліва д-ри: М. Коленський, д-р М. Фішер-Слиж і С. Ворох.
З'їзд відкриває голова УЛТПА д-р В. Марчук.

Учасники XXIII-го з'їзду делегатів УЛТПА і наукової конференції.
У першому ряді сидять зліва:
д-р М. Коленський, д-р Е. Стецьків, д-р П. Демус, П.Я. Гудзяк і д-р А. Гудзяк.

Головна Управа УЛТПА може бути горда зі своїх досягнень у праці за період 1987-89 рр., включно з успішними з'їздами українських лікарів, з яких найважливішими були: Конгрес у Відні 1988 р., участь у Конгресі СКВУ в Торонто та активна участь у відзначенні 1000-ліття Хрещення Руси-України.

Склад Головної Управи в 1987-1989 рр.:

д-ри: Василь Марчук — голова, Марія Клодницька-Процик — голова-елект, Мирослав Коленський, Степан Ворох і Надія Борух — заступники голови, Пилип Демус — секретар україномовний, Роман Козицький — секретар англomовний, Богдан Іванець — скарбник, Павло Джуль — гол. редактор «Л.В.», Павло Пундій — архівар, Роман Дачкевич — адміністратор «Л.В.», Марія Грицеляк — референт преси, Таїса і Андрій Броварі — референти доросту; Богодар Ворох — організ. референт Сходу, Роберт-Богдан Дзьоба — організ. референт Заходу, Юрій Стецик — організ. референт Канади, Борис Верн, Юрій Процик, Євген Ковальський, Юрій Ріпецький, Марія Фішер-Слиж, Тиміш Трусевич — вільні члени.

Контрольна Комісія:

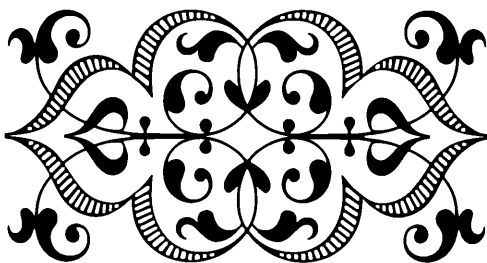
д-ри: Юрій Грицеляк — голова, Петро Моцюк, Мирослав Харкевич — члени.

Товариський Суд:

д-ри: Степан Войтович, Степан Павлинський, Олександр Фаріон.

Наукова Комісія:

д-ри: Адріян Кецала, Василь Трухлий, Юрій Грицеляк.

ЗВІТ ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ЗА 1989-1991 РР.

д-р М. Клодницька-Процик

У червні 1989 р. відбувся в Чикаго XXIII-ий З'їзд делегатів УЛТПА, на якому загальні збори вибрали мене головою т-ва на каденцію 1989-91. Відбували ми цей з'їзд у новій атмосфері великих змін, ареною яких стала в останньому часі Україна. Нововибрана управа старалася продовжувати роботу попередніх управ, а в парі з цим ми збиралися зустріти нові події й нові проблеми зв'язані з новими течіями в Україні.

В програмі своєї діяльності нововибрана управа поставила собі завдання розгорнути працю в основних ділянках, а саме: організаційній, науковій, зв'язків з Україною, персонального обміну лікарями з України і допомоги їм; ми мали теж на увазі ювілей 40-ліття УЛТПА, видавання „Лікарського Вісника”, видання українсько-англійського словника медичної термінології та адміністративні справи.

У 1990 році чотириста наших членів з родинами взяли участь у III-ім Конгресі СФУЛТ, який відбувся в серпні в Україні (Київ-Львів), так що членство УЛТПА творило найбільшу частину закордонних учасників згаданого Конгресу. Був це справді історичний момент, коли діаспора й Україна з'єдналися на науковій з'їзді лікарів. Наші старші колеги мали нагоду відвідати рідні землі, а молодші — вперше побачити Україну. Нас єднала не тільки медична професія, але й наша рідна українська мова . . .

З'їзд делегатів у червні 1989 р. створив нову позицію: помічника для головного редактора «ЛВ». Це дало можливість заангажувати на працю д-ра Андрія Сверстюка, який прибув з України до США, і таким чином допомогти гол. редакторові у його праці, а при цьому уможливити д-рові Сверстюкові залишитися в Америці. Приймаючи таке рішення, ми зрозуміли складну ситуацію нашого молодого колеги, котрий не тільки турбувався своєю смертельно хворою дитиною, але також мав поважні труднощі з влаштуванням себе на працю. Так отже ми допомогли йому не одноразовим датком, але конкретною поміччю на довшу мету.

1990-ий рік — це ювілейний рік: сорокліття УЛТПА. Відзначаємо цей ювілей передовсім оцією пропам'ятною книжкою і на її сторінках показуємо білянс нашої збірної праці. Крім цього відзначимо той ювілей теж на врочистому бенкеті, що відбудеться на XXIV-ому з'їзді делегатів.

Говорячи про нашу видавничу діяльність, треба тут також згадати, що в процесі підготовки до видання є третій том матеріялів історії української медицини у формі біо-бібліографічного довідника, авторства д-ра Павла Пундія. А якщо йдеться про наше видавання «Лікарського

Вісника», то маємо в плані збільшити його не тільки тематично, але й тиражем.

Третій конгрес СФУЛТ в Україні дав нам поштовх взятися за видання українсько-англійського словника медичної термінології. У зв'язку з цим Головна Управа призначила певну суму на ту ціль з нашого видавничого фонду. Це треба завдячувати нашому головному редакторові «ЛВ» д-рові Павлові Джулеві, котрий всю свою винагороду за дотеперішню редакційну працю звернув Гол. Управі на ту саме ціль.

У 1990 р. ми мали нагоду вітати в Чикаго видатних гостей з України. Були це науковці такі як ректор Львівського Медінституту д-р М. Павловський і перший голова Всеукраїнського Лікарського Т-ва в Україні д-р Любомир Пиріг. В Нью Йорку я мала нагоду зустрітися з визначним науковцем-онкологом проф. д-ром Борисом Білінським. Очікуємо приїзду інших видатних гостей.

Для покращання праці в нашому внутрішньому секторі і в контактах з відділами, а теж з Україною, Управа перевела такі адміністративні заходи: 1) перенесено наш архів і бібліотеку в куди краще, ніж досі, приміщення, де влаштовано теж бюро нашої централі; 2) до праці в бюрі заангажовано адміністраційну секретарку; 3) придбано двомовний компютор і встановлено факс машину і телефон.

* * *
* * * * *

На весну 1991 р. заплановано з'їзд членів управ поодиноких відділів УЛТПА. В програмі з'їзду будуть організаційні справи, справа виміни медичними науковцями, лікарями і студентами з України і північної Америки, а теж координація допомоги хворим в Україні.

І ще одне завдання стоїть перед управою: почати працю над новим статутом нашої централі.

Учасники з'їзду УЛТПА в 1989 р.:

Зправа сидять д-ри:
Юрій Грицеляк – бувший голова УЛТПА,
Марія Клодницька-Процик – новообрана голова УЛТПА,
та Юрій Процик – бувший голова відділу Іллінойс.

Головна Управа УЛТПА на 1989-1991 рр.:

д-ри: Марія Лідія Клодницька-Процик — голова, Андрій Левицький — голова-елект, Адріян Кецала, Надія Борух, Степан Ворох — заступники голови, Роман Козицький — секретар, Богдан Іванець — скарбник, Павло Джуль — гол. редактор «Л.В.», Павло Пундій — архівар, Роман Дачкевич — адміністратор «Л.В.», Марія Грицеляк — референт преси, Юрій Процик — референт доросту, Богодар Ворох — організ. референт Сходу, Роберт-Богдан Дзьоба — організ. референт Заходу, Юрій Стецик — організ. референт Канади, Андрій Бровар, Євген Ковальський, Тиміш Трусевич, Мирослав Харкевич, Юрій Ріпецький, Роксоляна Тим'як-Лончина, Марія Фішер-Слиж — вільні члени

Контрольна Комісія:

д-ри: Василь Марчук, Юрій Грицеляк, Мирослав Коленський

Товариський суд:

д-ри: Пилип Демус, Петро Моцюк, Таїса Шеремета-Бровар

Наукова Комісія:

д-ри: Ярослав Барвінський, Василь Лончина, Василь Трухлий, Юрій Грицеляк

Голова СФУЛТ (ex officio):

д-р Ахіль Хрептовський

Сходина головних управ УЛТПА і СФУЛТ в 1990 р.

Сидять зліва д-ри:

**Б. Іванець, А. Левицький, П. Демус, М. Клодницька-Процик (голова УЛТПА),
С. Ворох, А. Хрептовський, П. Пундій, Р. Козицький.**

Стоять 1-ий ряд зліва д-ри:

**Т. Трусевич, Ю. Грицеляк, Ю. Процик, М. Грицеляк, Т. Шеремета-Бровар
А. Бровар і П. Моцюк.**

Стоять 2-ий ряд зліва д-ри:

**Р. Тим'як-Лончина, В. Лончина (голова відділу Іллінойс),
М. Коленський і В. Марчук.**

АРХІВ-БІБЛІОТЕКА УЛТПА ім. В. ПЛЮЩА

Потребу заснування медичної бібліотеки й архіву для зберігання українських медичних книжок і журналів та документів про діяльність УЛТПА й окремих лікарів обговорювано на різних загальних зборах т-ва ще в 60-их роках.

Д-р Тома Лапичак, тодішній редактор „Лікарського Вісника”, разом з іншими лікарями опрацював правильник архіву-бібліотеки УЛТПА та почав збирати українські медичні книжки й журнали.

По його смерті, д-р Павло Пундій перебрав частину цієї збірки та в 1977 р. почав основну реорганізацію Архіву-бібліотеки. Він виєднав одну малу кімнату в Українському Музеї, а управа УЛТПА призначила кілька тисяч доларів, за які закуплено одинадцять шаф та інше потрібне устаткування.

За деякий час надійшли книжки, журнали та інші архівні матеріали з лікарського архіву в Нью-Йорку та з музею-бібліотеки в Детройті. Багато архівних матеріалів прибуло від окремих лікарів (д-ра Р. Смика, д-ра Е. Стецькова, д-ра М. Панчишина, д-ра П. Моцюка) та від вдів по лікарях.

Д-р Павло Джуль, довголітній редактор „Лікарського Вісника”, прислав нам багато українських радянських медичних журналів, які опрацьовано в 93 томи-річники та поміщено в окремих шафах. Д-р Павло Пундій подарував також частину своєї приватної колекції книжок і журналів з історії медицини.

Кооптований до співпраці бібліотекар д-р Марян Панчишин* зайнявся упорядкуванням книжок і журналів та виготовленням індексних карток. Крім цього він часто помагав д-рові Пундієві як секретар у переписуванні на машинці статей чи виготовленні покажчиків для архівних збірників. Спочатку опрацьовано 20 комплектів „Лікарського Вісника”, які вислано безкоштовно до більших українських бібліотек у світі, виготовлено мікрофільми та офсетові копії зі старих львівських „Лікарських Вісників”, „Лікарських збірників” НТШ, „Українського Медичного Вісника” та інших рідкісних українських медичних видань.

В 1975 р. перевидано офсетовим способом старе львівське видання з 1935 р. „25-ліття Лікарського Т-ва і Медичної Громади”, а в 1980 р. перевидано й доповнено пропам'ятну книжку „Український шпиталь Народної Лічниці ім. Митрополита А. Шептицького”.

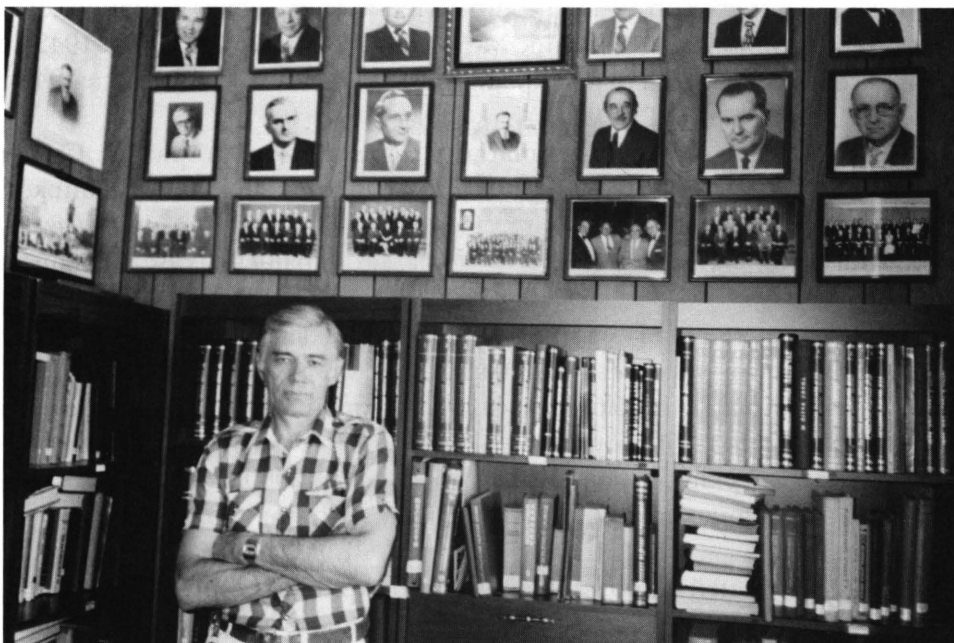
Починаючи з 1980 року д-р П. Пундій почав збирати та видавати річні архівні збірники. Досі вийшло тринадцять таких збірників:

---

* Д-р **Марян Панчишин** одержав початкову медичну освіту у Львові, а закінчив на університетах в Австрії (Грац, Інсбрук). Поселився в Чикаго. Деякий час був медичним лаборантом у шпиталях Cook County, Mount Sinai в Чикаго. У 1965 р. перейшов на пенсію, але продовжує працювати в лікарському т-ві, в парафії свв. Володимира і Ольги, і в спорт. т-ві «Леви».

При праці в архіві-бібліотеці УЛТПА:
д-р Павло Пундій (архівар і редактор архівних збірників)
і д-р Маріян Панчишин (бібліотекар)

Проф. д-р Любомир Пиріг з Києва в архіві-бібліотеці УЛТПА – 1989 р.

1. Український Медичний Архів (УМА), збірник ч.1, за 1980 р. присвячений пам'яті д-ра Євгена Озаркевича (166 стор.).
2. УМАрхів ч.2, за 1981 р., збірник присвячений 60-ій річниці Українського Тайного Університету у Львові (240 стор.).
3. УМАрхів ч.3, за 1982 р., збірник присвячений пам'яті проф. Маряна Панчишина з нагоди 100-річчя його народження (100 стор.).
4. УМАрхів, збірник ч.4, присвячений д-рові Юліянові Мовчанові з нагоди його 70-ліття (140 стор.).
5. УМАрхів ч.5, збірник за 1982 р., присвячений проф. д-рові Романові Осінчукові з нагоди його 80-ліття (258 стор.).
6. УМАрхів ч.6, збірник за 1983 рік, присвячений лікарям-меценатам НТШ — д-рам Петрові й Ользі Моцюкам (200 стор.).
7. УМАрхів ч.7, збірник біографічних нарисів і статей, присвячений пам'яті д-ра Томи Лапичака (425 стор.).
8. УМАрхів ч.8, збірник за 1984 рік, присвячений пам'яті д-ра Юрія Липи (276 стор.).
9. УМАрхів ч.9, збірник за 1985 рік, присвячений пам'яті д-ра Томи Лапичака (245 стор.).
10. УМАрхів ч.10, збірник за 1986 рік, присвячений пам'яті проф. Василя Плюща (231 стор.).
11. УМАрхів ч.11, збірник за 1987 рік, присвячений пам'яті д-р Софії Парфанович (260 стор.).
12. УМАрхів ч.12, збірник за 1988 рік, присвячений пам'яті д-ра Бориса Филипчак (308 стор.).
13. Біо-бібліографічний збірник, опрацьований разом з д-ром Павлом Сеницею, присвячений ветеринарним лікарям (155 стор.).

1985 року зроблено 10 зіраксових копій українського медичного словника М. Ф. Кніповича (Словник Медичної Термінології, Київ, 1942) та 10 зіраксових копій німецько-українського медичного словника з 1944 р. (проф. З. Кузелі і д-ра Р. Смика).

Крім цього, завдяки ветеринарним лікарям — докторам П. Сениці, С. Тимнякові, Б. і Т. Ткачукам — зібрано дещо з українських книжок і журналів ветеринарної медицини та опрацьовано два комплекти „Інформативного Листка”, журналу-органу Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів (ОУВЛ).

В останнім році д-р П. Пундій зібрав і опрацював около 120 біо-бібліографій визначних українських лікарів (700 ст. машинового друку) для своєї власної праці „Біо-бібліографічного довідника українських лікарів Західньої України і Діаспори”.

На цей час Архів-бібліотека нараховує понад 2000 українських медичних книжок і журналів та багато лікарських архівних документів і наукових праць.

Закінчуючи цей короткий нарис про Архів-бібліотеку УЛТПА годиться подякувати Управі УЛТПА та поодиноким лікарям-приятелям за моральну та фінансову підтримку.

П.П.

УКРАЇНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ АРХІВ

UKRAINIAN MEDICAL ARCHIVES
OF THE UKRAINIAN MEDICAL ASS'N OF NORTH AMERICA

ЧИСЛО : 3

ЧІКАГО

1982

УКРАЇНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ АРХІВ

UKRAINIAN MEDICAL ARCHIVES
OF THE UKRAINIAN MEDICAL ASS'N OF NORTH AMERICA

ЧИСЛО : 4

ЧІКАГО

1983

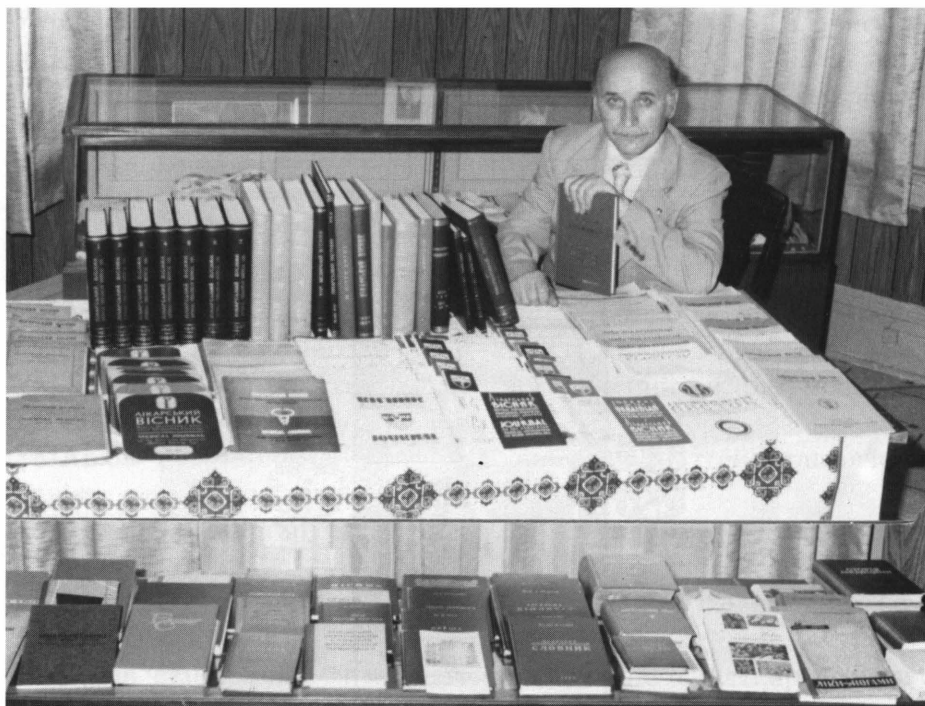
У СІМДЕСЯТИТТЯ

1913

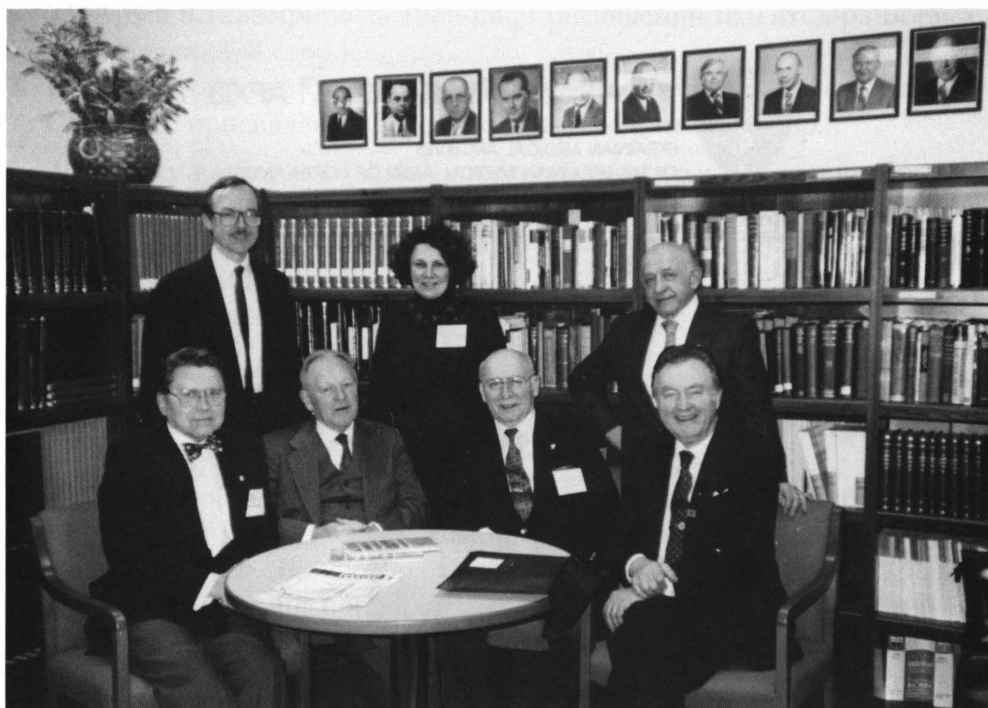

1983

Д-РА ЮЛІАНА МОВЧАНА,
визначного українського лікаря,
журналіста, критика і письменника

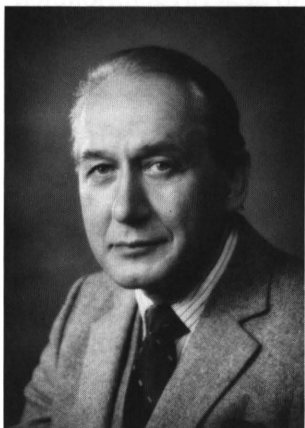

Д-р Павло Пундій під час виставки української медичної книжки в 1979 р.

В архіві-бібліотеці УЛТПА 1990 р.

Сидять зліва д-ри: Я. Барвінський, М. Дейчаківський, П. Пундій і С. Ворох.
Стоять зліва д-ри: Ю. Процик, М. Клодницька-Процик (голова УЛТПА)
і П. Моцюк.

д-р Євген Стецьків

ВІДДІЛ БОФФАЛО

Початкова частина хроніки нашого Відділу була поміщена в „Пропам'ятній книзі”, виданій у 1975 р., з нагоди 25-ліття існування УЛТПА (диви: ст. 107-111). Ту частину закінчено згадкою про те, що головою Відділу в 1974 р. став д-р Михайло Сайкевич, який очолював тоді Відділ до 1976 року. Секретарем і скарбником у тому часі була д-р Уляна Лоза.

Заки почати огляд діяльності Відділу в тому і в пізнішому часі, подамо список чергових управ.

Роки 1976-1978: д-р Семен Дорошак — голова, д-р Мирослав Грецишин — секретар, д-р Іван Мосійчук — скарбник, д-р Богдана Салабан — вільний член.

Роки 1978-1980: д-р Роман Топольницький — голова, д-р Євген Стецьків — голова-елект (тоді започатковано систему вибирати голову-електа з такою метою, щоб у наступній каденції він автоматично ставав головою т-ва), д-р Уляна Лоза — секретар, д-р Теодор Небожук — скарбник. В тому часі, з огляду на недугу д-ра Небожука, обов'язки скарбника виконувала тоді секретар д-р Уляна Лоза.

Роки 1980-1982: д-р Євген Стецьків — голова, д-р Олександра Пасіка-Правак — голова-елект, д-р Уляна Лоза — секретар і скарбник.

Роки 1982-1984: д-р Олександра Правак — голова, д-р Семен Дорошак — голова-елект, д-р Уляна Лоза — секретар і скарбник.

Роки 1984-1986: З огляду на те, що голова-елект з попередньої каденції відмовився від головства, головою вибрано д-ра Всеволода Коритника. Місце голови-електа зайняв молодий лікар, д-р Марко Конюх, який прибув до Боффало коротко перед тим. Секретарем і скарбником став д-р Олександр Плешкевич. Слід відмітити, що в тій каденції Відділ перебував кризу. 31 жовтня 1985 р. помер голова д-р Всеволод Коритник, а голова-елект д-р Марко Конюх під час каденції залишив Боффало. В Управі залишився один лише д-р Олександр Плешкевич.

Роки 1986-1988: д-р Теодор Петро Правак — голова, д-р Семен Дорошак — голова-елект, д-р Олександр Плешкевич — секретар і скарбник.

Від 11-го березня 1988 р. Відділом керують: д-р Євген Стецьків — голова, д-р Мирослав Грецишин — заступник голови, д-р Іларіон Чолган, мол. — секретар і скарбник.

Члени Відділу чотири рази в році відбували сходи, на яких виголошували доповіді на медичні теми, ілюстровані відповідними фільмами. Одні сходи в році влаштовували спільно з членами місцевого Відділу

Т-ва Українських Інженерів. На такі сходи запрошено теж гостей з-поза Товариства.

На лікарських сходинах 1 березня 1975 р. обрано делегатів на ювілейні святкування УЛТПА, що відбулися 24-25 травня 1975 р. в Нью Йорку. На цих сходинах висвітлено цікавий фільм, виготовлений в Китаю, п. наз. „Обезболювання за допомогою голковколуювання”.

Чергові сходи були спільними з членами Т-ва Українських Інженерів і на них була доповідь п-і Оксани Бризгун-Соколик з Торонта про Соломію Крушельницьку.

Сходи, разом з вечерею, відбувалися звичайно в якомусь ресторані, іноді в приватних домах (в листопаді 1975 р. в домі п-ства Топольницьких).

Пожвавлену діяльність проявив Відділ у 1976-77 рр. Крім загальних зборів 3-го квітня 1976 р., відбуто троє сходин управи, троє загальних сходин з участю дружин лікарів, двоє інформативних для самих членів, а троє ширших сходин із запрошеними гістьми. Важніші доповіді, виголошені в тому часі: „Поступ в науці онкології” — д-р Мирослав Грецишин, і доповідь на тему завіщання. Обі доповіді себе доповняли. Доповідали п-і Даша Процик (дружина пок. д-ра Нестора Процика, члена нашого т-ва), і д-р Семен Дорошак. В жовтні 1977 р., з нагоди перебування в Боффало д-ра Михайла Штерна (жида, лікаря з України), Відділ запросив його на спеціальні сходи, що відбулися в одному з ресторанів. Після цього учасники зібралися ще в домі п-ства Грецишинів, де д-р Штерн висловив цікаві думки про відносини в радянській Україні. В цій же каденції відбулася доповідь проф. Омеляна Пріцака, який прибув до Боффало на спеціальне запрошення Відділу, на тему „До початків історії України”. Проведено теж акцію оборони ув'язненого тоді в СРСР українського лікаря Миколи Плахотнюка.

З пізнішої діяльності Відділу згадаємо: спільні сходи з членами Т-ва Українських Інженерів 13 травня 1978 р., присвячені бл.п. інж. Олександрові Криницькому (помер 1971 р.). Доповідь про нього виголосила інж. Христина Дзюба-Бравн. При кінці того ж року, в домі п-ства Грецишинів, відбулися сходи лікарів з дружинами. На цих сходинах Міра Рубич (тоді ще студентка медицини) виголосила доповідь на тему: „Вірусові інфекції та їх наслідки у вагітних жінок”.

В часі каденції, яка почалася після загальних зборів 15 березня 1980 р., на сходинах були прочитані такі важніші доповіді: „Сучасні дослідження метаболізму ліків і ракотворних речовин” — д-р хемії Роман Процик, „Запалення зубного окістя та його лікування” — д-р Роман Топольницький, „Життя і творчість Миколи Леонтовича” — п-і Оксана Бризгун-Соколик з Торонта. Висвітлено теж фільм про мистця Василя Курилика.

В наступній каденції, на спільних сходинах із членами Т-ва Українських Інженерів 22 травня 1982 р. доповідь виголосив запрошений гість, спеціаліст від цукриці, д-р Джек Цукерман. Тема доповіді: „Цукриця в дорослих осіб”. На сходинах 20 грудня того ж року доповідав прибулий

недавно з Буковини — д-р Михайло Николайчук. Він розказав про стан медицини в сучасній Україні, а особливо на Буковині. У програму сходин 21 квітня 1983 р. було включено, м.ін., фільм на тему: „Профілактика і лікування загальної токсичності при місцевому знеболюванні”. На спільних сходинах з членами Т-ва Українських Інженерів 14 травня того ж року виступали з доповіддю запрошені з Торонта інж. Богдан Яців і д-р Олег Троян. Їх доповіді творили цілість, яку можна назвати: „Практичне використання атомової енергії та праця в атомовій електростанції”. Діяльність Відділу в 1983-му році закінчилася сходинами 8 грудня, на яких д-р Марко Конюх виголосив доповідь на тему „Синдром брахіального сплетення”.

Роки 1984-1986: Ранньої осені 1984 р., на спільні сходи з членами Т-ва Українських Інженерів запрошено теж і сторонніх гостей. Запрошені з Вашингтону панове — Юрій Добчанський та Андрій Білик — виголосили доповіді, які взаємно себе доповняли і їх можна б поєднати під назвою „Українське обличчя в американській пресі”. В наступному році, на сходинах 17 вересня доповідав новий член Відділу — д-р стоматології Юрій Тисовський. Він говорив про профілактичне лікування зубів. На чергових сходинах в кінці 1985 р. д-р Теодор Петро Правак продемонстрував фільм (відео) „Нове в хірургії ока”. Як спеціаліст-окуліст д-р Правак давав пояснення відносно техніки нових операцій. В травні 1986 р. члени нашого Відділу взяли участь у науковому з’їзді УЛТПА у Філадельфії. Одним із доповідачів на цьому з’їзді був член нашого Відділу — д-р Мирослав Грецишин, який говорив про остеопорозу, при чому поділився зі слухачами вислідами своїх дослідів, переведених на хворих в університетській клініці. На одних лікарських сходинах д-р Юрій Тисовський доповідав на тему „Нові осяги у плястичній дентистиці”. Д-р Тисовський є головою дослідного відділу компанії „Віва-Дент”, яка має свій осідок у Ліхтенштайні. Він також є викладачем на дентистичному відділі Боффалівського університету. На сходинах 13 листопада 1986 р. д-р Євген Стецьків поінформував членів Відділу про перебіг з’їзду Українського Лікарського Товариства в Австралії (Сідней). Крім цього висвітлив фільм (відео) про морську прогульку до Великого бар’єр-рифу біля Австралії. На сходинах 30 січня 1987 р. д-р Стецьків висвітлив телевізійний фільм про обезболювання при роздріблюванні ниркових каменів ультразвуком. На сходинах 8 березня того ж року д-р Правак дав коротку доповідь про нові досягнення в хірургії катаракти і висвітлив цікавий телевізійний фільм на ту тему.

2-го жовтня 1987 р. відбувся довгопланований бенкет, влаштований спільно з місцевим Відділом Т-ва Українських Інженерів. В програмі бенкету була доповідь д-ра Р. Дженнінга, директора шпиталю Мілярд Фільмор у Боффало, на тему: „Проблеми системи постачання медичної опіки”. На сходинах 12 листопада д-р Іларіон Чолган, мол., який в тому часі був на другому році спеціалізації в акушерстві й гінекології, доповідав на тему: „Рак грудної залози”.

Рік 1988-ий почався сходами 19 лютого в домі п-ства Праваків. Члени нашого Відділу — д-р Олександра і д-р Петро Праваки та д-р Євген Стецьків взяли участь у II-му Світовому Конгресі Українських Лікарських Товариств, який відбувся у Відні від 1-5 липня 1988 р. Перебіг цього з'їзду д-р Стецьків записав на відео-стрічці і продемонстрував його на сходинах нашого Відділу 14 жовтня 1988 р. Ці сходи, як і багато інших перед ними, відбулися в приміщенні Daemen College, в якому член нашого Відділу д-р Олександр Плешкевич є професором і має змогу безкоштовно одержувати приміщення в цій школі для лікарських сходин. На згаданій відео-стрічці була записана лекція д-ра Василя Селезінки, прочитана на науковій сесії у Відні.

В приміщенні згаданого вище коледжу, 17 лютого 1989 р., відбулися перші в цьому році сходи. Д-р Правак говорив про новий імплант мультифокусної сочки при хірургії катаракти ока і показав це на відео-фільмі. Д-р Стецьків доповнив доповідь д-ра Правака виясненнями техніки льокальної анестезії при хірургії катаракти.

В днях 8-9 квітня 1989 р. наш Відділ спонсорував виставку картин українського мистця з Парижа — Темістокля Вирсти. Виставку влаштовано при співпраці Українського Студентського Т-ва при Стейтовому Університеті в Боффало, таки в приміщеннях цього ж університету (Amherst Campus). Крім цієї, можна сказати, головної виставки, влаштовано дві менші, а це в неділю, 7 квітня, в шкільній залі при 995 Філмор вулиці (каплиця Матері Божої) і в суботу, 13 квітня, в Народному Домі при 205 Мілітері Ровд. Того ж дня, в тому самому приміщенні, відбулися спільні сходи з членами Т-ва Українських Інженерів, на яких мистець Темістокль Вирста дав цікаву доповідь про українських мистців, які жили і творили в Парижі. Свою доповідь ілюстрував кольоровими прозірками. Доповідь Т. Вирсти викликала пожвавлену дискусію. Після цього члени обох товариств і гості мали ще змогу під час перекуски порозмовляти з нашим мистцем. Слід підкреслити, що вечір пройшов успішно і варто подібні імпрези влаштовувати частіше.

В охопленому цією хронікою часі наш Відділ зазнав великих втрат у членах. В тому часі у Божу Вічність відійшли: д-р Богдана Салабан (17 серпня 1976 р.), д-р Іван Мосійчук (12 травня 1979 р.), д-р Роман Топольницький (20 липня 1984 р.), д-р Теодор Небожук (перейшовши на пенсію, д-р Небожук виїхав до Торонта і там помер 29 вересня 1984 р.), д-р Михайло Сайкевич (26 березня 1985 р.) і д-р Всеволод Коритник (31 жовтня 1985 р.).

Під сучасну пору Відділ має 25 зареєстрованих членів. Не всі вони активні. Слід відмітити ще й те, що стан членства доволі пливкий. Молоді лікарі, що прибувають до Боффало на практику, здебільша згодом від'їжджають. Саме коли пишемо ці рядки, залишив Боффало д-р Іларіон Чолган, мол. Старші вже знеможені і через те проявляють послаблену діяльність.

д-р Євген Стецьків

ВІДДІЛ ІЛЛІНОЙС

На двадцятих загальних зборах 7 грудня 1975 р. вибрано на два роки нову управу Відділу, яку очолив д-р Анатолій Литваківський.

За його каденції відбулося кілька сходин з науковими доповідями, м. ін. д-ра Василя Зарічного на тему: „Травма у спорті” і д-ра Когена „Компюторна топографія”. Крім цього відбувся панель на тему: „Антибіотики в лікуванні дітей і немовлят”.

27-30-го травня 1977 р. відбувся 12-ий Науковий з'їзд і 17-ий з'їзд делегатів у Чікаго, в Конрад Гілтон готелі, де чікагські лікарі взяли участь у панелі про „Травму ока”. Д-р Василь Зарічний висвітлював фільм п.заг. „Реконструкція механізму квадрицепсу після хірургічного усунення над-колінка”, д-р Роман Оришкевич доповідав про „Ортози нижніх кінцівок”, а теж відбувся панель про „Високий тиск крові”.

Крім того відбулися два пікніки та два лікарські балі, дохід з яких призначено на УМХС, курси українознавства на Іллінойському університеті, Український Музей та на Український Інститут Модерного Мистецтва (обидва в Чікаго).

15-го травня 1976 р. в Конрад Гілтон готелі відбулися ширші сходини з привітанням молодих професіоналістів (10 лікарів і 2 фармацевтки). 16-го жовтня 1976 р., з нагоди 25-ліття УЛТ-ва в Чікаго відбулося свято з бенкетом в тому ж Конрад Гілтон готелі. Д-р Іван Дачишин виголосив змістовну промову, а лікарська оркестра влаштувала музичну програму з виступом соліста д-ра Івана Рудавського, при фортепіановому супроводі д-ра Володимира Кассараби. У цій імпрезі взяло участь 120 осіб. Також треба згадати, що з цієї нагоди д-ри Петро і Ольга Моцюки заплатили одно видання „Лікарського Вісника” (5,000.00 дол.), а д-р Марія Фішер-Слиж подарувала 500 дол. на Літературний Фонд ім. Ів. Франка в Чікаго.

Двадцять перші загальні збори 10 грудня 1977 р. вибрали нову управу, а д-ра Романа Оришкевича на голову, який продовжував діяльність своїх попередників.

За його каденції відбулося кілька сходин з науковими доповідями, що їх виголосили запрошені гості: д-р Д. Абрамсон — „Венозні розлади в кінцівках, початкові варикозні захворювання і глибоке запалення вен”; д-р Люїс Ньюман — „Загальна реабілітація спаралізованого пацієнта”.

Лікарський бал відбувся 29-го січня 1978 р., а чистий прибуток призначено: на УМХС — 500 дол., Інститут Модерного Мистецтва — 300 дол., Український Музей — 200 дол., УВУ — 100 дол.

17-19 лютого 1978 р. чікагські делегати взяли участь у конференції Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ) в Нью Йорку. В липні цього ж року наші лікарі взяли активну участь в науковому з'їзді УЛТПА в Вінніпегу, Канада. Крім цього відбулися ширші сходини в Інституті Модерного Мистецтва в Чікаго з виступом тріо „Пісня”, а 10-го червня весняний пікнік у формі поїздки кораблем по озері Мічіган. У вересні відбувся вдалий осінній пікнік на оселі Равнд Лейк, що треба

завдячувати комітетові пань та „стейкмайстрові” д-рові П. Харукові. 23-го вересня 1978 р. відбулася вдала вечірка „Вайн-тейстінг” з мистецькою програмою лікарської оркестри, а прибуток з неї призначено на фонд „Лікарського Вісника”.

28-го жовтня 1978 р. у 25-ліття смерті проф. д-ра Маріяна Панчишина відбулися святочні сходи, на яких з доповідями і споминами виступили доктори: Іван Дачишин, Тома Воробець, Роман Крупка та Теодор Парфанович.

Двадцять другі загальні збори в 1979 р. вибрали нову управу, яку очолив д-р Петро Харук.

В цій каденції відбулося 2 лікарські пікніки і два лікарські бали, з яких чистий прибуток призначено на добродійні цілі. Члени Відділу взяли участь у науковій з'їзді в Детройті 1980 р. Крім цього відбулися дві медичні конференції на „Союзівці” та мистецький вечір з виступом маестра Едварда Козака, а дохід призначено на фонд „Лік. Вісника”.

У 1980-му році переведено збірку на фонд „Лікаря в потребі”, що принесла 6,165.00 дол. 8-го березня цього ж року відбулася зустріч з д-р Ніною Строкатою-Караванською та її чоловіком Святославом, а 9-го квітня відвідано атомову лабораторію Фермі в Батавії, Іл. Крім цього відбулися сходи Відділу з науковими доповідями д-ра Мирона Іваницького „Нариси з антропології”, д-ра Андрія Левицького „Фізіологічні та психологічні процеси старіння” та д-ра Степана Семчишина „Нові методи в перинатології”.

На 23-их загальних зборах 19 грудня 1981 р. вибрано нову управу на 1982-83 рр., яку очолив молодий лікар д-р Юрій Грицеляк. У цій каденції відбулося п'ять сходів з такими науковими доповідями: д-р Борис Верн — „Недуги спання”, д-р Андрій Левицький — „Хірургічне лікування короткозорості”, д-р Модест Ріпецький — „Медично-санітарна служба при УПА в 1943-47 рр.”, д-р Юрій Грицеляк — „Печінкові і абсцеси/нариви” і д-р Андрій Пундій — „Гіпноза в клінічній практиці”.

Крім цього відбуто два традиційні бали з презентаціями дебютанток та два вдалі осінні пікніки, а чистий прибуток з них призначено на добродійні цілі. Управа Відділу також брала участь у кількох громадських імпрезах: в ювілейному бенкеті Союзу Українок Америки, в посвяченні нового дому Пласту, в інавгурації академічного року УКУ з нагоди 60-ліття Українського Тайного Університету та 100-ліття народження проф. д-ра Маріяна Панчишина.

В днях 26-29 травня 1983 р. відбувся 20-ий Науковий з'їзд УЛТПА в готелі Маріот, в Овк Брук, Іл. На бенкеті УЛТПА з цієї нагоди, д-р Ахіль Хрептовський одержав грамоту почесного члена, а д-р Петро Моцюк — грамоту відзначення. Крім цього такі ж грамоти одержали доктори: Тарас Ганушевський, Михайло Головатий, Юліян Мовчан, Роман Смик та Олександр Гудзяк.

Двадцять четверті загальні збори, які відбулися 27 листопада 1983 р., вибрали нову управу на два наступні 1984-85 роки, і її очолив д-р Юрій Процик. Збори вирішили передати 5 тисяч дол. на фонд „Лікарського Вісника”.

Група медиків з Чікаго (1976):

**Сидять зліва: Б. Піхурко, М. Щербанюк, Р. Тимяк і Б. Іванець.
Стоять зліва: Л.І. Чайковський, Ю. Щербанюк і А. Казанівський.**

**Українські медичні студенти в Гвадалагарі, Мексико в 1979 р.
Сидять зліва: Віктор Вовк, Лідія Ключас, Лідія Мартинець і Маріян Демус.
Стоять зліва: Олександр Богдашевський, Марко Демус, Ярослав Дзвіник,
Михайло Трошук і Юрій Бояр.**

В цій каденції Іллінойський Відділ відбув 7 сходин управи та 7 ширших сходин з науковими доповідями. На ширших сходинах була назагал добра фреквенція (до 70 осіб), бо і доповіді були цікаві і оригінальні. Згадати хоч би такі доповіді як д-р Арети Коваль-Верн про „Рака мізку у дітей”, д-ра Богдана Рудавського про „Перенос хвороби з тварин на людей” чи д-ра Пилипа Демуса, що розповів про життя і трагедію визначного письменника і мислителя д-ра Юрія Липу. Також відбуло два осінні пікніки та два лікарські бали з презентацією дебютанток. Крім цього зорганізовано наукову конференцію УЛТПА в Арруба та на острові Канкун.

Загальні збори, двадцять п'яти з черги, відбулися 1-го грудня 1985 р., на яких вибрано нову управу, а на голову д-ра Бориса Верна. Управа зорганізувала два осінні пікніки та два лікарські бали з презентаціями дебютанток, з яких чистий прибуток призначено на добродійні цілі. Відбулося кілька ширших сходин з такими доповідями: адвокат Андрій Філіпович — „Малпрактис”, д-р Володимир Соколовський — „Порівняльні питання у ветеринарній і лікарській хірургії”, д-р Софія Воробець — „Меляноми шкіри”.

15-го листопада 1986 р. наш Відділ УЛТПА та Осередок НТШ в Чикаго влаштували вечір присвячений пам'яті д-ра Василя Плюща, на якому д-р Павло Пундій і д-р Арета Коваль-Верн виголосили відповідні до вечора доповіді.

Відділ знову вирішив передати на фонд „Лікарського Вісника” 5,000.00 дол.

Під час цієї каденції померли наші члени: д-р Тома Воробець, д-р Теодор Чайковський і д-р Зеновій Семків.

Двадцять шості загальні збори 28 лютого 1988 р. вибрали на голову д-р Марію Грицеляк. За її каденції відбуло 4 сходини з доповідями на медичні теми. Доповідачами були доктори: Софія Велика, Юрій Грицеляк і Богдан Іванець, які інформували про найновіші винаходи в медицині. 18-го вересня 1988 р. д-р Василь Лончина доповідав про „пейсмейкер” в хірургії, а 13 листопада цього ж року д-р Арета Коваль-Верн говорила про рака мозку в дітей. 7-го травня 1989 р. д-р Юрій Мізь мав виклад про хірургію хребта.

В липні 1988 р. понад 20 членів Відділу Ілліной взяли участь у Науковому конгресі СФУЛТ у Відні, Австрія. 13 серпня на оселі Равнд Лейк відбувся традиційний лікарський пікнік.

Від 21 жовтня до 30 листопада 1988 р. відбулася успішна виставка в Українському Національному Музеї п.наз. „Сто років української медицини в Чикаго”, яку влаштували д-р Павло Пундій і д-р Юрій Грицеляк.

На сходинах 13 листопада зібрано понад 2,500.00 дол. на допомогівий фонд для лікаря д-ра Андрія Сверстюка.

Під час цієї каденції відійшли від нас у вічність: д-р Володимир Касараба, д-р Юрій Чопівський і фармацевти — д-р Михайло Головатий та мгр. Анна Бровар.

д-р Павло Пундій

Нова Управа Відділу Іллінойс Чікаго – грудень – 1979

Сидять зліва: д-р Марія Фішер-Слиж, д-р Тома Воробець, д-р Роман Оришкевич,
д-р Петро Харук – голова, д-р Роман Крупка, д-р Тамара Тимцюрак.

Стоять зліва: д-р Андрій Ріпецький, д-р Ілля Ткачук, д-р Михайло Головатий,
д-р Юрій Грицеляк, д-р Юрій Процик, Марійка Грицеляк, мгр. Марта Роман
і д-р Юрій Щербанюк.

27-XI-1983

Сидять зліва д-ри: Василь Марчук, Іван Дачишин, Юрій Процик – голова,
Марія Грицеляк і Юрій Грицеляк.

Стоять зліва д-ри: Борис Верн, Богдан Іванець, Євген Ковальський
і Андрій Бровар.

Управа УЛТПА Відділу Іллінойс в 1985-87 рр.
Сидять зліва д-ри: С. Велика, М. Грицеляк, Б. Верн – голова,
П. Демус, Ю. Процик і В. Марчук.
Стоять зліва д-ри: М. Демус, Р. Дачкевич, М. Іваницький і О. Фаріон.

Градуанти медичних шкіл і фармації в Чикаго 1977 р.
Сидять зліва: д-р Андрій Горчинський, д-р Богдан Піхурко, д-р Юрій Сосенко,
д-р Анатолій Литваківський – голова УЛТПА відділ Ілліной,
мгр. Олена Петрина, д-р Мирон Долинюк,
мгр. Анна Попіль-Браєн і мгр. Стефан Шевчик.
У другому ряді стоять батьки, дружини, наречені й приятелі градуантів.
(На знімку немає: д-р Ірини Олійник, д-ра Василя Голойди,
д-ра Зенона Гринькова, і мгр-а Стефана Рудавського).

ХІІ наукова конференція і ХVІІ з'їзд делегатів в Чикаго 1977
Панель про медичну спеціалізацію.
 Учасники панелю д-ри: П. Пундій, О. Городиський, А. Пундій, І. Воєвідка,
 Ю. Грицеляк, А. Левицький, А. Кецала і Д. Григорчук.

Оркестра іллінойського Відділу УЛТПА - 1976
 Зліва: д-р А. Хрептовський (акордеон), д-р М. Коленський (акордеон),
 д-р В. Трухлий (саксофон), д-р З. Семків (гітара), д-р О. Шандра (скрипка),
 д-р Іван Рудавський (вокаліст) і д-р В. Кассараба (фортеп'яно).

ВІДДІЛ ПІВДЕННОЇ КАЛІФОРНІЇ з осідком в Лос Анджелес

д-р Олег Снилик

Відділ був заснований в березні 1981 р. заходами ініціативної групи, до якої входили лікарі українського походження, практикуючі в штаті Каліфорнія: д-р Андрій Олесіюк, д-р Олег Снилик, д-р Станлей Вестон (Віхтинський), д-р Ярослав Піколицький та д-р Ігор Шалаута. Заснування Відділу було прийнято й затверджено Головною Управою УЛТПА 19 березня 1981 р. після загальних зборів, в яких взяли участь 16 колег з Південної Каліфорнії, головно з метрополії Лос Анджелесу. Управу Відділу обрано в такому складі: д-р Андрій Олесіюк — голова, д-р Ярослав Піколицький — заст. голови, д-р

Олег Снилик — секретар, д-р Станлей Вестон — скарбник, д-р Андрій Реннер — член. До Контрольної Комісії увійшли д-ри: Ігор Шалаута, Ніна Вишневська та Софія Андріяшук. Члени-основники Відділу — д-ри: А. Олесіюк, О. Снилик, С. Вестон, І. Шалаута, Я. Піколицький, А. Реннер, Уляна Кнігиницька, Мері-Лю Озоган, Льоренс Семец, Дарія Рижевська, Олег Сімон, Ніна Вишневська, Андрій Кохан, Софія Андріяшук, Олег Кобилянський, Юрко Маринюк, Андрій Горпинюк, Ірина Ройко.

Немалою перешкодою в ширшій діяльності Відділу є розсіяність наших лікарів на великих просторах лос-анджелівської метрополії і мале число дійсних членів. Кожного року відбуваються ширші сходи з малою фреквенцією присутніх. Звичайно на цих сходинах прочитується наукові доповіді. 14 травня 1981 р. заслухано доповіді д-ра Андрія Реннера на тему: „Villous tumor — diagnosis and treatment”. Доповідь пояснювано прозірками. 10 жовтня 1982 р. на ширших сходинах відбулася наукова конференція, на якій д-р Олег Снилик говорив на тему „Самітний легеневий гудз”, про діагностичну оцінку методом радіологічного дослідження. Доклад доповняли прозірки. 26 квітня 1983 р. відбулася наукова конференція з доповіддю д-ра Петра Чопівського на тему: „Сучасні проблеми геріатрії”. 15 квітня 1986 р. д-р Мері-Лю Озоган взяла участь у науковому симпозіумі в Медичному Ветеранському Центрі в Сепульведа, Кал., де виголосила доповідь на тему: „Модерні засоби й сучасний стан лікування злоякісних туморів”. В симпозіумі взяло участь 60 лікарів. З ініціативи д-ра Станлея Вестона відбулися ширші сходи Відділу та показ фільму „Естрадерм”. Пояснював фільм представник фірми ЦІБА, при чому теж відбувся обід на кошт фірми. Ці сходи відбулися 10 квітня 1989 р.

Від початку свого існування управа Відділу старалася приєднувати до УЛТПА нових членів, головно молодих лікарів, які прибували з інших штатів або з Канади як інтерни та резиденти різних спеціальностей. Одначе скоро виявилось, що ці молоді люди, після закінчення своїх студій, покидали Півд. Каліфорнію, шукаючи кращих можливостей на свою прак-

тику. Інша причина цього — це велика професійна лікарська конкуренція в Каліфорнії, а Стейтова Медична Рада (Medical Stateboard) не радо і часто неприхильно ставиться до новоприбулих. Отже, за останні роки багато колег покинуло Півд. Каліфорнію, а дуже мало прибуло нових. Членство змало. Деякі з новоприбулих займали пости в управі Відділу — д-р Марта Возняк (фармацевт), д-р Петро Чопівський, але й вони вже виїхали. Крім них покинули Каліфорнію д-р Марія Кривуляк, д-р Орест Комарницький. Перенеслися в інші місцевості Каліфорнії д-ри: Марта Косович, Андрій Івах, Леся Корінь.

28 травня 1986 р. ненадіжно помер д-р Ігор Шалаута, член-основник нашого Відділу.

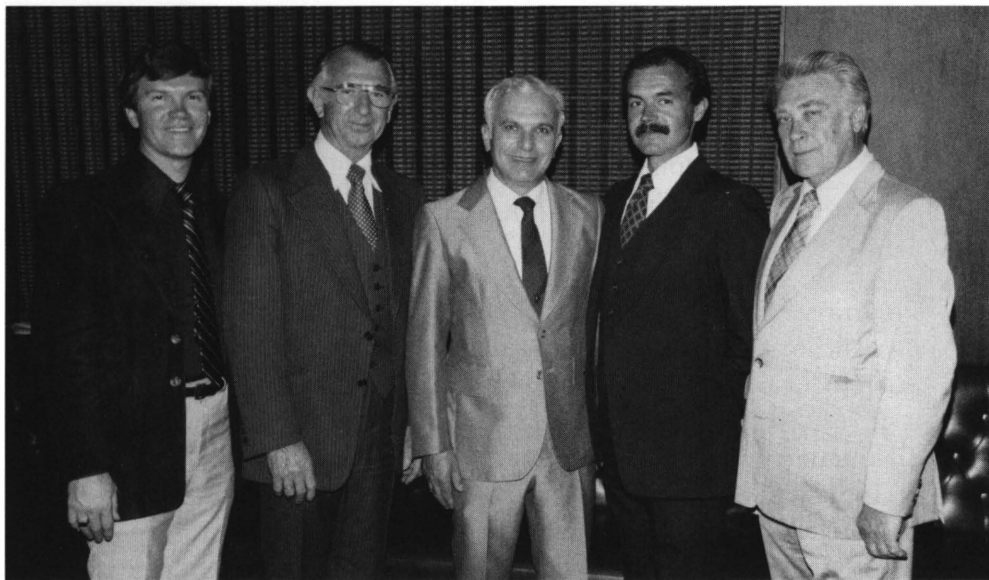
Деякі з місцевих лікарів, які є дійсними членами Відділу, включилися в громадську працю в різних товариствах та організаціях (Укр. Культурний Осередок, хор „Кобзар”, „Рідна Школа”, Товариство сеньйорів, Пласт, церковна діяльність та ін.).

В жовтні 1985 р. управа Відділу zorganizувала бал лікарів. Ця імпреза пройшла в великим моральним успіхом та була одним з найелегантніших вечорів української громади Лос Анджелесу.

Деякі наші колеги брали участь у лікарських з'їздах, конвенціях, вишкільних поградуаційних курсах та з'їздах, влаштовуваних заходами УЛТПА.

Управа Відділу 1989 р.: д-р Андрій Олесіюк — голова, д-р Олег Снилик — секретар, д-р Стенлей Вестон — скарбник, д-р Ярослав Піколицький та д-р Уляна Кнігиницька — члени.

д-р Олег Снилик

Управа Відділу УЛТПА у Південній Каліфорнії – липень 1989
Стоять зліва д-ри: Ярослав Піколицький, Стенлі Вестон, Андрій Олесіюк, Андрій Реннер і Олег Снилик.

ВІДДІЛ МЕРІЛЕНД

д-р Теодор Залуцький

Від 1974 р. Відділом керувала управа, вибрана ще загальними зборами в грудні 1969 р. і перевибрана загальними зборами в грудні 1971 р., а опісля також у грудні 1974 р. У її складі були: голова — д-р Дмитро Коструб'як, секретар — мгр. Оксана Старосольська, скарбник — д-р Теодор Залуцький. Головою-елект на тих зборах вибрано д-р Тетяну Антонович. На загальних зборах 18 грудня 1976 р. пост голови перебрала д-р Тетяна Антонович, заступником голови вибрано мгр. Марту Процінську, секретарем — мгр. Оксану Старосольську і скарбником — д-ра Теодора Залуцького. На загальних зборах 16 грудня 1978 р. до управи увійшли: голова — д-р Яромир Оришкевич, секретар — мгр. Оксана Старосольська, скарбник — д-р Теодор Залуцький. На загальних зборах 8 грудня 1980 р. вибрано головою д-ра Дмитра Коструб'яка, секретарем — мгр. Оксану Старосольську, скарбником — д-ра Теодора Залуцького. На загальних зборах 1 грудня 1984 р. вибрано на голову д-ра Ореста Гаврилюка, на секретаря — д-р Ірину Коструб'як, а на скарбника — д-ра Теодора Залуцького. На останніх (15-их) загальних зборах увійшли до управи: д-р Дмитро Коструб'як — голова, заст. голови і скарбник — д-р Теодор Залуцький, секретар — д-р Микола Ласійчук. Ця управа є і по-сьогодні.

Тому, що на терені Відділу не було багато членів, які б хотіли взяти на себе обов'язки управи, деякі члени були вибрані декілька разів і виконували свої обов'язки протягом багатьох літ. Три члени: д-р Дмитро Коструб'як, мгр. Оксана Старосольська і д-р Теодор Залуцький виконували (з перервами) обов'язки управи понад двадцять років.

За останніх п'ятнадцять літ прибуло до Відділу дев'ять членів. Нові члени — д-ри мед.: Юрій Дейчаківський, Андрій Грушкевич, Ірина Коструб'як, Роман Коструб'як, Трувор Кузьмович; д-р опт. Христина Пригула-Кузьмович; д-р дент. Микола Ільчишин і мгр. фарм. Марта Процінська.

До штату Мішіган переїхав д-р Орест Гаврилюк. П'ять членів перейшло на пенсію: д-ри мед. Дмитро Коструб'як, Михайло Семчишин, Ірина Тимошенко, д-р філ. Теодор Залуцький і мгр. фарм. Оксана Старосольська.

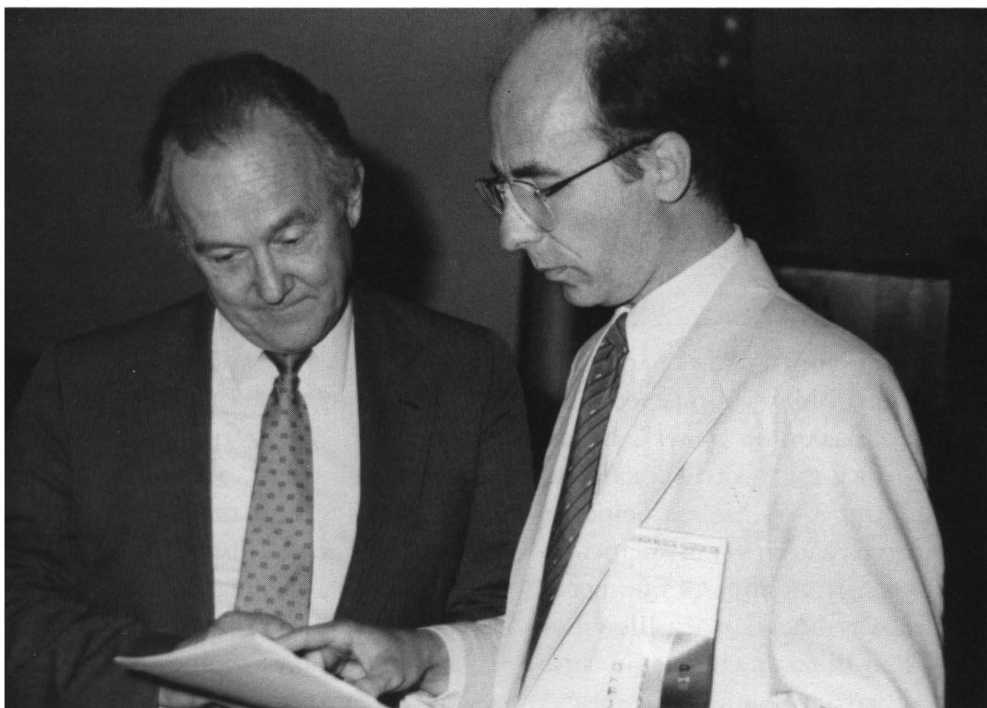
Відійшли у вічність — д-ри мед.: Юліян Гутник, Михайло Завальняк, Антін Процьків, Ярослав Хмілевський і Сильвестер Черняк.

Діяльність Відділу Меріленд за останніх п'ятнадцять літ полягала головним чином на сходинах членів. Управа намагалася, щоб на кожних сходинах була доповідь на професійні теми з дискусією. Двічі зорганізовано сходи разом з професійним Товариством Українських Інженерів з доповідями їх членів. Сходи треба уважати успішними, а для при-

Управа УЛТПА відділу Меріленд в 1983 р.
Сидять справа: д-р Д. Коструб'як – голова, мгр О. Старосольська – секретар
і д-р Т. Залуцький – скарбник.

Д-р Ігор Масник і д-р Юрій Грицеляк узгоджують програму
лікарського з'їзду у Вашингтоні 1985 р.

кладу подаємо тут такі доповіді, які відбулися на спільних сходинах: інж. Іван Сось — „Вид землі з лету сателіта”, д-р Яромир Оришкевич — „Бактерійні недуги ротової порожнини”, д-р Орест Дячок — „Інтригуючі підводні звуки китів” і д-р Орест Гаврилюк — „Чи і як можемо себе оберекти від атак серця”.

Доповіді поширено також на загально-культурні й суспільні теми. Тут треба згадати доповідь ред. Осипа Зінкевича на тему „Участь українців в Олімпійських ігрищах”. Члени доповідали теж про свої враження з подорожей по світі, звичайно ілюстровані прозірками (д-р Т. Антонович, д-р Ю. Старосольський). Проблеми медичні, які заторкали інші ділянки науки чи професії, були також темами доповідей: „Проблема вини в праві і медицині” та „Життя й здоров'я як проблема права” — обидві доповіді виголосив д-р Юрій Старосольський.

Окремою імпрезою була доповідь д-ра Новицького з Відня, яку влаштував наш Відділ разом з Осередком НТШ, Вашингтонською Групою УВАН і Об'єднанням Українців Вашингтону в домі св. Софії 7 березня 1982 р. Д-р Новицький працює як дослідник лікування рака.

Декілька сходин присвячено дискусіям організування З'їзду делегатів і науковому з'їздові у Вашингтоні 1985 р.

Члени Відділу Меріленд (збірно й поодинокі) продовжували традицію допомоги різним українським установам та організаціям своїми дотаціями напр. на Стипендійний фонд і Видавничий фонд „Лікарського Вісника” УЛТПА, НТШ, УВАН, УВУ, СКВУ, Український Науковий Інститут у Гарварді, Енциклопедія Українознавства і.т.п.

Більшість членів Відділу брала і бере активну участь в українському громадському житті. До членів, які виступають з науковими доповідями на крайових і міжнародних з'їздах, перш за все зачисляємо науковця-патолога і члена Управи Т-ва Патологів д-р Тетяну Антонович. Д-р Теодор Залуцький виступав на міжнародних фармацевтичних конгресах.

23-26 травня 1985 р. був влаштований у Вашингтоні, в готелі Кепітол Гілтон, 21-ий з'їзд делегатів і 25 науковий з'їзд УЛТПА. Конвенційний комітет зорганізувала Головна Управа. Крім наукових доповідей, на з'їзді вибрано нових членів Головної Управи. У науковій частині тодішній голова нашого Відділу д-р Орест Гаврилюк мав доповідь на тему „Щеплення проти заразливих недуг”. В мистецькій частині присутні члени й гості мали змогу вислухати вокальний ансамбль „Намисто” з Вашингтону. 25 травня, в суботу, перед бенкетом, сім членів УЛТПА одержало почесні грамоти за заслуги для лікарського товариства, а між ними і наш член д-р Тетяна Антонович. Останнього дня з'їзду, в неділю, учасники зібралися біля пам'ятника Тараса Шевченка і поклали на ньому вінок.

Наш Відділ клав спеціальну увагу на товариську сторінку сходин, які давали нагоду родинам членів УЛТПА ближче познайомитися. Звичайно, коли сходини відбувалися в приватному домі члена, господарі приймали присутніх вечерею. Для закріплення товариських зв'язків, сходини відбу-

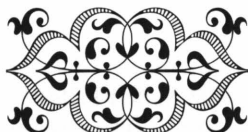
валися не раз літом на фармах наших двох членів — д-р Тетяни Антонович або д-ра Андрія Лемішки. Відділ старався відбути щорічно декілька сходин, але це не завжди вдавалося тому, що багато членів живуть далеко від себе. Все таки пересічна присутність на сходинах була біля 20 осіб.

За останніх п'ятнадцять літ наш Відділ відбув 38 сходин, на яких виголошено 20 доповідей різного змісту.

Від літа 1987 р. діяльність Відділу зменшилася через непередбачені хвороби д-ра Дмитра Коструб'яка голови і заступника голови та скарбника д-ра Теодора Залуцького.

Віriamo, що нова управа зможе приєднати до праці молодше покоління та передати ведення й дальшу розбудову нашої організації.

д-р Теодор Б. Залуцький

Група лікарів під час лікарського з'їзду у Вашингтоні 1985 р.
Стоять д-ри: П. Моцюк, Р. Осінчук, С. Войтович і С. Ворох.

ВІДДІЛ МІЧІГАН

Відділ УЛТПА штату Мічиган має свій постійний осідок у Детройті. Заснований в 1951 р. з ініціативи новоприбулих на цей терен українських лікарів, цей Відділ мав усього десять членів, а першим його головою був д-р Амврозій Т. Кібзей. В наступному році членство збільшилося до 25 осіб і Відділ почав брати активну участь у національно-громадському та культурному житті Детройту. Він був співосновником Літературно-мистецького Клубу, кредитової спілки „Самопоміч”, ініціатором викладів української мови на стейтовому Вейнському університеті, а також близько співпрацював з молодіжними організаціями СУМ-у і Пласту. Зокрема Відділ займався справою фінансової допомоги Українському Науковому Інституту при Гарвардському університеті, а теж фондові Енциклопедії Українознавства.

Великим досягненням Відділу був Четвертий науковий з'їзд УЛТПА у 1962 р. з участю 200 лікарів. З нагоди з'їзду було видано пам'яткову книжку.

У 1967 р. один з найактивніших членів Відділу — д-р Павло Джуль став редактором журналу УЛТПА „Лікарський Вісник” і цю працю виконує безперервно дотепер.

Крім своєї активної участі в національно-громадським і культурним житті української громади в Детройті, члени Відділу відбували сходини, під час яких виголошували свої доповіді. Плекали товариські зв'язки.

Число членів Відділу постійно змінюється в наслідок виїзду деяких членів до інших стейтів або смерті старших віком лікарів. Прибуток у формі нових, молодих членів рідко баянсував наші втрати і в середньому у Відділі було 20-25 членів.

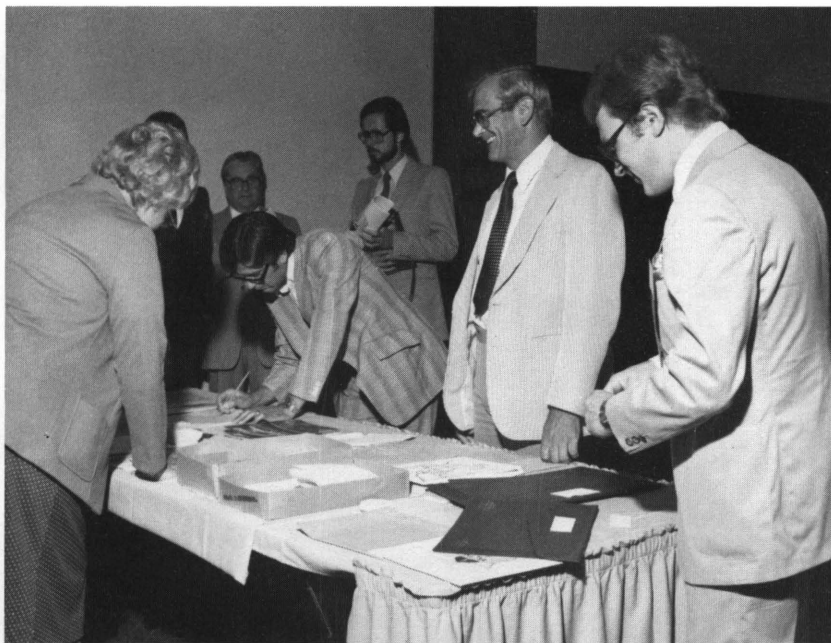
Якщо йдеться про діяльність Відділу за останніх 15 років, то тут треба відмітити, що у січні 1974 р. на загальних зборах вибрано нову управу, до якої ввійшли д-ри: Орест Городиський — голова, Володимир Прокіпович — заступник, Роман Андрушків — секретар, Н. Мельничук — скарбник, Віктор Лебедович — референт студентів-медиків. У 1976 р. на голову Відділу вибрано д-р Маряна Юзича а секретарем — д-р Романа Андрушкова.

За каденції цієї управи мічиганського Відділу відбувся в Детройті 13-ий науковий з'їзд УЛТПА. Він був зорганізований при співпраці Головної Управи УЛТПА; конвенційний комітет очолював д-р Павло Джуль, а наукову комісію з'їзду — д-р Андрій Левицький. Наукову програму з'їзду склали УЛТПА і Медична школа Раш в Чикаго. Зареєстровані учасники одержали по 6 годин кредитів першої категорії. На з'їзді було зареєстрованих близько 100 учасників з США і Канади та 10 студентів медицини. Майже всі із 16-ти наукових доповідей були виголошені українською мовою. З'їзд закінчено великим бенкетом та балем.

У квітні 1982 р. вибрано нову управу, яку очолили д-р Ірина Лазарчук — голова і д-р Богдан Заревич — секретар.

XX науковий з'їзд в Детройті 1980 р.
Конвенційний Комітет Мічиганського Відділу УЛТПА
 Стоять зліва д-ри: А. Джуль, І. Лазарчук, М. Юзич, П. Джуль, В. Прокопович,
 Л. Балтарович і С. Логінський.

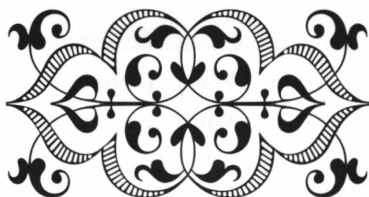
Реєстрація учасників XX наукового з'їзду УЛТПА
 Реєструють (справа) д-ри: С. Логінський, Л. Каменецький,
 Ігор Гадач і Юрій Процик.

В рр. 1984-86 головою Відділу був д-р Степан Логінський, а секретарем д-р Зенон Косак. У 1986 р. головою вибрано д-ра Богдана Заревича, а секретарем д-р Лідію Балтарович. Теперішню управу очолює д-р Андрій Джуль, як голова, а д-р Ігор Богай є секретарем.

Упродовж останніх шести років наукові доповіді виголосили д-ри: А. Блюй, Л. Балтарович, А. Джуль, Б. Заревич, М. Конюх, З. Косак, П. Лазарчук, С. Логінський, Р. Швайкун і М. Юзич.

Члени Відділу брали активну участь у декоруванні адміністративного будинку Медичної школи Вейнського стейтового університету в Детройті. На ту ціль подарували дві картини українського мистця. Цю програму координували д-р Л. і О. Балтаровичі.

Павло Джуль

**Д-р М. Юзич
відкриває XX науковий з'їзд.
(Детройт, Мічіган)**

**Д-р М. Харкевич вітає XX науковий
з'їзд від головної Управи УЛТПА.
(Детройт, Мічіган)**

**Члени організаційного комітету –
д-р М. Юзич і д-р П. Джуль.**

Учасники ранньої сесії XX наукового з'їзду УЛТПА

ВІДДІЛ МОНТРЕАЛЬ

В 1975 р. діяльність нашого Відділу продовжувалася під головуванням д-ра Ігоря Лугового в основному у трьох напрямках: організаційному, медично-науковому і товариському. Відділ відбув шість засідань управи та троє ширших сходин.

З наукових доповідей треба відзначити 6-го жовтня 1976 р. доповідь д-ра І. Лугового про алергічні проблеми. Д-р Богдан Волянський перевів гутірку про українських політичних в'язнів, зокрема про д-ра Плахотнюка. Наш Відділ ще в 1974 р. заініціював у Монреалі клуб професіоналістів, а в 1975 р. далі його активно підтримував і, разом з українськими підприємцями, цей клуб дуже успішно розвивається. Троє активних членів відіхало з Монреалу; 28-го грудня 1976 р. відійшов у вічність один з наших сеньйорів і основоположників нашого Відділу — д-р Микола Кухаришин.

19 травня 1976 р. відбулися загальні збори Відділу, на яких було вибрано нову управу, до якої ввійшли д-ри: Стефан Клемчук — голова, Святослав Том'юк — голова-елект, Галина Шимонович-Рудницька — заступник голови, Володимир Коваль — скарбник, Ігор Луговий — секретар.

Наші члени й надалі провжували брати активну участь у громадських і церковних організаціях. Д-р Б. Волянський був вибраний головою місцевого відділу Комітету Українців Канади (КУК), д-р С. Том'юк був головою Спортивного Товариства, д-р Роман Струмінський — головою комітету будови дому для старших українських громадян. Д-р Г. Шимонович-Рудницька брала участь в інтернаціональній радіопрограмі „Голос Канади”, де вона говорила про Українське Лікарське Товариство Північної Америки. Програма була передана на Україну. Д-р В. Коваль був заступником голови Клубу Професіоналістів і Підприємців у Монреалі, а д-р С. Клемчук — головою стипендійного фонду отця Жана, з якого дають стипендії для українських студентів.

16 листопада 1978 р. на загальних зборах була вибрана знову нова управа в такому складі: д-р Святослав Том'юк — голова, д-р Юрій Гарасимович — голова-елект, д-р Галина Шимонович-Рудницька — секретар, д-р Володимир Коваль — скарбник. Ця управа була перевибрана в такому самому складі в 1980 р. ще на два роки, але діяла аж до травня 1985 р.

Наукова діяльність Відділу проявлялася зорганізуванням доповідей для старших українських громадян на теми: „Артеріосклероза в старшому віці” — д-р С. Том'юк і „Гігієна в старшому віці” — д-р Б. Волянський.

Під час цієї довгої каденції були спроби притягнути до організації лікарів якнайбільше нових членів, а також студентів медицини і дентистики. Відбулися успішні сходи разом зі студентами в приватному клубі, а також 20-ті ювілейні різдвяні сходи Відділу з вечерею в приватному домі д-ра Юрія Гарасимовича. Д-р Г. Шимонович-Рудницька підготувала і зачитала історію нашого Відділу за останніх 20 років. На цьому вечорі складено подяку з подарунком д-рові С. Клемчукові за його працю для товариства й української громади в Монреалі.

Управа УЛТПА відділу Монреаль в 1989 р.

Сидять зліва д-ри: Галина Шимонович-Рудницька (секретар), Роман Гут (голова)

Стоять зліва д-ри: Ярослав Конанець (бувний голова),

Юрій Солтис (1-ий заст. голови) і Степан Кульчицький (2-ий заст. голови).

Крім цього було ще шість інших загальних сходин, переважно в приміщенні клініки д-ра С. Том'юка. Наші члени вдержували зв'язок із студентами і були спроби зорганізування стипендійного фонду. Наш Відділ активно підтримував монреальський відділ Суспільної Опіки, який переважно займається нашими старшими громадянами та помагає новим емігрантам і біженцям. Приєднано двох нових членів: д-ра Юрія Солтиса — невролога, і д-ра Романа Гута — заг. медицина.

З Монреалю виїхав до США д-р Ю. Луговий. Д-р В. Коваль отримав Fellowship of International College of Dentists у зв'язку з 25-ою річницею викладання на університеті McGill.

З глибоким жалем мусимо тут згадати наших померлих членів. Д-р Євген Рogaля — спеціаліст-ортопед помер у Монреалі в 1981 р. на 39-му році життя; д-р Павло Таращук помер 12 червня 1981 р.; д-р Степан Клемчук — спеціаліст вуха-горла-носа помер у Монреалі в 1983 р., а д-р Роман Турко — радіолог та ініціатор Відділу в Монреалі помер 1984 р. в Торонті.

В травні 1985 р. була вибрана нова управа в такому складі: д-ри: Славко Конанець — голова, Юрій Гарасимович — голова-елект, Галина Шимонович-Рудницька — головний секретар, Юрій Солтис — франко-англомовний секретар, Роман Гут — скарбник, Володимир Коваль — вільний член.

Під час дволітньої каденції цієї управи діяльність Відділу поживалась. Відбуто сім сходин управи та сім загальних сходин Відділу. В жовтні 1985 р. відбулися цікаві сходи разом зі студентами. Головним доповідачем був д-р Олександр Кандій, бувший наш член, посол до федерального парламенту в Оттаві.

В квітні 1986 р. члени були учасниками наукової доповіді на тему „Calcium and Osteoporosis”, яку, з вечерею в готелі, фінансувала фармацевтична компанія. В листопаді 1986 р. була доповідь д-ра Степана Кульчицького, спеціаліста вуха-горла-носа, на тему „Злоякісні опухи голови і шиї”.

В квітні 1987 р. відбулися дуже приємні ширші сходи, разом з дружинами, в ресторані з вечерею. 1 травня 1987 р., знову в ресторані з вечерею, відбулися наукові сходи, які спонзорувала фармацевтична компанія, з доповіддю спеціаліста д-ра Красного на тему „Update on non-steroidal anti-inflammatory drugs”.

Крім того відбулося ще двоє ширших сходин, разом з дружинами.

Тут мусимо з жалем згадати втрату одного з наших основоположників Відділу — д-ра Романа Струмінського, який помер 24 жовтня 1986 р. в Монреалі.

Під час цієї каденції було прийнято вісім нових членів, а ними стали д-ри: Степан Кульчицький, Люба Кицак-Том'юк, Олена Кицак, Дон Базіліо, М. Киндій-Давид, Юрій Фотій, Ігор Закалужний і Марко Балущак.

На загальних зборах у січні 1988 р. д-р Юрій Солтис мав наукову доповідь на тему: Treatment of chronic Renal Diseases; тоді теж було вибрано нову Управу в такому складі: д-ри Роман Гут — голова, Славко Конанець — бувший голова, Юрій Солтис — перший заступник, Степан Кульчицький — другий заступник, Галина Шимонович-Рудницька — секретар, Люба Кицак — франкомовний секретар, Юрій Фотій — скарбник, Марко Балущак — вільний член.

Три наші члени брали участь у Світовому Конгресі Українських Лікарів у Відні в липні 1988 р. Перед тим була проведена кампанія писання листів до державного уряду в справі організації дому для хронічно-хворих українців у Монреалі.

В листопаді відбулися ширші сходи в готелі з науковою доповіддю д-ра Юрія Гарасимовича на тему „Temporo mandibular joint, anatomy, function and dysfunction”, ілюстрований прозірками і малюнками. Після доповіді д-р Володимир Коваль показав прозірки з Відня і лікарського конгресу там же, як також прозірки з Риму зі святкування 1000-ліття християнства в Україні.

У квітні були ширші сходи Відділу, разом з дружинами, в історичному ресторані Anberge St. Gabriel з вечерею. Були присутні двоє потенційних членів, молоді спеціалісти-лікарі Дарія Троян і Андрій Цибульський.

За останній рік відїхало до Онтаріо двох наших молодих лікарів-дентистів, активних в управі, — Юрій Фотій і Марко Балущак. Багато наших членів далі беруть активну участь у місцевих громадських і допомогових організаціях: д-ри Володимир Коваль — голова і Галина Шимонович-Руд-

ницька — член управи монтреальського Клубу професіоналістів і підприємців; д-р Богдан Волянський — член Суспільної Опіки; д-р Роман Гут є членом Української Шкільної Ради на терені Монтреалю.

Наш Відділ вже від кількох років фінансово допомагає українським студентам в Бразилії, а тепер в Аргентині.

На 29-й науковій конференції в Чикаго, в липні 1989 р., д-р Галина Шимонович-Рудницька отримала почесну грамоту за заслуги і працю для Українського Лікарського Товариства.

д-р Галина Шимонович-Рудницька

ВІДДІЛ НЮ-ЙОРК (Метрополія)

Ювілейні святкування 25-ліття Українського Лікарського Товариства Північної Америки відбулися врочисто на з'їзді делегатів УЛТПА в Нью Йорку 24 травня 1975 р. Господарем з'їзду був Відділ метрополії Нью Йорку-Нью Джерзі і допоміг Головній Управі у його влаштуванні.

Головою УЛТПА був тоді д-р Юрій Кушнір. Під його проводом ювілейний з'їзд пройшов дуже вдало і був доказом, що український лікарський світ у США й Канаді виріс за 25 років у велику й сильну організацію — професійну і громадську. Видано було книгу-альманах „25-ліття УЛТПА — 1950-1975”, що утримувала історію того періоду. Делегатами на ювілейне свято від Відділу були д-ри: Олег Волянський, Євген Грабарчук, Роман Граб, Мирослав Драган, Мирон Зарицький, Роман Кравчук, Роман Кисілевський, Степанія Коренець, Богдан Макарушка, Маркіян Мігоцький, Климентій Рогозинський, Ростислав Сочинський, Борис Филипчак, Богдан Шебунчак. Деяких з них немає вже між нами, та їх імена, разом із багатьма іншими діячами-членами всіх відділів УЛТПА, збережуться в нашій пам'яті як тих, що створили добре зорганізоване наше товариство й підготували ґрунт на прихід молоді зміни — молодших членів.

Під час ювілейного з'їзду 25-ліття УЛТПА, управа Відділу метрополії була в такому складі: д-ри Роман Кравчук — голова, Тарас Шегедин — голова-елект, Мирослав Драган — заст. голови, Юліан Гутник — секретар, Богдан Худьо — скарбник, Юрій Малецький — вільний член, Роман Кисілевський — імрезовий референт. Ця управа продовжувала свою діяльність до грудня 1975 р., коли то на загальних зборах відділу вибрано нову управу в такому складі: голова — д-р Тарас Шегедин, заст. голови — д-р Мирослав Драган, секретар — д-р Юрій Малецький, скарбник — д-р Богдан Худьо та член управи — д-р Роман Кисілевський.

Нова управа Відділу, як і попередні, спрямувала свою працю у двох напрямках: науково-професійнім та громадсько-товариським. За її каденції

відбулися сходи членів з доповідями та інші імпрези:

д-р Ярослав Туркало: Враження з подорожі та сучасна медицина Китаю.

Панель (до спілки з Українською Вільною Академією Наук в Нью-Йорку) на тему „Болі голови”, з участю д-рів: М. Мігоцького, Т. Шегедина, Ю. Трухлого, Ю. Кушніра, Р. Осінчука, Р. Сочинського.

Святочні сходи в пам'ять проф. Василя Плюща, а з доповідями виступали д-ри: С. Ворох, Р. Осінчук, Р. Сочинський і Т. Крупа.

Осінні зустрічі на Союзівці в жовтні 1976 і 1977 рр. На зустрічі 1976 р. був висвітлений фільм „Рятування серцевої затримки”.

У січні 1976 і лютому 1977 р. спільний баль інженерів і лікарів з презентацією дебютанток у готелі П'єр в Нью-Йорку.

У конгресі УККА в жовтні 1976 р. взяли участь як делегати Відділу д-ри: О. Волянський, Т. Шегедин, Р. Осінчук, М. Бих і С. Ворох.

В січні 1976 і в грудні 1977 р. секція дружин лікарів улаштувала різдвяну ялинку для членів з родинами та гостей.

В травні 1976 р., в День Матері, відбувся весняний равт в секції дружин лікарів. Того ж року багато колег брало участь у науковому з'їзді УЛТПА в Клівленді.

Каденції управ Відділу нью-йоркської метрополії тривали по два роки. Нову управу на загальних зборах 8 квітня 1978 р. вибрано в такому складі: д-ри Мирослав Драган — голова, Любомир Ворох — голова-елект, Роман Кисілевський — заст. голови, Ждан Кордуба — секретар, Роман Трохимчук — скарбник, Тарас Шегедин — голова контрольної комісії. Крім активної діяльності відділу у двох головних секторах праці — професійно-науковій і громадсько-товариській, увага управи була спрямована на зріст числа молодих українських лікарів в нашій окрузі з намаганням притягнути їх до нашого товариства.

Управа Відділу інформувала в „Лікарському Віснику” про нових членів, а теж про успіхи наших членів на форумі американського медичного світу (про українців — професорів медичних шкіл у США й Канаді, про їх участь у наукових конгресах тощо). Крім щомісячних сходів Відділу товариства та традиційної осінньої зустрічі, ялинки та репрезентативного балу, разом з інженерами, відбувалися спеціальні сходи-імпрези, як напр. сходи для вшанування 50-річчя лікарської практики і громадської праці колишнього голови УЛТПА д-ра Мирона Зарицького. Вечір мав мистецьку програму і був зорганізований до спілки з Громадським комітетом та секцією дружин лікарів. Відбулася теж прогулянка до українського музею у Стемфордї, Конн. і зустріч членів Відділу з владикою В. Лостеном, яка пройшла в сердечній атмосфері. Спеціальним досягненням було влаштування наукового з'їзду УЛТПА на островах Бермуди від 4-11 травня 1979 р. У першій частині програми був зорганізований спеціальний курс серцево-легеневого відрятування, а в другій були наукові доповіді членів УЛТПА. Керівником наукової частини був д-р Любомир Ворох. Другою подією в науковій діяльності, був виїзд голови Відділу д-ра М. Драгана в грудні 1979 р. на конгрес антропологів і етнографів в Нью-Делі, Індія,

д-р І. Чолган

де він виголосив двічі дуже цікаву доповідь про групи крові українців та етногенезу українського народу.

*****

17 травня 1980 р. відбулися чергові загальні збори Відділу метрополітального Нью-Йорку. Привітальне слово від Головної Управи УЛТ-ПА виголосив голова д-р Мирослав Харкевич, подаючи інформації про працю централі, зокрема про заходи для звільнення з психіатричної лікарні в СРСР лікаря д-ра Миколи Плахотнюка. Він теж пригадав про науковий з'їзд УЛТПА

в Детройті в дд. 28-29 червня 1980 р. та запросив усіх взяти участь у ньому.

До нової управи Відділу на найближчі два роки 1980-82 ввійшли д-ри: Любомир Ворох — голова, Любомир Кузьма — голова-елект, Богдан Ворох — заст. голови, Ждан Кордуба — секретар, Роман Трохимчук — скарбник і Юрій Трухлий — вільний член. Одночасно відбулися загальні збори Секції дружин лікарів та вибрано нову управу, яку очолила Віра Кушнір. Пані Олександрю Терлецьку, за її багаторічну віддану працю, було обрано почесною головою секції.

Управа Відділу метрополії повела акцію, щоб притягнути в члени молодих лікарів, і влаштувала для них прийняття. Новими членами УЛТ-ПА стали доктори: Юрій Демидович, Ія Клим-Абрамчук, Зеновія Кунцьо, Леся Кушнір, Андрій Лятишевський, Ірина Назадюк, Богдан Новаківський, Мирон Павлів, Ірина Рогуцька, Михайло Яблонський та інші.

Традиційна осіння зустріч на Союзівці відбулася 11-12 жовтня, а 22 листопада цього ж року цікава товариська імпреза — смакування вин. Річний баль лікарів відбувся 7 лютого 1981 р., в готелі П'єр, з успішно переведеною презентацією дебютанток, який є звичайно кульмінаційною точкою товариського зимового сезону українського Нью-Йорку.

За головства д-ра Л. Вороха намічено програму і план праці. Нашим першим основним завданням було підняти науковий рівень наших наукових з'їздів чи конференцій, відповідно до вимог Американської Медичної Асоціації, яка признала нам акредитацію першої категорії. А далі треба було посилити акцію за приєднання нових членів з числа тих молодих колег, що покінчили свої студії, але ще не стали членами нашого товариства; придбати фонди на видавання „Лікарського Вісника”, повести відповідну фінансову кампанію для збереження нашої репрезентативної будівлі Українського Інституту Америки, якій грозило фінансове банкрутство.

Будучи головою наукової програми на науковій конференції на островах Бермуди в 1979 р., д-р Ворох уважав за доцільне використати для УЛТПА свої персональні контакти з New York Medical College, що має право давати кредити для лікарів, які вислухають означену кількість годин наукових доповідей чи беруть участь у семінарах. Це право акредитації

для окремих інституцій було схвалене на з'їзді делегатів АМА в 1964 р., і ці інституції зараховуються до першої групи у "Physicians Recognition Award" як признання за студії.

Його заходи в цій справі увінчалися повним успіхом, бо вже наукова конференція на Бермудах була спонзорована або схвалена нью-йоркським Медичним Коледжем і її учасники перший раз в історії нью-йоркського Відділу одержали 20 годин кредитів першої категорії.

Ця наукова конференція була винятково дуже успішна і мала дві частини. Перша — медично-наукова, на якій виголошено 31 доповідь з різних спеціалізацій, а в другій частині переведено курс негайної серцево-легеневої допомоги, яку схвалило Американське товариство серцевих недуг. Курс мав теоретичні та практичні сесії. Представником від New York Medical College на цій конференції метрополітального нью-йоркського Відділу був її голова.

Тут слід підкреслити вагомість морального і пропагандивного значення цієї конференції, про яку вже першого дня бермудське радіо, телевізія та преса подавали широкі звідомлення. Це була перша наукова конференція поза кордонами США, а чужомовна преса вперше заговорила про діяльність УЛТПА.

У звітному періоді часу (1980-81) відбулося 20 засідань управи та 7 ширших сходин, на яких обговорювано біжучі справи. До товариства приєднано 38 нових членів.

Як і кожного року, відбувалися на Союзівці товариські осінні зустрічі членів УЛТПА, в яких брали участь колеги зі сусідніх стейтів. На них відбувалися наукові доповіді різних спеціалізацій, а їх авторами були: д-р Ія Клим-Абрамчук — *The Hyperactive Child*; д-р Ніна Строката-Кара-ванська — *Ув'язнення в СССР очима лікаря*; д-р Степан Семчишин — *What's New in Perinatology*. Такі зустрічі були звичайно пов'язані з мистецькими виставками картин мисткині Аркадії Оленської-Петришин та пок. Костя Шонка-Русича, які мали свої окремі доповіді на мистецькі теми.

Управа Відділу влаштувала в Українському Інституті Америки (UIA) два дуже успішні вечори смакування вин. З першого вечора чистий дохід 2 тисячі дол. призначено на фонд „Лікарського Вісника”, а з другого 1,000.00 дол. передано для Українського Інституту Америки, який в той час переходив фінансову кризу.

До замітніших подій у Відділі треба зарахувати науковий з'їзд УЛТПА, що тим разом відбувся в Акапулько, Мексико, від 29 грудня 1980 р. до 5 січня 1981 р., якого наукову програму спонзорував знову Н.Й.Медікал Коледж, висилаючи тим разом свого представника д-ра С. Бентивегна. Він, по закінченні наукових сесій, дав високу оцінку цій конференції, підкреслюючи при цьому, що УЛТПА, влаштовуючи наукові конференції, зберігає свою ідентичність, свою рідну мову, культуру, а тим самим зберігає родинне життя, яке є дуже важливим чинником в Америці. Він висловив gratulacii голові наукової програми д-рові Любомирові Ворохові за дуже добре зорганізовану програму конференції, після якої учасники одержали

24 кредити першої категорії, що є передумовою одержання грамоти Американської Медичної Асоціації по вдосконаленні лікарів.

Крім звичайних сходин, товариських зустрічей і річних балів, управа старалася далі вдержувати зв'язки з громадськими установами, беручи участь у різних конференціях та імпрезах наших центральних організацій. Тут треба згадати, що наша громада поділена на різні табори, але Лікарське Товариство, від початку існування по сьогодні, зуміло залишитись незалежним і не займає в цьому поділі ніякої лінії. Цей неутралітет повинен задержатися й надалі.

У своїй внутрішній діяльності управа Відділу слідкувала за подіями в нашій Батьківщині, де прийшло до трагічного стану в житті наших інтелектуалів (психушки), а в тому числі нашого колеги-лікаря д-ра Миколи Плахотнюка. Тому на передвиборчому вічі етнічних груп з віцепрезидентом Волтером Мондейлом у штаті Нью Джерзі 21 травня 1980 р. голова Відділу вручив йому листа до президента Джімі Картера. В результаті ми одержали відповідь з Білого Дому (липень 1980 р.) і в короткому часі д-р М. Плахотнюк дійсно був звільнений.

Другого листа в цій же справі вручив, в той час кандидатом на президента, Роналдові Регенові під час зустрічі республіканської партії в Нью Йорку. Згодом керівництво партії звернулося з пропозицією підготувати для "Republic Platform Committee" петицію з пропозицією „Прав людини”. Нашу пропозицію прийнято на республіканській конвенції в Детройті 8 липня 1980 р.

Ця акція дала нам престижний успіх та моральне вдоволення, що листи УЛТПА в обороні прав людини були зареєстровані і знаходяться в державному архіві Білого Дому.

Тут треба відмітити, що в лютому 1982 р., з нагоди 90-річчя народин Блаженнішого Патріярха Йосифа, управа Відділу помістила односторінкове побажання у пропам'ятній книзі, що її видав окремий комітет цих святкувань в штаті Нью Джерзі.

Знаменною подією цієї каденції був ювілейний бенкет, що відбувся 19 вересня 1982 р. в Українському Народному Домі в Нью-Йорку, заходом Відділу УЛТПА, Наукового Товариства ім. Шевченка та Українського Патріярхального Товариства. Цей бенкет, а радше ювілейна зустріч була присвячена для вшанування 80-ліття одного з найвидатніших українських лікарів нашого часу, основника Лікарського Товариства й творця „Лікарського Вісника” д-ра Романа Осінчука, якого ім'я, як лікаря, та праця, яку він вложив у професійну організацію, увійшли до історії української медичної громади в діаспорі.

Склад управи в другій каденції (1982-84) такий: д-р Любомир Ворох — голова, д-р Богдар Ворох — голова-елект, д-р Андрій Качан — заст. голови, д-р Стефан Семчишин — секретар, д-р Юрій Демидович — скарбник, д-р Ігор Залуцький — вільний член. До контрольної комісії входили д-ри: Юрій Трухлий, Роман Кравчук і Юрій Кушнір.

У черговій каденції (1984-86) нова управа Відділу була вибрана на загальних зборах 29 вересня 1984 р. в такому складі — д-ри: Богдар Ворох — голова, Юрій Тритяк — голова-елект, Степан Семчишин — заступник голови, Адріян Баранецький — секретар, Юрій Демидович — скарбник, Михайло Гук і Андрій Лятишевський — вільні члени управи.

Традиційно, другої суботи жовтня 1984 р., як і кожного року на протязі останніх трьох декад, на Союзівці відбулася осіння зустріч лікарів з родинами, на якій голова Відділу виголосив доповідь на тему: „Фізичні вправи та їхній вплив на кардіо-пульмонарну систему”. Вечером відбулася спільна вечерея і розвагова частина.

В другій половині жовтня відбулися сходи управи Відділу для намічення пляну праці на біжучий рік.

Від 1-го до 12-го листопада 1984 р. новий емігрант, бувший дисидент Павло Стокотельний, чоловік відомої дисидентки Надії Світличної, переводив голодівку перед будинком Об'єднаних Націй в Нью-Йорку на знак протесту проти знущань над політичними в'язнями радянською владою та повторного й безпідставного засудження українського дисидента Миколи Горбала і жидівського дисидента Йосифа Зісельса.

Цією голодівкою Стокотельний бажав звернути увагу західного дипломатичного світу й системи американської масової інформації на нелюдську поведінку Радянського Союзу — члена Об'єднаних Націй і сигнатора Гельсінського Договору про права людини. Ризкуючи життям він досягнув цілі. Американська преса, радіо й телевізія подали відомості про цю подію в Нью-Йорку, а при цьому подали теж, що голодуючим займалися українські лікарі.

Павло Стокотельний — людина тендітного здоров'я. Зараз на початку голодівки, голова Відділу метрополії Нью-Йорк/Нью-Джерзі відвідав його в готелі, де голодуючий ночував (поліція міста Нью-Йорку не дозволила Стокотельному перебувати вночі перед будинком Об'єднаних Націй), і там, в готелевому приміщенні, переведено докладну перевірку здоров'я, включно з лабораторійними дослідями. Голова Відділу організував безперервний медичний догляд голодуючого, щоб не допустити до трагічного закінчення життя завзятого оборонця прав людини.

Кожного дня лікарі-українці, члени нашого Відділу, перевіряли стан здоров'я Стокотельного і коли лабораторійні досліди виявили небезпеку його життю, голова Відділу видав офіційну заяву медичної перестороги і заклик до Павла Стокотельного перервати голодівку, щоб не втратити життя. Стокотельний відмовився, хоч життя його було в дійсній небезпеці. Він погодився перервати голодівку щойно тоді, коли член Американської Місії до Об'єднаних Націй запевнив його, що поставить справу його голодівки перед форумом Об'єднаних Націй.

Після закінчення голодівки, голова Відділу опікувався Стокотельним у лікарні і привів його до нормального стану здоров'я. У лікарні Ірвінгтон Джеренал Госпітал в Ірвінгтон, Н.Дж., відбулося інтерв'ю, переведене американською телевізійною системою, з головою Відділу д-ром Богдаром

Ворохом і членом Відділу д-ром Любомиром Кузьмаком та дисидентом Павлом Стокотельним у присутності його дружини Надії Світличної. Стокотельний пояснив причину своєї голодівки, а голова Відділу поінформував про медичну опіку над ним українських лікарів, які об'єднані в Метрополітальному Відділі УЛТПА. Інтерв'ю було передаване на телевізії у вечірніх новинках.

Павла Стокотельного в час його голодівки доглядали такі лікарі — д-ри: Богдар Ворох, Любомир Ворох, Юліян Гной, Роман Кравчук, Любомир Кузьмак, Богдан Новаківський, Юрій Тритяк, Роман Трохимчук і Тарас Шегедин.

На закінчення різдвяного святкового періоду, 20 січня 1985 р., в Українському Інституті Америки відбулася традиційна „ялинка” лікарів з родинами, на якій, після відкриття і привітання головою Секції дружин лікарів п-і Мартою Ворох, виступив з привітом для колег з родинами і гостей наш сеньйор і творець УЛТПА д-р Роман Осінчук. В мистецькій частині з колядами на арфі виступила Одарка Полянська.

2 лютого 1985 р. відбувся теж вже традиційний бал лікарів та інженерів з презентацією дебютанток, в престижевому П'єр готелі в Нью Йорку. Привітав дебютанток і гостей голова Відділу, як господар балю, а підготовкою займався невтомний д-р Роман Кисілевський.

Голова Відділу брав участь у громадських сходинах в Ньюарку, Н.Дж., на яких був створений громадський комітет для реалізації Гарвардського проекту — наукового відзначення Тисячоліття хрещення Руси-України. Комітет очолив член Відділу д-р Роман Кравчук, а до управи увійшли такі члени нашого Відділу: д-р Тарас Шегедин — заступник голови, д-р Богдар Ворох від нью-йоркського метрополітального Відділу УЛТПА, д-р Юрій Тритяк як станичний від місцевої станиці Пласту.

Ширші сходини нашого Відділу відбулися 9 березня 1985 р., на яких були вибрані делегати на з'їзд делегатів (загальні збори) УЛТПА, призначені на 23-26 травня 1985 р. у Вашингтоні. На цих сходинах була обговорена і вирішена збірка фондів для трилітнього Ярослава Шумила з Гантеру, Н.Й., якому необхідно було перещепити печінку. Ця хірургічна процедура відбулась у відомім медичнім центрі в Пітсбургу, Па.

Ширші сходини членів метрополітального Відділу вирішили звернутися до Головної Управи УЛТПА і до з'їзду делегатів з проханням, щоб наша центральна стала одним з фундаторів монументального гарвардського проекту відзначення українського християнського Тисячоліття. Конкретно йшлося про суму десять тисяч дол. Така пожертва від нашої престижової організації напевно причинилася б до гідного відзначення того вийнятового ювілею.

18 травня 1985 р. в Українському Інституті Америки відзначено 40-ліття смерті видатного лікаря, поета, письменника й публіциста д-ра Юрія Липи, який згинув на стійці лікаря УПА. Цей пропам'ятний вечір патрунували спільно УЛТПА, НТШ та УІА. Організація та його підготовка була в руках управи нью йоркського Відділу УЛТПА.

Головну доповідь про творчість д-ра Юрія Липи виголосив д-р Остап Тарнавський, голова Об'єднання Українських Письменників „Слово”. Спомин про д-ра Липу сказав д-р Ростислав Сочинський. В мистецькій частині виступила відома піяністка Юліяна Осінчук, мистець слова Степан Крижанівський та рецитаторка Шкафаровська-Рудик.

В днях 23-26 травня 1985 р. голова брав участь у з'їзді делегатів УЛТПА у Вашингтоні, де також відбувався науковий з'їзд. Під час загальних зборів, як також на ділових нарадах голів відділів, він порушував справу допомоги Ярославові Шумилі.

19 вересня цього ж року ми попрощали сл.п. д-ра Ростислава Сочинського.

12 і 13 жовтня відбулася традиційна осіння зустріч лікарів з родинами на Союзівці, з доповідями д-ра Степана Семчишина на тему „Остеопороз” та д-ра Юрія Тритяка про подорож по Україні.

16 листопада відбулися ширші сходини нашого Відділу, де розглянено організаційні справи нашого товариства і громадські, а 14 грудня 1985 р. відбулася традиційна „ялинка” лікарів з родинами.

8 лютого 1986 р., в готелі П'єр, відбулася карнавалова забава — баль лікарів та інженерів, що вже ввійшов у традицію.

26 квітня відбулися ширші сходини Відділу в українському ресторані в Нью Йорку, на яких розглянено справу 12-літнього Марка Рубана в Україні, спаралізованого в автомобільній аварії. Його треба буде спроводити до Америки на лікування.

11 травня, в Українському Інституті Америки відбулися поминки по сл.п. д-рові Романові Лисякові.

В перших днях травня, у зв'язку з чорнобильською катастрофою, управа Відділу вислала для преси повідомлення про становище Відділу в цій справі, як теж телеграму до амбасадора СРСР у Вашингтоні в цій же справі, і висловила готовість прийти з допомогою жертвам катастрофи. У цьому ж часі голова брав також участь у панелі та пресовій конференції УІА, присвяченій Чорнобилеві, та кількакратно вислав інформації до преси в цій справі. Наша управа організувала висилку ліків в Україну для жертв Чорнобиля. Крім цього голова брав участь у зустрічі з призначеним до Києва ген. консулом США д-ром Вільямом Кортней, і з ним теж докладно обговорено справу чорнобильської трагедії.

2 липня управа Відділу влаштувала зустріч з д-ром Р. Гейл, спеціалістом перещіплювання кістного мізку, який лікував жертви Чорнобиля в Москві. До реалізації цієї зустрічі багато причинився секретар Відділу д-р Адріян Баранецький. Зустріч з д-ром Гейлом була дуже успішна. На ній він докладно з'ясував всі медично-наукові аспекти чорнобильської трагедії.

Під час дворічної каденції було вислано 1060 листів, не згадуючи сотень телефонів, щоб бути в постійному контакті з нашим членством.

Як бачимо із звітів, праця управ Відділу в рр. 1980-86 вийшла далеко поза внутрішню організаційну діяльність (наукові сходини, товариські зустрічі), а пішла по лінії оборони людських прав у СРСР чи у справі

Гарвардського проєкту у зв'язку з 1000-літтям хрещення України. Фінансовий стан Відділу був задовільний і співпраця зі скарбником Головної Управи УЛТПА була добре налагоджена.

* * * * *

Нова управа була обрана 20 вересня 1986 р. на загальних зборах Відділу метрополії Нью-Йорку в такому складі: д-р Степан Семчишин — голова, д-р Звенислава Ворох — голова-елект, д-р Адріян Баранецький — заступник голови, д-р Юрій Тритяк — секретар, д-р Ярослав Ставничий — скарбник, д-р Ія Клим-Абрамчук і д-р Андрій Качала — вільні члени. Новообраний голова Відділу, канадійський українець і спеціаліст у паранаталогії, повів дальшу діяльність управи знову у двох основних напрямках: професійнім і громадським.

З огляду на політичну ситуацію в світі, а в Україні спеціально, діяльність управи була дуже важлива. Голова д-р С. Семчишин, разом з іншими членами Відділу, взяв участь в імпозантному святкуванні 1000-ліття Хрещення України у Валдорф-Асторія, в Нью Йорку, де виголосив привіт від УЛТПА. Як член республіканської партії, д-р Семчишин був запрошений на президентське прийняття в Білому Домі, а також взяв участь у виборчій кампанії президента Буша. Крім цього відбулися щорічні традиційні імпрези, що завжди притягали увагу нашого громадянства (лікарська „ялінка” в 1986 і 87 рр., щорічні балі лікарів у 1987, -88 і -89 рр.), так що внутрішня і зовнішня діяльність управи в цій каденції були успішні.

„Зміна варті” прийшла на загальних зборах Відділу в травні 1989 р., на порозі 40-літнього ювілею УЛТПА. До складу нової управи ввійшли д-ри: Звенислава Ворох — голова, Адріян Баранецький — голова-елект, Юрій Джаман — заступник голови, Любомир Ворох — секретар, Юрій Демидович — скарбник; вільні члени — Юрій Трухлий, Олександра Кушнір, Марта Кушнір і Олександра Баранецька. До контрольної комісії ввійшли д-ри: Роман Кисілевський, Степан Семчишин і Люба Стефанівська, а до товариського суду д-ри: Роман Осінчук, Юрій Кушнір і Богдар Ворох.

Намічено нову програму праці, розсилаючи всім членам календарець імпрез, ширших сходин і т.п.

В жовтні 1989 р. прибув до Нью-Йорку видатний гість з України, професор онкології і радіології Львівського Медінституту д-р Борис Білінський у справі медичного обміну між нью-йоркською Медичною Школою і медінститутами Львова і Києва. До цього обміну багато причинився д-р Любомир Ворох з Української Фундації Здоров'я. Користаючи з цієї нагоди, голова Відділу запросив д-ра Білінського на ширші сходи 20 січня, в приміщенні УІА, де наш гість виголосив доповідь на тему „Сучасні проблеми онкології”. Треба пригадати, що завдяки цій Фундації гостив у нас ще в липні заступник директора Київського науково-дослідного Інституту нефролог д-р Любомир Пиріг.

9 грудня відбулася наша традиційна „ялинка” в УІА, а 13 січня баль лікарів; обидві імпрези були дуже успішні.

Управа Відділу робить приготування, щоб якнайбільше число членів взяло участь у відзначенні 40-ліття нашого УЛТПА, яке пульсує професійною і громадською діяльністю.

І.Ч.

ВІДДІЛ ОГАЙО

За останніх 15 років діяльність Відділу продовжувалася в попередніх формах, як теж були пошуки за новими формами вияву. Були теж, не завжди успішні, намагання включити в роботу середню й молоду генерацію лікарів, дентистів і фармацевтів. Оцю діяльність проявляли управи, які очолювали д-ри: Олександр Якубович, Родіон Палажій, Ігор Захарій, Володимир Шкільник, Дмитро Павлишин, а під сучасну пору вдруге д-р Ігор Захарій.

Членами управи, що сповняли різні функції були д-ри: Р. Палажій, Міра Сагайдак, Дарія Дубас, Андрій Качала, Андрій Жгута, Микола Дейчаківський, Богдан Дубас, І. Захарій, Святослав Шеремета, Богдан Чепак, Зенон Бойчук, Ярослав Крив'як і Д. Павлишин.

Число членів Відділу мінялося, залежно від різних обставин (смерть членів, виїзд із Огайо, наплив нових членів). Це число становило 45 до 60 членів.

І так у вічність відійшли від нас д-ри: Мирослав Орловський, Євген Омельський, Олександр Хомин, Лонгин Шанковський, Євген Мартинюк, Володимир Іванович, Леонід Романовський, Микола Гнатчук, Олександр Сидоряк, Міра Сагайдак, Витовт Левицький та мгр. фармації Іван Городиський і Богдан Данилевич. Втрату їх поповнили молоді лікарі, дентисти та фармацевти, уродженці Огайо або абсолюенти огайських університетів: д-ри медицини — Богдан Фецович, Орест Стецик, Ігор Криницький, Андрій Данилюк, Мирон Боднар, Володимир Масний, Михайло Лялюк, Тамара Масик, Тарас Масик, Юрко Дейчаківський і Андрій Грушкевич; дентисти — Ігор Скальський, Ігор Махлай, Таїса Шеремета; фармацевти — Данило Винярський і Роман Ковч. Вони стали членами Відділу, хоч деякі з них виїхали з Огайо й опинилися на теренах інших відділів.

Крім вище згаданих, ще багато молодих медичних професіоналістів покінчили студії, але ще не стали членами нашої професійної організації; таких є 29, а в тому 24 лікарів і дентистів!

Деякі з цих професіоналістів є поза Огайо, але багато з них є тут і наше завдання — приєднати їх до нашого Відділу.

Учасники 7-мих загальних зборів УЛТПА – Відділ Огайо, 15 травня 1960 року

Сидять зліва: М. Стеткевич, д-р М. Сагайдак, А. Перейма, М. Василюшин, д-р І. Левницька, І. Винницька, д-р Г. Андрієвська, М. Грушевич, М. Орловська і Н. Шкільник. Стоять, перший ряд зліва: д-р М. Грушкевич, д-р М. Орловський, д-р В. Шкільник, д-р В. Левницький, д-р Р. Стеткевич, проф. д-р Б. Андрієвський, д-р М. Дейчаківський, д-р М. Мартинок і д-р Я. Барвінський. Стоять другий ряд зліва: д-р А. Клось, д-р І. Дубицький, д-р К. Перейма, д-р Д. Фаріон, д-р О. Рижій, д-р Р. Василюшин, д-р Ю. Сілецький, д-р Д. Павлюшин, д-р І. Дутко і д-р З. Винницький.

Найбільше замітним виявом діяльності Відділу було зорганізування дуже успішного XI Наукового з'їзду УЛТПА весною 1976 р., в 20-ту річницю I-го Наукового з'їзду, що відбувся в Клівленді в 1956 р. Підготовою і керуванням цього з'їзду займався комітет, який очолював д-р М. Дейчаківський. Членами комітету були д-ри: М. Грушкевич, М. Орловський, Р. Палажій, В. Шкільник, М. Сагайдак і П. Дубас.

Крім цього Відділ улаштовував ширші сходини членів та пікніки на фармах наших членів Д. Фаріона, Я. Мигайчука та О. Масного. Під час ширших сходин були доповіді з медичних проблем, а теж на згальні теми, репортажі, фільми і т.д.

Слід згадати деякі з них. І так д-р Якубович показував фільм „Емоційні реакції пацієнтів на недугу рака”, д-р Ю. Мовчан прочитав репортаж із поїздки до Китаю, д-р І. Захарій доповідав про імплантацію штучної сочки після усунення катаракти, а д-р Б. Дубас про лікування зубного нерва. Проф. М. Пап обговорив сучасну політичну ситуацію (1980 р.). Висвітлено фільми про 1) гіпертонію і 2) глянкому. П-і Олена Мовчан прочитала репортаж з поїздки в Україну (1982 р.). Д-р І. Захарій доповідав про лікування глянкоми лейзером, д-р І. Шморгун розказував про враження з побуту в Китаю (студентський обмін), д-р Я. Крив'як розказав про життя і творчість д-ра Юрія Липи.

Поодинокі члени, часто з родинами, брали участь у ділових та наукових з'їздах УЛТПА, як теж у з'їздах СФУЛТ у Мюнхені та Відні. Відділ є членом Українських Злучених Організацій Клівленду і підтримує всі конструктивні дії громадських організацій. Деякі члени є активними діячами в інших організаціях (д-р І. Захарій в Пласті, д-р Д. Павлишин і д-р Я. Крив'як у церкві св. Покрови, д-р М. Грушкевич в Пласті і НТШ, д-р І. Махлай в кобзарській школі та хорі парафії св. Володимира, д-р Б. Чепак в управі „Самопоміч” і т.п.).

Відділ давав, в міру потреби, дотації на діяльність різних установ чи на поміч потребуючим. Такі пожертви одержали: Комітет Оборони Гельсінських домовлень, К-тет Оборони Політичних В'язнів, стипендисти в Бразилії, СУМ на закуп площі, Ювілейна книга УЗО, Музей-Архів, „Рідна Школа”, Гарвард (разом 2 тис. дол.), Беатифікаційний фонд митр. А. Шептицького, Укр. Історичне Т-во, посилка для д-ра Миколи Плахотнюка, „Смолоскип” (на олімпійську акцію), дар любови для Блаженнішого Патріярха Й. Сліпого і М. Любачівського, СУА (на лікування Ростика) і т.п.

Крім того, поодинокі члени піддержували матеріально різні проекти наших установ, як Гарвардський проект 1000-ліття, чи будову Укр. Музею, НТШ та інші. Між меценатами є такі імена: д-ри Б. Фецович, М. Дейчаківський, З. Бойчук, Ю. Сілецький, І. Захарій, В. Шкільник, Д. Фаріон, М. Грушкевич, Я. Мігайчук, Я. Музичка, Ю. Русин, О. Стецик. Досі найбільшим датком є пожертва д-р Олександри Шкільник в сумі 10,000.00 дол. на побудову Українського Музею в Нью-Йорку.

Під час різних наукових з'їздів, Головна Управа УЛТПА відзначає грамотою заслуженого українського лікаря та визначного громадського

діяча з числа своїх членів. З Відділу Огайо за останніх 15 років були відзначені д-ри: Юліян Мовчан, Микола Дейчаківський, Микола Грушкевич та Володимир Шкільник.

Головним завданням в найближчий час є зорганізувати нових молодих медиків-професіоналів, які повинні продовжувати працю старшого покоління.

М. Д.

ВІДДІЛ ТОРОНТО (Діяльність в рр. 1975-1989)

Каденція 1975-1977

Загальні збори товариства відбулися 6 квітня 1975 р., на яких вибрано управу на 2-річну каденцію в такому складі: голова — д-р Надія Борух, заступник — д-р Богдан Дзьоба, секретар — д-р Ігор Гадач, скарбник д-р А. Божко, організаційний референт — д-р Роман Цурковський, зв'язковий до КУК-у — д-р Володимир Медвідський, зв'язковий від дентистів — д-р Ігор Бабич, вільні члени: д-р С. Семчишин і д-р І Снігур. Контрольна Комісія: д-р Григорій Шиманський, д-р Роман Цурковський, д-р І. Тершаковець. Студентські делегати: Родіон Купинець (медицина), Володимир Добровольський — (дентистика).

В 1975-76 рр. відбулося п'ять сходин Головної Управи і чотири ширші сходи товариства. Такі ж сходи відбулися в 1976-77 рр. На кожних сходинах товариства були наукові доповіді, а доповідачами були д-ри; А. Божко, Б. Дзьоба, В. Гачинський, Христина Держко, М. Розелюк, Р. Куни-

Нововибраний голова УЛТПА д-р А. Хрептовський і голова торонтського відділу д-р Н. Борух під час нарад з'їзду.

нець, В. Добровольський, Р. Бабин і С. Семчишин. Управа зорганізувала два інформаційні вечорі для студіюючої молоді на тему: „Як дістатися на професійні студії”.

Голова Відділу, д-р Надія Борух, брала участь у всіх важніших громадських імпрезах, як от Українського Вільного Університету, в зустрічі з Блаженнішим Патріярхом Йосифом, бенкетах СУМ-у, святковому обіді в честь проф. д-ра Петра Смильського, в святковому обіді в честь проф. Тарнопольського, в зустрічі з єпископом Торонтської єпархії Ізидором Борецьким з нагоди Нового Року. На політичному відтинку ми повели акцію у справі зловживання медичної професії для політичних цілей в СССР. Управа вислала протестаційного листа до президії З'їзду психіатрів у Бенф, Канада. Управа також запросила д-ра Ярошевського, який був наочним свідком злочинів у сибірських таборах.

Каденція 1977-1979

Загальні збори відбулися 27 квітня 1977 р., на яких вибрано таку управу на два роки: голова — д-р Петро Смильський, заступник — д-р Надія Борух, секретарі — Марія Корнієнко і д-р Ігор Гадач, скарбник — Омелян Хабурський, зв'язковий до КУК — д-р Богдан Дзьоба, зв'язкова для студентів — Люба Волчук, організ. референт — д-р Роман Дикун. Контрольна Комісія: д-ри Р. Цурковський, Григорій Шиманський і В. Добровольський.

У цій дворічній каденції було 15 сходин управи, 12 загальних сходин товариства та 2 інформаційні вечорі для студентів.

16 червня 1978 р. відбувся товариський вечір лікарів та інженерів. Головним доповідачем був д-р Маріян Юзич з Детройту, Міч.

Члени управи — д-р Н. Борух і д-р Г. Шиманський, а також д-р Скрипук, д-р Загребельний і д-р Козелик брали участь у З'їзді УЛТПА в Чікаго в червні 1977 р.

Каденція 1979-1981

Загальні збори відбулися 25 квітня 1979 р. і вибрано таку управу: голова — д-р Ігор Гадач, заступник голови — д-р Надія Борух, секретарі — д-р Юрій Стецик і Ольга Фецич, скарбник — д-р Роман Дикун, зв'язковий до КУК — Омелян Хабурський, зв'язковий для студентів — Мартин Чепесюк, мол. Контрольна Комісія: д-ри В. Добровольський, Р. Цурковський, Роберт Богдан Дзьоба.

Відбулося 7 сходин управи товариства, 11 загальних сходин та один інформаційний вечір для студіюючої молоді.

Члени управи та інші члени товариства брали участь у 18-му з'їзді делегатів і 14-ій Науковій конференції в Чікаго.

Каденція 1981-1983

Загальні збори відбулися 25 березня 1981 р. На них був приявний голова-елект УЛТПА д-р Петро Моцюк з Чікаго.

Вибрано таку управу: голова — д-р Роман Цурковський, заст. голови — д-р Ігор Гадач, секретарі — д-р Юрій Стецик і Калина Безхлібник, скарбник — д-р В. Добровольський, зв'язковий до КУК — Омелян Хабур-

Учасники секції стоматологів на лікарському з'їзді в Торонто в 1984 р.

На бенкті лікарського наукового з'їзду в Торонто
Зліва д-ри: Роман Осінчук, Юліян Мовчан, Володимир Пасіка і Павло Пундій.

ський, референт студентів — Б. Криштальський і І. Слюсар, референт Суспільної Служби — д-р М. Чепесюк, мол., референт „Лікарського Вісника” — д-р Роман Дикун, вільний член — д-р Надія Борух.

На цих же зборах д-р І. Гадач з'ясував справу інкорпорації УЛТ-ва в Канаді. Д-р Соханівський запропонував назву: Українське Канадське Медичне Товариство. Голова управи привітав гостя д-ра Степана Зошука, який недавно прибув з Етіопії. Скарбник д-р Р. Дикун повідомив, що товариство нараховує 75 зареєстрованих членів: 34 повних членів, 18 резидентів, 19 студентів та 4 члени-емерити. Незареєстрованих (що не платять вкладок) є приблизно 100. Касове сальдо: 3,686.42 дол.

У цій каденції відбулося 5 загальних сходин для членства, 10 сходин управи. 30 вересня 1981 р. відбулися інформативні сходи для студентів, зацікавлених у медичних студіях.

13 лютого 1982 р. відбувся баль лікарів та інженерів, а 12 червня 1982 р. пікнік на оселі д-ра Р. Цурковського.

Каденція 1983-1985

Управа товариства: голова — д-р Роман Цурковський, секретар — д-р Ігор Тарашук, скарбник — д-р Григорій Тершаковець, зв'язковий до КУК-у — мгр. Омелян Хабурський. Вільні члени: д-ри Юрій Стецик, Ігор Гадач і Надія Борух.

У цій каденції відбувся в Торонті 24-ий Науковий з'їзд УЛТПА (від 27 червня до 2 липня 1984 р.) й управа Відділу Торонто і члени вклали багато праці у підготовку з'їзду. Учасників було 350 лікарів з родинami. З'їзд був дуже успішним під науковим і товариським оглядом.

Загальних сходин з науковими доповідями було десять.

Каденція 1985-1987

Загальні збори відбулися 27 березня 1985 р. Вибрано таку управу: голова — д-р Юрій Стецик, секретар д-р Ігор Тарашук, скарбник — д-р Григорій Тершаковець, зв'язковий до КУК-у — мгр. Омелян Хабурський. Вільні члени: д-ри Роман Цурковський, Ігор Гадач і Надія Борух. Кількість членів — 122, а саме: 85 лікарів, 20 дентистів, 14 фармацевтів, 3 інші.

Відбулося 10 сходин управи і 10 ширших сходин для членства та інформативні сходи для студентів. Головою студентів-медиків є Анастасія Сагайдаківська.

Завершено інкорпорацію Українського Канадського Медичного Товариства, яке є „харитативною організацією” і датки до нього вільні від податку. Воно є доповненням до УЛТПА.

В 1986 р. вислано до Головної управи в Чикаго 5,065.00 дол. за „Лікарський Вісник”.

Каденція 1987-1989

Загальні збори відбулися 2 квітня 1987 р. Вибрано таку управу: голова — д-р Григорій А. Тершаковець, секретарі — д-р Юрій Стецик і мгр. З. Андрусишин, скарбник — д-р Микола Поліщук, організ. референт — д-р

УЛТПА – Торонто – 17-го травня 1989 р.
Зустріч з д-ром Віктором Щебльовим з Києва, справа сидить д-р Фокс.

Зліва д-ри: В. Щебльов, М. Фішер-Слиж і Е. Стецьків.

М. Чепесюк, мол., вільні члени — д-ри Р. Цурковський, Н. Борух, Ю. Стецик.

Відбулося 10 сходин управи Відділу та 10 загальних сходин з науковими доповідями. В липні 1988 р. члени управи й Відділу брали участь в Науковому з'їзді УЛТПА у Відні, Австрія.

В листопаді 1988 р. була зустріч членів управи з головою Головної управи УЛТПА д-ром Василем Марчуком, який прибув на Конгрес СКВУ.

Каденція 1989-1991

Загальні збори відбулися 12 квітня 1989 р. Вибрано управу в складі: голова — д-р Григорій А. Тершаковець, заступник — д-р Леся Винничук, секретар — д-р Марія Лаврин, організ. референт — мгр. Лілія Сулима, скарбник — д-р Григорій А. Тершаковець, вільні члени — д-ри Цурковський, Борух, Стецик.

17 травня 1989 р. відбулася зустріч з д-ром Віктором Шебльовим, невро-хірургом з Києва. Він демонстрував канадійським невро-хірургам свою нову методу лікування аневризмів мозку. На сходинах були приванні гості: д-р Євген Стецьків — голова Відділу УЛТПА в Боффало і д-р Олена Тереля, бувша лікарка з Києва. Докладніше звітувала про цей вечір д-р Марія Фішер-Слиж у „Лікарському Віснику”.

У цій каденції відбулися досі загальні сходи товариства 4 жовтня і 1 листопада з науковими доповідями в англійській мові.

Пересічна присутність на сходинах Відділу УЛТПА — 60 членів (без супруг). Під теперішню пору Відділ нараховує 122 члени: лікарів, дентистів, фармацевтів та 5 студентів.

У 1989 р. Відділ Торонто вислав до Головної Управи в Чикаго 9,111.00 ам. дол.

Визначні лікарі торонтського Відділу:

д-р Григорій Шиманський,
дуже сумлінний лікар і громадський діяч. Один з основоположників УЛТ в Торонті та його довголітній голова. Один із засновників Пансіону Івана Франка, де опісля був лікарем і членом дирекції.

д-р Петро Глібович,
загальновідомий дентист і громадський діяч в Торонті. Бувший голова УЛТ-ва, головний організатор наукового з'їзду УЛТПА в Торонті 1972 р. Бувший голова Відділу КУК в Торонті, а тепер голова провінційного КУК-у.

Заслуговують на признание:

— д-р Роман Цурковський, д-р Петро Смильський, д-р Надія Борух.

Лікарі — члени Відділу, які померли в 1975-1989 рр.:

д-р Дмитро Огризло, світової слави лікар-ревматолог, помер 1977 р.

д-р Іван Василенко.

д-р Федір Мельник.

д-р А. Антоневич.

д-р Степан Кучменда.
д-р Надія Івахнюк.
д-р М. Куник.
д-р Микола Остафійчук.
д-р Роман Турко.
д-р Андрій Федина, старший.
д-р Андрій Федина, молодший.
д-р Оксана Пелех-Федина.

Основні напрямні діяльності Відділу УЛТПА в Торонті

В Торонті фармацевтичні компанії спонсорують доповідачів, часто українського походження (як д-р Держко, д-р Рева), з вечерею у найкращих ресторанах. Це помагає Відділові організувати сходи́ни гладко й помагає притягати нових членів і задержати старих.

Ми були першим медичним товариством, що почало саме таку форму сходин, а це завдяки нашому українському фармацевтові Володимирові Титанику, який піддав лікарям таку ідею. Інші медичні товариства, навіть університетські шпиталі, пішли за нашим прикладом і також звертаються до фармацевтичних компаній в організації своїх сходин.

В 1970-их рр. ми змінили наш підхід і звернули нашу увагу на студіючу молодь, що вже була на факультетах медицини, дентистики і фармації. Ми запрошували їх брати участь у сходинах нашого товариства і старалися підбирати дні на сходи́ни, які найбільше підходили студентам. Метою було познайомити їх з товариством і дати змогу співдіяти з УЛТПА, брати участь у сходинах, слухати наукові доповіді, нав'язувати знайомства зі старшими кваліфікованими колегами чи провести приємний товариський вечір. Ми старалися включити студентів у дискусії з доповідачем.

Наше товариство організувало інформаційні вечорі для середньо-шкільної молоді вищих клас і матурантів. Ці вечори мали на цілі заохотити нашу молодь до студій медицини, дентистики й фармації. Наш підхід був такий, що без прибутку нових медичних кадрів наше товариство не матиме будучности. Тому ми призначили одного студента, щоб вишукував і притягав українських студентів до нашого товариства. Свого часу багато праці у це вложили д-р Роман Дикун і студентка Анастасія Сагайдаківська.

Крім професійної праці і в УЛТ-ві, ми включалися в громадську працю українських організацій Торонта й Канади. „Лікарський Вісник” вважаємо науковим органом нашого товариства, а теж органом документації української медичної термінології.

Тому, що члени нашого товариства належать до різних громадських і політичних організацій та віроісповідань, а наша співпраця в УЛТПА є гармонійна, ми засвідчили прикладом, що єдність в громаді не тільки побажана, але й можлива.

д-р Марія Фішер-Слиж

ВІДДІЛ ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

Започаткована ще в 1953 р. діяльність Відділу за звітний період проходила в міру льокальних можливостей і потреб.

В роках 1973 до 1976 головство нашої філії перебрав д-р Ярослав Яримович, а секретарем став д-р Юрій Бережницький.

Восени 1976 р. керму товариства перебрав д-р А. Черник, як голова, а секретарем вибрано д-ра Ю. Ісаєва.

Після 1980 р. головою став д-р Ігор Федорів, а секретарем д-р Ю. Бережницький.

Восени 1982 р. головство перебрав д-р Роман Сухий, а секретарем від травня 1983 р. стала д-р Марія Стефанишин-Стецьків. В час їхньої каденції відбулися деякі важні зустрічі, а саме з новоіменованим митрополитом Укр. Католицької Церкви в Америці Стефаном Суликом і з д-р Ніною Строкатою-Караванською з України. Влаштовано дві медичні доповіді та дві на інші теми, напр. д-р Стефанії Бережницької „Плащаниця з Торіно” і Олекси Біланюка про сучасну Україну. Також д-р Ігор Федорів висвітлив прозорки зі своєї поїздки в Україну.

Восени 1983 р. на фармі пп. д-рів Черників відбувся пікнік, а черговий 1984-ий новий рік зустрічали наші члени в гостинному домі п-ства Стецькових.

В червні 1984 р. делегати нашого Відділу брали участь у науковому з'їзді і конференції в Торонті. Восени того ж року ми гостили д-ра М. Коленського з Чікаго, що був тоді головою УЛТПА, і він поінформував нас про світовий з'їзд українських лікарів у Мюнхені.

У 1985 р. продовжувалась наша праця під проводом голови д-ра Романа Сухого, а секретарем був тоді д-р Володимир Кліш.

У 1986 р. провід у нашій Відділі перебрала д-р Марія Стефанишин, а д-р Анна Лисяк стала секретарем.

22-25 липня 1986 р. наш Відділ був господарем 26-ої наукової конференції УЛТПА; крім цього брав участь в загально-громадських імпрезах та став членом Українського Культурно-Освітнього Центру у Філядельфії. Нашим репрезентантом і постійним членом клубу сеньйорів став д-р Володимир Кліш, який старався безкоштовно прийти з деякою допомогою членам клубу.

9 квітня 1989 р. вибрано нову управу, яку очолили д-р Зеновія Черник — як голова, і д-р Юрій Білик як секретар. Нововибрана управа влаштувала лекції для громадянства, а теж „медичний ярмарок”, під час якого наші члени безкоштовно провірювали стан здоров'я громадян. Наслідком цих перевірок були відповідні рекомендації.

д-р Євген Новосад

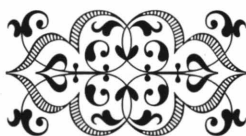

Крім цих десять відділів членами УЛТПА є ще три відділи в США: півд. Каліфорнія, Мінесота і Нью Інгленд. В Канаді: Вінніпег, Едмонтон і Саскатун.

Редакція

**Реєстрація учасників XXIV-го з'їзду у Філадельфії 1986 р.
Зліва д-ри: Р. Сухий, Р. Дикун, Ю. Грицеляк, Ю. Бабчук і Р. Козицький.**

**Почесні гості перед входом на бенкетову залю.
Зліва: д-р А. Хрептовський, консуль В. Кортні, п. П. Фіні-Кортні,
владика С. Сулик, д-р Ю. Грицеляк і д-р Р. Козицький.**

ЧЛЕНИ УЛТПА НАГОРОДЖЕНІ ГРАМОТОЮ ЗАСЛУГИ

1975 р. — Нью Йорк:

д-р Роман Осінчук

1976 р. — Клівленд:

д-р Ярослав Воевідка, д-р Тома Воробець

1977 р. — Чикаго:

д-р Антін Жуковський,

д-р Євген Омельський, д-р Григорій Шиманський

1978 р. — Вінніпег:

д-р Роман Цурковський, д-р Михайло Логаза, д-р Іван Подюк

1979 р. — Чикаго:

д-р Галина Носковська-Гірняк, д-р Семен Кочій,

д-р Ярослав Генік-Березовський, д-р Іван Козій

1980 р. — Детройт:

д-р Богдан Шебунчак, д-р Мирон Зарицький,

д-р Ростислав Сочинський, д-р Павло Джуль

1981 р. — Чикаго:

д-р Степан Ворох, д-р Пантелеймон Грицеляк,

д-р Витовт Левицький, д-р Євген Стецьків

1982 р. — Сан Франціско:

д-р Іван Скрипуч, д-р Юрій Трухлий, д-р Юрій Кушнір,

д-р Василь Кіналь, д-р Микола Дейчаківський

1983 р. — Чикаго:

д-р Тарас Ганушевський, д-р Михайло Головатий, д-р Олександр Гудзяк,

д-р Роман Смик, д-р Юліян Мовчан, д-р Роман Крупка,

д-р Василь Трухлий

1984 р. — Торонто:

д-р Володимир Мигаль (помертньо), д-р Надія Борух,

д-р Ігор Гадач, д-р Богдан Волянський

1985 р. — Вашингтон:

д-р Іван Рудавський, д-р Володимир Кассараба, д-р Мирослав Харкевич,

д-р Татяна Антонович, д-р Петро Моцюк, д-р Олег Волянський

1986 р. — Філадельфія:

д-р Роман Сухий, д-р Олександр Фаріон, д-р Юрій Бережницький,

д-р Стефанія Бережницька, д-р Пилип Демус

1987 р. — Чікаго:

д-р Марія Фішер-Слиж, д-р Мирослав Коленський, д-р Павло Пундій,
д-р Василь Селезінка, д-р Теофіль Залуцький, д-р Анастазій Горчинський

1988 р. — Відень:

д-р Юрій Грицеляк, д-р Ігор Воевідка, д-р Роберт-Богдан Дзьоба,
д-р Андрій Левицький, д-р Степан Войтович,
д-р Роман Мороз, д-р Василь Сакало

1989 р. — Чікаго:

д-р Степан Дудяк, д-р Іван Дачишин, д-р Галина Рудницька,
д-р Степан Павлинський, д-р Микола Грушкевич, д-р Петро Харук,
д-р Богдан Макарушка, д-р Маріян Панчишин, д-р Володимир Шкільник,
д-р Константин Кебало, д-р Анатолій Лисий

* ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ УЛТПА *

1977 р. — д-р Роман Осінчук

1979 р. — д-р Ярослав Воевідка

1981 р. — д-р Тома Воробець

1983 р. — д-р Ахіль Хрептовський

1985 р. — д-р Павло Джуль

1989 р. — д-р Степан Ворох

ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ В АВСТРІЇ, ЗАХ. НІМЕЧЧИНІ І АВСТРАЛІЇ

Відзначаючи 40-літній ювілей найбільше численного і всесторонньо активного товариства українських лікарів, яким є УЛТПА, треба пригадати, як на інших поселеннях української діаспори проявляють свою діяльність українські лікарі, що є об'єднані у своїй організаційній надбудові, якою є Світова Федерація Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ). Тут треба взяти до уваги передусім Зах. Німеччину і Австрію, що зіграли дуже важну роль в історії українського лікарського руху перших повоєнних років, а теж Австралію, де за останніх двадцять років прийшло до виникнення дуже активної організації наших лікарів.

Редакція

АВСТРІЯ

Коли мова про **Австрію**, то слід пригадати, що саме тут у перших роках цього століття, в університетському місті Грац, зродилась ідея-задум зорганізувати в одне професійне товариство лікарів-українців колишньої Австрії (Галичини, Буковини). Ще з давен-давна на австрійських університетах (Відень, Грац, Інсбрук) завжди знаходились українці-студенти медичних факультетів, а в роки Другої світової війни у Відні на вищих студіях перебувало 350 українських студентів, а серед них і студенти медицини.

І в цій же Австрії, в перших повоєнних роках (1946-49) прийшло до виникнення професійних організацій українських лікарів, які опинилися тут як переселені особи-емігранти. Вони, дождаючи на можливість дальшої еміграції в заокеанські країни, засновували свої професійні організації і серед інколи дуже складних умовин життя старалися проявляти свою активність. І такі організації існували в Зальцбургу та Інсбруку, але це були ефемеридні товариства, бо масова еміграція до Америки, Канади, Австралії, чи країн Південної Америки спричинила їхню самоліквідацію.*

Коли ж закінчився основний процес масової еміграції, на терені Австрії залишилось приблизно три тисячі українців, а серед них тридцять лікарів (в тому числі й кількох фармацевтів), розпорошених по усій країні. Впродовж наступних 35 років не було ніяких спроб організувати українських лікарів Австрії у своє професійне товариство.

Ця ідея виринула щойно під час першого наукового конгресу українських лікарів у Мюнхені в 1984 р., коли то голова Світової Федерації Українських Лікарських Товариств д-р Ахіль Хрептовський піддав думку відновити в Австрії Українське Лікарське Товариство. Цю думку енергійно підтримав д-р Олександр Жупник з Австрії, і його заходами у жовтні 1985 р. відбулися установчі збори т-ва. На ці збори прибуло 15 українських лікарів з Австрії, а також присутніми були голова СФУЛТ д-р А. Хрептовський, заступник голови УЛТПА д-р Стефан Войтович. Присутні радо вітали теж гостей із Західної Німеччини — д-ра Володимира М'яковсь-

---

* Дивись: Д-р Т. Решетило: Українські лікарі в Австрії по Другій світовій війні; д-р О. Сушко: Т-во українських лікарів і аптекарів в Тиролю і Форальбергу. Матеріали до історії української медицини т.ІІ. Вид. УЛТПА, Чикаго, 1988.

Управа Лікарського Товариства в Австрії
 Сидять зліва: д-р Марко Припхан,
 проф. мед. радник д-р Олександр Жупник і проф. д-р Олег Горникевич.
 Стоять зліва: мгр. фар. Христина Відгольм, д-р Андрій Пшивий,
 д-р Р. Лебедович і п. Зоя Крассер.

Учасники II-го Конгресу СФУЛТ-у, Відень 1988 р.
 Зліва: д-р В. Конрад, д-р О. Жупник, п. Р. Конрад і д-р П. Джуль.

**Група лікарів під час доповідей:
з переду д-р: Михайло Качалуба, Павло Пундій, Леонід Мостович.**

**Гості з Українського Вільного Університету в Мюнхені:
Справа: редактор УВУ проф. д-р Теодор Цюцюра з дружиною,
декан проф. д-р Ярослав Сокалюк з дружиною, та д-ри П. Пундій і О. Жупник.**

Учасники II-го Конгресу СФУЛТ-у, Відень 1988
Зліва д-р: Е. Стецьків, В. Трухлий, Ю. Трухлий, В. Касараба.

Д-р Михайло Качалуба дякує за почесну грамоту.
За ним стоять д-ри: П. Пундій, М. Коленський і А. Хрептовський.

кого і д-р Роксолян Козак-Мудрик. У склад першої управи УЛТАвстрії вибрано: на голову — д-ра Олександра Жупника, першим заступником — проф. д-ра Олега Горникевича, другим заступником голови — д-ра Марка Припхана, скарбником — магістра фармації Христину Відгольм, членом управи — д-ра Володимира Конрада. В склад Контрольної Комісії увійшли д-р А. Мельник і д-р Роман Лебедович та як секретар — п-і Зоя Крассер. Зареєстровано членами УЛТ 24 особи, тобто 75 відсотків усіх українських лікарів на терені Австрії.

Нововідроджене т-во відбувало свої сходина, влаштовувало доповіді, а голова т-ва мав змогу викладати на актуальні теми пасторальної медицини в Римі, реферувати на святкуванні 10-ліття заснування УЛТАвстралії (1986 р.) в Мелборні та Сіднеї на тему Чорнобиля. В березні 1987 р. він брав участь у науковій конференції у Відні, на якій проф. д-р Роберт Петро Гейл (США) докладно інформував головних лікарських представників Австрії про чорнобильську нуклеарну катастрофу в Україні.

В 1988 р. УЛТАвстрії підготувало перший з'їзд УЛТА та, разом із СФУЛТ, — Другий конгрес Світової Федерації Українських Лікарських Товариств, який відбувся у Відні з початком липня 1988 р.

П.П.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА

Український лікарський рух у західній Німеччині виникнув був уже на першому році після закінчення Другої світової війни. В містах і містечках та в таборах для переміщених осіб опинилось багато українських лікарів, дентистів, фармацевтів, — вихідців з Галичини, Буковини, а теж центральних земель України. Більшість з них працювали в таборових лікарнях для переміщених осіб, як от в Регенсбурзі, Карльсфельді, Авгсбурзі та Мюнхені, а пізніше також у Берхтесгадені, Мітенвальді та Ашафенбурзі.

Вже в липні 1945 р. створено при Українському Червоному Хресті (пізніше його офіційна назва була Санітарно-Харитативна Служба — СХС) секцію лікарів, які, з ініціативи д-ра Томи Воробця та інших лікарів, zorganizували амбулаторію. Лікарі амбулаторії відбували періодичні сходина своїх членів з науковими доповідями.

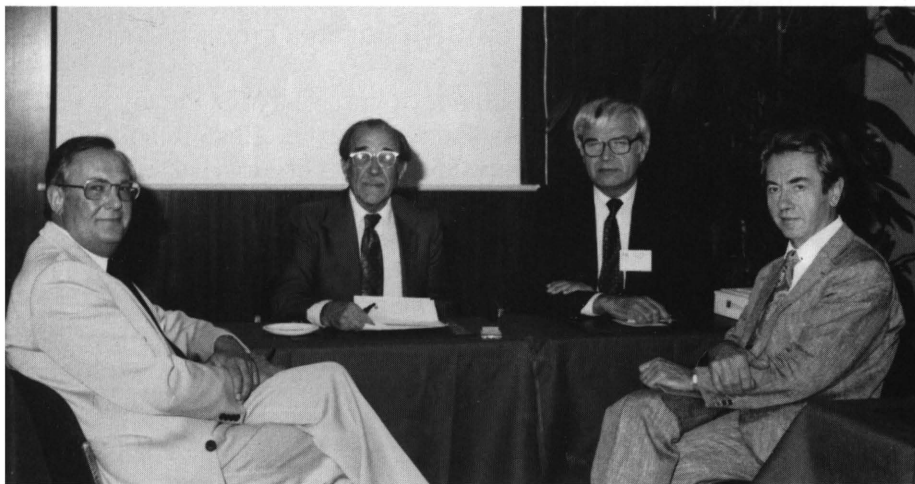
Рівночасно наші лікарі в Регенсбурзі, під проводом д-ра А. Плїтаса, zorganizували Спїлку Українських Лікарів (СУЛ) в Німеччині та амбулаторію у великому таборі переміщених осіб.

В інших українських скупченнях, як Авгсбург, Ашафенбург, Розенгайм, Інгольштат, наші лікарі також були діяльні.

В англійській і французькій окупаційних зонах Зах. Німеччини було мало українських лікарів і не було окремих товариств.

Надїлення почесним докторатом д-ра Романа Осінчука.
Стоять зліва: проф. д-р Григорій Васькович, проф. д-р Володимир Янів,
д-р Роман Осінчук і проф. д-р Зеновій Соколюк.

Резолюційна комісія першої наукової конференції СФУЛТ
Сидять зліва д-ри: Володимир М'ялковський, Роман Осінчук,
Павло Джуль і Микола Радейко.

д-р Вол. М'яковський

В травні 1946 р. українські лікарі зорганізували перший науковий з'їзд у Карльсфельді, з участю майже двохсот осіб, на якому виголошено 15 наукових доповідей.

На цьому з'їзді засновано Українське Медично-Санітарне Об'єднання (УМСО) в Німеччині, що об'єднувало українських лікарів, дентистів, фармацевтів та медсестер. Створено Головну Раду з визначних лікарів та Управу УМСО, до якої ввійшли такі доктори: Я. Воевідка — голова, М. Журко — заст. голови, М. Грушка — секретар, Т. Воробець і Ю. Радзикович — члени управи; Т. Залуцький — представник фармацевтів і Н. Рушицька від медсестер — як члени управи.

До УМСО належало коло 200 лікарів, кілька десятків фармацевтів та кільканадцять медсестер.

Централа УМСО була в Мюнхені і була приміщена в амбулаторії СХС та мала філії в Ашафенбурзі, Авгсбурзі, Регенсбурзі, Карльсфельді, а пізніше в Берхтесгадені та Міттенвальді.

УМСО в Регенсбурзі зорганізувало шестимісячну школу для медсестер, а завдяки лікарям А. Плітасові, О. Любчакові та М. Завальнякові організовано зразкову таборіву лікарню.

У 1947 р. в Регенсбурзі засновано шпиталь Міжнародної Допомогової Організації (ІРО), в якому працювали самі українські лікарі. Хірургічний відділ очолював д-р Б. Андрієвський, а д-р Б. Панасюк був директором хірургічної клініки, де працювали також такі лікарі: М. Флюнт, М. Кузик, Я. Іванець, А. Хрептовський, О. Жидяк та Р. Припхан. Шефом гінекологічного відділу був д-р Сергеїв (білорус), а головним лікарем д-р М. Хиляк та д-ри І. Іванців і А. Хрептовський. Шефом внутрішнього відділу був д-р Р. Білас, а працювали також д-р О. Яхторович і д-р Ю. Городилівський. На відділі ларингологічним був д-р І. Мриц, а на стоматологічним — д-р І. Кизик.

Впродовж своєї дворічної діяльності управа УМСО відбувала періодичні засідання, як теж і Головна Рада. На весні 1948 р. зорганізовано Другий науковий з'їзд українських лікарів у Регенсбурзі, під проводом проф. Б. Андрієвського.

В 1948-1950-их рр. почалася масова еміграція, а в тому й наших лікарів за океан і це спричинило припинення діяльності УМСО в Німеччині.

Українські лікарі — залишенці в Зах. Німеччині (прибл. 50 осіб), з ініціативи проф. Василя Плюща, заснували у вересні 1952 р. Товариство Українських Лікарів на Еміграції, але вже в травні 1953 р. змінили його назву на Українське Лікарське Товариство в Мюнхені. До його управи ввійшли д-р Е. Тушицький, як голова, і д-ри: В. Стронціцький — заст. голови, І. Мриц — секретар, М. Ріпецький — скарбник, Я. Гинилевич — референт наук. справ, Я. Білас — реф. зв'язків.

Це Товариство мало 31 член та 15 студентів-медиків, зорганізованих у Медичній Громаді. Управа Т-ва влаштувала декілька наукових сходин,

Група учасників Першої наукової конференції СФУЛТ
Стоять зліва д-ри: Володимир Шкільник, Роман Дикий, Ярослав Мизичка,
Володимир Бупецький, Євген Стецьків, Олександр Гудзяк,
Степан Дудяк і Ахіль Хрептовський.

Учасники Першої наукової конференції СФУЛТ під час відвідин у
Владика Плятона Корниляка.

а в 1954 р. новорічну зустріч. З виїздом д-ра Тушицького з Німеччини 1958 р., діяльність товариства майже завмерла.*

Щойно в 1975 р., з ініціативи д-р Надії Плющ, Лікарське Товариство відновило свою діяльність. Головою став д-р Родіон Сліпий, а черговим головою став д-р Володимир М'ялковський, який від 1979 р. очолив, після д-ра Я. Гинилевича, також УМХС у Мюнхені.

У 1984 р. д-р В. М'ялковський активно спричинився до організації першого наукового конгресу Світової Федерації Українських Лікарських Товариств у Мюнхені, на якому Український Вільний Університет наділив д-ра Романа Осінчука почесним докторатом.

П.П.

АВСТРАЛІЯ

Українське Лікарське Товариство Австралії об'єднує лікарів медицини, лікарів дентистів, ветеринарних лікарів, фармацевтів, психологів і біологів. Товариство є членом Світової Федерації Українських Лікарських Товариств і членом Союзу Українських Організацій Австралії. Засноване УЛТА в Сіднею 13 і 14 листопада 1976 р.

Почин, чому до заснування УЛТА не прийшло раніше, а щойно в третій декаді нашого поселення в Австралії, є кілька. Членам медичних професій, так як і всім іншим новоприбулим до Австралії, довелося відпрацювати дворічний контракт, переважно на тяжкій фізичній праці. Дуже мала частина працювала асистентами в шпиталях або лабораторіях. І лише кілька наших лікарів (напр. д-р Іван Сірко й д-р Гураль) використали можливість працювати за фахом серед тубільців в гарячій Папуї, на Новій Гвінеї. Після відбуття контракту, багатьом довелося пробивати собі шлях до того, щоб признали їм їхню кваліфікацію.

Обставини значно змінилися вже при кінці другої декади нашого перебування в Австралії. Особисте й професійне життя тих, хто приїхав до Австралії з Європи, унормувалося. Наша молодь закінчувала студії, здобуваючи професійну освіту вже в місцевих австралійських університетах. Кількість лікарів, дентистів, ветеринарів, фармацевтів і взагалі професіоналів почала швидко зростати.

Великий вплив на створення Українського Лікарського Товариства Австралії мали особисті знайомства між лікарями в Австралії з колегами

---

* Дивись: Д-р Надія Плющ: Діяльність українських лікарів у Німеччині (1945-47), і д-р Юліан Мовчан: Науково-професійні з'їзди українських лікарів у Німеччині (1945-47). Матеріали до історії української медицини, т. II, вид. УЛТПА, Чикаго, 1988.

Перша управа УЛТА 1976 року

**Стоять зліва: д-р Яр. Кривов'яз, д-р Г. Дубик, д-р Т. Ваврик,
д-р Б. Томашек, д-р А. Хрептовський (президент СФУЛТ-у),
мгр. М. Цибульська, д-р Б. Шехович (голова УЛТА), д-р М. Максимчук,
д-р Є. Барановський і мгр. Ю. Німців.**

в США, а зокрема зв'язки д-ра Богдана Шеховича з проф. Романом Осінчуком і д-ром Ахілем Хрептовським. Д-р Б. Шехович, розуміючи важливість і потребу існування такого товариства, вже в березні 1976 р. приступив до його творення. Він дав почин до постановня ініціативної групи, яка склалася з чотирьох осіб: д-ра Євгена Барановського (ветеринарний лікар), д-ра Гліба Дубика (лікар дентист), магістра Юрія Німцева (фармацевт) і д-ра Богдана Шеховича (медик), який очолив цю групу. Метою групи було зробити все потрібне для створення Українського Лікарського Товариства Австралії. Ця група опрацювала програму з'їзду і приготувала проєкт статуту (беручи за взірць статут УЛТПА). При допомозі адміністрації тижневика „Вільна Думка” нав'язано контакт з перспективними кандидатами в члени товариства, оголошено в пресі про запланований з'їзд і вислано запрошення.

Перший з'їзд — установчі збори членів медичних професій, на якому засновано Українське Лікарське Товариство Австралії, відбувся в Сиднею 13 і 14 листопада 1976 р. На цей з'їзд прибули майбутні члени й гості з Південної Австралії, Вікторії, Австралійської Столичної Території, Квінсленду й Нової Південної Валії. До успіху з'їзду в великій мірі спричинився приїзд із США голови УЛТПА — д-ра Ахіля Хрептовського та присутність визначних і заслужених громадян, громадських діячів та представників установ й організацій. Для підкреслення громадського характеру УЛТА, ініціативна група вирішила відбутися з'їзд не деінде, а в Українському Народному Домі.

Одним із важливих завдань товариства є поширення серед суспільства загального знання й розуміння сучасних проблем охорони здоров'я, що від самого початку зв'язує існування товариства з українською спільно-

тою. Іншим завданням, що торкається самої організаційної форми, це охоплення членством якнайбільшого числа штатів та творення у штатових столицях автономних відділів УЛТА. Активними членами в цій ділянці були: в Перті д-ри Осип Менцінський і Василь Сакало; в Аделайді д-ри Ярослав Кривов'яз і Роман Новосільський; в Мелборні д-ри Юрій Конюшко і Тарас Ваврик. Окремі відділи в інших штатах ще не існують, зате в усіх (крім Тасманії Північної Території) УЛТА має своїх членів. Від 1978 р. Лікарське Товариство є членом Союзу Українських Організацій Австралії.

УЛТА — це перша, поза Північною Америкою, організація лікарів, яка уможливила створення Світової Федерації Українських Лікарських Товариств. На з'їзді українських лікарів в Чикаго в травні 1977 р. цю федерацію створено. Делегатами на з'їзді від УЛТА були д-р Ірина Шехович та д-р Богдан Шехович, який увійшов у склад управи як перший віцепрезидент. Сьогодні членами федерації є УЛТ Західньої Німеччини, УЛТ Австрії, УЛТ Аргентини й УЛТ Венесуелі.

Само життя поставило перед товариством завдання фінансової допомоги українському суспільству, або тим, що невідкладно потребують допомоги. Постановою другого з'їзду УЛТА створено Фонд Допомоги. З нього можуть користати студенти медичних наук, або, у виняткових випадках, потребуючі конечної допомоги члени товариства. Цей Фонд започаткував внеском 100 дол. тодішній член управи д-р Петро Харів, і він же його очолив.

УЛТА щорічно вплачує свою належність Світовому Конгресові Вільних Українців. Воно, в міру своїх фінансових спроможностей, фінансово підтримує рідне шкільництво, пресу, українське радіомовлення. В минулих роках товариство прийшло з фінансовою допомогою Комітетові Міжнародного Року Дитини, Медичному Архівові й Бібліотеці в США, хоріві „Журавлі”, Комітетові Оборони Національних і Людських Прав України, Комітетові Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, Фондові „Рік української родини”, новоприбулим з України політичним в'язням, а останніми часами родині ув'язненого Івана Дем'янюка.

УЛТА асигнувало 100 дол. на видання англomовних книжок про голод в Україні, 500 дол. для НТША на видання книжки „Історія українського поселення в Австралії”.

Вже самим характером своїх завдань УЛТА стоїть далеко від політичного сектора. Але коли постає потреба оборони українських справ, Товариство не може стояти осторонь. Коли в західньому світі виринула потреба оборони д-ра Миколи Плахотнюка, Управа УЛТА зробила все, що було в її силах, щоб йому допомогти. З доручення управи д-р Лев Гаврилів брав участь у нарадах Інтернаціональної Амнестії та інших організацій, які виступають в обороні політичних в'язнів і проти зловживання медицини, зокрема психіатрії, як засобу мучити людину. Неможливо подати тут у деталях великий вклад праці для того, щоб отримати адреси відповідних осіб і установ, на одержання правдивих інформацій і докумен-

Учасники Першого лікарського з'їзду в Австралії, 13-го листопада 1976 року.

тованих матеріалів, на переклад і друкування великого числа листів та звернень. Вся заслуга в цій акції належить д-рові Левкові Гаврилову, д-рові Богданові Шеховичеві та його синові, д-рові Богданові Шеховичеві - молодшому.

В час приїзду до Сіднею д-р Ніни Строкатої-Караванської, Управа УЛТА, спільно з Товариством Українських Градуантів та Сіднейським Відділом НТША, влаштувала з нею зустріч. УЛТА періодично підготовляє й проводить зустрічі з громадянством, або товариські вечори, де члени Товариства читають популярні, переважно з медичною тематикою, доповіді, поповнюючи їх фільмами, прозírками чи рисунками. Після таких зустрічей, підготовляється для гостей перекуски. Д-р Максим Ковальчук організував дотепер три дуже вдалі пікніки — два на своїй фермі „Хутір”, а один на пластовій площі „Холодний Яр”. Після загальних зборів, які відбуваються що два роки, влаштовується бал УЛТА. В товариському календарі Сіднею ці бали є одними з найкращих і найбільш імпозантних.

4-го лютого 1985 р. несподівано упокоївся д-р Євген Барановський, голова УЛТА, вибраний у 1984 р., а перед тим постійний референт наукової діяльності та член ініціативної групи. Він був відданий ідеям та меті УЛТА; був ініціатором та організатором наукових з'їздів. Ще за життя д-ра Барановського створено фонд, з процентів якого вирішено давати щорічно нагороди учням, які з найкращими оцінками складуть іспити з української мови при “Higher School Certificate”. Оцінюючи заслуги д-ра Є. Барановського для УЛТА і для збереження доброї пам'яті про нього, цей фонд названо його іменем. Нагороди з цього фонду одержала в 1984 р.

Гандзя Берегуляк, в 1985 р. Андрій Дубик і в 1986 р. Наталка Соловій. — Від лютого 1985 р. функцію наукового референта перебрав представник молодшої генерації д-р Андрій Строкон.

В першому десятилітті управи вдалося затримати чисто український характер товариства. Навіть мовою наукових з'їздів була українська мова. Але з деякого часу вже є певні ознаки, що двомовності не оминати. Відрадішим явищем є те, що від самого початку існування товариства більшість членів і членів управи є молоді люди, які середню і вищу освіту здобули вже в Австралії. Багато наших молодих градуантів не зупиняються на першому ступені професійних кваліфікацій, а продовжують студії як не тут, то закордоном. З гордістю можна ствердити, що в УЛТА є молоді науковці та висококваліфіковані спеціалісти. Чимало з них належать до наших молодіжних організацій — Пласту або СУМ-у. Все це породжує надію, що УЛТА буде не лише існувати, але й рости та розвиватися в майбутньому.

Перше десятиліття діяльності УЛТА закінчено ювілейним з'їздом. Між учасниками була велика кількість гостей з-поза Австралії, а між ними голова СФУЛТ д-р А. Хрептовський, голова УЛТПА д-р Юрій Грицеляк, голова УЛТ Західньої Німеччини д-р Володимир М'ялковський з Мюнхену, голова УЛТ Австрії проф. Олександр Жупник з Відня, редактор „Лікарського Вісника” проф. Павло Джуль, проф. Михайло Головатий, проф. Василь Селезінка, д-р Галя Шиманович-Рудницька з Канади. Вони були або доповідачами на науковому з'їзді, або репрезентували свої організації. Крім вищезгаданих, були ще члени медичних професій з різних міст США, як теж гості-члени УЛТА з Західньої Австралії, Вікторії, Канберри, Сіднею і Ньюкастелю. Цей надзвичайно вдалий ювілейний з'їзд можна вважати успішним завершенням першого десятиліття діяльності УЛТА.

Президія третіх загальних зборів УЛТА
Зліва д-ри: Е. Барановський, Т. Ваврик, Б. Шехович, С. Яськович,
Ю. Денисенко і Г. Дубик.

**Прелегенти й теми доповідей, виголошених на наукових з'їздах
або на товариських вечорах**

Товариський вечір 30 травня 1977 р.:

д-р Лев Зозуля — Електромікроскоп як ще один засіб студій медичних наук;
бл.п. д-р Євген Барановський — Недуга Алісона у собак і людей;
мгр. Юрій Менцінський — Шкірні проблеми підлітків.

Перший науковий з'їзд УЛТА:

Перша сесія 19 листопада 1977 р.:

д-р Лев Зозуля — Препарування клітин оригінальною блоковою мето-
дою до мікроскопійної аналізи;
д-р Роман Микитович — Феромони у ссавців;
д-р Андрій Лалак — Проблеми урології;
бл.п. д-р Євген Барановський — Пізнаймо наших медичних науковців.

Друга сесія 20 листопада 1977 р.:

бл.п. д-р Євген Барановський — До історії української медицини;
д-р Ліда Ропіцька — Шлунок як орган постійного людського надуживання.

Товариський вечір 1 липня 1978 р.:

д-р Тома Бабій — Мікроби – вороги чи друзі людства;
бл.п. д-р Євген Барановський – Електрограм і електрографія в загальному.

Другий науковий з'їзд УЛТА

Перша сесія 14 жовтня 1978 р.:

бл.п. д-р Тома Бабій — Метаболізм одновуглецевих речовин;
д-р Андрій Строкон — Ортопедичні запобігання при остеоартриті ілео-
феморального суглобу.

Друга сесія 15 жовтня 1978 р.:

д-р Ольга Островська — Рак у жінок.

Товариський вечір 28 квітня 1979 р.:

мгр. Юрій Менцінський — Вживання й надуживання популярних ліків;
бл.п. д-р Євген Барановський — Внутрішнє укріплення зломаних костей
у ветеринарній ортопедії.

Товариський вечір 29 вересня 1979 р.:

д-р Богдан Мирон Шехович, мол. — Життя тубильців Індії й Непалу.

Товариський вечір 21 червня 1980 р.:

Студент медицини Марко Микитович — Життя на незалюдненому острові
Фліндерса біля Тасманії.

Третій науковий з'їзд УЛТА

Перша сесія 4 жовтня 1980 р.:

Dr. Laurence Blows — Recent ideas in the understanding and treatment of psychiatric ill-health;

д-р Юрій Конюшко — Загально про око, а головню про тупу травму ока;

д-р Андрій Строкон — Ортопедичні забіги.

Друга сесія 5 жовтня 1980 р.:

Ольга Качан (лектор психології на Сіднейському університеті) —
Навчальний розвиток у двомовних дітей;

д-р Тарас Ваврик — Тонсилектомія — уживання й надуживання;

д-р Анна Томашек — Безболісна техніка в перодонтиці;

д-р Ліда Ропіцька — Небуденний випадок рака грудей;

д-р Володимир Сташків — Гіпертонія;

д-р Іван Лалак — Наглий біль грудей.

Товариський вечір 28 березня 1981 р.:

бл.п. д-р Євген Барановський — Syncore — нагла втрата притомности;

Brian Clarke — Bartier Reef — Deep Sea Photography.

Товариський вечір 15 серпня 1981 р.:

д-р Богдан Шехович — Початок життя;

Стефан Семків — Шкідлива дія курення.

Четвертий науковий з'їзд УЛТА

Перша сесія 16 жовтня 1982 р.:

д-р Володимир Сташків — Українська лікарня у Львові;

д-р Роман Микитович — Міксоматоза;

д-р Лев Микита — Критичний погляд на проблеми старших громадян
в австралійській дійсності.

Друга сесія 17 жовтня 1982 р.:

бл.п. д-р Євген Барановський — Зоонози в Австралії;

д-р Андрій Строкон — Найновіше в ортопедії.

Товариський вечір 4 червня 1983 р.:

д-р Марко Микитович — Нова Гвінея — враження з життя населення,
стану здоров'я, умови в шпиталях тощо.

П'ятий науковий з'їзд УЛТА

Перша сесія 13 жовтня 1984 р.:

д-р Марко Микитович — AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome).

Друга сесія 14 жовтня 1984 р.:

д-р Ольга Островська-Мотика — Новий підхід у навчанні медичних сту-
дентів на університеті в Ньюкастелі;

бл.п. д-р Євген Барановський — Мікроплазмоза;

д-р Стефанія Строкон — Психологічний підхід трактування травматичного зусилля (stress);

д-р Богдан Гузій — Патологічні зміни зубів і ясен як наслідок мікробіологічних процесів усної ями.

Товариська зустріч 2 лютого 1985 р.:

д-р Марко Микитович — AIDS.

Шостий науковий з'їзд УЛТА

Перша сесія 25 жовтня 1986 р.:

проф. д-р Василь Селезінка — Ocular Emergencies;

проф. д-р Михайло Головатий (США) — Acid Rain — Its Influence on Human Health and Genetics.

Друга сесія 26 жовтня 1986 р.:

проф. д-р Павло Джуль (США) — Відновлення слуху;

проф. д-р Василь Селезінка (США) — Ophthalmic Changes in Systemic Diseases;

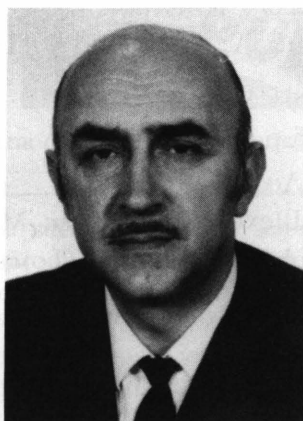
проф. д-р Олександр Жупник (Австрія) — Чорнобиль;

д-р Володимир М'ялковський (Захід. Німеччина) — Позатілесне неінвазійне роздроблення ниркових каменів шокowymi хвилями.

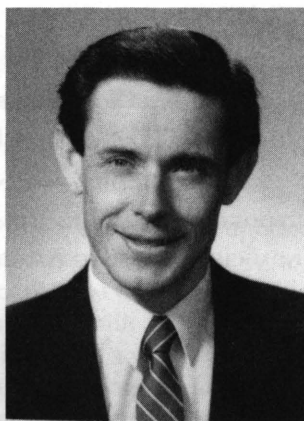
Товариська зустріч 24 жовтня 1987 р.:

д-р Андрій Строкон — Найновіші суглобні протези; висвітлення фільму про AIDS;

д-р Олег Лозинський — Алергічні проблеми в дітей.

д-р Богдан Шехович
перший голова УЛТА

д-р Олег Лозинський
теперішній голова

УПРАВИ УЛТА

Перша Каденція

(від 13 листопада 1976 р. до 14 жовтня 1978 р.):

Голова — д-р Богдан Шехович;

члени — Є. Барановський, Г. Дубик, М. Ковальчук, Л. Гаврилів, Ю. Німців. Контрольна комісія — І. Коцюмбас, Б. Томашек і М. Цибулька.

Друга каденція

(від 14 жовтня 1978 р. до 4 жовтня 1980 р.):

Голова — Б. Шехович;

члени — Є. Барановський, М. Ковальчук, А. Строкон, П. Харів, Ю. Менцінський, Ю. Німців, Г. Дубик. Контрольна комісія — Б. Томашек, Б. Яримович і А. Бучацька.

Третя каденція

(від 4 жовтня 1980 р. до 16 жовтня 1982 р.)

Голова — Б. Шехович;

члени — Є. Барановський, Г. Дубик, Ю. Німців, Б. Шехович, мол, М. Бловс-Яримович, А. Строкон, Р. Микитович. Контрольна комісія — Б. Томашек, Б. Яримович і А. Бучацька.

Четверта каденція

(від 16 жовтня 1982 р. до 13 жовтня 1984 р.):

Голова — А. Строкон;

члени — Є. Барановський, Г. Дубик, Ю. Німців, Б. Шехович, Р. Микитович, М. Ковальчук. Контрольна комісія — Б. Томашек, А. Бучацька і Б. Яримович.

П'ята каденція

(від 13 жовтня 1984 р. до 24 жовтня 1986 р.):

Голова — Є. Барановський;

члени — Б. Шехович, Г. Дубик, А. Лалак, А. Строкон, Б. Гузій, М. Ковальчук. Контрольна комісія — І. Лалак, А. Бучацька і Т. Томашек.

Шоста каденція УЛТА

(від 24 жовтня 1986 р. до 1988 р.):

Голова — Олег Лозинський;

члени — А. Строкон, Г. Дубик, Ірина Шехович, А. Лалак, М. Ковальчук. Контрольна комісія — Р. Микитович, А. Бучацька і Т. Томашек.

д-р Гліб Дубик, д-р Богдан Шехович

З ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ У ПОЛЬЩІ

Від закінчення Другої світової війни і створення т.зв. Людової Польщі, ми довгий час нічого не чули про українських лікарів у цій країні. Щойно в 1956 р., за дозволом і під контролею Міністерства Внутрішніх Справ, засновано для українських меншин на території Польщі Українське Суспільно-Культурне Товариство (УСКТ), що мало вести культурно-освітню діяльність. В початковій фазі діяльності УСКТ, всього шість тисяч осіб стали його членами, на близько триста тисяч населення. У своєму розвитку це товариство, крім незвичайно корисної й успішної культурно-освітньої праці, мистецько-музичної й пресово-інформаційної, вело теж гарно розвинену видавничу діяльність. Згадати хоч би знаменитий чоловічий хор „Журавлі”, що здобув собі велику славу навіть поза межами польської держави, періодичні видання („Наше слово”, „Наша культура”, шкільні підручники для навчання українських дітей і т.п.).

Серед членства УСКТ було, очевидно, й чимало українських лікарів, проте вони не мали своєї професійної організації, бо таких професійних організацій (чи секцій) статут УСКТ не передбачав і польська влада на це не давала дозволу.*

Щойно у 1980-их рр., коли в Польщі прийшло до деяких полекш, українські лікарі вирішили зорганізувати під фірмою УСКТ перший медичний семінар, а вже далеко пізніше заснувати своє українське професійне товариство.

Титульна сторінка запрошення на медичний семінар в Щеціні 1981 р.

* Тут треба відмітити, що не зважаючи на відсутність професійної лікарської організації, м. Щецин з Поморською Медичною Академією, де багато українців закінчило свої медичні студії, став своєрідним осередком їхньої не тільки професійної, але й культурної праці. У професійній діяльності, під теперішню пору, чотирнадцять лікарів здобуло наукові звання, а між ними два доценти і чотири доктори медичних наук. У культурній діяльності українського життя в цьому місті, ще від 1957 р. відбуваються щотижневі, здебільша літературні вечори, в рамках яких часто виступали й лікарі з популярними доповідями на медичні і споріднені теми.

Медичні семінарі

Перший медичний семінар, на пошану академіка Олександра Богомольця, відбувся 2 травня 1981 р. В ньому взяло участь 16 лікарів і 5 студентів.

В першій частині вступне слово про історію української медицини виголосив д-р Степан Заброварний, а потім були такі доповіді: Українські вчені-лікарі у світовій науці — лік.мед. Марія Малий; Історія медичної освіти на Україні — д-р мед. Юрій Чорний; Олександр Богомолець — його життя й наукова діяльність — студ. мед. Лідія Дрозд; Причини смертності дітей до четвертого року життя в містечку Чесанові в рр. 1785-1800 — д-р мед. Роман Сушицький.

У другій частині, зі вступним словом д-ра мед. Григорія Шумиловича про трансплантаційну хірургію, було чотири доповіді: Біостатичні трансплантації костей — лік. мед. Петро Світлик і лік. мед. Михайло Маркович; Операційне лікування виразки голінки — лік. мед. Іван Душкевич; Аллопластика стегна — д-р мед. Іван Королівський; Операційне лікування інфаркту серця — д-р мед. Григорій Шумилович.

Після доповідей відбулася дискусія, а по вечері — товариські вечорниці при оркестрі гуртка художньої самодіяльності.

Д-р мед. Іван Душкевич доповідає під час I-го медичного семінара
Щецін, 2 травня 1981 р.

Учасники I-го медичного семінара.

Д-р мед. Юрій Чорний з Любліна читає доповідь
під час I-го медичного семінара

15-16 жовтня 1983 р. відбувся **другий дводенний медичний семінар**, також у Щеціні, в пам'ять проф. д-ра Маріяна Панчишина. В цьому семінарі взяло участь 36 медиків, в тому числі 9 студентів та один гість з Німецької Демократичної Республіки.

Вступне слово виголосила студентка медицини Ірина Фортуна. Учасники заслухали шість доповідей: Історико-соціологічні проблеми медицини — доц. д-р С. Заброварний; Проф. д-р Маріян Панчишин — мгр інж. Михайло Козак; Всеслов'янський Лікарський Союз та українські лікарі — д-р Павло Пундій (США) (читала студ. мед. Дарослава Тандирак); Лікарська етика у світлі права — мгр Степан Колосівський; Медицина і знахарство сьогодні — лік. мед. Михайло Маркович; „Іванку, Іванку, купи ми рум'янку” або рослини в лікарській практиці — лік. мед. Андрій Батрух.

Після дискусії, відбулася товариська зустріч.

У другій частині цього медичного семінара було п'ять доповідей: Хвороби сучасної цивілізації — доц. д-р мед. Григорій Шумилович; Хвороба вен у світлі технічного процесу — д-р мед. Іван Душкевич; Зростання захворювань хребта як суспільна проблема — д-р мед. Іван Королівський; Поняття психічного здоров'я з точки зору психології, психіатрії і філософії — лік. мед. Мирослава Трембач-Залітач; Артеріосклероза як недуга наших часів — доц. д-р мед. Григорій Шумилович.

* * * * *

Третій медичний семінар (також у Щеціні) відбувся 2-8 травня 1987 року в пошану проф. Володимира Підвисоцького (1857-1913). Ведучими першої частини були доц. д-р С. Заброварний і студ. мед. Доброслава Тандирак.

Темою семінара була „Медицина у XX столітті”, на якому прочитано вісім доповідей: Проф. Володимир Підвисоцький (1857-1913) — доц. д-р С. Заброварний, читала студ. мед. Рома Фортуна; Шкідливість нікотизму — д-р мед. Генрих Яновський; Чума XX століття — СНІД (Синдром Набутого Імунного Дефіциту) — студ. мед. Марко Лех.

Ведучими другої частини були лік. мед. Лідія Колянчук і студ. мед. Богдан Кравчук. Тоді виголошено такі доповіді: Деякі причини захворювань зору, як вислід негативних явищ життя людини в XX столітті — лік. мед. Лідія Колянчук; Моральні аспекти абортів (ілюстровані відеофільмами: „Перші дні життя”, „Німий крик”) — студ. Андрій Двуліт (Люблін).

Наступного дня, кінцеву частину семінара вели мгр інж. Михайло Козак і студ. мед. Рома Фортуна. Було виголошено три доповіді: Депресія — загальний огляд — лік. мед. Мирослава Залітач; Цивілізаційні хвороби укладу зубів — студ. мед. Доброслава Тандирак та ілюстратор студ. мед. Богдан Кравчук; Застосування компютерів у медицині — д-р інж. Іван Радецький.

В цьому семінарі взяло участь 26 осіб, а в тому два доценти, три доктори медицини, 16 лікарів та 5 студентів медицини зі Щеціна.

Учасники ІІІ-го медичного семінара в Щеціні, 2-3 травня 1987 р.

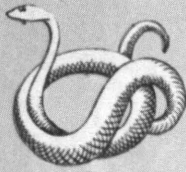
Четвертий медичний семінар відбувся знову ж у Щеціні 24 і 25 червня 1989 р. Він був присвячений українському лікареві кінця ІІ-го і початку ІІ-ого століття — Агапітові.

У першій частині ведучими були доц. д-р Григорій Шумилович і лік. мед. Галя Купич. Тоді прочитано такі доповіді: Екологічні аспекти загрози здоров'я людини — мгр інж. Олександр Колянчук; Українські лікарі-піонери в США — д-р Павло Пундій (США) (читала лік. мед. Рома Двуліт); Орган зору, а солодуха — лік. мед. Лідія Колянчук.

В другій частині ведучими були лік. мед. Лідія Колянчук і студ. мед. Богдан Федірко, а зачитано такі доповіді: Нові методи лікування виразки голені — д-р мед. Іван Душкевич, яку читав лік. мед. Максим Нудьга (Львів); Екологія озер Західнього Поморя — доц. д-р Лукіян Агапов; Радіологія — вчора, сьогодні і завтра — проф. д-р Леонід Мостович (США) (читала студ. мед. Христина Сирник); Патомеханізм зламання Монтегія в дослідницьких баданнях — доц. д-р Іван Королівський; Операційне лікування артеріосклерози аневризму аорти — доц. д-р Григорій Шумилович.

У третій частині ведучими були доц. д-р Іван Королівський і студ. мед. Оля Машлянюк, та зачитано такі доповіді: Печерські лікарі (до 1000-ліття Хрещення Київської Руси) — доц. д-р Степан Заброварний; Фраг-

IV МЕДИЧНИЙ СЕМІНАР В ЩЕЦІНІ 24-25 VI 89

менти з історії української медицини — студ. Андрій Двудіт; Вплив двомовності на умовний розвиток дітей — лік. мед. Мирослава Залітач (читав лік. мед. Юрій Олексин з України); Трансплантація і її становище в лікуванні злоякісних пухлин печінки — д-р мед. Ігор Гук (Відень).

Всі доповіді були на високому науковому рівні, а деякі були проілюстровані на відеофільмах або прозірках.

Четвертий медичний семінар був відмінний від попередніх тим, що в ньому взяло участь багато більше лікарів, а серед них були і лікарі-гості з України (троєх зі Львова, один з Борислава, і по одному з Австрії і Німеччини).

Окремим гостем був посол до польського парламенту, проф. Ягайлонського університету і відомий український діяч, д-р Володимир Мокрий.

В дискусії заторкнено ряд дуже актуальних проблем, зокрема екологічної загрози для України, проблеми лінгво- і етноциду на українському народові.

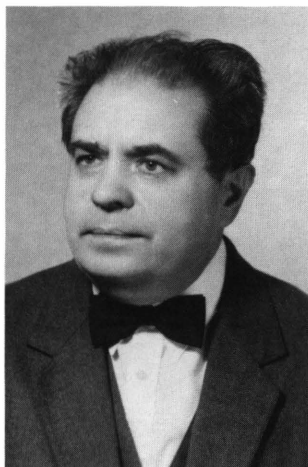
В кінцевих резолюціях вирішено далі відбувати лікарські з'їзди щодва роки в Щеціні, поглибити контакти з Україною та українськими лікар-

Українські лікарі і студенти медицини –
учасники IV-го медичного семінара в Шеціні, 24-25 червня 1989 р.

д-р Іван Душкевич
голова УЛТ в Польщі

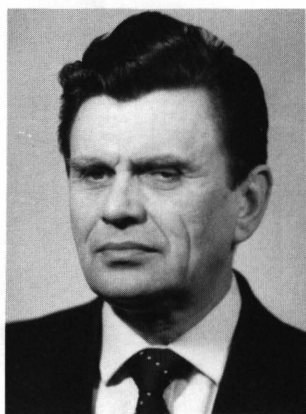
ськими товариствами діаспори, зокрема з СФУЛТ, і взяти участь у його третім конгресі у Києві і Львові у серпні 1990 р.

Заснування Українського Лікарського Т-ва в Польщі

Заходами ініціативного комітету, 28 квітня 1990 р. відбулися установчі збори Українського Лікарського Т-ва в Польщі. Відбулися вони у Щеціні, в приміщенні Об'єднання Українців Польщі (колишнє УСКТ), з участю тридцяти лікарів-українців. Збори відкрив доц. д-р Григорій Шумилович. Після прочитання і прийняття статуту т-ва, збори і керівні органи т-ва прийняли програму дальшої діяльності.

Головою УЛТП вибрано д-ра Івана Душкевича (відомого хірурга у Щеціні), а в склад управи ввійшли: Л. Колянчук, І. Королівський, Г. Купич, В. Мацко, М. Липинський та Г. Шумилович; до Контрольної Комісії: В. Муж, Ю. Стабішевський, С. Терепенко.

У зборах взяли участь голова Об'єднання Українців Польщі Юрій Рейт, редактор „Нашого слова” Мирослав Вербовий та інші представники місцевої української громади.

доц. д-р Григорій
Шумилович

доц. д-р Іван
Королівський

БІОГРАФІЧНІ ПРОФІЛІ ГОЛОВНИХ РЕДАКТОРІВ «ЛІКАРСЬКОГО ВІСНИКА»

Д-Р РОМАН ОСІНЧУК
(1902-1991)

Основноположник і перший редактор „Л.В.”

ч. 1- 3 – 1954-1955 рр.

ч. 8-23 – 1957-1961 рр.

ч. 42-45 – 1966-1967 рр.

Доктор медицини і почесний доктор (honoris causa), лікар-інтерніст-кардіолог, б. доцент Державного Медичного Інституту у Львові, б. професор соціальної медицини Українського Технічного Інституту в Нью Йорку, надзвичайний професор (associate professor) пасторальної медицини Українського Католицького Університету в Римі, дійсний член НТШ (1942), і УВАН, почесний громадянин м. Вінніпег (1978 Канада), почесний член СФУЛТ, довголітній суспільно-громадський та патріярхальний діяч і журналіст, та постійний жертводавець на громадські установи в світі.

*** **

Народився д-р Осінчук 5 липня 1902 р. в с. Голошинці, пов. Збарж, в селянській родині Івана і Юлії з Довганів, Осінчуків.

Середню освіту закінчив у Тернополі в 1921 р, а медицину студіював на Українському Тайному Університеті у Львові. Після відбуття примусової польської військової служби, закінчив свої медичні студії на польському університеті у Львові в 1931 р.

Не маючи змоги залишитися на праці в університетській клініці, д-р Осінчук почав спеціалізацію в ділянці внутрішньої медицини в загальній

лікарні Каси Хворих у Львові, як безплатний асистент.

В 1936-37 рр. працював як асистент в Першій клініці внутрішніх недуг у Відні під керівництвом відомого професора Ганса Еппінгера. Тут відбув однорічний післяградуаційний курс модерної медицини, кардіології та електрокардіографії, ревматології та фізіотерапії з бальнеологією. Таким чином, д-р Осінчук був першим фаховим електрокардіографом серед українських лікарів у Галичині.

У Львові працював як безплатний ординатор-інтерніст в Народній Лічниці та провадив електрокардіографічну станцію, яка обслуговувала поліклініку Народної Лічниці, а пізніше нововідкритий в 1938 р. Український Шпиталь ім. Митрополита Андрея Шептицького. В 1938 р. став старшим асистентом директора внутрішнього відділу проф. М. Панчишина. Від 1932-37 рр. включно, під час літніх місяців, працював головним лікарем здорового живця в Черчі та організував там гідро-бальнеотерапевтичне лікування.

З приходом большевиків у 1939 р., радянська влада призначила його завідувачим профілактично-лікувального сектора Львівського Обласного Здоров-відділу. На цьому становищі він зорганізував цілу мережу установ державної охорони здоров'я у львівській області. Брав він також участь в організації Львівського Державного Медичного Інституту, де в 1940 р. став старшим асистентом та інструктором при клініці внутрішніх хворіб проф. М. Панчишина. Згодом почав викладати курс модерної терапії внутрішніх недуг. Рівночасно був головним лікарем усіх клінік Медичного Інституту.

З приходом німців до Львова у 1941 р., д-р Осінчук став членом Державного Правління під проводом Ярослава Стецька, займаючи короткий час становище заступника міністра здоров'я. У той час був також членом Української Національної Ради та директором Державного Медичного Інституту у Львові — єдиної в 1941 р. високої школи на терені т.зв. Генеральної Губернії (в 1942 р. німцями перейменована на Медичні фахові курси). Ця висока школа, завдяки великим зусиллям проф. М. Панчишина, і лікарів О. Подолинського, Л. Максимонька і Р. Осінчука, мала офіційний дозвіл окупаційної німецької влади і перетривала до 1944 р. В 1942 р. директором Медичного Інституту став німець проф. Шульце, а д-р Осінчук від 1 січня 1942 р. став доцентом внутрішньої медицини та перейшов на працю викладача і керував електрокардіографією в своїй клініці. Він був також заступником директора відділу внутрішніх хворіб, а по смерті проф. М. Панчишина в жовтні 1943 р. став виконувати обов'язки директора клініки.

* * * * *

Під час своїх студій д-р Осінчук був дуже діяльний у студентському житті та був головою Медичної Громади. В час літніх вакацій активно працював серед студентів збаражського повіту, зокрема в районі Новоселеччини. Три рази був арештований і сидів у польських тюрмах.

Від 1931 р. став активним членом Українського Лікарського Товариства та членом його комісії для організації „Здоровних кооператив” і був постійним зв'язковим до студентської Медичної Громади. Був він одним із 10-ти членів-засновників Українського Гігієнічного Товариства у Львові, що постало 1928 р. з ініціативи і під проводом проф. М. Панчишина. Д-р Осінчук заснував і був головним редактором місячника „Народне Здоров'я” аж до кінця його існування (вересень 1939 р.) та членом редакційної колегії двотомової „Книги здоров'я” у Львові.* Працював організатором і директором трьох гігієнічно-санітарних шестимісячних курсів Українського Гігієнічного Т-ва на терені Львова, та пересувних гігієнічних виставок по різних містах Галичини.

Під час німецької окупації в 1941 р. був організатором та керівником Відділу народного здоров'я при Українському Крайовому Комітеті, а пізніше при Українському Центральному Комітеті у Львові, та засновником і головою Українського Медично-Санітарного Об'єднання Праці (УМСОП).

На еміграції в Німеччині працював лікарем (як оберарцт) в місті Пльохінген, у Вюртембергії, та був членом управи Українського Медично-санітарного Об'єднання в Мюнхені.

В 1947 р. д-р Осінчук переїхав з родиною до Америки та поселився в Нью Йорку. Тут він склав обов'язковий державний іспит протягом року та в 1949 р. відкрив приватну лікарську практику.

Від свого приїзду до США брав участь у заснуванні Товариства „Самопоміч” і був членом комітету для купна і будови Народного Дому в Нью Йорку. Довгі роки працював у раді директорів Українського Конгресового Комітету Америки. Також був засновником, активним членом і секретарем першої Управи НТШ в Нью Йорку в 1947 р., а згодом головою хемічно-біологічно-медичної секції цього т-ва.

Від 1964 р. активно працював у мирянському русі, виступаючи в обороні прав Української Католицької Церкви, її помісности та патріяршого устрою. Від часу заснування Товариства Свята Софія в США є одним з його директорів та головою комісії Патріяршого Фонду.

Після заснування Українського Технічного Інституту в Нью Йорку, д-р Осінчук став у ньому професором-адюнктом, а пізніше повним професором, викладаючи там декілька років суспільну медицину. Також був він іменований професором пасторальної медицини при Українському Католицькому Університеті в Римі.

Але найбільше праці вклав д-р Осінчук у професійну організацію українських лікарів. Був він ініціатором та засновником Українського Лікарського Товариства в Америці в 1950 р. та його головою впродовж п'ятих каденцій.

В 1954 р. заснував журнал-квартильник УЛТПА „Лікарський Вісник” та був його довголітнім головним редактором, а теж у складі редакційної

---

* Цю книгу вже складали в друкарні, але з приходом більшовиків у 1939 р. вона пропала безслідно.

колегії „Лікарського Альманаха”, „Матеріалів до історії української медицини” та головним редактором пропам’ятної книги „25-ліття УЛГПА” в 1975 р.

Крім цього був організатором науково-професійних з’їздів українських лікарів та одним із засновників та першим кількалітнім президентом Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ) в діаспорі.

* * * * *

Д-р Роман Осінчук, як лікар-науковець, написав понад 50 наукових праць з медичної ділянки, та коло 20 — з історії української медицини та соціальної гігієни. Крім цього написав кількасот науково-популярних статей на медичні теми в українських часописах, журналах і календарях.

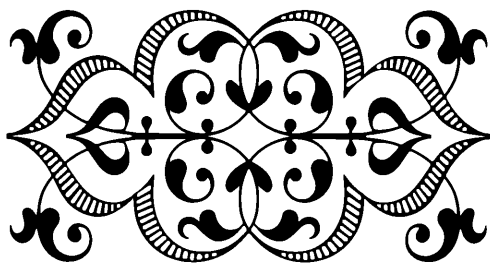
Впродовж кількох останніх років у колонці „Здоров’я — всьому голова” в щоденнику „Свобода”, Нью Джерзі, містив цікаві і повчальні статті на суспільно-медичні теми.

Д-р Осінчук є автором (під псевдонімом „Роман Лукич”) кількох ліричних нарисів прозою і віршами, з яких один був друкований у львівському журналі „Назустріч”. У видавництві Івана Тиктора у Львові „Ранок”, було видане в 1937 р. його фантастичне оповідання „Чорна рада” на тему інфекційних дитячих недуг. Писав теж віршовані поради для дітей в дитячому куточку журналу „Народне Здоров’я”, що його він сам заснував та редагував у Львові.

Д-р Роман Осінчук, як журналіст та член Спілки Українських Журналістів у США, написав ряд цікавих статей на церковні та суспільно-громадські теми.

Помер 11. лютого 1991 р. Вічна Йому Пам’ять!

(Подав д-р Павло Пундій)

Д-Р ЯРОСЛАВ ВОЄВІДКА
(1909-1981)
ч. 4-7 – 1955-1957 рр.

Лікар-гінеколог, громадський діяч, доцент та викладач у Львівському Медичному Інституті, голова УЛТПА та редактор „Лікарського Вісника”.

Народився 26 жовтня 1909 р. на Буковині, де його батько Лев був лікарем.

Медичні студії закінчив у Краківському університеті в 1933 р. і там почав свою спеціалізацію в хірургії у проф. Гляцля і тоді ж написав свою докторську працю з цієї ділянки. В 1937 р. перейшов на гінекологічний відділ проф. Шимановича і тоді написав дві наукові праці.

В 1941 р. був запрошений на доцента та заступника директора університетської клініки у Львівському Медичному Інституті. Після трагічної смерті проф. А. Подолінського восени 1943 р., д-р Я. Воєвідка став директором клініки. Його виклади з акушерської пропедевтики й операцій були дуже цікаві і вартісні для студентів.

В 1945 р., опинившись на еміграції в Німеччині, брав активну участь в Лікарському Т-ві та УМХС, а також був директором української поліклініки в Мюнхені.

По приїзді до США в 1949 р. поселився в Нью Йорку, де нострифікував свій лікарський диплом та відкрив приватну практику. Крім цього, брав активну участь у лікарському житті; був одним з основників УЛТ-ва в США, потім його головою та через деякий час редактором „Лікарського Вісника”.

Цікавився громадськими справами, а спеціально опікувався українськими студентами та спортсменами.

Науково-лікарська діяльність д-ра Воевідки:

У краківському періоді своєї спеціалізації написав дві наукові праці:

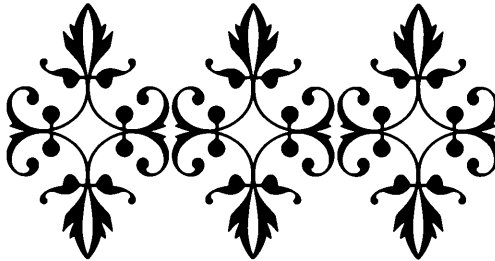
- 1) *Cor tuomatosum* — спільно з проф. Шимановичем;
- 2) Післяопераційні ускладнення при надшийковій ампутації матки.

Обидві ці праці були виголошені на з'їзді польських гінекологів у червні 1939 р.

На еміграції в Німеччині науково досліджував вплив вітаміни „К” на жіночі кровотечі, про що доповідав на першому науковому з'їзді лікарів у Карльсфельді 1946 р.

Д-р Я. Воевідка був за чергою другим головою Головної Управи УЛТ-ПА в 1955-59 рр., та другим редактором „Лікарського Вісника” (видав 4 числа). Під час його каденції зорганізовано перші два наукові з'їзди УЛТ-ПА (Клівленд 1956 р., Чикаго 1958 р.).

Був одружений з Христиною Терлецькою та мав двоє дітей — Ігоря (тепер лікар-гінеколог) та дочку Мотрю. Помер 25 січня 1981 р. після довгої та тяжкої недуги.

Д-Р ТОМА ЛАПИЧАК
(1914-1975)

ч. 24-41 – 1962-1966 рр.

Лікар і громадсько-політичний діяч, визначний публіцист і редактор, активний член Українського Лікарського Товариства та редактор „Лікарського Вісника” в 1962-66 роках.

Народився він 17 жовтня 1914 р. в Нижанковичах, біля Перемишля, в родині незаможного кравця. Після матури в українській гімназії в Перемишлі в 1932 р. хотів студіювати журналістику у Варшаві, але його не прийняли, бо знали, що належав він до свідомих і активних українців.

Згодом був прийнятий на студії медицини в Кракові, де заробляв на прожиток приватними лекціями. Крім цього ходив він ще на курси фізично виховання.

Під час медичних студій належав до Української Студентської Громади та деякий час був її головою.

Від 1937 р. став активним членом Організації Українських Націоналістів (ОУН). Після одержання лікарського диплому в 1938 р. практикував в університетських клініках у Кракові, де в травні 1939 р. його заарештували за приналежність до ОУН і вислали до в'язниці в Корці, на Волині.

По розвалі Польщі, у вересні 1939 р. на деякий час вернувся до рідного села, а потім подався на захід і працював лікарем в туберкульозній клініці в Криниці.

В 1941 р. став членом Крайової Екзекутиви ОУН(м). По втечі більшовиків із Західньої України, вернувся до Львова, де відкрив приватну практику, а теж працював у шпиталі Каси Хворих.

Від початку 1942 р. аж до арештування його гештапівцями в грудні цього ж року, був він провідником Крайової Екзекутиви західньо-україн-

ських теренів (Волинь, Закарпаття і Буковина). Після арешту перевезено його на допити до Берліну, а потім, з другими українськими націоналістами, запроторено до концентраційного табору в Саксенгавзен, де він просидів півтора року.

Звільнений при кінці 1944 р. опинився у Відні, де працював і спеціалізувався в дерматології на університетській клініці проф. Фукса.

По війні проживав у таборі біженців у Карльсфельді (Німеччина), де в листопаді 1945 р. одружився з Аріадною Котко, мав двоє дітей – Дмитра й Лярису. В 1946 р. переїхав з дружиною до табору Ді-Пі в Берхтесгадені, де заснував і редагував журнал „Орлик” (вийшло 22 числа за 1946-1949 рр.), в якому поміщував цікаві статті на суспільно-політичні теми. Два роки пізніше, в 1949 р. емігрував з родиною до Америки. Спершу зупинився в Нью-Йорку, потім в Сейнт Пол (Міннесоті), а врешті поселився в Чікаго.

Тут, після однорічного інтершіпу в Інглевуд шпиталі, нострифікував свої медичні студії та відкрив приватну практику в українській дільниці Чікаго.

Від 1950 р. був заступником крайового провідника ОУН(м) на США та редагував в 1950-55 рр. ідеологічний журнал „Самостійна Україна”. В 1955 р. д-р Тома Лапичак виступив з ОУН(м) та був співосновником незалежного тижневика „Українське Життя”, а згодом його головним редактором. Тут він поміщував статті з оригінальними, інколи контroversійними поглядами на українські актуальні теми.

Від січня 1962 р. до квітня 1966 р. д-р Лапичак був редактором „Лікарського Вісника” і за цей час видав 17 чисел з актуальними редакційними статтями. В 1958 р., з нагоди Другого наукового лікарського з’їзду в Чікаго, зредагував „Лікарський Альманах”.

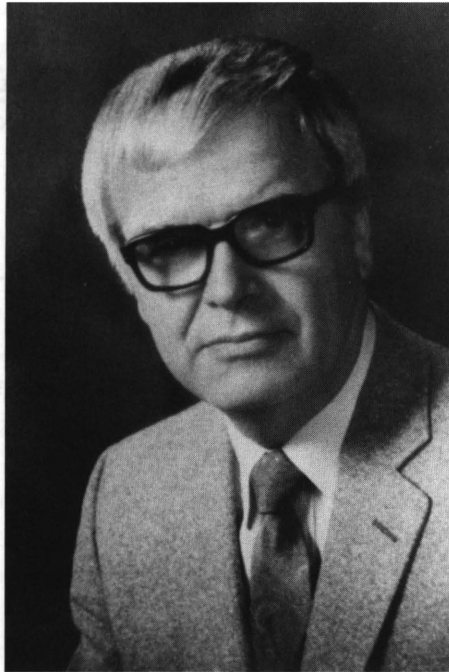
Від 1960 р. д-р Лапичак очолював редакційну колегію для зібрання відповідних матеріалів і видання „Лікарського Альманаха” з нагоди 10-ліття УЛТПА, але через непорозуміння в редакційній колегії альманах ніколи не вийшов друком, а опрацьовані матеріали увійшли до інших видань (як от „25-ліття УЛТПА” (збірник) та „Матеріали до історії української медицини”, том I, у 1975 р.).

В 1960 р., разом з д-ром М. Шлемкевичем, заснував Український Публіцистично-Науковий Інститут, який видав декілька інформаційних брошур в англійській та українській мовах. Крім цього він був постійним дописувачем до місячника „Листи до приятелів”. В 1962 р. видав свою книжку „Український націоналізм — критика й оборона”. Ця праця була свого роду вершком публіцистичної діяльності Томи Лапичака.

Помер 2 квітня 1975 р. на 60-ому році свого творчого життя.

Його публіцистична спадщина заслуговує на ґрунтовне дослідження і видання. Досі вийшли дві праці про д-ра Т. Лапичака:

- 1) Павло Пундій: „Український Медичний Архів УЛТПА” ч.7, за 1985 р., (Збірник статей д-ра Лапичака, та біографічні нариси про нього).
- 2) Андрій Білінський: „Д-р Тома Лапичак. Людина, публіцист, громадянин”. (До хроніки української еміграції), Мюнхен, 1986 р.

д-р ПАВЛО ДЖУЛЬ
теперішній редактор
від ч. 46 – 1966 р.

Лікар-спеціаліст і клінічний професор отолярингології у Вейнському університеті, Мічіген, та головний редактор „Лікарського Вісника”, редактор медичного відділу англomовної Енциклопедії України.

Народився 14 жовтня 1921 р. в с. Мильно, Зборівського району, Тернопільської області в Західній Україні.

Батьки його були свідомими селянами і брали активну участь у просвітянському русі. Дід по матері, Гавриїл Майбродський кандидував на посла до австрійського сейму і забракло йому тільки три голоси, щоб виграти вибори. Був він одним із основоположників товариства „Сільський Господар” у Львові.

Навчання в народній школі Павло почав у рідному селі, а закінчив у сусідньому містечку Залізці. В 1936 р. поступив до гімназії в Тернополі, де шість років пізніше закінчив гімназійну освіту матурою.

Медичні студії почав під час Другої світової війни у Львові, продовжував їх в Австрії, в Грацу, а закінчив 1948 р. в Інсбруку.

Рік пізніше прибув до США. Тут доля судила йому вибрати на місце постійного осідку Детройт.

Після однорічної інтернатури, у 1951 р. знострифікував свій медичний диплом у штатах Іллінойс і Мічіган та відкрив приватну медичну практику в Детройті.

Чотири роки пізніше почав спеціалізуватися в отолярингології у Вейнському штатному університеті. Після трирічної спеціалізації склав іспити перед Радою екзамінаторів з отолярингології та став членом

Американської академії отолярингології і членом Американської колегії хірургів.

У 1960 р. д-р Джуль відкрив приватну отолярингологічну практику, яка з часом розрослася у велику інституцію, що нараховує тепер 8 отолярингологів і 30 осіб допоміжного персоналу.

Від 1960 р. є активним членом факультету отолярингології у Вейнському стейтовому університеті і тепер має титул клінічного професора. Також займав становища президента Мічиганського отолярингологічного товариства і Детройтського отолярингологічного товариства.

В 1967 р. делегати Українського Лікарського Товариства (УЛТПА) вибрали д-ра П. Джуля головним редактором журналу „Лікарський Вісник”, органу Т-ва, і впродовж двадцятидвох років він зредагував 72 числа цього професійного періодика.

На доручення Головної Управи УЛТПА зорганізував два лікарські наукові зїзди в Детройті (1962 і 1988) та був одним із організаторів Мічиганського відділу УЛТПА і кількакратно його головою.

Як головний редактор „Лікарського Вісника”, він вивчив і поширив українську медичну термінологію та підніс рівень цього журналу на високий щабель. Він поміщував у „Лікарському Віснику” свої наукові праці і статті з отолярингології (20), цінні й цікаві редакційні статті (48) та короткі медичні статті (185). Крім цього зробив 125 перекладів статей на українську мову інших авторів та дав 21 наукову доповідь на лікарських зїздах.

За цю велику і цінну редакційну працю Головна Управа УЛТПА відзначила д-ра Павла Джуля почесною грамотою в 1980 р., а в 1985 р. наділила його найвищим відзначенням „Почесного члена УЛТПА”.

Від перших днів свого перебування в Детройті д-р Джуль бере активну участь у громадському житті. В 1972-73 рр. очолював комітет для влаштування „української кімнати” у Вейнському університеті. За цю працю нагородили його грамотою „Українця 1973 року”.

У 1988 р. д-р Джуль очолив детройтський метрополітальний Комітет Українського Тисячоліття, а тепер є головним редактором „Пропам’ятної книги святкувань 1000-ліття Хрещення Руси-України” в Детройті.

Д-р Павло Джуль був членом редакційної колегії ювілейного збірника „25-ліття УЛТПА” у 1975 р., а потім головним редактором збірника „Матеріяли до історії української медицини”, том 2, 1988 р.

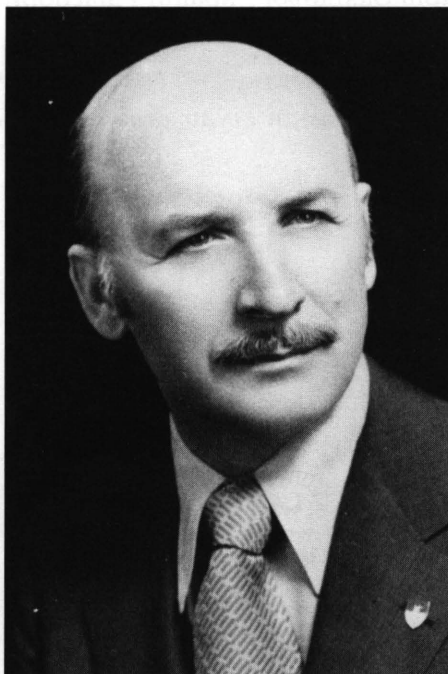
Від 1987 р. він є редактором гасел з ділянки медичних наук англомовної Енциклопедії України (Торонто).

В 1951 р. д-р П. Джуль одружився з Іриною з Бліхарів і вони мають двох синів — Андрія — отоляринголога, і Юрія — адвоката.

БІОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ АРХІВАРА-БІБЛІОТЕКАРЯ УЛТПА

Д-Р ПАВЛО ПУНДІЙ
Архівар і редактор архівних збірників

Лікар, дослідник історії української медицини та архівар і бібліотекар УЛТПА. Народився 14 квітня 1922 р. в селянській родині в с. Косів, Чортківського повіту. До гімназії ходив у Чорткові та Станиславові (Івано-Франківське). Студії медицини почав у 1942 р. у Львові, а закінчив у 1949 р. в Ерлангені (Німеччина).

В 1950 р. виїмігував з родиною до США і тут, після дворічної шпитальної практики, нострифікував свої мед. студії та почав працювати залізничним лікарем у Чікаго. У 1988 р. перейшов на емеритуру.

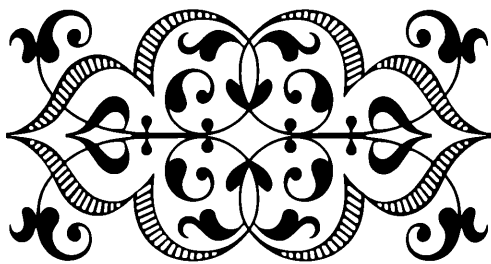
Від самих початків належав спершу до Українського Лікарського Т-ва, є довголітнім членом управи УЛТПА; на сторінках «ЛВ» і в українській пресі постійно появляються його статті, де інформує про молодих українських лікарів-градуантів, чи теж про тих, що вже відійшли у вічність.

У 1977 р. зорганізував Медичний архів-бібліотеку УЛТПА і досі видав 12 архівних збірників книжкового формату, присвячених видатним лікарям — д-рам: Е. Озаркевичеві, М. Панчишинові, Р. Осінчукові, Ю. Мовчанові, П. Моцюкові, Т. Лапичакові, Ю. Липі, В. Плющеві, Софії Парфанович, Б. Филипчакові. Окремий том присвятив 60-літтю заснування Українського Тайного Університету у Львові. Окремо перевидав

два старі видання УЛ Т-ва у Львові про його 25-ліття, Мед. Громаду і про Український шпиталь ім. митроп. А. Шептицького.

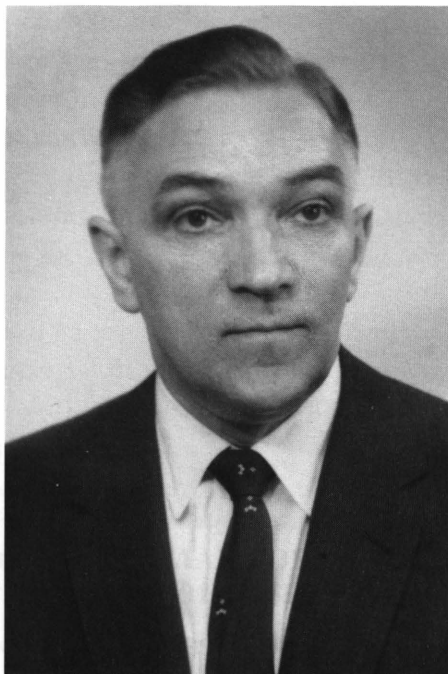
Під сучасну пору д-р Пундій опрацьовує біо-бібліографічний довідник про українських лікарів Західньої України і діаспори. Є дійсним членом-коресподентом НТШ.

Був одружений з учителькою Дарією Склепкович (†), має двох синів і дві доні і всі покінчили медичні студії та працюють за своєю спеціальністю.

БІОГРАФІЧНІ ПРОФІЛІ ГОЛІВ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ 1950-1990

Д-Р БОГДАН АНДРІЙ МАКАРУШКА

Колишній лікар-уролог в українському шпиталі Народної Лічниці у Львові, а потім лікар у Брукліні, Н.Й., та активний член і бувший голова УЛТА.

Народився в 1901 р. в Коломиї, гімназію закінчив у Львові. Був учасником Визвольних змагань в УГА.

Медицину студював у Загребі, Югославія, продовжував у Відні, а закінчив у Львові в 1930 р. Тут в рр. 1930-33 відбув практику на різних відділах Загального Шпиталю, а в 1933-35 рр. у Чорткові.

В 1935-38 рр. спеціалізувався в урології в Загальному Шпиталі у Львові й тоді почав науково працювати. В роках 1936-39 був керівником урологічної амбулаторії Народної Лічниці, а згодом Українського Шпиталю у Львові.

Д-р Богдан Макарушка став членом УЛТ-ва в 1930 р. та дав низку наукових доповідей з урології, а також опублікував у „Лікарському Віснику” свою наукову працю „Про новотвори нирок”.

При кінці Другої світової війни виїхав до Німеччини, де був організаційним референтом та лікарем УМХСлужби.

В 1950 р. приїхав з родиною до США і тут, по нострифікації свого лікарського диплому, відкрив приватну ординацію в Брукліні, Н.Й.

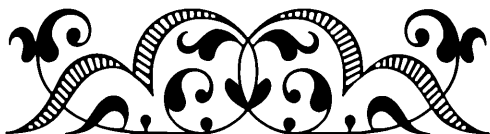
Одружений (1937 р.) з Марією Рогожею, з якою мав троє дітей – Христю, Ігоря і Оксану. Його син Ігор пішов слідами свого батька і є лікарем дитячих недуг у Сейлем, Масс.

Д-р Б. Макарушка був третім* головою Головної Управи Українського Лікарського Товариства Америки (УЛТА) в 1959-61 рр. За його каденції приєднано два нові відділи до УЛТА в Меріленді та Міннесоті. Тоді теж перенесено домівку УЛТА до престижного приміщення Українського Інституту Америки, де могли вигідно відбуватися засідання управи та сходини нью йоркського Відділу.

Крім цього покращав фінансовий стан товариства так, що в цих двох роках головний редактор д-р Роман Осінчук міг видати сім чисел „Лікарського Вісника”.

За старанням Головної Управи УЛТА й відділу УЛТ в Торонті, відбуто там в 1960 р. успішний третій науковий з'їзд, на якому погодилися об'єднати канадське УЛТ в Торонті з УЛТ Америки в одну організацію Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА).

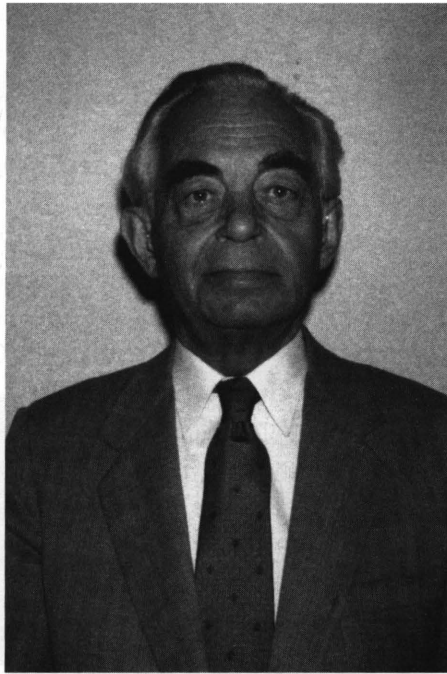
За його віддану і цінну працю для товариства, Головна Управа УЛТПА на лікарському з'їзді в Чикаго 1989 р. нагородила його почесною грамотою.

---

* Першим головою був д-р Роман Осінчук, а другим – д-р Ярослав Воевідка.

Д-Р РОСТИСЛАВ СОЧИНСЬКИЙ
(1916-1985)

Лікар і громадський діяч, журналіст і співредактор лікарських видань та четвертий голова Головної Управи УЛТПА в рр. 1961-1963.

Народився 10 лютого 1916 р. у Вінниці, на Поділлі, де його батько брав участь в українському національно-визвольному русі. Після закінчення Визвольних змагань, його батьки поселились на Волині, де він закінчив середню школу і де, в час навчання, був також редактором журналу „Промінь”, друкованого на циклостилі.

Медичні студії почав на Варшавському університеті. Принагідно дописував до львівських щоденників „Діло” і „Новий Час” на популярно-медичні теми і про діяльність Української Студентської Громади в Варшаві. Після розвалу Польщі, медичні студії закінчив на Берлінському університеті.

Під час своїх студій був активний в громадському й політичному житті, а за приналежність до Організації Українських Націоналістів в 1942 р. був арештований гештапом і засланий до концентраційного табору в Саксенгаузені. Тут перебував він три роки та з великою посвятою служив медичною допомогою іншим в'язням і цим не одного врятував від смерті.

Звільнений після війни з концтраку, працював лікарем у таборі переміщених осіб в Німеччині, а переселившись з родиною до Америки, в 1950 р. нострифікував свої медичні студії та відкрив приватну практику в Нью Йорку.

Тут він був дуже діяльний у праці Українського Лікарського Товариства, де був постійно в керівних органах цього т-ва, та головою УЛТПА

в 1961-63 рр. Від самого початку був членом редакційної колегії „Лікарського Вісника” та інших лікарських видань. Також Українська Православна Церква в США мала в ньому вірного сина, а Український Інститут Америки (УІА) завдячує йому в першу чергу свій розквіт та звільнення від міського податку. Від 1979 р. до самої смерті д-р Сочинський був членом Ради Директорів УІА та головою його комісії громадських зв'язків.

Не менше важливою ділянкою діяльності д-ра Р. Сочинського була журналістика. Це були численні медично-популярні статті та есеї на культурно-громадські теми та постійні колонки про здоров'я у „Свободі”. За цю журналістичну працю його прийняли в члени Спілки Українських Журналістів Америки.

Помер 17 вересня 1985 р., проживши 68 років і був похований на цвинтарі св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку.

* * * * *

Д-р Ростислав Сочинський, як голова Головної Управи УЛТПА, вів свою діяльність пляново і вміло. За його каденції постали 4 нові відділи УЛТПА: в 1962 р. в Едмонтоні (очолив д-р М. Снігурович), в Міннесоті (очолили д-р А. Лисий і д-р М. Данилюк), в Монтреалі (очолив д-р П. Таращук), а в 1963 р. в Нью Інгленд (очолив д-р Т. Ганушевський). Крім цього засновано 8 вересня 1962 р. Медичну Громаду при УЛТПА, яку очолив студент медицини Ярослав Сидорак.

За його дворічної каденції, як голови, прибуло 104 членів (разом 572 активних членів) та створено доволі сильну фінансову базу товариства.

Головна Управа вдержувала тісний контакт з відділами УЛТПА; відбуто 25 поїздок голови та інших членів Головної Управи, а також в кожному числі „Лікарського Вісника” появлялися „Вісті з Централі УЛТПА” та „Сторінка голови УЛТПА”.

В травні 1962 р. зорганізовано дуже успішний Четвертий науковий з'їзд в Детройті, а в грудні цього ж року спільну з НТШ наукову конференцію. Тоді також створено чотири комісії чи секції УЛТПА: комісію допомогового фонду, яку очолив д-р К. Рогозинський, комісію архіву-бібліотеки при редакції „Лікарського Вісника”, комісію професійної етики, з головою д-ром Осипом Оришкевичем та секцію психіатрів при УЛТПА, яку очолив д-р Б. Вассель.

За ініціативою Головної Управи всі відділи УЛТПА стали членами УККА або КУК (в Канаді) та брали активну участь у їхніх конгресах і радах.

В тому часі переведено збірку на Енциклопедію Українознавства в Сарселі і на Церкву-пам'ятник у Бавнд Бруку, як теж зорганізовано ювілейний бенкет з нагоди 60-ліття д-ра Романа Осінчука.

Д-Р МИРОН ЛЮДОМИР ЗАРИЦЬКИЙ
(1901-1989)

Колишній вояк УГА, лікар у Луцьку, на Волині, та в Брукліні, Нью Йорк, і суспільно-громадський діяч.

Народився 27 липня 1901 р. в Устю, пов. Жидачів, Галичина. Під час Визвольних змагань брав активну участь як вояк УГА в 1918-1920 рр.

Медичні студії закінчив у Грацу 1928 р. По повероті до Галичини, нострифікував свій лікарський диплом у Познані і там працював як лікар до 1933 р. В жовтні цього ж року переїхав на Волинь та відкрив лікарську ординацію в Луцьку, де одночасно працював у місцевому шпиталі.

В 1939 р. перед приходом більшовиків, він з родиною переїхав на Засяння, а відтак до Австрії, де від 1945 р. працював у шпиталі в Зальцбургу, допомагаючи нашим скитальцям.

В 1949 р. прибув до Америки і, по складенні стейтового лікарського іспиту, відкрив приватну ординацію в Брукліні, Нью Йорк, де працював до свого відходу на емеритуру.

В 1978 р., з нагоди 50-ліття лікарської практики і суспільної праці, українські лікарі та громадяни Нью Йорку вшанували його ювілейним вечором в Українському Інституті Америки.

Д-р Мирон Зарицький був довголітнім активним членом УЛТПА, кілька років його головою і членом Головної Управи. Крім цього був членом дирекції Українського Інституту Америки, звичайним членом НТШ, членом Об'єднання бувших вояків українських армій та Українського Вільного Козацтва.

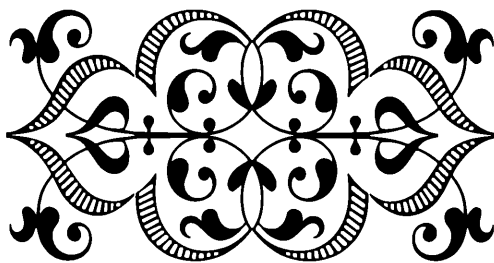
Був одружений з Ярославою, з дому Макух (померла в 1976 р.) і мав двоє дітей – Христину й Івана.

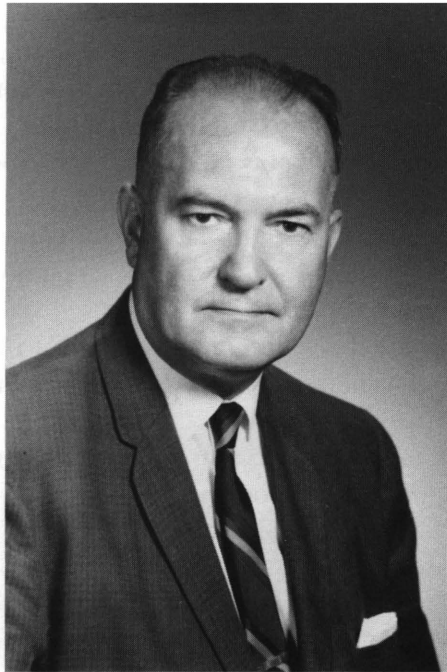
Д-р Зарицький був автором кількох статей, що друкувалися в „Лікарському Віснику”.

В 1963-65 рр. д-р М. Зарицький був п'ятим головою Головної Управи УЛТПА.

За його каденції зорганізовано два нові відділи в Канаді в Вінніпезі і Саскатуні. Він, як голова, або члени Головної Управи відбули 28 організаційних поїздок до відділів УЛТПА, щоб наладити співпрацю з Головною Управою. В тому ж часі засновано Комісію Стипендійного Фонду, яку очолив д-р Роман Мороз, та створено секцію фармацевтів і поживлено працю студентської Медичної Громади.

В 1964 р. його заходами одержано статус неприбуткового товариства від Державного Департаменту США, а з нагоди посвячення пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні, Управа УЛТПА купила в дарунок Енциклопедію Українознавства для всіх американських сенаторів.

д-р БОГДАН ОЛЕСНИЦЬКИЙ
(1914-1974)

Лікар-інтерніст, публіцист і громадський діяч, меценат та шостий голова Головної Управи УЛТПА в 1965-67 рр.

Народився 5 лютого 1914 р. в Берліні. Гімназію закінчив у Станиславові, а медицину у Львові в 1939 р. Під час студій був активний в українській Медичній Громаді, був членом управи, а згодом її головою. Був теж активним членом протиалькогольного Товариства „Відродження” та Українського Гігієнічного Товариства, допомагаючи організувати кооперативи здоров'я.

Вже від студентських років дописував до української преси („Діло” і „Новий Час”) на медичні і суспільні теми.

Скінчивши медичні студії, спеціалізувався у внутрішніх недугах, а під час Другої світової війни працював лікарем на університетській клініці у Львові, та був асистентом проф. Маряна Панчишина.

В 1941 р. д-р Олесницький одружився з мгр. фармації Софією з Вергановських, з якою потім мав двоє дітей: сина Марка (тепер лікар-інтерніст) та дочку Марію.

В 1944 р. переїхав до Австрії, де працював лікарем в містах Промет і Рід, а потім був директором шпиталю для переміщених осіб у Зальцбургу.

Під кінець 1949 р. прибув з родиною до Америки та по відбутті інтершпіу-резидентури і по складенні вимаганих іспитів, відкрив приватну лікарську практику в Ньюарку-Ірвінгтоні, де працював до кінця свого життя.

Помер передчасно 26 березня 1974 р.

Діяльність д-ра Богдана Олесницького була широка і багатогранна. Він був членом Товариства Українських Журналістів, та дописував часто до „Свободи” на актуальні суспільні теми. Багато причинився до збірки фондів на будову української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Ньюарку, та був ініціатором фонду „Церква в потребі” для Патріярха Йосифа Сліпого.

Був щедрим меценатом на фонд катедр українознавства гарвардського університету, на фонд Енциклопедії Українознавства та інших українських культурних установ.

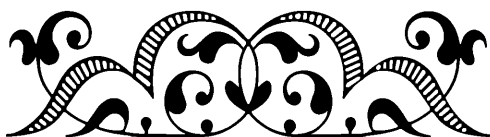
Д-р Богдан Олесницький був співосновником і головою метрополітального Відділу Українського Лікарського Товариства, а в 1965-67 рр. головою Головної Управи УЛТПА.

За його каденції відбуто 21 засідання Головної Управи, на яких обговорювано справу лікарського доросту, стипендійного фонду, редакційної праці „Лікарського Вісника” та інших професійних проблем.

За старанням Головної Управи та Відділу Ілліной в 1966 р. відбувся шостий науковий з'їзд в Чикаго, на якому офіційно проголошено Стипендійний фонд ім. проф. Маряна Панчишина, якого д-р Олесницький був ініціатором і співосновником, та приділено сім стипендій (по 500 дол.) на академічний 1966-67 рік. На цьому ж з'їзді, з ініціативи д-ра фармації Михайла Головатого, відбувся організаційний і науковий з'їзд українських фармацевтів.

Д-р Богдан Олесницький завжди заохочував членство УЛТПА брати активну участь у громадському житті, висилати своїх представників на громадські імпрези та виявляти себе працею і грішми для справ української громади. Був також співосновником Конференції Українських Професійних Академічних Товариств.

За його цінну й жертвенну працю для лікарського товариства наділено його почесною грамотою.

Д-Р ЮРІЙ ТРУХЛИЙ

Народився 27 квітня 1922 р. в Ужгороді (Карпатська Україна), в родині Івана і Катерини (з дому Здорик) Трухлих. Після закінчення народної школи, перейшов до місцевої гімназії, де заснував пластовий гурток. В 1939 р. гімназію перенесено до Рахова, де брав участь у „Карпатській Січі”. Після окупації Карпатської України мадярами, переїхав до Братислави, де склав матуру в словацькій гімназії 1940 р. та почав медичні студії. Був демонстратором у Хемічному Інституті проф. Валентина. В 1946 р. закінчив з відзначенням свої медичні студії в Інсбруці (Австрія), а після того один рік був асистентом проф. Гомана в Мюнхені. Економічні обставини примусили його стати таборовим лікарем в таборі УНРРА для переселених осіб в Ноймаркті (Баварія), пізніше працював у санаторії в м. Амбергу.

Після приїзду до США спеціалізувався в ортопедичній хірургії і докінчував резидентуру в Bellevue Medical Center при Нью Йоркському університеті. Захистив тезу на ступінь М.С. в ортопедичній хірургії при цьому ж університеті в 1962 р. Після того був шефом ортопедичного відділу при Ветеранському Медичному Центрі в Нью Йорку в 1956-69 рр. Рівночасно був членом факультету ортопедичного департаменту, проходячи через низку промоцій аж до свого теперішнього становища — професора клінічної ортопедичної хірургії університетського шпиталю. Він є також консультантом ортопедичної хірургії при Ветеранському Медичному Центрі та директором ортопедичного відділу Медичного Центру Кабріні в Нью Йорку.

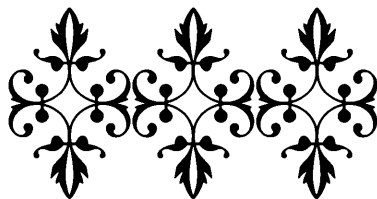
Є членом Американської Академії Ортопедичних Хірургів, Американської Колегії Хірургів, Ортопедичного Дослідного Товариства, Cervical

Spine Research Society, SICOT (Міжнародне Товариство Ортопедів і Травматологів, (почесний) Італійського Товариства Ортопедів і Травматологів, УЛТПА. Публікував свої праці, головню з ділянки хірургії плеча і хребта, в *Journal of Bone and Joint Surgery*, *Clinical Orthopedics*, *JAMA* (Журнал Американської Медичної Асоціації) та в „Лікарськiм Віснику”. Мав численні доповіді та наукові виставки на національних і міжнародних з'їздах. Є одним з основників та бувшим головою Асоціації Ортопедичних Алюмінів Нью-Йоркського університету. Був активним членом УЛТПА: скарбником Метрополітального відділу Н. Йорку, головою Головної Управи УЛТПА, членом редакційної колегії „Л.В.”; читав доповіді та був делегатом від свого Відділу на майже всіх наукових та організаційних з'їздах.

Побіч медичної професії, мав ще другу „розвагову” кар'єру — музичну, бо виростав в музикальній родині своїх батьків. Студіював скрипку в музичній і драматичній академії у проф. Павліні в Братиславі та пізніше у Мюнхені у проф. von Voigtländer. В США був одним із основників фундації „Дзвіниця”, співпрацював із виданням її перших довгограйних платівок в 1956 р. Це були перші того роду українські платівки на американському ґрунті — записи хорових виступів його батька проф. Івана Трухлого. Платівки ентузіастично оцінила критика „Нью-Йорк Геральд Трибюн” як „найкращий випуск цього сезону в тій категорії”. Пізніша ця фундація видала платівку „Шевченко в пісні”, з нагоди посвячення пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

Д-р Трухлий — ентузіаст лещетарського спорту. Як член „Карпатського Лещетарського Клубу” та почесний член пластового куреня „Бурлаки”, брав участь у лещетарських пластових таборах як таборовий лікар. Він є також членом управи та головою програмового комітету Американської Асоціації Лікарів і Дентистів.

Під час своєї медичної кар'єри д-р Трухлий мав нагоду бути персональним лікарем-хірургом багатьох видатніших членів нашого та американського суспільства. Але, на його думку, найбільше сатисфакції він мав лікуючи малих ентузіастів лещетарського спорту в пластовому таборі.

Д-Р БОГДАН ШЕБУНЧАК

Лікар та громадський діяч, активний член і восьмий голова Головної Управи УЛТПА в 1969-71 рр.

Народився 26 грудня 1921 р. в Солотвині, Надвірнянського повіту, Галичина, в родині підприємців Теодора й Кароліни (з Мартинців) Шебунчаків.

Середню освіту закінчив в українських державних гімназіях Станиславова і Коломиї, де в 1940 р. склав матуру.

В 1942 р. почав студіювати медицину у Львівському Медичному Інституті, а закінчив в Німеччині на Ерлангенському університеті в 1948 р. і тут же захистив свою докторську дисертацію.

В 1945 р. одружився зі студенткою медицини Софією Левицькою, з якою має двоє дітей.

В 1950 р. прибув з родиною до Америки, а відбувши шпитальну практику, служив два роки (1953-55) в ранзі капітана в американській армії.

Від 1958 р. веде приватну лікарську практику в Блумфільді, Нью Джерзі, а крім цього працює в шпиталі Кляра Маас Меморіал Госпіталь в Беллвіл. Крім своєї професійної праці, д-р Шебунчак розвинув широку громадсько-політичну діяльність.

Був активним членом, а також головою багатьох організацій: головою Крайового Комітету за створення Українського Католицького Патріярхату (1964-66 рр.), головою Українського Світового Комітету для спортових Ігрищ, членом Екзекутиви УККА в 1968-76 рр. і заступником голови Крайової Ради УККА. Крім цього був заступником голови УАКРади (1981-

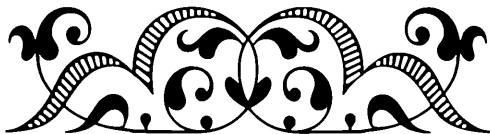
85 рр.), а потім головою Краєвої Ради УАКРади та від 1983 р. він є членом президії СКВУ.

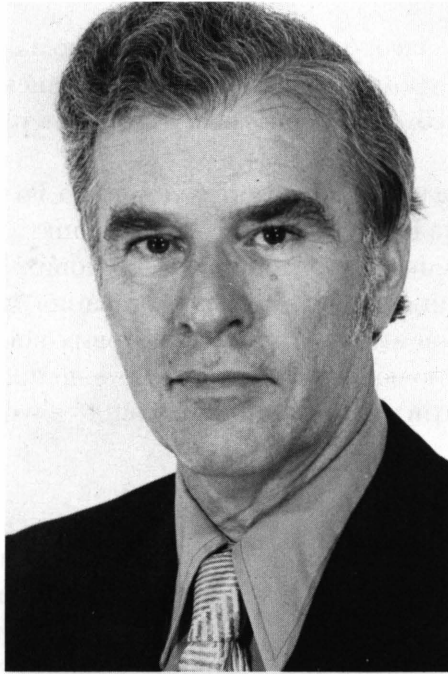
Д-р Шебунчак є активним членом Організації Українських Націоналістів (ОУН) і членом ПУН, Б.ТП ОУН в США, членом Організації Державного Відродження України (ОДВУ), заступником голови ЦУ ОДВУ в 1964-70 рр., головою ЦУ ОДВУ в 1970-72 рр. і 1980-84 рр. та від 1984 р. є почесним головою ОДВУ. Належить до спортивного товариства „Чорноморська Січ” в Ньюарку та є членом Українського Інституту Америки в Нью Йорку.

Він є також членом кількох американських медичних товариств та, почавши з 1951 р. є дуже активним членом Українського Лікарського Товариства. В рр. 1962-65 був головою нью-йоркського Відділу, а в 1969-71 рр. став головою Головної Управи УЛТПА.

За його каденції виплачено 30 стипендій на загальну суму 14,450 дол. та нав'язано співпрацю зі студентською Централєю СУСТА, як також з Управою Товариства Українських Інженерів. В часі його головування в 1970 р. відбувся успішний науковий з'їзд УЛТПА у Філадельфії, а 31 жовтня 1970 р. — ювілейний бенкет у Нью Йорку з нагоди 20-ліття УЛТПА.

За його цінну й жертвенну працю для товариства д-р Богдан Шебунчак був відзначений почесною грамотою на науковому з'їзді УЛТПА в Детройті 1980 р.

Д-Р ОЛЕГ МИРОСЛАВ ВОЛЯНСЬКИЙ

Лікар-психіатр і громадський діяч та дев'ятий з черги голова Головної Управи УЛТПА (1971-73 рр.)

Народився 15 квітня 1914 р. в Коломиї, Галичина, як син гімназійного вчителя Павла Волянського та Галини з Витвицьких.

Гімназію закінчив у 1931 р. в Перемишлі, а медицину в 1939 р. в Познані, Польща. Після одержання диплому, працював в рр. 1942-45 у різних лікарнях в Німеччині; в 1943 р. нострифікував свій лікарський диплом в Берліні.

Після війни працював як лікар УНРРА і ІРО в різних таборах переселених осіб у британській зоні Німеччини.

В 1950 р. емігрував до Америки та став працювати як лікар-психіатр у стейтових (Нью Йорк) психіатричних шпиталях та клініках. В 1956 р. одержав американське громадянство та право на лікарську практику, а в 1959 р. склав іспит спеціалізації перед американською Комісією Психіатрії та Неврології. Після спеціального іспиту в 1966 р., одержав диплом адміністратора психіатричних шпиталів.

Д-р Олег Волянський відзначався солідною працею та авансував, а від 1965 р. був директором декількох психіатричних шпиталів аж до відходу на пенсію в 1980 р. Працював також частково як психіатр у тюрмі Сінг-Сінг та провадив приватну практику.

Д-р Волянський належить до різних професійних товариств. Він є почесним членом Польсько-Американського Медичного Т-ва, президентом і досмертним членом Американської Психіатричної Асоціації, членом Американської Асоціації досліджень умового недорозвитку; був президентом Американської Асоціації Психіатричних Адміністраторів ньюйорксь-

кого відділу.

Одержав багато нагород і дипломів, головню за працю над психічно неспроможними. За громадську працю д-ра Волянського вшановано під час фестивалю в Пітсбурзі, Па. як „визначного американця українського походження”.

Д-р Олег Волянський був дев'ятим головою Гол. Управи УЛТПА в 1971-73 рр. За його каденції поживавлено співпрацю зі студентами медицини (в Нью Йорку і Іллінойс) та приєднано 54 нових членів УЛТПА.

Він особисто зайнявся справою зловживання психіатрії в СРСР та висилав протестаційні листи і заяви до світових конвенцій психіатрів в Мексико, 1971 р. і Гонолюю 1973 р., протестуючи проти запроторювання українських дисидентів у психіатричні лікарні та одурманювання їх різними хемікаліями.

За його каденції в травні 1972 р. відбувся успішний науковий з'їзд УЛТПА в Торонті, на якому, в приявності канадського амбасадора до Об'єднаних Націй Івона Болна, д-р Волянський відчитав англословну заяву проти переслідування української інтелігенції в Радянському Союзі та закликав уряди Канади і США інтервенювати в уряді УРСР.

Всі ці акції д-ра Волянського спричинилися до осудження й усунення радянських психіатрів зі Світового Об'єднання Психіатрів, а тепер — до перевірки праці психіатрів у Радянському Союзі.

* * * * *

Наукові праці д-ра О.М. Волянського

Д-р Олег Волянський має досі поважне число друкованих чи виголошених наукових праць та науково-популярних статей, з яких заслуговують на увагу такі:

Фройдизм у психіатрії. — „Лік. Вісник”, ч.28, 1963 р.

Sunmount — A Small State School for the Mentally Retarded. — Hospital and Community Psychiatry, June 1968.

Нові обрії клітинної генетики. — „Лік. Вісник”, ч.78-79, 1975.

Дослідження природжених розладів переміни матерії. — „Лік. Вісник”, ч.84, 1977.

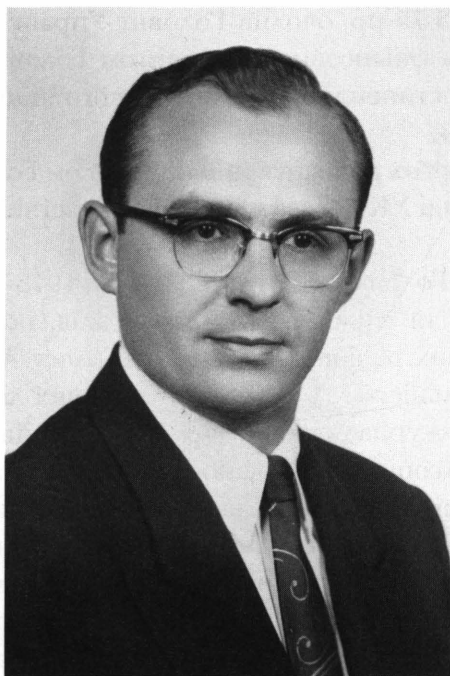
Biochemical Screening for Inborn Errors of Metabolism. — Memoirs of the Shevchenko Scientific Society, Vol. 196, 1978.

Psychiatric Terror, — by S. Bloch and P. Reddaway. — Annals of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the USA, Vol. XIV, No.37-38. (Review).

Советські психо-тюрми. — „Свобода”, ч.55, 24 березня 1981 р.

Советське психіатричне зловживання. (Тінь над світовою психіатрією). — „Свобода”, ч.90 і 91, 14 і 15 травня 1985 р.

д-р ЮРІЙ КУШНІР
(1921 – 1990)

Лікар-стоматолог, громадський і професійний діяч та восьмий голова Головної Управи УЛТПА (1973-75 рр.).

Народився 21 липня 1921 р. в Плотиці Великій, Бережанського повіту (Галичина), де його батько Лука був директором школи, а мати Пелагія з Гіжовських — вчителькою.

В 1931 р. став учнем філії Української Державної Гімназії у Львові і належав до нелегального Пласту. В 1942 р, склав матуру й того самого року вступив на медичний факультет Державного Медичного Інституту у Львові, де закінчив чотири семестри.

При кінці війни виїхав до Німеччини і в 1947 р. поступив на медичний факультет університету в Геттінгені, де в 1950 р. закінчив студії стоматології. В 1951 р. захистив докторську дисертацію в Медичній Академії в Дюссельдорфі.

В 1951 р. переселився до США, до Нью Йорку, де зразу вступив у члени Українського Лікарського Товариства, яке щойно почало організуватися.

Тому, що в Америці лікарям-стоматологам не зараховували вповні студій, що їх вони покінчили в Європі, вони, щоб одержати право на практику в США, мусіли відбутися тут додаткові три роки студій. Ці додаткові студії д-р Кушнір відбув на Нью-йоркському університеті і закінчив їх з відзначенням у 1958 р., а рік опісля відкрив в Нью Йорку власну практику. Після чотирьох років переїхав до Йонкерсу.

Починаючи з 1952 р. активно працює в Управі УЛТ-ва. В роках 1959-60 став головою метрополітального Відділу УЛТПА Нью Йорк-

Ню Джерзі, а в 1973-75 рр. очолив Головну Управу УЛТПА.

Був довголітнім фінансовим референтом Головної Управи УЛТПА та першим головою стипендійного фонду, якого ініціатором був пок. д-р Богдан Олесницький.

Впродовж чотирьох років був представником Головної Управи УЛТПА в Політичній Раді УККА, а також в Товаристві Українських Професіоналістів.

Йому, як голові Головної Управи УЛТПА в 1973-75 рр., при співпраці членів Гол. Управи та управ усіх 15-ти відділів, пощастило мати гарні успіхи. В щотижневих радіопересиланнях „Голосу Америки” на Україну були вістки про діяльність УЛТПА і життя наших лікарів у діаспорі (редактором був лікар-журналіст пок. д-р Михайло Данилюк); від Американської Медичної Асоціації одержано повну акредитацію для наших наукових з'їздів та включено УЛТПА до списків медичних організацій спеціального зацікавлення, що появлялися в кожному журналі American Medical Association; в час його каденції, крім нормальної появи „Лікарського Вісника” за редакцією д-ра Павла Джуля, вийшов друком перший том „Матеріалів до Історії Української Медицини” за редакцією д-ра Василя Плюща, а в 1975 р. альманах „25-ліття УЛТПА” за редакцією д-ра Романа Осінчука; зорганізовано 10-ий науковий з'їзд УЛТПА у Вашингтоні в 1974 р. та 11-ий ювілейний з'їзд в Нью Йорку. Під час цього з'їзду Головна Управа УЛТПА видала і роздала присутнім 400-сторінкову пропам'ятну книжку „25-ліття УЛТПА”, що була третьою публікацією про зорганізоване життя українських лікарів у діаспорі. У суспільно-громадській діяльності Головна Управа УЛТПА під проводом д-ра Юрія Кушніра була також дуже активна, особливо її члени д-р Степан Ворох і д-р Антін Жуковський, які брали живу участь у праці УККА та мали великий вплив на успішний хід нарад одинадцятого Конгресу УККА.

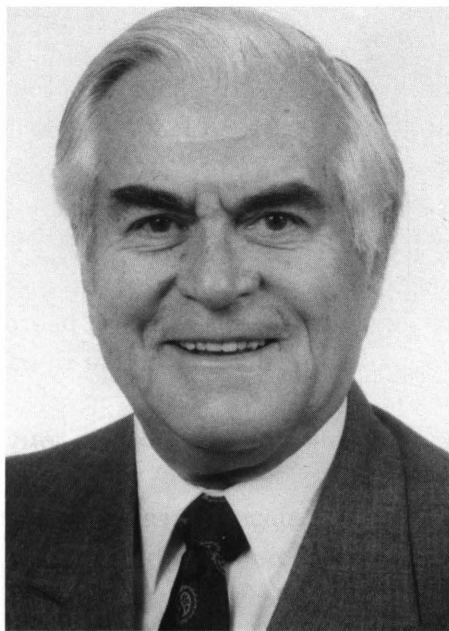
Головна Управа УЛТПА (д-р Степан Ворох і д-р Олег Волянський та інші) взяли активну участь в акції оборони українського математика-кібернетика д-ра Леоніда Плюща, якого радянська влада запроторила до психіатричної в'язниці в Дніпропетровську. Їхня акція та акція Червоного Хреста увінчалася повним успіхом.

Д-р Ю. Кушнір був одружений з фармацевткою Вірою Мокалюк, яка йому багато помогла під час його повторних студій і нострифікації в Нью Йорку. Дві їхні дочки, Леся і Марта, покінчили медичні студії і тепер працюють по своїх спеціальностях.

За його цінну і жертвенну працю д-р Кушнір був відзначений почесною грамотою УЛТПА.

Помер у 1990 р.

Д-Р АХІЛЬ ХРЕПТОВСЬКИЙ

Лікар та провідна постать у професійному русі українських лікарів діаспори, голова Головної Управи УЛТПА (1975-77), від 1983 р. — президент Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ).

Народився 6 червня 1920 р. в місцевості Німецьке Яблінне, Чехо-Словаччина, в родині юриста д-ра Петра і Камілії (Антонюк) Хрептовських.

Середню освіту закінчив 1938 р. гімназійною матурою в Сяноці, медичні студії почав на Віденському університеті, а закінчив у Мюнхені докторатом у 1948 р., а докторську дисертацію захистив у 1949 р.

В молодому віці був відомий як добрий футболіст в українських дружинах (як напр. УСТ „Україна” у Львові, СТ „Лемко” в Сяноці, УССК в Мюнхені і С.Ф. в Пассав, Німеччина), та як лещетар в Перемишлі.

Прибувши до Америки 1949 р. поселився в Чикаго, де нострифікував свій лікарський диплом та відкрив приватну загальну практику в Норідж, Ілліной, яку провадив аж до відходу на емеритуру в 1988 р.

Як лікар був респектований колегами-американцями, які вибрали його шефом медичного стафу (1983-85) і членом Ради Директорів (1983-87) у Вестлейк Госпітал, та почесним членом в Готліб Меморіал Госпітал.

В Чикаго був спортовим коментатором і репортером Українського Спортивного Товариства „Леви” і репортером радіопрограми, яку вів сл.п. Роман Дубляниця впродовж останніх 35 років.

У 1951 р. д-р Ахіль Хрептовський був ініціатором і співосновником Українського Лікарського Товариства, як секції товариського клубу „Бесіда”, яке згодом стало іллінойським Відділом УЛТПА.

В 1975-77 рр. був головою Головної Управи УЛТПА в Чикаго. Крім цього був ініціатором і співосновником Українського Лікарського ТОВА-

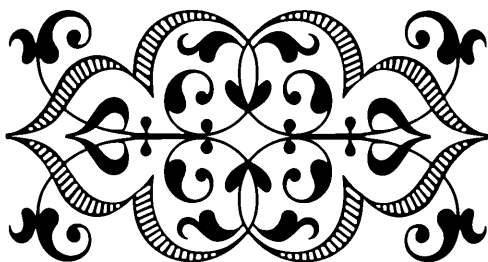
риства в Австралії та Австрії, організатором успішних лікарських з'їздів і конгресів, а також ініціатором і співосновником Світової Федерації Українських Лікарських Товариств. Від 1982 р. є президентом СФУЛТ.

За свою визначну організаційну працю був відзначений почесними грамотами та почесним членством УЛТПА, УЛТ-Австралії і УЛТ-Австрії.

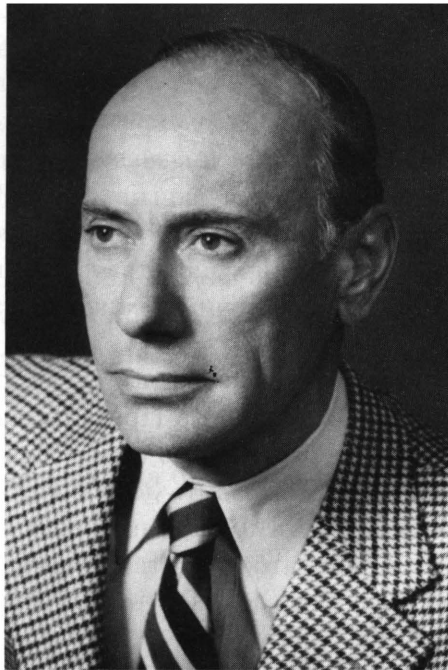
Д-р А. Хрептовський є великим любителем і колектором та меценатом українського образотворчого мистецтва. Є основоположником і фундатором Українського Інституту Модерного Мистецтва в Чикаго, який став осередком діяльності українських мистців в Чикаго та визначним центром мистецького життя цього міста. Крім цього він є щедрим меценатом на культурні, церковні й громадські цілі та на спортивно-молодіжні інституції.

Д-р Хрептовський одружений з Вірою (з дому Юркевич) і має дві доні та четверо внуків.

Д-р Хрептовський дійсно відзначився як лідер у лікарському та громадському житті української громади в Чикаго.

Д-Р ВАСИЛЬ ТРУХЛИЙ

Лікар-гінеколог і акушер, спеціаліст у вагінальній хірургії, відомий спортовець та громадський діяч.

Народився 27 грудня 1925 р. в Мукачеві, на Закарпатті, в родині національно свідомих батьків. Батько Іван, абсолювент Фізико-математичного факультету Київського Університету та Київської Консерваторії, педагог, диригент, музиколог, приятель Кошиця, Леотовича, Стеценка. Мати — Катерина Здорик-Кошиля, — філолог, артистка сцени Садовського і Саксаганського. Сини — Юрій і Василь — виростили в атмосфері музики та мистецького слова. Після ліквідації Української Республіканської Капелі в 1920 р. батько, що був дорадником диригента Олександра Кошиця та її скарбником, разом з іншими членами капелі поселився на Закарпатті.

Василь почав гімназію у рідному Мукачеві, а після окупації Закарпаття мадярськими військами, закінчив її в Братиславі на Словаччині, де в 1943 р. почав медичні студії та рівночасно студіював музику в державній консерваторії. Був активним членом Української Студентської Громади та вже там почав вирізнятися як здібний спортовець (веслування та баскетбол [кошівка]). Кульмінацію цих спортів досягнув у Німеччині, де його баскетбольна дружина в Гайдельбергу стала чемпіоном Німеччини, а він самий був відзначений. Під час своїх студій на медичному факультеті в Гайдельбергу отримав численні медалі з веслярських регат, а його університетська чвірка виграла в 1948 р. криштально-срібну чашу (найвище досягнення). В українському еміграційному спорті він тренував баскетбольну дружину „Чорногора” в Авгсбурзі та був її видатним змагуном. Брав теж активну участь в „Олімпіаді ДП” в Мюнхені, а в час літніх вака-

цій, як добрий плавець, працював на головній рятунковій станції в дитячих літніх таборах Баварії. Пізніше, вже як старшина американської армії в Японії, займався спортом, зокрема лещетарством.

У 1950 р. закінчив у Гайдельбергу свої медичні студії докторською працею з відзначенням. По переселенні до Америки, почав інтенсивно готуватися до вимаганих лікарських іспитів. В 1953 р. д-ра Трухлого покликано до служби в американській армії, де працював як хірург (Корея), а в Японії керував відділом акушерства та гінекології армійського шпиталю. По двох роках був звільнений в ранзі капітана медичного корпусу американської армії.

В 1964 р. на Іллінойському університеті склав іспити з акушерства та гінекології. Він залишився на праці в Пресвітеріянському шпиталі в Чикаго, де закінчив резидентуру і відкрив свою приватну практику. Але на цьому він не зупиняється. Переїздить до Нью Йорку і в ньюйорському університеті доповнює свої студії в ділянці ендокринології. Зокрема багато часу присвячує дослідям в лабораторії над тваринами і у висліді в *American Journal of Obstetrics and Gynecology* появляється його наукова праця „Акромегалія під час вагітності”.

Повернувшись до Чикаго, д-р Трухлий став завідуючим ендокринологічного відділу при відділі гінекології Пресвітеріянського шпиталю, а коли той же шпиталь відкрив свою власну медичну школу, він став асистент-професором у цій школі. Тут він продовжує свої лабораторійні досліді на кріликах, а у висліді появляється його чергова праця в періодичному журналі Американського Т-ва Експериментальної Біології. В клінічній праці д-р Трухлий, як молодий лікар, удосконалив свою майстерність у вагінальній хірургії завдяки таким визначним спеціалістам у цій ділянці як д-ри Гейні і Ед Аллен, і став носієм ними встановленої процедури в ділянці вагінальної гістеректомії. Його фільм про того роду операцію, поєднаний з викладом, з великим успіхом був продемонстрований перед т-вом чикагських гінекологів і цим фільмом досьгодні користуються при вишколі молодих лікарів.

В 1969 р. д-р Трухлий одружився з Лідією Теркун. Вже під час своєї резидентури став активним членом УЛТПА. Впродовж двох каденцій був головою іллінойського Відділу т-ва, брав участь у всіх його з'їздах і на всіх конгресах виступав з доповідями. Був він теж головою Головної Управи УЛТПА і в цьому характері, під час конвенції в Канаді, в Вінніпегу, одержав почесне громадянство цього міста. Кількакратно був членом Головної Управи УЛТПА, зокрема членом або головою його Наукової Комісії.

Д-р Василь Трухлий був і є незвичайно активний в українському громадському житті. Зокрема він відомий як організатор і диригент репрезентативних хорів, який популяризує українське хорове світське і церковне мистецтво серед американських кіл чикагської метрополії і поза нею.

В 1973 р. його вибрали на президента Українського Мистецького Інституту в Чикаго.

В 1975 р. разом зі своїм хором православної парафії св. Андрія (Блюмінгдейл, біля Чікаго), брав участь у святкуванні 200-ліття Америки на форумі Іллінойського університету та в інших імпрезах з цієї нагоди.

В 1977 р. був одним з ініціаторів та фактичним рушієм придбання землі і побудови чудової церкви св. Андрія в згаданому вже Блюмінгдейлі. За його особливі заслуги і жертвенність на ту ціль, у 1977 р. його вшановано великим бенкетом як „заслуженого парафіянина”.

В 1978 р. реорганізований чоловічий хор „Сурма” в Чікаго запросив його на свого диригента і з цим прекрасним хором д-р Трухлий мав ряд успішних концертів не лише в Чікаго, але й по більших містах Америки.

Був теж членом Капелі Бандуристів (мистецький керівник — Григорій Китастих) і з нею відбув ряд концертів по містах Америки і Канади. Як член популярної „лікарської оркестри” виступав на не одному лікарському з’їзді УЛТПА.

У 1985 р. з добре вишколеним мішаним хором своєї парафії св. Андрія дав ряд концертів церковної і світської музики для американської публіки.

І врешті — д-р Трухлий брав активну участь у складенні наукової програми лікарського конгресу СФУЛТ у Києві і Львові в серпні 1990 р.

Наукові праці д-ра Василя Трухлого:

Colpotomy as a Diagnostic Procedure in Ectopic Pregnancy — Med. Journal of Ukr. Med. Assn. of N. Am., 1959 — 11.

Persistence of Homologous Tissue Reactions during Pregnancy — American Society for Experimental Biology fed. Proc., 17:1.

Paracervical and Pudendal Block in Labor and Delivery — Med. Jour. of Ukr. Med. Assn. of N. Am., 1962 — 27.

Estrogen in Excessive Growth of Girls — Med. Jour. of Ukr. Med. Assn. of N. Am., 1965 — 37.

Acromegaly in Pregnancy, — American Journal of OB-GYN. 1967 — V. Truchly, M.D. and H. Kuperman, M.D.

Preliminary Studies Showing Use of Amniotic Fluid Creatinine to Predict Fetal Maturity in Pregnant Women — 1971 X—3. Rush-Presb. St. Luke’s Med. Bul. G. Northrop, V. Truchly, T.B. Schwartz.

Regional Anesthesia in OB-GYN. Med. Jour. of Ukr. Med. Assn. of N. Am., 1967.

Hirsutism in Women. Med. Jour. of Ukr. Med. Assn. of N. Am., 1975 — 77.

Laboratory Evaluation of Sterility and Infertility. Med. Jour. of Ukr. Med. Assn. of N. Am. 1975 — 78-79. Also in Upjohn Pharm. Co. Bulletin.

Adolescent Gynecology. Med. Jour. of Ukr. Med. Assn. of N. Am. 1981 — 100.

Osteoporosis. Med. Jour. of Ukr. Med. Assn. of N. Am. 1985 — 112.

Д-Р МИРОСЛАВ ХАРКЕВИЧ

Народжений 22 жовтня 1917 р. в Лонцьку, пов. Новий Санч (Польща).

До гімназії ходив у Снятині і Коломиї, де здав матуру в 1936 р. Після відбуття військової служби був прийнятий на медичний факультет Львівського університету. Будучи студентом другого року, був секретарем Медичної Громади; в тому ж часі польська влада арештувала його двократно.

Примушений перервати медичні студії в 1939 р., продовжував їх в 1946 р. в Мюнхені, де й закінчив медицину в 1949 р.

Під час війни займався суспільно-політичною діяльністю та відбув довше ув'язнення в нацистській тюрмі.

Був лікарем студентського дому т.зв. „Фіріхшуле” та лікарем Української Санітарно-Харитативної Служби в Мюнхені.

В 1950 р. переселився з дружиною до США, до Чікаго, і тут відбув інтершіп і спеціалізацію в педіатрії. Він був одним із співосновників Українського Лікарського Товариства в Чікаго.

В 1955-1957 рр. відбув військову службу в американській армії в Німеччині і Франції. По повероті до Чікаго, відкрив приватну практику та активно включився в суспільно-громадське життя.

Був членом управи УЛТПА іллінойського Відділу, як також членом Головної Управи УЛТПА після її перенесення до Чікаго та головою УЛТПА в роках 1979-81.

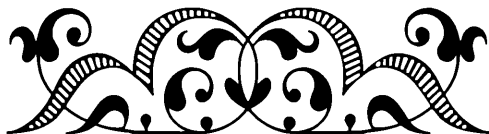
В двох перших каденціях Головної Управи УЛТПА в Чікаго д-р Харкевич писав часто до української преси про проблеми українських

лікарів, а зокрема багато писав в обороні українських лікарів-правозахисників, особливо д-ра Миколи Плахотнюка.

Був довголітнім головою Українського Католицького Т-ва „Обнова” при катедрі св. Отця Миколая, головою 8-го Відділу ООЧСУ в Чикаго, головою українського, як також міжнароднього відділу Американських Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів, членом президії Ради Поневолених Народів і Американської Етнічної Ради, як також членом низки американських організацій та товариств консервативної орієнтації.

Від 1978-1990 був головою Українського Конгресового Комітету Америки, Відділ Ілліной, та одним із заступників президента Українського Конгресового Комітету Америки.

Д-р Харкевич одружений з Оленкою (з дому Івасечко) та є батьком доні Христини і сина Богдана, який пішов слідами батька та є лікарем в стейті Нью Джерзі.

Д-Р ПЕТРО РОМАН МОЦЮК

Лікар-радіолог, визначний меценат НТШ і заслужений член Українського Лікарського Товариства.

Народився 27 травня 1920 р. в с. Миловання, біля Станиславова (ІваноФранківське), в сім'ї Миколи й Євгенії (Гавриш) Моцюків. Середню освіту одержав в Українській державній гімназії в Станиславові, а матуру склав у Холмі 1940 р.

Студії медицини почав у Медичному Інституті у Львові, а закінчив їх в Ерлангені, де в 1949 р. одержав диплом доктора медицини.

Крім цього д-р Моцюк студював право та економічні науки на Українському Вільному Університеті в Мюнхені, де одержав ступінь магістра політичних наук. В 1973 р. одержав докторат з економії в Рерлс Університеті оф Америка (Маямі, Флорида).

Одержавши диплом доктора медицини, працював як асистент внутрішньої медицини й радіології в шпиталі Маріян у Штутгарті і в таборових шпиталях для переміщених осіб.

До Америки приїхав у 1951 р. та відбув інтершіп в Юніті Госпітал у Брукліні, а в рр. 1952-55 спеціалізувався в радіології в Ст. Лукс шпиталі та в клініці Нортвестерн університету в Чикаго.

Після закінчення резидентури і складення вимаганих іспитів, одержав диплом із радіології (1955) і з нуклеарної медицини (1956) та почав працювати спеціалістом в шпиталях Ст. Антоні і Ст. Джозеф в Джоліет, Іллінойс. Від 1956 р. був директором радіології в Ст. Антоні шпиталі.

В 1954 р. одружився з д-р Ольгою Барбарною, спеціалісткою дитячих недуг. Вони мають три доні: Іку, Женетку та Христину.

Д-р Моцюк є членом таких американських лікарських товариств: Американського Коледжу Радіології, Радіологічного Товариства Північної Америки, Товариства Нуклеарної Медицини та інших.

Він не обмежував своєї професійної активності тільки до самої практики, але давав теж наукові доповіді на лікарських з'їздах та поміщував свої наукові статті в „Лікарському Віснику” і в американських наукових журналах.

Д-ри Петро і Ольга Моцюки є членами-меценатами Наукового Товариства ім. Шевченка в Нью Йорку. В 1983 р. пожертвували 100,000 дол. як автономний фонд родини Моцюків при НТШ. Цей капітал, якого вартість дійшла до 350,000 дол., має бути тривким, бо тільки відсотки від нього можуть бути зужиті на видання наукових праць. Крім цього панство Моцюки були жертвенні на інші українські церковні й національні цілі.

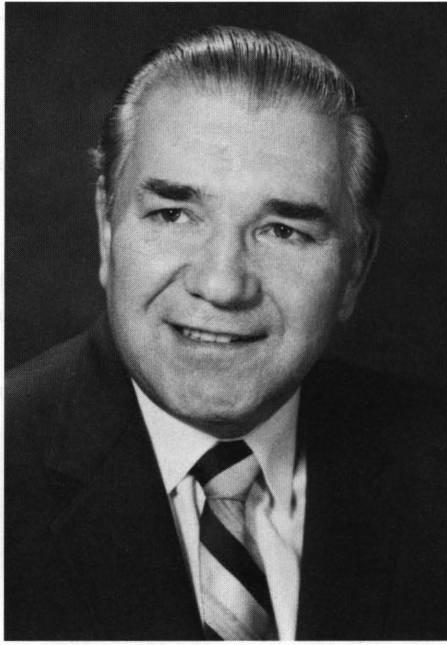
Д-р Петро Моцюк був дуже активним і заслуженим членом УЛТПА, де був одноразово головою іллінойського Відділу, а в рр. 1981-83 шістнадцятим з черги головою Головної Управи УЛТПА.

Під час фінансової кризи УЛТПА він заплатив видання одного числа „Л.В.” та подбав про знижку поштової оплати за висилку журналу. Він теж постарався про компютерну централізацію картотеки та видав адресар членів УЛТПА.

За його каденції організовано дві наукові конвенції (в Сан Франціско, 1982 р. і Чикаго, 1983 р.) та кілька міні-конвенцій на Союзівці та зимові в теплих країнах. В тому часі проведено акцію тисячників на фонд „Лікарського Вісника”, який подвоївся і перейшов суму 140,000 дол.

Тривалий слід його головування в УЛТПА залишився у збільшенні прибутків т-ва та в уведенні компютерської системи в його діловодстві. За ці заслуги д-ра Моцюка відзначено двома грамотами.

Д-Р МИРОСЛАВ КОЛЕНСЬКИЙ

Народився 10 червня 1923 р. в с. Крамарівці, біля Ярослава, Зах. Україна, в сім'ї о. Осипа і Олени (з Нездропів) Коленських.

Після закінчення народної школи в с. Нижанковичі, в 1935 р. став учнем української гімназії в Перемишлі, а матуру склав в українській гімназії в Ярославі 1941 р. Цього ж року почав студії політичних наук на Віденському університеті. В 1943 р. був арештований гештапом і довгий час просидів у тюрмах Відня і Лінцу.

Після закінчення війни продовжував студії політичних наук в університеті Тібінген (Зах. Німеччина) і закінчив їх магістерським дипломом. На цьому ж університеті розпочав студії стоматології.

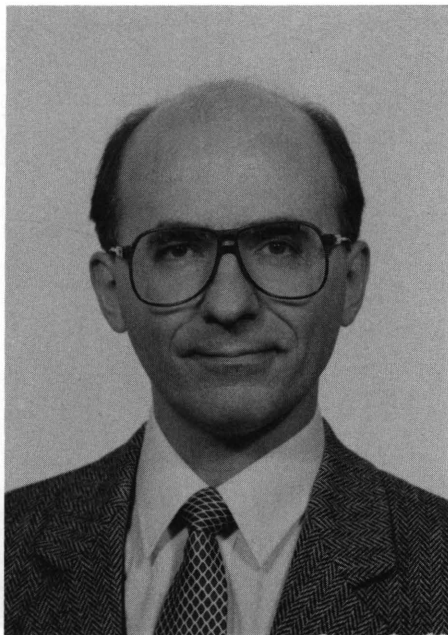
В 1949 р. емігрував до Австралії. В 1952 р. одружився в Галиною Шевченко і в 1954 р. переїхав до США і поселився в Чикаго.

По довгих стараннях, бо американські університети не признавали тоді закордонних студій, його прийняли на студії дентистики на університеті Нортвестерн, які закінчив у 1963 р. і відкрив свою дентистичну практику в українській дільниці Чикаго.

Д-р Коленський завжди проявляв велику активність у суспільно-громадському і професійному житті. Ще будучи студентом німецького університету в Тібінген, він очолював Українську Студентську Громаду, а впарі з цим і товариство чужинецьких студентів того міста.

В Чикаго, після завершення своїх студій, він активно включився в працю УЛТПА і вже в 1964 р. став членом управи іллінойського Відділу. Впродовж п'ятох каденцій був секретарем цього ж Відділу, а теж заступником голови. Після перенесення Головної Управу УЛТПА з Нью Йорку до Чикаго, впродовж шести років був її секретарем, а в рр. 1983-85 — головою Головної Управи. Крім цього він активно працює у СФУЛТ, де є заступником президента.

Д-Р ЮРІЙ ГРИЦЕЛЯК

Лікар-хірург, в Чікаго, активний член і голова іллінойського Відділу УЛТПА (1981-83) та голова Головної Управи УЛТПА (1985-87).

Народився 2 березня 1948 р. в Зальцбургу, Австрія, де його батько д-р Пантелеймон працював лікарем у переселенчій таборі.

В 1949 р. прибув з батьками до Америки, які, після трирічної мандрівки по Америці, поселилися в Чікаго.

Тут закінчив він українську католицьку школу св. Отця Миколая, школу українознавства, середню школу св. Ігнатія, Іллінойський університет і Медичну Школу при Іллінойському університеті, де в 1973 р. одержав диплом доктора медицини.

Після цього д-р Грицеляк відбув один рік інтершіпу та чотири роки спеціалізації в хірургії в Кук Кавнті шпиталі, де він скоро відзначився як добрий хірург.

Одержавши диплом хірурга, був прийнятий до Ілліной Масонік шпиталю, де оперує як клінічний асистент-професор Іллінойського університету та викладає для студентів медицини. Крім цього провадить приватну лікарську практику в українській дільниці Чікаго.

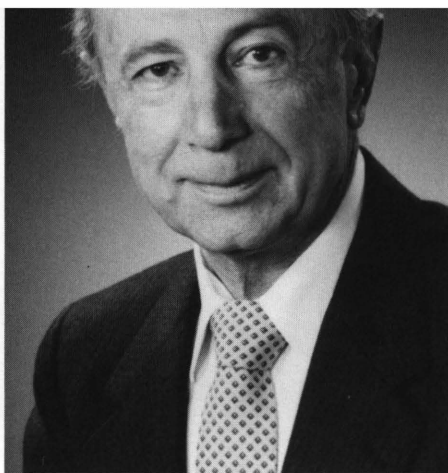
В 1985 р. він був першим з молодих лікарів вибраний на голову Головної Управи УЛТПА.

За його каденції організовано два успішні наукові з'їзди УЛТПА — у Філадельфії 1986 р. і в Чікаго 1987 р. та два вакаційно-наукові з'їзди — в серпні 1985 р. на Союзівці і в січні 1986 р. на острові Ямайка. Крім цього д-р Грицеляк, разом із групою лікарів, взяв участь у 10-літньому ювілею заснування Українського Лікарського Товариства в Австралії.

За його дворічної каденції прибуло 63 нових членів та помітно збільшився фонд „Лікарського Вісника”.

У 1988 р. його вибрано головою Укр. Нац. Музею в Чікаго.

За свою корисну працю для УЛТПА був нагороджений почесною грамотою т-ва.

Д-Р ВАСИЛЬ МАРЧУК

Лікар-хірург і активний член Українського Лікарського Товариства та голова Головної Управи УЛТПА в 1987-89 рр.

Народився 20 серпня 1922 р. в с. Олеськ, Володимирського повіту, на Волині, в селянській родині Миколи і Марти з дому Чухрій. Середню освіту закінчив у державній гімназії в м. Володимирі Волинським, а матуру склав у Рівному в 1942 р.

По матурі вчителював один рік, а в 1943 р. почав медичні студії у Львові. По закритті Медичного Інституту у Львові 1944 р., був призначений на фамулятуру в міському шпиталі в м. Закопане, Польща.

Після закінчення війни, поступив на медичний факультет університету Людвіка Максиміліяна в Мюнхені, який закінчив у 1950 р.

Того ж року прибув до Америки, де після нострифікації поступив на спеціалізацію в загальній хірургії. Згодом він успішно слав вимагані іспити і був прийнятий до Колегії Американських Хірургів.

В 1956 р. д-р Марчук одружився з Оксаною Голіян, з якою має четверо дітей: сина Данила, і дочки Лідію, Марту і Марічку.

Д-р Василь Марчук працює як хірург в Чікаго понад 30 років та є автором кількох наукових статей в «Л.В.». Належить до кількох американських лікарських товариств. Для членів УЛТПА кількакратно доповідав на медичні теми. В рр. 1973-75 був головою іллінойського Відділу УЛТПА а в 1987-89 рр. головою Головної Управи УЛТПА.

В часі своєї каденції д-р Марчук успішно продовжував діяльність попередніх управ. В тому часі приєднано 11 нових членів та відбуто 4 наукові конференції, з них дві на Союзівці. Члени Головної Управи брали участь у крайових комітетах для відзначення 1000-ліття Хрещення України, а д-р Марчук, як голова Головної Управи УЛТПА, брав участь у П'ятому Конгресі Вільних Українців у Торонті. Окремою прикметою д-ра Марчука як голови УЛТПА було його щире і дружнє зацікавлення молодим медичним доростом і він старався притягнути його в ряди нашої організації.

За його цінну й жертвенну працю для товариства, з'їзд делегатів в 1989 р. відзначив його почесною грамотою УЛТПА.

д-р МАРІЯ ЛІДІЯ КЛОДНИЦЬКА-ПРОЦИК

Народилася 8 січня 1943 р. в Грубешові, на Холмщині, як п'ята наймолодша дитина д-ра мед. Осипа і учительки Осипи (з Понів) Клодницьких. Ще немовлям виїхала з України, деякий час проживала в Польщі і Західній Німеччині, а в 1949 р. разом з батьками і братом Романом прибула до Америки. Тут мати з дітьми поселилася в Пенсильванії, а батько почав інтерншіп і резидентуру в Нью Джерзі, куди згодом вони всі переїхали. Д-р Осип Клодницький від самого початку втримував контакт з українськими лікарями і був активним членом УЛТПА. Після закінчення резидентури, йому пощастило дістати працю в шпиталі в Мавнт Плезант, у штаті Айова, де молоденька Марія-Лідія закінчила початкову і середню освіту. Родина Клодницьких була єдиною українською родиною в цьому містечку, проте в їхній хаті панував український дух — батьки з дітьми розмовляли виключно українською мовою. Щоб заціпити дітям основні відомості про Україну, для цього вдома були зразки українського народного мистецтва, включно з чудовими писанками, лунала українська пісня та велися розмови про далеку, але й близьку серцю Україну.

Закінчивши з різними нагородами середню школу, щоб бути ближче до української громади, Марія-Лідія виїхала на дальші студії до Чикаго. Тут, у Рівер Форест, вона стала студенткою Розарі коледжу, а згодом поступила на Медичний факультет Іллінойського університету, який закінчила в 1969 р.

Час її медичних студій, тобто друга половина 1960-их рр., записався незвичайними бурхливо-динамічними подіями в історії американського студентства. Саме тоді вона стала першою жінкою, що очолила на своїм

університеті Раду Студентів медицини, яку респектувала університетська влада. Другою ділянкою її поза-академічної діяльності було українське студентське життя. В 1967 р. вона була одною з організаторів, першим секретарем, а потім головою громади українських студентів-медиків, що оформили себе при УЛТПА. Ця група була активна в 1970-их рр. і стала базою контактів з українськими лікарями. В усіх цих заходах і клопотаннях в організуванні медичного доросту, дуже багато допомагав їй, тоді також студент медицини, а тепер лікар, д-р Юрій Процик, що в 1973 р. одружився з нею, а в 1983-85 рр. очолював Іллінойський відділ УЛТПА.

Свої медичні студії д-р Клодницька закінчила з різними відзначеннями й нагородами. Вона була нагороджена Granville Bennett Award for Medical Education, and The Distinguished Service Award. Відбула резидентуру та інтерншіп на відділі внутрішньої медицини Іллінойського університету, а далі спеціалізацію в кардіології відбувала в університетах Іллінойському і Лойолі, під час якої одержала стипендію від Chicago Heart Association і опублікувала свої праці про інфекційний шок.

Після закінчення своєї спеціалізації, д-р Клодницька залишилася при Лойола університеті і стала дипломованим спеціалістом внутрішньої медицини і кардіології, займаючи декілька різних позицій. Як дипломований кардіолог, вона була асистент-професором і під її наглядом вчилися молоді лікарі, які відбували свою кардіологічну спеціалізацію. Їй було доручено створити декілька Pacemaker Clinics. Її програми увійшли до Midwest Pacemaker Registry, а ці були включені до World Symposiums/Cardiac Racing в Монреалі і Відні. Д-р Клодницька була директором цієї ж програми в шпиталях Гайнс і Лойола до часу відкриття приватної практики в шпитальному центрі св. Марії, де тепер очолює Pacemaker Surveillance і є директором Surveillance Unit. Її приватна практика обмежена до агресивної кардіології, що включає катеризацію і ангіопластику.

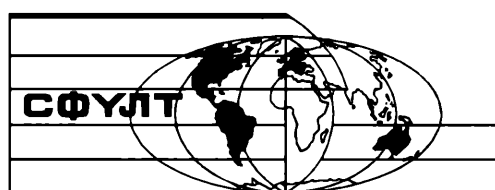
Від закінчення студій, д-р Клодницька стала членом Іллінойського відділу УЛТПА. Вона безперервно брала активну участь у житті товариства, була членом управи Відділу, членом Головної Управи УЛТПА, де разом з чоловіком д-ром Юрієм були референтами доросту і вільними членами управи. Була учасником багатьох наукових з'їздів УЛТПА, є теж автором багатьох наукових доповідей.

Д-р Клодницька досягла ступня Fellow in American College of Cardiology і є активним членом American College of Physicians, North American Society for Pacing and Electrophysiology, Clinical Council American Heart Assn.

Разом зі своїм чоловіком д-ром Юрієм Проциком бере активну участь у житті української громади в Чикаго. Їхні діти — Калина, Данило і Стефанія вчаться в Школі Українознавства.

1977

1990

Павло Пундій

СВІТОВА ФЕДЕРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ (СФУЛТ і його два перші конгреси)

У висліді дворічної підготовчої праці ініціативного комітету (д-р Р. Осінчук, д-р А. Хрептовський і д-р С. Ворох), під час 17-го з'їзду делегатів УЛТПА в Чикаго, в травні 1977 р. засновано Світову Федерацію Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ), що охопила організаційно всі українські лікарські товариства в діаспорі.

До першої Управи СФУЛТ увійшли доктори: Роман Осінчук — президент, Ахіль Хрептовський — діловий віцепрезидент і чотири віцепрезиденти: Марта Полянська — Аргентина, Роман Припхан — Венесуела, Василь Трухлий — США (Чикаго) та Богдан Шехович — Австралія; Мирослав Коленський — генеральний секретар, Богдан Худьо — фінансовий референт, Мирослав Харкевич — референт преси та інформації, Роман Оришкевич — науковий референт, Олег Волянський — референт зовнішніх зв'язків, та Степан Ворох — референт внутрішніх зв'язків.

СФУЛТ поставив собі за мету:

- а) об'єднати лікарів українського походження, що проживають у діаспорі, та які є членами своїх крайових лікарських товариств;
- б) розгорнути професійну та наукову працю, організувати медичні з'їзди та брати активну участь у медичних наукових з'їздах країн їхнього поселення, щоб таким чином підняти престиж українського лікаря й народу;
- в) видавати публікації українських лікарів в українській і в тих офіційних міжнародних мовах, які мають замітне значення у світовій медичній науці.

До СФУЛТ зразу приступили: Українське Лікарське Товариство Північної Америки — УЛТПА (США і Канада), Українське Лікарське Товариство Австралії, Українське Лікарське Товариство Західної Німеччини та Лікарська Секція Українського Професійного Товариства Аргентини і Українське Лікарське Товариство Австрії.

Ще до Третього Конгресу СФУЛТ в Україні, прийшло до заснування Українського Лікарського Т-ва в Бразилії (червень 1990), яке очолив д-р Богодар Кучинський і Українського Медичного Т-ва Великої Британії (червень 1990), яке очолив д-р Орест Мулька як голова; д-р Лев Юрків був обраний секретарем, а д-р Ляриса Юрків скарбником.

У червні цього ж року відновлено Українське Лікарське Т-во в Чехословаччині. Його очолив д-р Ярослав Бабюк. Д-ра Федора Янчика обрано науковим секретарем.

У Венесуелі (м. Каракас) при Українській Громаді існує Лікарська секція, яку очолює д-р Роман Припхан.

**Перша Управа
Світової Федерації Українських Лікарських Товариств, Чикаго 1977 р.**

Сидять зліва д-ри:

М. Полянська, С. Ворох, Н. Борух, Р. Осінчук і А. Хрептовський.

Стоять зліва д-ри: Р. Оришкевич, Б. Шехович, М. Коленський і Р. Припхан.

Всі ці організації стали членами СФУЛТ.

Діловий віцепрезидент СФУЛТ д-р Ахіль Хрептовський нав'язав широкі зв'язки з українськими товариствами в Німеччині, Австрії та Австралії. Він відбув кілька поїздок до Мюнхену (1975, 1977, 1980), до Австралії (1976, 1978 і 1982), а в жовтні 1986 р. з численною (30 осіб) делегацією їздив на шостий науковий з'їзд УЛТ в Австралії.

Перший науковий конгрес СФУЛТ відбувся при співпраці УЛТПА та УЛТ Німеччини 10-15 вересня 1984 р. в Мюнхені, в приміщеннях Українського Вільного Університету (УВУ).

З'їзд відкрив президент СФУЛТ д-р Ахіль Хрептовський, а привітальне слово від УВУ виголосив його ректор Володимир Янів. Від громадянства Мюнхену привітав учасників з'їзду голова Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині (ЦПУЕН) мгр. А. Мельник. Від українських лікарів Західньої Німеччини промовляв д-р Володимир М'яковський, який також був господарем з'їзду.

Урочистим було відзначення почесним докторатом УВУ співосновника і почесного президента СФУЛТ д-ра Романа Осінчука. Він теж виго-

Перша наукова конференція СФУЛТ
Зліва д-ри: Ахіль Хрептовський – голова СФУЛТ,
д-р Володимир М'ялковський – господар наукової конференції.

лосив інавгураційну доповідь на тему: „Роля українського лікаря в громаді”.

Надійшли також письмові вітання з'їзду від установ: УЛТПА, УЛТ Австралії, Світового Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів (СОУВЛ), Наукового Товариства ім. Шевченка (НТШ) і Фондації УВУ.

Наукову конференцію відкрив і проводив модератор д-р А. Хрептовський. Другого дня модератором був д-р Степан Дудяк, а третього — д-р Володимир М'ялковський.

Триденна наукова програма Першого конгресу охопила 16 доповідей, які познайомили учасників з найновішими досягненнями в різних ділянках медицини. Були обговорені такі актуальні теми як: бронхіальна астма в дітей; хлямідіяльні інфекції статеві-сечових шляхів; захворювання суглобів; очні прояви системних хворіб; пухлини та інфекції очної ямки; гомопластика у відновній хірургії середнього вуха; види тканинних пере-

Учасники першої наукової конференції СФУЛТ
під час відкриття у залі УВУ в Мюнхені.

Д-р Ахіль Хрептовський відкриває II-ий Конгрес СФУЛТ.

садок і алопластичних матеріалів, використовуваних у відновній хірургії голови і шиї; застосування лазера в урології; очні прояви цукрової хвороби; історія та розвиток індустріальної медицини в Швеції; довгореченцевий внутрішньовенний підхід до хемічного лікування; видалення жовчних каменів; що нового в офтальмології; світла й тіні соціальної медицини в Польщі; соціальна медицина в радянській Україні. Окремо продискутовано книжку д-ра Зошука „Який харч, таке здоров’я”.

У програмі зїзду був також концерт і товариська зустріч учасників зїзду, якої господарем був д-р В. М’яковський.

Організаційна й наукова вартість Першого наукового конгресу СФУЛТ була тим більша, що він дав нагоду зустрітися українським лікарям з різних країн.

З радістю треба відмітити, що деякі українські лікарі займають високі становища у приватних або державних медичних установах країн свого поселення та користуються великою пошаною.

* * * *

Другий науковий конгрес СФУЛТ відбувся від 1-го до 7-го липня 1988 р. у Відні, при співпраці та участі всіх українських лікарських товариств діаспори, та Українського Лікарського Товариства Австрії — як господаря. Прибули теж індивідуально лікарі з Норвегії, Польщі, Чехо-Словаччини, Швейцарії і Швеції.

Президент СФУЛТ д-р Ахіль Хрептовський відкрив конгрес і представив ділову президію — д-ра Мирослава Коленського і д-ра Павла Пундія, та членів Наукової комісії — проф. д-ра Леоніда Мостовича та д-ра Юрія Грицеляка; секретаркою конгресу була мгр. Зоя Крассер.

До почесної президії ввійшли: о. митрат д-р Олександр Остгайм-Дзерович, протопресвітер о. Палладій Дубицький, проф. Богдан Цюцюра — ректор УВУ, проф. д-р Зенон Соколюк — декан УВУ, проф. Віденського університету д-р Олег Горникевич, почесний член УЛТПА і довголітній головний редактор „Лікарського Вісника” проф. д-р Павло Джуль, голова Цетрального Українського Допомогового Комітету в Австрії д-р Сергій Наклович, представник УЛТПА в Канаді д-р Надія Борух, та всі голови українських лікарських товариств: д-р Василь Марчук (УЛТПА), д-р Володимир М'ялковський (УЛТ Німеччини), д-р Олександр Жупник (УЛТ Австрії) і д-р Олег Лозинський (УЛТ Австралії).

Хвилиною мовчанки вшановано пам'ять лікарів-колег, які відійшли у вічність. Привітальне слово виголосив д-р А. Хрептовський, який говорив про відповідальність та обов'язки українського лікаря в діаспорі (українською мовою). Він теж привітав німецькою мовою чужинецьких гостей.

Були усні та письмові вітання від голів лікарських товариств, достойників українських Церков та українських центральних установ. Почесними грамотами СФУЛТ нагороджено одинадцять лікарів за їх наукову, культурну та громадську працю в країнах їхнього поселення. Д-р Василь Марчук, голова УЛТПА, окремо нагородив почесними грамотами сімох лікарів.

Наукову частину конгресу розпочато доповіддю д-ра Романа Осінчука на тему „Медицина X-XII-го століть в Русі-Україні”, яку прочитав д-р П. Пундій. В цілому — наукова програма була розрахована на три дні й охоплювала 27 доповідей. Доповідачі познайомили учасників конгресу з найновішими досягненнями в різних ділянках медицини. Вони обговорювали такі сьогоденні актуальні теми як розпізнавання синдрому набутієї імунної недостатності (СНІД — AIDS), лікування гострих очних уражень в операційній залі на літаку, роздроблювання ниркових і жовчних каменів шокowymi хвилями, пересадка органів, лікування мізкових пухлин, регабілітація глухих, ресекція ракових метастазів та інше. Рівень доповідей був високий, а тематика різноманітна й цікава.

**Президія СФУЛТ (д-р М. Коленський, д-р П. Пундій і д-р Ахіль Хрептовський)
наділяє почесною грамотою д-р В. М'ялковського з Мюнхену.**

Почесна Президія

**Справа: д-р Сергій Наклович – Австрія, д-р Павло Джуль – США
д-р Олександр Жупник – Австрія, д-р Василь Марчук – США,
д-р Олег Лозинський – Австралія, д-р Надя Борух – Канада,
о. П. Дубицький – Німеччина, ректор УВУ проф. Б. Цюцюра – Німеччина,
проф. д-р Олег Горникевич – Австрія, д-р Володимир М'ялковський – Німеччина.**

Керівники наукової конференції
проф. д-р Орест Горникевич з Відня
і д-р Микола Радейко з Норвегії.

Проф. д-р Олександр Жупник
доповідає на тему
«Людина та її довкілля».

Вручення почесної грамоти членства УЛТ-Австрії д-рові П. Пундієві
Зліва: д-р М. Припхан, д-р О. Жупник, д-р П. Пундій і проф. д-р О. Горникевич.

В суботу, 1-го липня, вечером відбулася товариська зустріч в Грінцігу. В неділю рано відбулася екуменічна Служба Божа в церкві св. Варвари, де о. митрат Олександр Дзерович виголосив проповідь українською і німецькою мовами про 1000-ліття Хрещення Руси-України, а митрофорний протоієрей о. Палладій Дубицький говорив про священні обов'язки українського лікаря в діаспорі.

Після богослуження можна було оглядати мистецько-релігійну виставку, а також виставку поштових марок і конверт-одноднівок, що їх з нагоди 1000-ліття влаштував Союз Українських Філятелістів Австрії (СУФА) в музею Віденської дієцезії.

Цього ж дня ввечері у віденській ратуші відбувся бенкет, на якому проф. д-р Гельмут Цілька, як член міської управи Відня, промовляв від імені бургомістра. Тоді ж представники місцевої УЛТ Австрії проф. д-р Олег Горникевич і мед. радник д-р Олександр Жупник вручили грамоти почесного членства Українського Лікарського Товариства Австрії докторам: президентові СФУЛТ та організаторові конгресу — А. Хрептовському, редакторові „Лікарського Вісника” — П. Джулеві, ексекутивному віцепрезидентові СФУЛТ — М. Коленському і секретареві П. Пундієві.

По закінченні наукових сесій, д-р А. Хрептовський виголосив заключне слово. Він заторкнув справу місця майбутнього конгресу. Виринуло кілька пропозицій, а між ними така, щоб наступний конгрес СФУЛТ відбу в Україні — в Києві та Львові.

На закінчення, господар конгресу д-р О. Жупник подякував лікарям-організаторам, доповідачам та учасникам за співпрацю та численну участь у цьому конгресі.

* * * * *

Від часу успішного Другого конгресу в 1988 р. Управа СФУЛТ, при співпраці українських лікарських товариств у діаспорі, відбула наради і планування відносно відбуття третього конгресу в Україні в 1990 році. В цій справі д-р А. Хрептовський і д-р М. Коленський їздили у жовтні 1989 р. в Україну, де відбули переговори з представниками Міністерства охорони здоров'я, медичної громадськості республіки і товариства „Україна”. Тоді вирішено, що проведення Третього конгресу СФУЛТ, з участю лікарів України, відбудеться в Києві і Львові в серпні 1990 року.

Під сучасну пору до Екзекутиви СФУЛТ входять такі доктори: А. Хрептовський — президент; М. Коленський — діловий віцепрезидент; П. Пундій — генеральний секретар; Л. Мостович — науковий референт; П. Джуль — пресовий референт; С. Ворох і О. Волянський — референти внутрішніх і зовнішніх зв'язків.

Р. Осінчук — почесний президент СФУЛТ.

Члени Наукової комісії: Я. Барвінський, П. Джуль, Ю. Грицеляк, Л. Мостович, В. Трухлий.

Зустріч із міським радним – заступником мера міста Відня
 Зліва: д-р Марко Припхан, д-р Володимир М'ялковський,
 д-р Ахіль Хрептовський, міський радний Відня проф д-р Альойзій Штахер,
 д-р Мирослав Коленський, д-р Олександр Жупник, д-р Василь Марчук,
 д-р Павло Пундій і д-р Константин Кебало.

Із засідання управи СФУЛТ-у 27-го жовтня 1990 р.
 Перший ряд зліва д-ри: П. Джуль – гол. ред. «Лікарського Вісника»,
 В. Трухлий – гол. наукової комісії, П. Моцюк – ген. секретар,
 А. Хрептовський – президент і П. Пудій – архівар.
 Другий ряд зліва д-ри: Л. Куриляк – скарбник,
 Н. Борух – віцепрезидент на Канаду,
 М. Клодницька-Процик – президент УЛТПА,
 Т. Трусевич – англомовний секретар і М. Коленський – віцепрезидент.

ТРЕТІЙ СВІТОВИЙ КОНГРЕС СФУЛТ

Київ – Львів 4-17 серпня 1990 р.

Багато-багато нарад, конференцій, поїздок і зустрічей в США, Канаді, в Києві чи Львові треба було відбути, багато гроша та енергії треба було витратити, щоб після довгих місяців готувань голови СФУЛТ д-ра Ахіля Хрептовського і штабу його найближчих співробітників третій, справді світового масштабу, конгрес українських лікарських товариств діаспори і репрезентантів лікарського світу України, врешті-решт став дійсністю. Його врочисте відкриття відбулося 4-го серпня у Київському Державному Академічному Театрі опери й балету ім. Т. Шевченка. Започаткував його словами привіту міністер здоров'я УРСР Юрій Спіженко. Він ствердив, що цей конгрес — це перша велика зустріч на фоні суверенної України. Він дякував лікарям діаспори за допомогу жертвам чорнобильської катастрофи, зокрема д-рові З. Матковському і його дружині, а також тим українським письменникам з України, що поширили правду про чорнобильську трагедію.

Черговим був виступ д-ра А. Хрептовського. Як голова СФУЛТ і організатор конгресу, він підкреслив його історичне значення, бо оце вперше українські лікарі з усього світу зійшлися разом зі своїми колегами на рідній землі в такий вагомий для України час, щоб цим започаткувати нову главу в історії українського професійно-наукового медичного руху. А далі були привіти від голови Ради міністрів УРСР В. Масола, голови Т-ва „Україна” — В. Бровченка, а від правління Народного Руху України та інших демократичних організацій вітав конгрес депутат Верховної Ради СРСР — Сергій Конев.

З черги виголошено дві доповіді: міністер охорони народного здоров'я д-р Юрій Спіженко — „Система охорони здоров'я в Україні” і д-р Павло Джуль — „Гуманізм і модерна медицина”.

На закінчення офіційної частини цього вечора, вшановано пам'ять померлих членів т-ва і відспівано український національний гімн.

В другій частині програми, започаткованій хоральною молитвою „Отче наш”, відбувся величавий концерт, у якому виступили представники найкращих хорів Києва, а теж солісти, члени балетних і музичних ансамблів. Вечір закінчено піснею-молитвою „Боже великий, єдиний”.

Перша частина наукових сесій Конгресу СФУЛТ відбулася в Києві (4-10 серпня), а друга — у Львові (11-16 серпня). В організуванні Конгресу, крім Головної управи СФУЛТ, узяв активну участь також національний організаційний комітет в Україні, який очолили: Ю.П. Спіженко — міністер охорони здоров'я УРСР, А.М. Сердюк — перший заступник міністра охорони здоров'я і В.Я. Бровченко — голова Т-ва „Україна”. Зі сторони СФУЛТ працювали: А. Хрептовський — голова, М. Коленський — заступник голови, М. Клодницька-Процик — Українське Лікарське Т-ва Північної Америки, П. Пундій — бібліотекар-архівар УЛТПА, П. Джуль — редактор „Лікарського Вісника”, Т. Трусевич — англо-мовний секретар,

З. Матківський — референт для особливих доручень, Я. Барвінський з Канади і В. Трухлий — голови наукової комісії конгресу.

Тематика III Конгресу СФУЛТ охоплювала майже всі ділянки медицини. Наукові сесії тривали 7 днів: 4 дні в Києві і 3 дні у Львові. У них взяло участь 185 доповідачів, з яких 51 прибули на Україну з різних країн світу, а саме: з США — 29, Канади — 11, Польщі — 3, Австралії — 2, Німеччини — 2, Австрії — 1, Болгарії — 1, Аргентини — 1. Середнє число слухачів — п'ятсот, бо більше осіб не можна було змістити у викладавчих залах.

У конгресі взяло участь 817 зареєстрованих делегатів. У цьому числі було 586 учасників з УРСР, 220 з США, Канади, Австралії й Англії, 6 із Польщі та по одному з Австрії, Аргентини, Чехо-Словаччини, Румунії та Болгарії.

З огляду на перенасичення наукової програми, час доповідей обмежено до 10 хвилин, що дало можливість більшій кількості лікарів виголосити свої доповіді. Кожна сесія включала 8 доповідей і передбачала 15-ти хвилинну дискусію.

У Києві конгресові сесії відбувалися у Будинку Кінематографів, а у Львові — в аудиторіях Медичного Інституту. Кожна сесія була присвячена окремій ділянці медицини. У Києві відбулося 9 таких наукових засідань, а у Львові — сім. Ними керували представники від лікарів-господарів і лікарів діаспори. У Києві головами сесій були: Я. Барвінський (Канада) і А. Токар (УРСР) — серцево-судинні захворювання; О. Качан-Свідерська (Австралія) і А. Ромоданов (УРСР) — нервові та психічні захворювання; Л. Кузьмак (США) і А. Тріщинський (УРСР) — хірургія; В. Трухлий (США) і Б. Венцковський (УРСР) — акушерство і гінекологія; Ю. Трухлий (США) і О. Корж (УРСР) — травматологія та ортопедія; А. Левицький (США) і М. Сергієнко (УРСР) — офтальмологія; М. Дейчаківський (США) і М. Шандала (УРСР) — соціальна медицина; Л. Кіндзельський (УРСР), В. Олійник (УРСР), М. Тронько (УРСР) і О. Процек (УРСР) — медико-біологічні проблеми Чорнобиля.

У Києві доповідали із США (прізвища подаємо в порядку їхніх місць у програмі): М.Л. Клодницька-Процик, М. Войтович, Л. Каменецький, А. Олеарчик, І. Сидоренко, І. Масник, Л. Біланюк, Л. Мостович, Л. Кузьмак, Б. Чепак, Д. Сидорак, А. Лисий, В. Трухлий, Б. Дзьоба, В. Зарічний, Ю. Трухлий, І. Захарій, А. Левицький і М. Дейчаківський. З Канади: Я. Барвінський, Ю. Бучко, О. Мариняк, Д. Ціпівник, Х. Держко, І. Хоптяний і М. Шуль.

Доповідачами з Польщі були: Г. Шумилович (співавтори: П. Ґутовський, М. Цнотливий, Г. Купич), І. Душкевич (співавтори: Т. Казімерчак, А. Шлезак) і І. Королівський.

З лікарів-гостей з різних країн світу взяли активну участь у науковій програмі конгресу: О. Качан-Свідерська та А. Строкон (Австралія), М. Полянська (Аргентина), І. Гук (Австрія) і З.В. Бубняк (Болгарія).

Майже всі доповіді, виголошені лікарями-господарями, мали співавторів. Їх прізвища подаємо в дужках. Перший автор не завжди читав

свою доповідь. Згідно з програмою це були: Л. Мала (І. Точій), В. Бобров (Ю. Щепоткін, О. Мітченко), А. Токар (Л. Єна, М. Драч), Г. Книшов (В. Урсуненко, С. Фуркало), А. Ромоданов (Є. Педаченко, О. Копов), А. Дунаєвський (А. Морозов, В. Ломако), М. Сергієнко, М. Маньковський (С. Кузнецова, О. Кудрицька), В. Мовчанюк (В. Шестаков, Л. Меламент), В. Саєнко (А. Ващенко, Б. Полінкевич), М. Дрюк (Л. Павличенко, Ю. Лисайчик), А. Тріщинський (Г. Васильєв, М. Бондар), В. Пінчук, О. Возіанов (І. Клименко, А. Романенко), Л. Харченко (І. Шлапак, Ф. Глумчар), Б. Венцовський, В. Дашкевич (Л. Гутман, Г. Мокрик), А. Голуб'єв (Л. Левченко), В. Грищенко (А. Яковцова, Г. Губіна-Вакулик), Є. Панасюк (О. Мороз, Н. Пащенко), В. Фещенко (О. Соколюк, М. Вовк), Г. Гайко, О. Корж, М. Лоба, І. Логай, М. Сергієнко, Л. Кашинцева, О. Буйко (Ю. Карповський), Г. Семьонова (М. Фільц, І. Гогіна), Н. Бушуєва, М. Шандала, А. Сердюк, Ю. Кундієв (А. Каракашян, В. Чусова), О. Лук'янова, Л. Пиріг, М. Мотузінський (Р. Король, Л. Седокур), І. Чекман (Д. Волох), Р. Павленко (Б. Криштопа, К. Дупленко).

Два наукові засідання (16 доповідей) були присвячені медико-біологічним проблемам Чорнобиля. Автори мали на меті познайомити слухачів із ранніми та пізнішими результатами дії йонізуючого опромінювання. На жаль, вони не мали до розпорядимості докладних статистичних даних, щоб поінформувати лікарів-гостей про стан здоров'я населення, передусім у дітей в забруджених територіях та суміжних областях України. В цих засіданнях брали участь: О. Бобильова (О. Бомко, В. Передерій), І. Ліхтарьов (Л. Ковган, І. Лось), В. Терещенко (О. Перевозніков, Л. Литвинець), В. Корзун (С. Сагло, А. Парац), Л. Кіндзельський, Т. Сиваченко (С. Гусева, О. Федько) П. Чаяло (Г. Кузнецов, Г. Чоботько), В. Пономаренко (В. Шатило, В. Мольцев), В. Олійник (О. Епштайн, В. Марков), О. Процек (М. Царюк, О. Жукова), О. Яковлев (А. Коломийцева, Т. Задорожна), О. Большова (Д. Дерев'янка, О. Боярська), А. Чабан (А. Чумак, Д. Афанасьєв), Н. Шандала (Т. Гулько, І. Кайро), В. Стрелко (К. Терновий), С. Михайловський (Н. Картеля, К. Супруненко).

Під час перебування в Києві, учасники Конгресу мали змогу відвідати, крім історичних пам'яток столиці, також і численні медичні центри та інститути. Лікарі-гості оглянули Київський музей медицини, Науковий центр педіатрії, акушерства і гінекології (МОЗ УРСР), Науковий центр офтальмології (МОЗ УРСР), Науково-дослідні інститути МОЗ УРСР такі як: кардіології, серцево-судинної хірургії, клінічної та експериментальної хірургії, ендокринології та обміну речовин, ортопедії, неврохірургії, онкології, отоларингології, урології та нефрології. Гості мали змогу відвідати також Всесоюзний науковий центр медичної радіології, Науково-дослідний інститут герентології (АМН СРСР), катедру стоматології, катедру психіатрії Київського медичного інституту та деякі міські лікарні.

У Львові наукова програма Конгресу була розподілена на три дні й охоплювала сім сесій. Прізвища авторів (та співавторів) друкуємо знову ж у послідовному, а не азбучному порядку. Доповіді виголосили наступні лікарі-гості з США: А. Оларчик, О. Біланюк, Ю. Трухлий, Л. Кузьмак,

В. Зарічний, І. Воевідка, В. Трухлий, П. Джуль, В. Шеремета, К. Масник. Доповідачами з Канади були: Я. Барвінський, О. Мариняк, В. Лебедін, Х. Держко, Я. Барвінський, Д. Баган і В. Медвідський.

У наукових засіданнях взяли участь також представники інших країн, а саме: І. Гук (Й. Фунович, Ф. Піза) з Австрії, В. М'ялковський і М. Дем'янів з Німеччини.

Очевидно, що тут знову найбільшу групу доповідачів становили лікарі-господарі. Ними були: Д. Бабляк (М. Даниленко, Н. Пономаренко, О. Гуренко), М. Володось, Н. Сердюк (І. Купновицька, П. Бигар), П. Шеремет, І. Барияк, В. Коляденко (В. Король, В. Амаян), Ю. Зозуля (В. Щеглов, О. Цимейко), П. Скочій (А. Лабінський), Н. Долішня (В. Веселовський, О. Мироненко), В. Шевага (Л. Андріюк), І. Надворний (Ю. Волянський, С. Аксент'єв), Л. Новицька-Усенко, Б. Білінський (Я. Шпарик, Н. Володько), Д. Макар (В. Андющенко), М. Тронько (І. Турчин), Х. Павловський (О. Фільц), Ю. Доценко (В. Вінницька, Л. Воробйова), О. Михайленко, О. Гнатейко (Ю. Каченюк), В. Беседін (С. Булієнко), Д. Кривченя, Д. Заболотний (А. Карась, О. Марченко), З. Горбачевський (Б. Павлик), В. Гукович (О. Братусь), О. Кіцера, М. Крук, Д. Дудко (Л. Харьков, Ю. Юсупов), М. Данилевський (Л. Хоменко, Л. Сідельникова), О. Тимофіїв (А. Лихота, В. Макеев (Р. Гумецький, Л. Мунтян), Г. Чучмай (Л. Цвих, Ю. Сулим), Т. Борушкіна (В. Алейніков, А. Криштоф), Є. Гоцко (І. Готь), О. Ладний (І. Даценко), В. Гірин, П. Отрощенко (Є. Гончарук, Б. Зіменковський), М. Лобода (А. Картиш, І. Варивода).

Учасники конгресу мали нагоду відвідати такі медично-професійні установи: Регіональний діагностичний центр, чотири катедри Львівського медичного інституту (загальної хірургії, серцево-судинної хірургії, педіатрії та отолярингології), Обласну клінічну лікарню ч.2, Обласну стоматологічну поліклініку, Республіканську психіатричну лікарню і Львівський науково-дослідний інститут педіатрії, акушерства і спадкової патології.

Крім наукових засідань, учасники конгресу мали змогу взяти участь у програмі релігійного, культурного та історичного змісту, влаштованої Українським Лікарським Товариством у Львові, при співпраці добродійного Товариства Народна Лічниця. Ця програма охоплювала: 11 серпня — відкриття меморіального Музею ім. М. Панчишина й панахиду на його гробі (Личаківський цвинтар) та покладення квітів на гробах лікарів-членів УЛТ та НТШ; 12 серпня — (після Богослужень) відвідання у Шевченківському гаї Фолклорного молодіжного театру й оглядини Музею народної культури й побуту; 13 серпня — відвідання виставки медичної літератури і документації УЛТ та медичної комісії НТШ на тему „Терапія, неврологія, психіатрія” в меморіальному Музеї М. Панчишина. Рівно ж цього дня, як і в наступні два дні, була відкрита виставка філятелії, філокартії, боністики, витинанок і писанок у музеї Арсенал. Історична і культурна програма продовжувалася далі, і так 14 серпня відкрито одноденну медичну виставку в меморіальному Музею ім. М. Панчишина на тему „Хірургія, акушерство і гінекологія”, а наступного дня у цьому самому приміщенні влаштовано виставку на тему „Соціальна медицина, дидактика, стоматологія, офтальмологія”.

Заходами УЛТ і добродійного т-ва Народна Лічниця відбулося відкриття і посвячення меморіальної таблиці на будинку Українського шпиталю ім. митроп. Андрея Шептицького, а опісля, в актовій залі Обласного відділу здоров'я, була зустріч управи УЛТ і т-ва Народна Лічниця з правлінням СФУЛТ.

Делегати СФУЛТ на спеціальних зборах у Львові 16 серпня 1990 р. одноголосно прийняли у свої ряди новостворене Всеукраїнське Лікарське Т-во з осідком у Києві. Вони теж вирішили влаштувати IV Конгрес СФУЛТ знову в Україні, ймовірно в Харкові.

І цього ж 16 серпня ввечері, в залі Львівського театру опери і балету ім. І. Франка, прийшло до святкового закінчення Третього Світового Конгресу СФУЛТ. З промовами виступили голова Львівської Обласної Ради Вячеслав Чорновіл, мер (посадник) м. Львова Богдан Котик, заст. голови Т-ва „Україна” Станислав Лазебник, який м.ін. висловив надію, що оцей конгрес українських лікарів стане передвісником конгресу СКВУ в Україні. Д-р Леся Рудавська закликала до створення меморіального музею ім. д-ра Мар'яна Панчишина і пропонувала його ж іменем назвати Український Медичний Інститут у Львові. Заступник міністра охорони здоров'я д-р А. Сердюк висловив від імені міністерства вдячність тим усім, що причинилися до успіху цього виняткового значення конгресу, а це: д-рові А. Хрептовському і його співробітникам, організаторам і провідникам подорожі на Україну Марійці Гельбіг і Марті Федорів, а теж директорів Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля — Надії Матківській. „У всіх нас — говорив він, — є одна мета — Україна”. З черги проф. д-р Любомир Пиріг відчитав резолюції III Конгресу і пляни праці на майбутнє. Найважливіші з них, це виміна інформаціями, студентами і лікарями, допомога у підвищенні кваліфікацій, зокрема технічного рівня медичної опіки й активна допомога жертвам Чорнобилю. Заплановано черговий конгрес СФУЛТ відбутися знову в Україні в 1992 році.

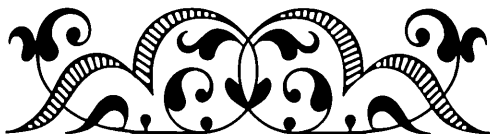
Формальне закриття конгресу довершив голова СФУЛТ д-р А. Хрептовський, який м.ін. відмітив, що „започаткований нами діалог треба перевести в дію”. Благословенням для усіх учасників конгресу, присутнього в залі театру владики Української Греко-Католицької Церкви митр. Володимира Стернюка, закінчилась офіційна частина, а опісля, заходами мистецьких кіл Львова, відбувся величавий концерт. Його обширна мистецька програма почалась молитвою „Отче наш”, а закінчилась відспіванням національного гімну.

До повного успіху Третього Конгресу Світової Федерації Українських Лікарських Товариств, крім суто наукової теми, багато причинилась його позанаукова програма. В її рамках учасники мали нагоду поїхати з поклоном Батькові народу до Канева, відбутися ряд екскурсій до пам'яткових місць Києва чи Львова, бути на оперних виставах (у Києві „Запорожець за Дунаєм”, у Львові — „Купало”) і концертах, влаштованих у їхню честь, чи теж бути на багатолюдних зустрічах з письменниками, діячами РУХ-у, депутатами до Верховної Ради України в Києві, чи у Львові. Для всіх учасників, що жили у Києві у двох готелях „Москва” і „Русь”, було влаш-

товане велике товариське прийняття, а у Львові, заходами Т-ва „Україна”, чудовим був святковий обід під відкритим небом у Шевченківському гаю, з мистецькою програмою, після Служби Божої в неділю 12 серпня.

Пам'ятковими, а то й зворушливими були зустрічі-вітання учасників конгресу жителями Рівного, Тернополя, Бродів, Івано-Франківська та інших місцевостей, кудю переїздили вони з Києва до Львова, чи їздили туди окремими екскурсіями, зокрема до Почаївської лаври на Волині.

Про конгрес, його програму та різні імпрези, як теж про його вийнятковість, писала щоденна преса Києва і Львова, бо ці два тижні перебування лікарів-гостей з діаспори і з України, були справді незвичайною подією в інколи бурхливих і складних буднях обох столиць нашої Батьківщини, що пробуджується до свого нового, незалежного життя.

ЗА ТРИВКИЙ І ДІЛОВИЙ ЗВ'ЯЗОК З УКРАЇНОЮ (Промова д-ра Ахіля Хрептовського)

Світла президіє, шановний пане міністре, шановні панове професори, депутати, представники наукових, культурних, професійних та громадських організацій, дорогі колеги, дорогі земляки.

„Ще як світ світом
не було у нас
Великодня такого”

Цією парафразою із поеми Івана Франка «Панські жарти», маю особливу приємність і велику честь і привілей історичного значення, відкрити сьогодні, Третій Конгрес Світової Федерації Українських Лікарських Товариств, який цим разом відбувається у золотoverхому Києві – столиці України.

Минуло 13 років з часу заснування нашої федерації, яка об'єднує лікарів українців, що проживають в діаспорі та є зорганізовані у своїх краєвих товариствах, а саме: в Австралії, Австрії, Аргентині, Канаді, Німеччині, Польщі та США. На протязі тих 13-ти літ ми відбули два конгреси, перший в Мюнхені 1984 року, а другий у Відні 1988 року.

Метою федерації є піклування про високий медично-науковий та морально-етичний рівень українських лікарів, координація зв'язків між ними, видавнича діяльність, співпраця з міжнародними організаціями, оборона прав українського лікаря, сприяння доброчинності, збереження національної свідомості та ідентичності, плекання української мови, культури та українських традицій. Наша мета поставити цю шляхотну медичну професію на службу українського суспільства поза Україною як і українського народу на Батьківщині. Народу, одного із найстарших і найчисленніших народів в Європі, який, позбавлений державности, почав втрачати свою національну ідентичність а під загрозою опинилась його мова — культура — його майбутність.

Сила та монолітність кожного народу залежна від здорової спадщини, переданих з роду в рід традицій та національної свідомості. Ці елементи відзеркаляють культуру та духову окремішність народу. Українське суспільство в діаспорі є не тільки частиною нашого народу та носієм його стремління, але ми становимо основу нашого політичного, релігійного, професійного та економічного життя поза межами нашої Батьківщини. На нас лікарів, найгуманнішої професії, звернені очі нашого народу. Ми мусимо прийняти участь у процесі відродження та перебудови нашої спільної Батьківщини. Тож наша співдія необхідна тим більше, що впродовж усіх років нашого проживання на чужині, нас ніколи не покидала надія співпраці з лікарями нашої Батьківщини. Ми завжди вважали своїм

обов'язком простягнути руку нашим братам і сестрам в Україні, ділити з ними горе і радість нашої спільної і єдиної матері. Ми завжди вважали, що здобутки лікарів українців усього світу в галузі науки, громадської діяльності, доброчинності є внеском в єдину скарбницю української культури, що є спільним здобутом української духовости. Наші очі і серця завжди зверталися до вас. Одним із нещасть України була її довголітня і тотальна ізоляція. По обох сторонах українська людина мусіла змагатися і побор'ювати кордони так політичні як і ідеологічні, дуже часто штучні та ворожі. Нас дочок і синів одного народу ділили і протиставили собі, робили нас ворогами.

Ми з великою увагою слідкували і слідкуємо за подіями і процесами на рідних землях; ми переживали і хвилювалися грізними вістками, раділи добрими і надійними. І так часто в нас, як каже поет „з журбою радість обнялась”.

Ми боролися і боремось зараз проти еміграційного ізоляціонізму – проти «земігрантщення». Ми свідомі того, що політичним і ідейним порядком для кожної еміграції автім і нашої є нав'язування до найближчих символів живучости народу. Між материком і діаспорою мусить бути тривка природня, не тільки чуттєва, але й братерська співдія. Українська діаспора повністю свідомо своєї ролі і свого місця в допомозі українському народові. Діаспора теж свідомо всіх труднощів і нещасть останніх десятиліть, великих жертв і втрат України. Суть існування народу і філософія його боротьби виявляється у складних та важких історичних випробуваннях. І ми вдячні вам, дорогі співвітчизники, що ви саме тепер засвідчили мужність в обороні прав українського народу. Ми щасливі, що пережили історичних нових подій, нової політики перебудови, яка розірвала заслону традиційної ізоляції. Це дає нам змогу для безпосереднього і щирого діалогу з нашими братами лікарями на рідних землях та відбуті зустрічі, які зродили ідею цього конгресу.

Цей конгрес матиме куди більше значення за попередні. Вже самий факт, що ми із західного світу приїхали на землю батьків і дідів наших, робить цю подію історичною. Адже оце вперше в історії України зустрічаються українці розсіяні по всьому світу, на своїй рідній землі. Знаменно, що ця перша зустріч українців на професійній базі є власне лікарів, людей найгуманнішої професії. Цим ми українці ще раз доводимо наше спільне прагнення до діяльності на ниві гуманности, добродійности в ім'я правди і добра, етики і вищих ідеалів людства. Цим, ми ще раз хочемо підкреслити вірність українців ідеалам, які згуртовують людей і народи; цим ми заперечуємо всяку агресію, яка ніколи не була притаманною душі української людини чи нації.

Ми приїхали до вас, щоб нав'язати тривкий і діловий контакт. Ми шукатимемо засобів як найкраще допомогти нашому народові, який пережив стільки нещасть в останніх десятиліттях і трагедій з чорнобильською влючно. Ми хочемо закріпити серед нас і тих, що є глядачами тієї історичної події, що український лікар є теж і патріотом-громадянином. Цей конгрес має задокументувати, що в Україні заіснувала нова ера, що є

намагання навернутися до демократії і свободолюбного суспільства. Цей конгрес має задокументувати, що зникли різниці і що ми всі належимо до одного народу, що немає більше «ми» і «ви». Ми ж не вийшли добровільно від вас з рідної землі і нам теж не було легко платити велику ціну за розлуку з рідною землею.

Сьогоднішній конгрес започатковує нову еру в історії нашої федерації. Ми будемо працювати тут у Києві і у Львові, щоб у майбутньому вона стала формою та змістом всеукраїнською федерацією лікарів, яка практикуватиме свободний академічний та професійний обмін, стимулювати наукову діяльність, професійну публіцистику чи медичні видання (як от видання, українського медичного словника) і встановлення української медичної термінології.

Якщо серед нас будуть різні думки і погляди, то напевно будемо одностійні в кінцевій меті. Ми всі за вільну українську науку, за свободу думки і слова за самостійність українського народу.

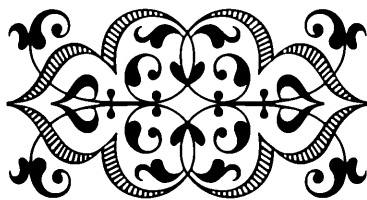
Понадцільорічний шлях до нашого конгресу позначився плідними контактами між окремими представниками та інституціями України та української діаспори. Управа СФУЛТ і управи крайових товариств, радо будуть продовжувати і поглиблювати ці контакти не тільки на рівні медиків, але теж на рівні зв'язків з Народним Рухом України, Зеленим світом, Товариством української мови ім. Тараса Шевченка та іншими громадськими патріотичними організаціями.

На кінець від імени СФУЛТ щиро дякую Міністерству Охорони Здоров'я Української Республіки, товариству «Україна», республіканському орг-комітетові, науковій комісії та організаційному комітетові СФУЛТ за всю підготовку та можливість переведення цього конгресу.

Учасникам конгресу бажаю успішної роботи, дружних і цікавих контактів в ім'я всеукраїнської єдності та прогресу української медичної науки.

Шановні пані і панове! Я маю честь проголосити Третій Конгрес Світової Федерації Українських Лікарських Товариств ВІДКРИТИМ.

За Вашу увагу дуже дякую.

ГУМАНІЗМ У МОДЕРНІЙ МЕДИЦИНІ

(Доповідь гол. редактора «Лікарського Вісника» д-ра Павла Джуля)

Ми приїхали до столиці України, щоб побачити землю наших батьків, налюбуватися Золотоверхим та скласти поклін Великому Кобзареві.

Ми приїхали, щоб зустріти Вас, дорогі брати і сестри – українські лікарі, які у важкі часи нашої сучасної історії несли й несете медичну поміч українському народові.

Ми приїхали, щоб розпочати діалог між українськими лікарями по цей і по той бік океану, діалог, що триватиме від покоління до покоління.

Кажуть, що сучасний лікар має чорнокнижника владу. Він повертає зір сліпим, а слух – глухим, пересаджує людські органи і навіть воскресає мертвих. Цю магічну силу дістав він завдяки швидкому розвитку технологічних наук, опертих на основах логіки й об'єктивізму. Здавалось би, що медицина досягла верхів слави, а її майбутньому ростові немає меж.

Одначе, у золоту добу цих небувалих досягнень, ми з великим неспокоєм спостерігаємо прогресивний занепад престижу медичної професії. Колись гуманного і співчутливого лікаря тепер вважають за високовишколеного технолога та байдужого постачальника холодних наукових фактів. Критики медичної професії малюють портрет сучасного лікаря як інженера, портрет навіяний матеріалізмом та обожанням магічних сил технології. Вони нарікають, що лікарі оточують себе найновішими інструментами й апаратами і неначе їхніми холодними поверхнями хочуть відгородити себе від хворого та заховати від нього своє людське обличчя.

Чим пояснити ці парадокси, де суспільство користується благами модерної медицини й одночасно критикує її здобутки? Тут відповіді треба шукати в історії медицини, яка у своїх початках була гуманітарною професією, тобто мистецтвом, а не самою тільки точною наукою. Грецькі лікарі керувалися двома основними принципами: відданістю і посвятою для мистецтва лікування і любов'ю до людини. У той час медична професія і філософія мали тісний взаємозв'язок, і це дало науковий підхід до мистецтва лікування.

Уже саме слово „професія” означає присягу, приречення або сповідь. Згодом воно увійшло до словника інших мов і набрало ширшого значення, яке вказувало вже на знання або вмість. Старі й престижеві професії, такі як теологія, право й медицина, вимагали від своїх членів академічної освіти й деяких здібностей. Вони мали серед населення велику повагу, а їхні слова ставали незаперечною істиною.

Лікарі завжди берегли своє виняткове становище в суспільності, що було побудоване на повнім довірі та взаємопошані. Медична професія вимагала від них великої особистої посвяти, але давала їм почуття гідності та задоволення.

Пройшли століття, змінилися часи і людські світогляди. Модерна наука й технологія призвели до буйного розквіту медицини, передусім хірургії, але одночасно вони притемнили гуманність нашої професії.

Розповсюджене застосування електронних приладів, а в першу чергу комп'ютерів у щоденній лікарській практиці, назавжди змінило ролю

лікаря у суспільстві. Не можна сказати, щоби ці зміни завжди виходили на користь лікарям і їхнім пацієнтам. Що більшу силу дає наука лікареві, то помітніше завмирають близькі особисті відносини між лікарем і хворим, відносини, що були душею медицини як мистецтва.

Швидке зростання медицини як науки, за рахунок медицини як мистецтва, викликає низку тривожних питань. Чи компютер справді зможе тепло, по-людському, але тим не менш точно розпитати хворого про його недугу, як це так вміло виконував „старосвітський” лікар? Чи різні складні діагностичні апарати й інші машини справді зможуть заступити чутливі творчі руки живого лікаря? Чи компютери таки справді зможуть поставити точну діагнозу і вибрати якнайкращу методу лікування? Чи дійде врешті-решт, до того, що лікарі стануть техніками й будуть обслуговувати арсенали скомплікованих машин, та слухати їх наказів, неначе роботи?

„Старосвітський” лікар уважно приготував спосіб лікування згідно з унікальною особою хворого, який це знав, довіряв своєму лікареві й охоче приймав і виконував його вказівки. У наш час загальні знання про медицину доволі поширені й приступні кожному інтелектному хворому, який сам часто бере участь у рішеннях про своє власне здоров'я. Така обставина тим більше зобов'язує лікаря втримувати близькі, одверті, дружні зв'язки з хворим, без різних псевдомагічних містифікацій.

Очевидно, не можна також забувати, що багатовічні принципи медичної етики вже інколи не відповідають вимогам часу. Модерна медицина дозволяє лікареві робити заходи, які контролюють початок і кінець людського життя. Одначе, покищо, ще не знаємо, чиї моральні вартості матимуть тут рішальний голос.

Нові питання моралі й етики виринають тепер щораз частіше, передусім із розвитком генної інженерії й удосконаленням пересадки органів та добору матерів – заміниць. Уже в дуже близькому майбутньому ми мусимо ці питання розв'язати. Але при цьому нам обов'язково треба буде привернути святість життя і не зводити здоров'я і хвороби – життя і смерті, тільки до статистичних даних.

Саме тепер, більш ніж будь-коли, лікар повинен бути сповнений співчуття і ввічливості. Саме тепер, більш ніж будь-коли, мистецтво медицини має бути таким важливим, як наука медицини.

Розуміння медицини як мистецтва мусить починатися рано в житті майбутнього лікаря. Освіта справжнього лікаря – такого, що вміє по-людському спілкуватися з хворим саме тому, що вміє широко, по-людському дивитися на людей і на світ, – мусить починатися вже в дитинстві та в ранній молодості. Формування світогляду майбутнього лікаря має започаткуватись у родині й у церкві, розцвісти в школі й в університеті. І вкінці дозріти з допомогою чутливих професорів медицини, які повинні бути не тільки знаменитими спеціалістами-техніками, але по-„старосвітськи” добрими людьми.

Тут треба додати, що такі вартості мали б бути особливо цінні для молодого українського лікаря, бо культура його батьків міцно пов'язана з таким світоглядом.

Сучасна медицина робить такі величезні поступи з року в рік, що лікар ледве чи встигає ознайомитися з океаном інформацій, потрібних йому у його щоденній праці, особливо, коли він хоче по-справжньому знайомитися зі своїми пацієнтами. І саме тут компютери необхідні. Їх функція зберігання й класифікування інформацій дозволяє лікареві приділяти більше уваги й часу своїм хворим і вважати їх за окремі особистості, щоб не тільки продовжувати людське життя, але також підвищувати його якість. І саме в тому – в поверненні мистецтва медицини в науку медицини – найголовніше завдання компютерів і загалом медичної технології.

Можливо, колись у майбутньому, експериментальні ідеї медицини зійдуться з реакційною тугою за старосвітським лікарем, приятелем хворого і його сім'ї, не інженером, а глибоким і природнім гуманістом, який у своїй практиці застосовував би багато науки, а ще більше життєвого досвіду.

СИСТЕМА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

(Доповідь міністра охорони здоров'я України д-ра Юрія Спіженка)

д-р Юрій Спіженко

Національна служба охорони здоров'я населення України становить собою систему, в структуру якої входять лікувально-профілактичні та санітарно-емідеміологічні установи, науково-дослідні та кадрові інститути, а також єрархічні ланки управління. В республіці функціонує 6,530 амбулаторно-поліклінічних та 3,840 стаціонарних установ на 681,3 тис. ліжок, які обслуговують 218,5 тис. лікарів і 588,1 тис. середніх медичних працівників.

Мережа амбулаторно-поліклінічних установ республіки представлена фельдшерсько-акушерськими пунктами (16,368), поліклінічними відділеннями при обласних (26), міських (820), централь-

них районних (480), дитячих міських (155), дільничних (1,438) лікарнях та диспансерах (544), самостійними амбулаторіями (1,853), стоматологічними поліклініками (303), а також лікарськими здоровпунктами підприємств (187).

На Україні діє 26 обласних, 686 міських, 479 центральних районних, 132 спеціалізованих, 155 дитячих міських, 1,438 дільничних, 92 психіатричних та наркологічних лікарень.

При обласних та великих міських лікарнях створено мережу спеціалізованих по найважливішим клінічним профілям: кардіологічних, гастроентерологічних, нефрологічних, урологічних, судинної патології, неврохірургічних та ін.

Крім того, на Україні функціонує 24 шпиталі для подання медичної допомоги інвалідам та учасникам великої вітчизняної війни.

Служба охорони материнства і дитинства в республіці представляє собою мережу лікарень, жіночих і дитячих поліклінік та консультацій, пологових будинків тощо. В загальній системі лікувально-профілактичної допомоги дітям значне місце відводиться санітарно-курортному лікуванню (реабілітація, оздоровлення хворих та профілактика хронічних форм захворювань).

У системі охорони здоров'я населення України функціонує служба швидкої та невідкладної медичної допомоги. Станції швидкої медичної допомоги, яких у республіці налічується 901, мають 3,736 спеціалізованих та загального профілю бригад. Серед спеціалізованих — 229 кардіологічних, 52 анестезіолого-реанімаційних, 33 неврологічних, 184 психіатрич-

них та ін. В 11 містах України (Дніпропетровськ, Донецьк, Запоріжжя, Київ, Миколаїв, Симферопіль, Харків та ін.) функціонують лікарні швидкої медичної допомоги.

На промислових підприємствах діють 225 медико-санітарні частини, до складу яких входять 1,414 цехових дільниць, лікарських та фельдшерських здоровпунктів.

Державний контроль за виконанням комплексу заходів, спрямованих на запобігання забрудненню навколишнього середовища, поліпшення умов праці, побуту, харчування, навчання, відпочинку покладено на санітарно-епідеміологічну службу, де працює понад 11 тисяч лікарів, 987 інших спеціалістів з вищою освітою та близько 44 тис. середніх медичних працівників. Санепідслужбою проводяться заходи щодо епідеміологічного забезпечення стану здоров'я населення. Основними установами цієї служби є санітарно-епідеміологічні станції (709). Спеціалісти служби при взаємодії з працівниками інших медичних установ проводять запобіжний та поточний санітарний нагляд. При цьому щороку запобіжним наглядом охоплюється в середньому 39 тис., а поточним — 386 тис. різних об'єктів. В лабораторіях санепідслужби щорічно проводиться близько 25 міль. бактеріологічних, 2 міль. серологічних, 2 міль. паразитологічних та 10 міль. хемічних досліджень, понад 1 міль. 600 тис. досліджень фізичних чинників навколишнього середовища.

Санітарно-епідеміологічна служба республіки безпосередньо бере участь у розробці комплексних плянів оздоровчих заходів, що сприяють поліпшенню умов праці на промислових підприємствах та в сільському господарстві. На підприємствах у цьому напрямку працюють промислово-санітарні лабораторії, лабораторії фізіології праці та ергономіки. Вони постійно вивчають в динаміці кількісні та якісні характеристики зовнішнього середовища в цехах та безпосередньо на робочих місцях, розробляючи на основі результатів досліджень оздоровчі заходи.

Санітарно-освітню роботу серед населення республіки організує мережа будинків санітарної освіти на чолі з республіканським Центром здоров'я (м. Київ).

В системі охорони здоров'я України працює понад 1 міль. фахівців. На кожні 10 тис. населення республіки припадає 42,7 лікаря та 114,8 середніх медпрацівників.

Річний бюджет системи охорони здоров'я УРСР близько 5 мільярдів карбованців.

Значний потенціал медичної науки України закладений в широкій мережі науково-дослідних інститутів клінічного та гігієнічного профілю, медичних інститутів та інститутів Академії Наук України. В 15 медичних та 37 науково-дослідних інститутах системи МОЗ УРСР працює фахівців (8,027 — в медичних інститутах, 3,268 — в НДІ). В цих установах трудяться висококваліфіковані фахівці та організатори медичної науки (1,241 доктор та 6,143 кандидати медичних наук). Сьогодні в наукових установах здійснюється понад 1000 науково-дослідних розробок з 42 медико-біологічних проблем, що фінансуються з державного бюджету, а також понад

500 розробок на основі господарських договорів з підприємствами різних галузей народного господарства.

Висліди наукових досліджень багатьох науково-дослідних інститутів (Київських НДІ неврохірургії, кардіології, урології, нефрології, акушерства та гінекології, фтизіятрії та пульмонології, серцево-судинної хірургії, ортопедії, Одеського НДІ очних хворіб та тканинної терапії) сприяють підвищенню рівня медичної допомоги населенню.

В галузі розвинена патентно-ліцензійна діяльність. Понад 140 винаходів, що патентуються за кордоном, сьогодні об'єднано в 79 ліцензійних темах, які передано для рекламно-комерційної розробки зовнішньо-торговельним організаціям. На зовнішньому ринку інтереси України представляють посередницькі фірми Японії, США та інших країн.

На Україні функціонує 41 республіканське науково-медичне товариство, кожне з яких об'єднує лікарів певного профілю. Напр. республіканське науково-медичне товариство соціальних гігієністів і організаторів охорони здоров'я нараховує близько 10 тис. членів. Значну кількість активних членів мають товариства хірургів, стоматологів, онкологів, терапевтів, фармацевтів, гігієністів та ін.

Їх призначення — проведення заходів щодо підвищення кваліфікації лікарів, прискорення впровадження в медичну практику прогресивніших досягнень науки, пропагування медичних та гігієнічних знань серед населення. Щороку товариства організують 12-15 республіканських наукових з'їздів та конференцій.

На Україні систематично поповнюється загін медичних працівників. Напр., в 1989 р. в галузь прийнято 8,256 лікарів та понад 27 тис. середніх медпрацівників.

При цьому велику увагу приділяється переважно укомплектуванню кадрами первинних ланок охорони здоров'я міського та сільського населення. Підготовкою фахівців у галузі в республіці зайняті 15 медичних інститутів та 100 медичних училищ.

В КИЄВІ І У ЛЬВОВІ

(репортаж)

Бувають сни подібні до дійсності, але й дійсність буває, як сон, як багато снів, багато мрій. Правда одне й друге не є явищем щоденности, але таки вперто живе у виплечаних тугою надіях, в затишші думок, що колись пощастить таку зворушливу подію, подібну на сон, пережити. Пощастило, після 47 років, мрія туги увінчалась дійсністю.

Спав древній город Київ, як наш літак, 3-го серпня 1990 року, приземлився. Ми одна, із великої кількості зголошених у підприємстві подорожей СКОВП, на науковий Конгрес Світової Федерації Українських Лікарських Товариств. Вже, крізь відчинені двері літака, бачу напис на високому будинку летовища: КИЇВ-БОРИСПІЛЬ. Просто не віриться: невже я тут, в тій частині Києва, де колись-колись давно (за переказами) Борис . . . Брат Ярослава Мудрого . . . ?

На площі летовища чекає нас чи малий гурт людей. Ми починаємо сходити з літака. Нас, кожного зокрема, зустрічає простягнута рука з трояндою і бадьорий голос: „Вітаємо в Києві” Ідемо вслід за пані Марійкою, властителькою СКОВП, туди де нас чекають від довшого часу, бо літак приземлився з запізненням.

В оксамиті ночі ясніють усміхом їхні й наші обличчя, а на вишиваному рушникові великий коровай, прибраний, особливо випеченими з тіста, квітами та колосками. Піснею прозвучали слова „вітаємо вас в Україні”, а відтак передали коровай пані Марійці. Не можна собі заборонити, в таку хвилину, хвилювання а думкам питання: чи є десь серед інших народів такий великодушний звичай вітання з короваем. Цей, в нашому народі звичай — це подих відлуння із далекої давнини древнього Києва, він із перед століть дожив до сьогодні й нас запрошує на „весілля” переживань в Києві, в Україні. А, те відлуння, впевняє у доречність слів Симоненка: „Народ мій є, народ мій завжди буде . . . ” Ідемо до готелю „Русь”. Провідниця з Ін-туриста пояснює, що ще годин декілька тому, перед нашим приземленням була тут велика злива й громовиця. А ось тепер, як гарно випогодилося, каже вона. Дивно, як її пояснення переплітається з алегорією . . .

Ми вже в готелі; нас чекає пані Христя зі СКОВП. Ідемо до призначених кімнат. Після обильного сніданку, 4-го серпня, всі групи присутніх, а було нас аж сім груп, виїжджаємо на оглядини Києва. Кожна група з окремо призначеною провідницею, в окремих, кольорами й номерами определених автобусах. Нашою провідницею є пані Оксана і місцева з Інтуриста Тамара. Наш автобус номер чотири, і нас у групі 38 осіб. Ідемо на Поділ, але перш за все, у напрям ратуші, щоб побачити, налюбуватися нашим прапором, впевнитися, що це таки дійсність. Ось він, синьо-жовтий, високо, в обіймах леготу вітру окрилено лопоче. Вибігаємо з автобуса, у кожного з нас фотографічні апарати. В низу тризуб у довкіллі квітів-квітів, всюди їх приносять, щоденно, бо приходять вечорами киевляни, багато їх приходять для виміни думок у напрямі до покращення.

Їдемо далі до церкви св. Покрови, в ній особливий іконостас, а кожний куточок церкви дихає простором давнини. Наступна наша зупинка на Контрактовій площі, там Київська Академія (колись Могилянська). Біля входових дверей прикріплена таблиця, на ній вирізьблене обличчя Григорія Сковороди, а в низу напис, що він тут навчався в роках 1744-50. Через площу, напроти Академії є парк з пам'ятником нашого мислителя Григорія Сковороди. Потім проїжджаємо просторими бульварами Тараса Шевченка, Лесі Українки, також попри пам'ятник Лесі Українки. Київ — велетень місто, розлоге, одеревлене, просто вкрите зеленню. Правильно зауважив (розказує Тамара) англійський письменник, що бачив чимало міст в Європі, а в них парки, але ось вперше побачив місто у великому парку.

Після обіду жваво готуємось до від'їзду на відкриття конгресу в оперному театрі імені Тараса Шевченка. Приїхали, над головним входом до театру погруддя Шевченка, а поруч театру на просторій площі пам'ятник Миколи Лисенка. Урочисте відкриття Конгресу почалося привітом від національного організаційного комітету, відтак слідувало вступне слово президента СФУЛТ д-ра А. Хрептовського, доповідь міністра охорони здоров'я УРСР д-ра Ю. Спіженка і доповідь д-ра П. Джуля. Не забули наші доктори і своїх колег, яким не судилось втішатися історичною подією — Конгресом; попросили присутніх повстанням з місць вшанувати їхню пам'ять. Ох, була ж і мені велика причина на те . . . Після перерви почалась мистецька частина програми на добірному рівні, яка закінчилась відспіванням національного гімну „Ще не вмерла . . . ”

В обіймах чарівної, теплої ночі ми повертали у такому ж настрої до готелю. Крізь відчинене вікно в готелі, я бачила як місячне сяйво щедро вгощало Київ — переміняло у казковий привид. Борис любив місячне сяйво, та цим разом я подивляю красу сама. Ні не цілком сама, ось зайшло сяйво місяця й освітило книгу, Медичний Архів, присвячений пам'яті д-ра Бориса Филипчика.

В неділю, 5-го серпня, раннім ранком всі їдемо на прогулку, ні — на прощу, їдемо до Канева. Чи не найядерніша подія. Адже їдемо поклонитися нашому Шевченкові, без Нього заздалегідь чи, до сьогодні, українцями називались би. Про те саме читаємо в поемі Івана Драча „Симфонія — баяда про смерть Шевченка”. Їдемо у сімох автобусах: попереду — поліція в авті з блимаючим світлом, а позаду авто першої лікарської допомоги. У передніх вікнах наших автобусів, наші національні прапорці. Переїжджаємо просторами Черкащини, тої дуже улюбленої Шевченком, частини України. По цей і той бік дороги золотіють поля колгоспів, хоч вже й час би позвозити плоди у належні місця, але в колгоспах нема належної кількості робочих рук ані конвеєрів і тому золотіють похилені колоски, незібрані врожаї нашої плодуючої, колись багатой, землі. Переїжджаємо Дніпро, бачимо споруди електричної сили, їхню працю пояснює нам Тамара. А там далі звертає нашу увагу провідниця Тамара на Видубецький монастир. Стоїть він в довкіллі дерев, на горі, над Дніпром, як привид. Тамара пояснює назву Видубецький: в народніх переказах живе те, що

коли після впровадження християнства прийшов наказ розвалювати і вкидати в Дніпро всі, до Христової віри, божества, люди повинувались і вкинули погруддя Перуна, але кожний раз мусіли видобувати з поверхні хвиль, бо погруддя випливало. В кінці після декількох наворотів видобування, вирішили на тому місці збудувати християнський монастир і назвати його Видубецьким. Та що сталося далі з погруддям Перуна — в пам'яті народу вже не живе.

А Дніпро далі пливе і носить на своїх хвилях білі пароплави, в них прогульковці їдуть до Канева. Прекрасна дорога, не одні призадуми вслід за хвилями плывуть . . . Ми в'їжджаємо в село, при дорозі статуя кобзаря, він сидить, а його пальці на струнах, при ньому, похиливши голову, стоїть в задумі козак. Цей пам'ятник, наче вістун, підказує, що вже не далеко до Великого Кобзаря!

А ось при дорозі вже й напис: Канів. Господи! Це той Канів, що досі я лиш на сторінках книжок бачила . . . За декілька хвилин в'їжджаємо на простору площу. Виходимо з автобусів і тут молодь у національних строях чекає нас. На вишиваному рушникові коровай, посадник Канева і Володимир Бровченко — голова Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном, вітають нас і вручають д-рові А. Хрептовському коровай. По той і цей бік площі, у підніжжі гори, сидять бабусі з квітами і прикликають: купіть, понесіть Пророкові.

— А в якій ціні ваші квіти? — питаю.

— Тридцять копійок, або що дасте.

— А, ось такі, візьмете?

— Так, як нема у вас інших, то візьміть квіти, понесіть, а я внукові покажу, хай бачить, що ви аж звідти приїхали поклонитись. Ой, і які ж у вас всіх гарні вишивані сорочки, не забули ви там вишивати. Ви наші, правда?

— Так, бабусю — ми ваші, а ви наші і не забули ми вишивати, нічого не забули.

— Та цитьте, — поглянула на мене бабуся й собі змахнула сльозу . . .

Ідучи на гору по сходах, а їх близько чотириста, в довкіллі соковитої зелені дерев, любувалась я кольорами національного строю, що в них молоді дівчата на мавки натякали. Вони ввічливі, усміхнені їдуть у напрям пам'ятника, а мова у них тільки солов'їна . . . На підніжжя пам'ятника, кожний з нас кладе, у бабусів куплені квіти. Розцвіло підніжжя. Я, приклякнвши, цілувала підніжжя, мармур був теплий. Дивлячись у височінь, здавалось, що не на обеліску високому, а на соняшній блакиті Шевченко і звідтіля — з блакиті — дивиться на нас. Не в одних нас, дивлячись у блакить, сльозина замережала вії . . . Відтак ми співали „Заповіт”, а після „Ще не вмерла . . . ” Та, в уяві свої права — вона підшиптувати вміє, із серцем воркує: . . . так, дивиться Шевченко і усе чує . . .

Відтак, в чергуванні, за групами, входимо до Музею Шевченка, що стоїть чуть нижче від пам'ятника. Там і той плян, якого сам Шевченко приготував для будови свого дому. При дверях музею канівський народний хор співав в'язанки народніх пісень і добавляв красу святочному на-

строю. Зійшовши до підніжжя гори, попрямували ми до їдальні. Там вже чекали нас із обильним, смачним українським обідом.

Сумерк замережував довкілля Києва, як ми зближалися до готелю „Русь”.

І так кожний день, нашого побуту в Києві, був виповнений вщерть добірними програмами, заздалегідь дбайливо приготованими зарядом СКОВП.

Від 6-го серпня наші лікарі почали свою наукову програму, що відбувалась кожного дня. У тій програмі були наукові доповіді з усіх ділянок медицини, з прозірками, виголошувані нашими докторами з діаспори і України.

Відмовивши собі дещо із прогульок, 9-го серпня прослухала я чимало доповідей на тему, що торкалась об найболючіше — трагедію Чорнобиля. Ці доповіді виголошували лікарі України. Зміст тої трепетної теми можна б сторінками-сторінками машинопису передавати, зокрема у питанні . . . а що далі? Вірю, що про те і інші змісти доповідей, розкажуть на сторінках відповідних журналів, або й преси наші лікарі, що брали участь у Науковому Конгресі.

6-го серпня, хто не брав участі в наукових лікарських викладах, від'їхав у своїх автобусах на заплановані оглядини Києва і пам'яткових шедеврів у ньому. Ми — в групі номер чотири направилися до Печерської Лаври, та заки зійшли на долину Лаври, на площі бачили будинок з балконом, на ньому, пояснила Тамара, любив пересиджувати Тарас Шевченко — дивитися на Дніпро та малювати. Чуть далі, церква із зеленою дахівкою, її збудував гетьман Іван Мазепа, саме під цю пору відбудовують її, приводять до первісного стану. Дивлячись з тої площі, захоплювалися ми видом на золотобанну Лавру в обіймах зелені, і блакитно-лентим Дніпром. Ні, нема, на жаль, таких слів, якими можна б належно передати красу виду на Лавру, на Дніпро, на Київ.

Вечером того ж дня оглядали ми виставку кераміки й образотворчого мистецтва. Були там і вибагливі, великі гердани й добірні вишивки. Можна було, бажаючи, закупити ці шедеври.

7-го серпня наш плян — поїздка до собору св. Софії, але, на жаль ізза ремонту не все заплановане оглянули. Проїжджали по площі, де по середині пам'ятник Богдана Хмельницького, і знову захоплює той особливий простір, і знову квіти і зелень дерев. Цього дня я ще встигла зайти, на запрошення, до гостинного дому Миколи Вінграновського — президента ПЕН. Після виміни думок про ПЕН, з Вінграновським, я запізнала пристійну д-р Лесю (кардіолог по професії) дружину Вінграновського. Залишиться незабутньою їхня щира, українська гостинність. Вінграновський саме працює тепер безперестанно над своїм новим твором.

Та прийшла я до панства Вінграновських не з пустими руками, принесла я з собою твір Докії Гуменної „Хрещатий Яр” — непересічного змісту книжка. Принесла, щоб із змісту книжки пізнав Київ — киянську. Докія Гуменна, у тій книжці, описала кожний клаптик її улюбленого Києва, в час гестапівського свавілля. (1941-44 р.)

Вечером — ми були на зустрічі із Спілкою Письменників, товариством „Україна”, та членами РУХ-у. Там почули ми щирі вислови, запити, відповіді — (просто проклали стежку від сердець до сердець . . .) Були там, вже нам тут знайомі, депутати, письменники, був Володимир Яворівський, Іван Драч, Микола Жулинський, д-р Піріг; я вперше почула бадьорі слова Степана Хмари. Конкретно — були там наші Уми, що простеляють не легку дорогу до волі . . .

8-го, поїхали на Володимирську гірку. Бачили пам'ятник Володимира Великого, прекрасний парк, що потапав у квітах, бачили і те місце, де вливається Десна у Дніпро. Там до мене підійшов, у тексаському капелюсі, середнього віку мужчина, і запропонував купити його малюнок, саме доплив Десни. Виконання бездоганне, а в низу підпис: художник Юрій Горбачов. Пояснює, що він є кузенем сьогоднішнього президента ССРСР. Я купила. Сподобався дуже краєвид, бо над полями України злітала самотня птиця; щось у нас з нею спільного.

Ще оглядали ми, цього дня, Золоті Ворота. Ось тут надщербив меча . . . І пішов меч куди йому місце, а Золоті Ворота стоять, свідки минувшини, але не забутої!

Відтак ідемо на гору древнього Києва, де, по Десятинній церкві, лиш залишилися камені підвалу. Там же й церква св. Андрія Первозваного, там же й велетенський камінь із написом старослов'янськими літерами. Поруч нього ростуть не маленькі бур'яни. Бур'яни . . . (пригадався „Чигирин”, Шевченка). Ми з панею Ничай похилились, щоб виполоти, але провідниця Тамара заборонила: „ми любимо бур'яни” . . .

Там же й музей, а біля нього кам'яні баби. Мабуть це ті, що про них Докія Гуменна пише в „Благослови Мати”, ці „баби”, що пережили тисячоліття. Аж ніяково ставати ногою по тих місцях, тих перших святих, нашої Русі-України. Хочеться стати і слухати, може камінь-велетень заговорить, оживе, а з ним і деякі, у декого в грудях . . . Ох, була б то величчя й могутня розмова!!

Того ж дня у восьмій годині вечора знову ідемо до оперного театру, там бачимо „Запорожця за Дунаєм”. І знову зворушення, і знову любуюся тими, вже з давна знайомими аріями, тільки в останній дії, козаки не співають „Владико неба і землі”, мелодія та сама, тільки слова не ті.

9-го серпня, зранку, відвідини лікарень, а пополудні ідемо, усі присутні, на Конгрес, на Байкове кладовище. Там біля могили Василя Стуса панахида, при співучасті хору зі Львова. Відтак ще поклонились могилам Лесі Українки, Грушевському, бачили могилу Володимира Сосюри.

Увечорі прощальна зустріч киян із всіма присутніми на Конгресі, із смачними стравами та напінками. В п'ятницю, 10-го, від'їжджаємо автобусами до Львова. Побут у Києві й всі переживання у ньому, це малесенькі краплинки з того, що ще на нас чекає, щоб пригубитись і випити до дна . . . Але, все ж таки, ті краплинки спадали запашним нектаром в уста туги. Адже не можливо у тому короткому часі побачити все. Та й не всім нам пощастило побачити святкування 500-річчя заснування Запорозької Січі, яке відбувалося саме в тому часі, як ми були в Києві.

Я, побуваючи в редакції „Літературна Україна” (де й залишила журнал „Жіночий Світ”) на розмові з ред. Рогозою, дістала примірник „Літературної України” з датою 9-го серпня, де є саме стаття про перебіг величавих святкувань. Заговорили молоді „Запорожці” у статті: „Тії слави козацької повік не забудем” . . . Ось декілька речень сказаних на святкуванні молодими козаками: „ . . . мусимо покласти собі за найсвятіший обов’язок: уже тепер у найближчому майбутньому розбудувати „тую славу”, рознести її межі нашу людність, випростати нею кожного з нас . . . ”

Подорож у напрямі Львова приємна, день соняшний, очі жадно вдивляються в простори України. У гарному місті Рівне зупинилися, в готелю, в їдальні чекав нас дуже смачний обід. Рівне, чисте місто, гарне, але й над ним, кажуть, трепетний неспокій, бо в його околиці, нуклеарна станція . . .

Після обіду їдемо до Почаєва. Нововідновлений монастир Почаївської Лаври, для святкувань 750-річчя заснування його, робить приємне й настройове враження. Дивлюся на золоті бані церкви й чую — зливаються всі досі прослухані хори в один величавий голос: . . . „Над Почаєвом стала . . . ” Дивлюсь може вийде із „келії отець Заізо” . . . Всі молоді монахи вітають нас привітно і, у противенстві до Печерської Лаври, говорять літературною українською мовою. Після оглядин монастиря вгощають нас солодощами й свіжими напінками. Та, на жаль, прийшлося мені бути „нечемною” і завернути куплену плиту з колядами, бо на обгортці плити, у розповіді про Почаївську Лавру, англійською мовою, є пояснення, що Лавра знаходиться в полудневій Росії. На моє питання чому, тут, називають Україну Росією, дуже привітний молодий монах пояснив:

— Я цього не писав, з таким поясненням ми ці плити дістали для продажу, до нас приїжджають, купують і нікому це не заважає.

— Чи, не слід би вам, звернути увагу, тим, що на обгортках таке пишуть?

На те моє питання — монах відповів примушеною усмішкою.

Шкода, що ніхто із наших присутніх не поділяв моєї думки, а з лагідним потуранням, зрозуміло, всміхалися монахові. Для мене, особисто, був це сумний дисонанс . . . Але, тільки єдиний у цій поїздки.

Виїхавши з Почаєва, проїжджаємо селами, доми огорожені парканами, навіть декотрі розмальовані узорами вишивок. При кожному домі сад і квіти, й квіти. При дорозі, проходжі люди, зупиняються, нам всміхаються і помахами рук вітають, а ми їм нашими прапорцями, крізь вікна, відповідаємо. Аж тут, по недовгому часі, зупиняються наші автобуси. Причина? Це вийшов чималий гурт людей із синьо-жовтими прапорами, вийшли вітати нас. Виходимо з автобусів, нас вітають голосним „Слава Україні!” А, хіба можна словами передати те зворушення, коли просто підходили і нас, як рідних пригортали? Ні, я не-знаю таких слів . . .

Після близько години дальшої їзди, знову зупинка. Цим разом вдвічі більша кількість народу і прапорів, зустрічає нас. Зустрічає із короваєм на вишиваному рушникові. Привіти „Слава Україні” велично лунають. Цим разом і лікар, і посадник містечка, і народний депутат, кожний зокрема, вітають нас. Ті, що з прапорами в національних, козацьких строях, а

всі жінки у вишиваних так, як і чоловіки, сорочках. І знову пригортають нас жінки, просять не забувати. Одна середнього віку жінка підійшла до мене просить:

— А, якби нам хто тут, кривду робив, то ви там робіть рух, кричіть, обороняйте нас!

Співаємо „... ми тую червону калину...” і на кінець „Ще не вмерла Україна”. Лопотіли, на прощання, у слід за нами, високо підняті прапори!

В обіймах ночі ми доїжджаємо до Львова — королівського городу — короля Льва. А, тим часом, біля готелю „Супутник” довго чекали нас, не одні родини, ізза непередбачених зупинок — хвилюючих, незабутніх — ми приїхали з запізненням. Але, стужені родини за тими, що вже многими роками не бачені, чекали з китицями квітів. І мене чекали Іванка й Мирося, доні двоюрідного брата мого мужа.

Субота, 11-го серпня, це день вільний від прогульок, це день зустрічей з рідними. Вже раннім ранком, з Іванкою, їду до сестри мужа, Дарії. Ох, зворушлива ж зустріч! Вдивляюся в її обличчя — шукаю в ньому подібності до Коханого... Вона єдина ще, серед нас тут, з дітей Івана Филипчика — письменника, пам'ять котрого так спонтанно починає оживати у Львові й Самборі. Навіть є у плані переіменувати вулицю Калініна, що при ній є добірний дім Письменника, на вулицю Його іменем.

Обіцяючи Дарії, що завтра приїду, відїжджаю за поміччю Іванки до, колись, свого дому — їду в Більшівці. Так, Господь дозволив мені ще раз стати на тому бальконі, з якого я з татом, на Галич вдивлялася на гори Карпати. І сусідів зустріла, і товаришку з найперших років життя, Соню. Дивились ми довго одна на одну, бо ж 47 років, всією своєю силою розгостились на наших обличчях... Пригадав мені Соні брат, щоб я не забула поклонитися тому при сходах клаптикові землі, бо там мій тато, приклякнувши, цілував його прощаючись на завжди з домом. Ой, цілувала і я; привезла цю земличку з собою. У бабусинім саду, вже не застала тої вишні, що на ній дівчаком пересиджувала, в небо вдивлялася, але її паростки вже деревами стали.

Через декілька днів знову повернула я в Більшівці, що колись містечком було, теперішнє селище. Як я його прощала тоді — в полум'ях вогню містечко умирало, а в ньому мої подруги шкільні. Текля, Ньоня, Леся. Ще і досі не затерлися рани завдані гестапівцями. Пощастило й книжку Степана Пушика — сьогодні визначного письменника-поета дістати — „Галицька Брама”, в ній до подробиць описана трагедія Більшівців.

Неділя 12-го серпня, після Богослужень в Преображенській і св. Ніколая, всі зустрічаємося на святочному Українському Дні, в Шевченківському гаї — це прекрасний гай народної архітектури і побуту. На сонцем осяяній площі, апель пластунів, відтак оглядаємо дома, сюди перевезені із сіл, що вже не одні століття пережили, а в домах і приладдя домашнього вжитку із тих же часів давнини. І є церковця з 17-го століття і все довкілля дихає красою давнини, в яку вложили свої зусилля наші предки. Стоять свідки давнини на рідних землях своїх, це ті, яких не одні ворожі руки хотіли знищити. Але ось тут стоять у захисті Шевченка, у Шевченківському

гаї. А, от там, вже скликають нас приїжджих на Конгрес, бо на ново-збудованих розлогих місцях підгір'я стоять столи, а на них гостинність українська: смачні страви. При звуках інструментів вгощали нас народніми піснями. Слідували й привіти депутатів, докторів; словом краса довкілля Шевченківського гаю окрилювала вірою, що наспів вже саме той час, щоб в ньому сповнились слова Івана Франка: . . . „Нам пора для України жить . . .”

Там пощастило мені зустріти, ненароком, д-ра Юліяна Децика, професора Катедри Львівського Медичного Інституту. Коли, сьогоднішній професор, був медиком пізнав, в Народній Лічниці ім. Митрополита А. Шептицького, д-ра Бориса Филипчака, і ось тепер поділився зі мною спогадом, розказав, як не раз придивлявся добірному хірургічному хистові д-ра Филипчака, в час німецької окупації України. Ніколи, з непроминаючою вдячністю, не забуду той спогад про мойого дорогого мужа. Д-р Децик просив переслати книгу Медичного Архіву присвячену пам'яті д-р Б. Филипчака.

Вечірні години неділі, переважаюча кількість нас провела в довкіллі родини.

13-го, кожна група учасників, в своїх автобусах, подались на оглядини Львова. І тут, як і у Києві, всі прогульки і мистецькі програми взірцево, заздалегідь заплановані зарядом СКОВП. Оглядали Стрийський парк, музеї, собори, Личаківське кладовище, архітектурні монументи, Янівський цвинтар — панахида в ньому.

Цього дня була я ще у Дарії, а після вечері, зустріч з моєю сестрою Марією, вона ізза могої приїзду, до Львова приїхала, щоб після 47 річної розлуки, ще раз поглянули одна на одну. Як теж познущались обставини життя і 47 років часу, на обличчі сестри! Я ж її востаннє бачила у її 32-му році життя. Не знаю, що ми при зустрічі говорили, як віталися, бо ж тоді, й досі видається, що це був сон. Увечорі, вдалось дістати білети сестрі й її доньці й ми поруч, мов у казці, любувалися „Купалом” Вахнянина в театрі ім Заньковецької.

Сестра, з донькою, ізза здоров'я пішла до готелю, а я в гурті усіх з Конгресу відїхала на Замкову гору. Там нас зустріли в козацьких строях молоді львів'яни та вгощали шампанським. На столах смачна перекуска і ще й коняк. Був це особливо настроєвий вечір: над нами зорі, а в долині панорама світел міста. Після гутірок, по дружньому взявшись за руки, стали ми великим колом: розправили крила наші пісні й стрілецькі, й народні і там неслись-неслись наші пісні; не знаю, може й тому час від часу, зорі „спадали” — прошивали небозвід — хотіли послухати . . . Ніколи не забуду тої пісні, що мов чаклунка перенесла мене на Липову вулицю, біля парку, в тодішньому Станиславові. Наче б не пройшло від тоді, а тепер 47 років. На горі замковій голоси молодих медиків у дзвони перемінились і чітко кожне так, як тоді слово: . . . „хлопці підемо, боротися будемо, за Україну за рідні права . . .” І ще раз і ще раз звучала дзвонами пісня, та, із тоді — злилася із тепер . . . не перевелась, живе пісня й житиме! Відтак: . . . „А ми тую червону Калину, піднімемо” . . . а відтак „Ще не

вмерла Україна” співали ми, а прапори, у такт пісні-гімну, лопотіли. Незабутній вечір на Замковій горі, короля Льва! Поза північню повертали до готелю.

14-го, після сніданку, я з сестрою ще раз поїхала до Більшівцець, а прощаючись, востаннє, ще раз поглянула я на те дівча на бабусиній вишні, відтак привид, у дійсності життя, щез.

Під вечір всі ми поїхали на зустріч з Товариством „Україна”, Спілкою письменників та членами РУХ-у. На зустрічі була цікава виміна думок: на наші запити, нам вичерпно відповідали. Чорновіл, між іншим, згадав про свою зустріч з Валенсою в Польщі, у питанні засудження польським урядом, „Акції Вісла”. Обіцяли Чорноволові, що в короткому часі те станеться. Тоді, хтось (не запам’ятала прізвища) з РУХ-у показав польську поштівку, яка наспіла до Львова з Польщі, в той час, як там перебував Чорновіл. На поштівці мапа Польщі з границею на Збручі . . .

Ми, жінки-союзники, мали приємність пізнати поетку Атену Пашко, дружину Чорновола, яка розповіла нам про ново-створений Союз Українок. На моє питання про ПЕН, Чорновіл відповів, що належить, є його членом, але ПЕН не розгорнув ще належної праці. Опісля, нас вгощали солодким, вином і содою, а гутірки не вгавали.

15-го, наші доктори так, як вже від 13-го серпня, на постійних наукових викладах, а дехто у дальших прогуляках у Львові і околицях, навіть і до Яремча. Я, йдучи від сестри мужа у напрям вулиці Артема, до редакції „Молода Галичина”, проходила біля собору св. Юра; в той час там зібралось багато народу, на жаль сумне явище, з не дуже пристойними епітетами, на які не повинно б бути місця біля Собору. Дальше ідучи, прикликає увагу велика кількість народу, а над ними лопотять наші прапори, це біля опери і ратуші. На столиках відзначки-прапорці, їх продають молоді хлопчата. Одне хлоп’я побачивши, що я так залюбки купую, почав підказувати: „а купіть ще з Мазепою, він був великим гетьманом!”

— А ти, синцю, звідки про нього знаєш?

— Мені мій тато сказали.

— А ти скільки років маєш?

— Я вже скінчив 12 років.

А, я й досі повторюю собі слова дванадцятьлітнього львів’янина: „великий гетьман”. Гм . . . багатомовне.. Щасти йому Боже, прошу! А може й почув це Шевченко, бо ось там його обличчя з квітів-квітів, а очі просто пронизують прохожих.

Путня і приємна була розмова з ред. Батогом у видавництві „Молода Галичина”, залишила приємний, непересічний спогад. Молодий, енергійний редактор і народний депутат, цікавився письменниками діяспори, просив переслати дещо із творів наших письменників, а він, в свою чергу, поміщуватиме у „Молодій Галичині”. Перед моїм від’їздом зі Львова й мені вчинив приємність ред. Батіг, поміщуючи декілька моїх віршів і дещо про мене.

Під вечір, відбулась прощальна вечеря-бенкет при звуках музики. Настрій був погідний; в тому ж вечорі, пані Марійка, власниця СКОВП, дякувала нашим провідницям, відмітивши їхні заслуги в успішно завершений поїзді на Конгрес СФУЛТ. Справді було за що, бо кожна з пань привітною ввічливістю надавала, в нашій щоденності в Україні, приємного а то й родинного настрою. Відтак дальше у дружньому настрої проходив час, бо ми вже встигли знайти спільні теми. Приємно згадую молоду д-р Ірену Столяр, Галю Левицьку-Біч і провідницю групи 4 — Оксану Шевчин.

Але думки непосидючі . . . Ось тут так весело. А по той бік дверей стоять, так, як і в Києві, люди, вони вперто чекають і кожного хто виходить з готелю питають чи могли б поговорити з тої чи іншої ділянки медицини (з нашими докторами, бо ось в тої дитини, а тому жінка хвора, а ліків нема) . . . О, так, є дві сторони медалі у житті, від них нам не втекти. Та знаю, що не минали наші доктори, потребуючих без порад чи й помічі, але хіба можна допомогти всім в такому короткому часі? Однак, в Бога надія, що таки заколосяться зерна наших початків . . .

16-го, зранку, прогульки, а в 3-ій по полудні панахида на стрілецьких могилах. Увечері величала мистецька програма з прощальними промовами в Опері ім. Івана Франка. Та мої обов'язки простелили інші напрями: вже зрана була в гостинному домі депутата, добірного письменника та редактора „Дзвону” Романа Федоріва, це в справі запланованого перевидання творів Івана Филипчика, могого тестя. Мала я велику приємність завітати й золотокосу доньку депутата, яка щедро вгощала мене своєю привітністю, а потім свої (особливі) писанки дала. Письменник Федорів — подарував свою, дуже вартісну змістом (я вже прочитала) книжку „Отчий Світильник”.

Відтак я, з родиною, відїхала до Самбора, родинного міста й дому могого мужа. Зворушливо оглядала я кожную кімнату просторого й гарного дому, бо ж про кожний куток у ньому, розказував Борис. Ще й досі збереглись вибагливі паркетові долівки. Ходила по саду, в ньому не одну книгу з медичних студій прочитував Борис. В домі дві родини живуть, поділили дім, бо великий. Пощастило дістати два портрети родичів Бориса, вже у мене у вітальні висять.

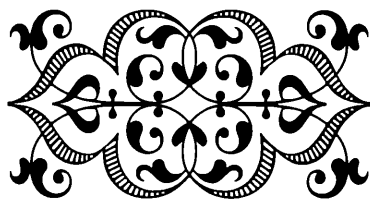
17-го відїжджаємо до Будапешту. Гарне місто, йому краси додає Дунай, який пливе попри наш готель. Дивлюсь на місто й Дунай з тої ж кімнати, що й в 1986 році з Борисом. Дивний збіг обставин. Були прогульки містом. Ми відпочивали, обмінювались досі пережитими враженнями.

Кількість нас рідшає, бо в декотрих свої пляни ще додаткових поїздок.

Та, ось 19-те серпня простеляє дорогу до летовища. Ще цього дня приземлиться наш літак в Нью Йорку. Чи справді залишаємо Європу а в ній Україну? Адже все пережите в Києві, у Львові — починає укладатись образами у пам'яті. Образи чергуються-чергуються . . . Ось пригадалось:

ми захоплено оглядали виставку килимарства, образотворчого мистецтва, вишивані, подивугідними узорами, сорочки, блюзки, киптарі, бачили прекрасні сукні із приміненням народної вишивки, весільні, бальові. Так, вишиває спогад свої узорі, в душі, всього пережитого від Канева до Замкової гори у Львові. Вишиває квітами, піснями, приємними зустрічами і . . . понурістю велико-кількісних черг народу біля крамниць у Києві й у Львові. Так, має свої дві сторони рука життя . . .

Жіночий Світ, січень, 1991

КИЇВ – ЛЬВІВ

**ІІІ. Конгрес Світової Федерації
Українських Лікарських Товариств**

АЛЬБОМ

**Почесна президія під відкриття ІІІ-го Конгресу СФУЛТ, Київ 1990 р.
Конгрес відкриває голова СФУЛТ-у д-р Ахіль Хрептовський.**

**Д-р Ахіль Хрептовський – президент СФУЛТ зустрічається з
Андрієм М. Сердюком – першим заступником міністра здоров'я УРСР.**

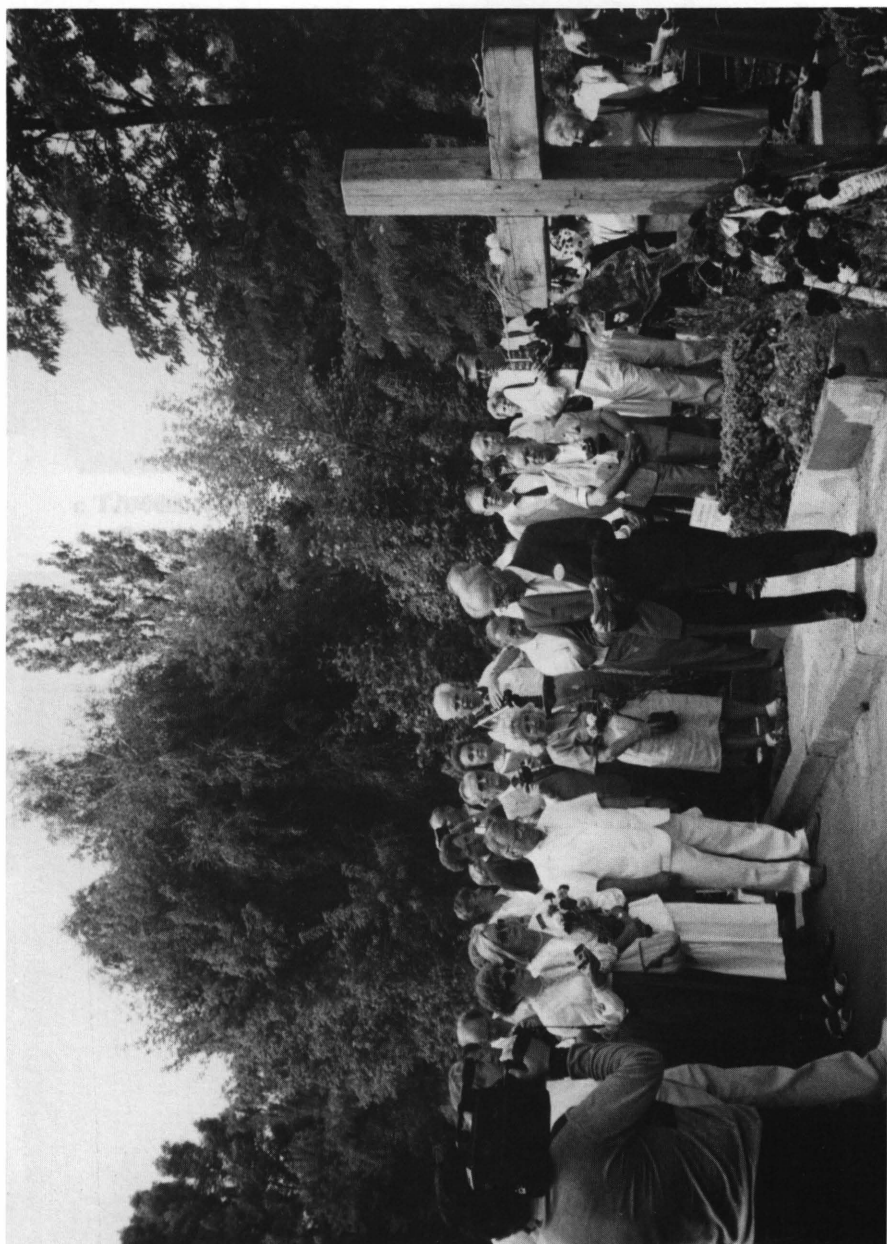
Учасники ІІІ-го Конгресу СФУЛТ під час зустрічі із
художнім колективом міста Канева.

Художній колектив міста Канева вітає учасників конгресу хлібом і сіллю.

**Д-р Ахіль Хрептовський – президент СФУЛТ і його дружина п. Віра
приймають вітальний хліб і рушник від художнього колективу міста Канева.**

Панахида на могилах Василя Стуса, Олекси Тихого і Юрія Литвина, Байкове кладовище, Київ.
Промовляє д-р Микола Дейчаківський.

Почесна президія зустрічі учасників ІІІ-го Конгресу СФУЛТ з представниками РУХ-у і депутатами Львівської Обласної Ради.

Сидять зліва: д-р А. Хрептовський, деп. І. Гель, голова Львівської Обл. Ради В. Чорновіл, д-р П. Джуль і деп. Верховної ради УРСР д-р Р. Влох.

Зустрічі з представниками РУХ-у і депутатами Львівської Обласної Ради.

Д-р Павло Джуль говорить про вражіння учасників ІІІ-го Конгресу з поїздки до Києва і Львова.

Зустрічі із мером Львова
Стоять зліва: д-р А. Хрептовський, мер Львова Б. Котик,
голова Львівської Обл. Ради В. Чорновіл і д-р М. Драч.

Урочиста трапеза в Шевченківському гаї – Львів, 12 серпня 1990 р.
Перший ряд зліва: Митрополит Кир Володимир Стернюк, д-р Кость Тринус,
Оксана Кіцера і проф. Олександр Кіцера.

